

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ
ΚΑΙ Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΣΤΑΣΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ
Παπισμός-Λατινόφρονες, Οικουμενισμός-Πανθησκεία

Ἱερομονάχου Χαρίτωνος Ἀγιορείτου

**ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ
ΚΑΙ Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΣΤΑΣΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ**

**Παπισμός - Λατινόφρονες,
Οικουμενισμός - Πανθησκεία**

Ἱερὸν Κελλίον Θείας Ἀναλήψεως
Ἄγιον Ὄρος 2017

ΑΓΙΟΡΕΙΤΕΣ ΠΑΤΕΡΕΣ 1

Τὸ Ἅγιον Ὄρος
καὶ ἡ διαχρονικὴ του στάση ἔναντι τῶν αἱρέσεων
Παπισμὸς-Λατινόφρονες, Οἰκουμενισμὸς-Πανθηρσκεία

Α΄ Ἔκδοσι Σεπτέμβριος 2017

ISBN: 978-618-83348-0-9

Ἐπεύθυνος Σειρᾶς: Ἱερομόναχος Χαρίτων Ἀγιορείτης
Ἱερὸν Κελλίον Θείας Ἀναλήψεως
630 86 Καρυαί - Ἅγιον Ὄρος
☎ 6972141248

Γραφικὲς Τέχνες - Ἐκδόσεις «Τὸ Παλίμψηστον»
Τσιμισκῆ 128, 546 21 Θεσσαλονίκη
☎ 2310.286247, Fax: 2310.276590
e-mail: palimpce@otenet.gr

*«Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν
καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς».*
(*Ιω. ν', 32*)

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Εἶναι ιδιαίτερη ἡ τιμὴ καὶ ξεχωριστὴ ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνηση τὰς ὁποίας αἰσθανόμεθα, καθὼς καλούμεθα νὰ προλογίσουμε τὸ ἐξαιρετὸ βιβλίον τοῦ ἀγαπητοῦ συναγωνιστοῦ Ἀγιορείτου Γέροντος Ἱερομονάχου Χαρίτωνος.

Ἀποτελεῖ μία ἔκδοσις, τὴν ὁποίαν ἀναμέναμε ἐναγωνίως, ἀπὸ χρόνου πολλοῦ, γιὰ νὰ ριζεῖ ἄπλετο φῶς σὲ πολλὰ σκοτεινὰ σημεῖα, ἰδιαιτέρως δὲ στὸ φλέγον ζήτημα τῆς ἐποχῆς μας, τὴν ἀντιμετώπισιν ἐκ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τὴν στάσιν αὐτῶν ἔναντι τῶν θεοστυγῶν αἱρέσεων καὶ τῶν θεομάχων αἰρετικῶν. Ἐνα θέμα ποὺ τεχνηέντως ἀποκρύπτεται, προκειμένου νὰ μὴν ἀφυστηστοῦν ὑπνώττους συνειδήσεις ἐν μέσῳ ἐνὸς ἔνοχου καὶ προδοτικοῦ ἐφησυχασμοῦ.

Ὁ Γέρον Χαρίτων, διαβίων ἐν ἀθλήσει τὴν τετάρτην δεκαετίαν εἰς τὸ περιβόλι τῆς Παναγίας καὶ βλέπων τὴν ἀδιαφορίαν τῶν πνευματικῶν ταγῶν τοῦ Ἀγιωνύμου τόπου γιὰ τὰ θέματα τῆς πίστεως, ἰδιαιτέρως δὲ τὴν ἀσυνέπειαν, ἀσυνέχειαν καὶ ἀποκοσπὴν ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξην καὶ ἀγιορειτικὴν ἀντιμετώπισιν τῆς αἱρέσεως ὅταν προσβάλλεται ἡ πίστις μας ἀπὸ αὐτὴν, ἐκθέτει μὲ ἀγιοπατερικὸ, ἱστορικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ τρόπο τὴν διαχρονικὴν στάσιν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὡς θεματοφύλακος τῆς Ὁρθοδοξίας ἔναντι τῶν αἱρέσεων, τοῦ παπισμοῦ, τῶν λατινοφρόνων, τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τέλος τῆς Πανθηρσκείας.

Ἀναδεικνύει τὴν στάση τῶν Ἁγίων Ἀγιορειτῶν προκατόχων μας, ἀλλὰ καὶ συγχρόνων γερόντων τοῦ αὐτοῦ πνεύματος, ὅταν ἡ πίστι ἐκινδύνευε ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς, κάτι ποὺ εἶναι χρησιμότατον τὴν σήμερον, ὅπου ὁ Οἰκουμενισμὸς ἔχει σχεδὸν ἐδραιωθῆ ὡς ἐπίσημη διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας, κατοχυρώνεται συνοδικῶς καὶ κηρύσσεται ἐδῶ καὶ δεκαετίες, μὲ τὴν συμμετοχὴ μας στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν (αἱρέσεων) καὶ τὴν ἀποδοχὴ καὶ συνυπογραφή τῶν βλασφημῶν καὶ θεομάχων κειμένων του.

Ἦταν ἀναγκαία ἡ ἐκδοσις αὐτοῦ τοῦ πονήματος, διότι διερευνώντας καὶ ὑποδεικνύοντας τὴν διαχρονικὴν στάσιν τῶν Ἁγίων καὶ μάλιστα τῶν ἀγιορειτῶν, ἔναντι τῶν θεμάτων τῆς πίστεως, ἐν καιρῷ αἱρέσεως, οἱ πιστοὶ θὰ γνωρίσουν καὶ θὰ ἐνημερωθοῦν ὅποια πρέπει νὰ εἶναι ἡ στάση τους ἐν τῇ πράξει ἀπέναντι στὴν παναίρεσιν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, σύμφωνα πάντοτε μὲ τὴν ἀγιοπατερικὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σκοπὸς τοῦ ἀνά χειρᾶς βιβλίου, δὲν εἶναι μόνον νὰ φωτίσει τὰ κεκρυμμένα, καὶ νὰ ἀποκαλύψει ὅσα τεχνέντως ἀποκρύπτονται ἀπὸ τὸ Ὁρθόδοξο ποίμνιο, ὥστε νὰ προφυλάξει τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὴν παναίρεσιν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἀλλὰ κυρίως νὰ δώσει παράδειγμα παρησιίας καὶ θάρρους στοὺς πιστοὺς, ἔναντι στὴν δύναμιν τῶν αἰρετικῶν πατριαρχῶν καὶ ἐπισκόπων ὅπου καταλύουν τὴν ἀμώμητο πίστιν μας. Νὰ δώσει τὸ σύνθημα τῆς νίκης τῆς παρατάξεως τῶν Ὁρθοδόξων, διότι ὁ Θεὸς εἶπ μεθ' ἡμῶν, ἔστω καὶ ἂν οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς μαίνονται ἔναντίον μας, ἔστω καὶ ἂν πατριάρχει, ἀρχιεπίσκοποι, σύνοδοι σιωποῦν καὶ προδίδουν τὴν πίστιν

μας, ἀφήνοντας τοὺς αἰρετικούς νὰ λυμαίνονται τὸ λογικὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ.

Συγχαίρουμε τὸν ἀδελφόν μας Γέροντα Χαρίτωνα διὰ τὸ παρὸν ὁμολογιακὸν βιβλίον, καὶ εὐχόμεσθε ὁ κόπος του νὰ καρποφορήσει ἑκατονταπλασίονα, εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀμήν.

Γέρον Σάββας Λαυριώτης

Μνήμη τοῦ Ὁσίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ

05/18.07.2017

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ παρὸν πόνημα ἐγράφη μὲ σκοπὸν νὰ συμβάλλει στὴν γνώση τῆς νεωτέρας ἱστορίας καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἐγίνε μία προσπάθεια ἔτσι ὥστε νὰ μὴν εἶναι ἓνα ἀπλὸ ἱστορικὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖο νὰ ἀρκεῖται ἀπλὰ στὴν ἐξιστόρηση κάποιων γεγονότων, ἀλλὰ κυρίως νὰ ἀναδείξει τὴ θεολογικὴ καὶ σωτηριολογικὴ θεώρηση αὐτῶν.

Ἡ διαχρονικὴ στάση τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὡς τόπος μοναστικῆς ἀσκήσεως, ὅπου βιώνεται ἡ ὀρθόδοξη πίστις καὶ λατρεία στὸν ὑψιστὸ βαθμὸ, τὸ ἔχει καταστήσει κριτήριο γνησιότητος καὶ ἀληθείας εἰς τὴν συνείδηση τοῦ πιστοῦ Ὁρθοδόξου καὶ κάθε καλοπροαιρέτου.

Ἡ προσφορὰ τῶν Ὁσίων Ἁγιορειτῶν Πατέρων τόσο στὴν ἐν Χριστῷ πνευματικὴ ζωὴ ὅσο καὶ στοὺς ἀγῶνες ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως ἀποτελεῖ γιὰ ἡμᾶς τοὺς σύγχρονους ἀγιορεῖτες μοναχοὺς ὁδοδείκτη καὶ παράδειγμα πρὸς μίμηση.

Οἱ ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀγῶνες εἶναι ὄντως οἱ πλέον δυσκολότεροι εἰς τὸν πνευματικὸν στίβον τοῦ μοναχοῦ. Ὅλοι οἱ κόποι καὶ οἱ μόχθοι ἐτῶν καὶ δεκαετιῶν ἐν μιᾷ στιγμῇ ἀποβαίνουν μάταιοι καὶ ἀνώφελοι, ὅταν ὁ μοναχὸς καὶ κάθε πιστὸς ἀφήσει τὴν ἐγρηγοροῦσα δογματικὴ συνείδησίν του νὰ ἀποκοιμηθῇ ἀπὸ τὸν ὑπνολογικὸν καὶ θανατηφόρον ὕπνον τῆς αἰρέσεως.

«Ἡ πίστις ἡμῶν, ἀναγωγεύς ἡμῶν· ἡ δὲ ἀγάπη, ὁδὸς ἡ ἄνω φέρουσα πρὸς Θεόν» (Ἰγνατίου Θεοφόρου, Ἐπιστολὴ πρὸς Ἐφεσίους, PG 5, 956).

Οἱ Μοναχοί, μία ζωὴ ἀγωνίζονται νὰ ἀποκαθάρουν τὸν ἔσω ἄνθρωπο τῆς καρδίας ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος καὶ νὰ μεταβοῦν ἀπὸ τὸ κατ' εἰκόνα εἰς τὸ καθ' ὁμοίωσιν διὰ τῆς ἐργασίας τῶν εὐαγγελικῶν καὶ θεοποιῶν ἀρετῶν· ὅταν ὅμως εὐρεθοῦν ἀντιμέτωποι μὲ τὴν ψυχόλεθρον αἴρεσιν, τότε ὁ πρᾶυς καὶ εἰρηνικὸς μοναχὸς γίνεται μαχητής. Εἰς τὰ θέματα τῆς πίστεως *«ἐν οἷς ὁ Θεὸς ἐστὶ τὸ κινδυνευόμενον»* γίνονται ὀξεῖς καὶ *«μήτε πρὸς ἀδοξίαν δυσχεραίνειν, μήτε πρὸς παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἔπαινον ἀποχαυνώνονται»*, καὶ αὐτὸ γίνεται *«ἵνα μὴ διεφθαρμένων δογμάτων ἀνάπλεως γένηται ἡ Ἐκκλησία»* (Φιλοθέου Κοκκίνου, *Λόγος εἰς τὸν ἐν Ἁγίοις Πατέρα ἡμῶν Γρηγόριον Ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης*, κεφ. 57, σ. 490).

Στὴν ἀρχὴ τοῦ 20^{οῦ} αἰ. ὁ ἀγιορείτικος μοναχισμὸς ἀριθμοῦσε 10.000 περίπου μοναχοὺς. Μετὰ τὴν ὀδυνηρὴν συνέπειαν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, ἰδιαίτερα τὴ δεκαετία τοῦ '60, ἄρχισε νὰ συρρικνώνεται ἀριθμητικῶς λόγῳ τῆς φυσικῆς γήρανσης καὶ κυρίως τοῦ ὅτι ἔπαυσαν νὰ προσέρχονται νέοι διὰ νὰ ἐπανδρώσουν τὰ Μοναστήρια καὶ τὰ Κελλία. Τὸ κενὸ αὐτὸ ἄρχισε νὰ ἀναπληρώνεται ἀπὸ τὸ 1968 καὶ ἐντεῦθεν ἀπὸ ὀργανωμένους Συνοδικὲς προερχόμενες ἐκ τοῦ κόσμου. Αὐτὸ ἀποτελεῖ διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἓνα πολὺ κρίσιμο σταθμὸν διὰ τὴν μελλοντικὴν πορείαν του. Οἱ νέες Συνοδικὲς ἀναλαμβάνοντας τὴν διοίκησιν τῶν Μονῶν δημιούργησαν μία νέα κατάστασιν μοναχικοῦ ἥθους καὶ συμπεριφορᾶς.

Τὸ Ἅγιον Ὅρος ὑπηρεῖται, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, σὲ μία νέα ἱστορικὴ πορεία, ἡ ὁποία τὸ διαφοροποιεῖ σὲ πολλὰ ἀπὸ τὸ παλαιόν-παραδοσιακὸν Ἅγιον Ὅρος, τόσο ὡς πρὸς τὴν ἑξωτερικὴ εἰκόνα, (εἰσαγωγὴ τῆς σύγχρονης τεχνολογίας, δρόμοι, αὐτοκίνητα, εἰσροὴ κόσμου καὶ τουρισμοῦ κ.ἄ), ὅσο κυρίως στὴν στάση του ἔναντι τῶν θεμάτων τῆς πίστεως καὶ ἀντιμετωπίσεως τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Ἡ υπερχιλιόχρονη ἱστορία τοῦ Ἁγίου Ὁρους μέσα στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως-ὁμολογίας, τῆς προσευχῆς, τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ἀδιαλείπτου δοξολογίας καὶ λατρείας τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ ἔχει πολλὰ νὰ διδάξει καὶ σήμερα τὸν σύγχρονο κόσμον, ὁ ὁποῖος παραπαίει μέσα στὴν σύγχυση καὶ τὸν συγκρητισμὸ τῆς Νέας Ἐποχῆς.

Ἡ Ἀθωνικὴ Μοναστικὴ Πολιτεία, «τὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας», ὅσο θὰ συνεχίζει νὰ παραμένει πιστὸς θεματοφύλακας τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς ἀγιοπατερικῆς θεολογικῆς παραδόσεως θὰ προσφέρει πολλὰ στὴν Ἐκκλησία καὶ στὸν κόσμον.

Εὐελπιστοῦμε τὸ παρὸν πόνημα νὰ συντελέσῃ στὴν ἀφύπνιση τῶν συνειδήσεων καὶ τὴν ἐπανασύνδεση μὲ τὴν διαχρονικὴ ἀγιορειτικὴ παράδοση τῶν παλαιῶν ἀγιορειτῶν πατέρων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἄντι Προλόγου	9
Πρόλογος	13
Εἰσαγωγή	23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Ο ΚΑΡΛΟΜΑΓΝΟΣ

ΚΑΙ ΤΟ ΦΡΑΓΚΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

1. Ἡ αὐτονόμηση τῆς Δύσεως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ ἀπὸ τὸν Χριστιανισμό. 39
2. Ἡ πτώση τοῦ πάππα στὸν πειρασμὸ τῆς παγκόσμιας ἐξουσίας. 47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Η ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΠΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΔΥΣΗ

- ἌΟ σχολαστικισμὸς τῆς Δύσεως 55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΑΘΕΪΑ-ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ (ΜΑΣΟΝΙΑ)

- ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ 59

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΠΑΤΕΡΕΣ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΑΤΙΝΟΦΡΟΝΕΣ

Οί προσπάθειες τοῦ Παπισμοῦ νὰ ὑποτάξει τὴν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία διὰ τῆς ἐνώσεως	71
Οί Ἐπιστολὲς τῶν Ἁγιορειτῶν	77
Ἡ ὁμολογιακὴ Ἐπιστολὴ τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Πρώτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Ἁγιορειτῶν Ὁσιομαρτύρων Πατέρων πρὸς τὸν Βασιλέα Μιχαὴλ Η΄ τὸν Παλαιολόγον (1273 μ.Χ.)	78
Ὁ ἸΕ΄ Κανόνας	82
Τί σημαίνει ἡ διαμνημόνευσις τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀρχιερέως κατὰ τὴν Θ. Λειτουργία	89
Περὶ τοῦ Πρωτείου	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΦΙΛΕΝΩΤΙΚΩΝ-ΛΑΤΙΝΟΦΡΟΝΩΝ

Δεύτερη ἐπιστολὴ τῶν Ἁγιορειτῶν Πατέρων πρὸς τὴν Σύνοδο (1275 μ.Χ.)	112
Οί διωγμοὶ τῶν Ἁγιορειτῶν	119
«Διήγησις περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ἁγίων Πατέρων ἐν Ἁγίῳ Ὄρει τοῦ Ἁθωνοῦ ὑπὸ Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ Λατινόφρονος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Λατίνων καὶ Λατινοφρόνων»	120

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄	
Ο ΔΙΩΓΜΟΣ	
ΤΩΝ ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΡΩΝ ΑΓΙΟΡΕΙΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ	125

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄	
Ο ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΛΑΜΑΣ	
ΚΑΙ ΟΙ ΗΣΥΧΑΣΤΙΚΕΣ ΕΡΙΔΕΣ	
1. Ὁ ὀρθολογικὸς Οὐμανισμὸς τῆς Δύσεως	135
2. Ὁ Ρωμαϊκὸς - Βυζαντινὸς Οὐμανισμὸς	138

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄	
Ο ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΣ Ο ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ	
1. Ἡ Σύνοδος Φερράρας - Φλωρεντίας	151
2. Ὁ Ἅγιος Μᾶρκος αἰώνιο παράδειγμα Ὁρθοδόξου ὁμολογίας, θάρρους, ἠρωϊσμοῦ	157
3. Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, ὁ Πατριάρχης τῆς σκλαβωμένης Ρωμωσύνης	159

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄	
ΟΙ ΓΡΑΙΚΟΛΑΤΙΝΟΙ - ΟΥΝΙΤΕΣ	
ΚΑΙ Η ΛΑΤΙΝΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ	169

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄	
Η ΠΑΝΑΙΡΕΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ	
1. Τὸ τελευταῖο χτύπημα τοῦ Παπισμοῦ κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας	177
2. Ἡ ἱστορία τοῦ Οἰκουμενισμοῦ (Ἐν συντομίᾳ)	182

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟ

ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΝΑΙΡΕΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ

1. Ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ΄ (1878-1912).	190
Ἐγκύκλιος Ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ΄ (1902)	190
Ἐγκύκλιος τοῦ 1904	193
2. Δωρόθεος Α΄ Τοποτηρητής (1919-1921)	195
3. Ἐθνικὲς συμφορὲς	200

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄

Ἡ Ἱστορία τοῦ Ἡμερολογίου

καὶ τοῦ Πάσχαλιου (Συνοπτικά) 203

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ΄

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΚΑΙ Ἡ Στάσις τοῦ

ἐναντι τῆς Ἡμερολογιακῆς Καινοτομίας

1. Μελέτιος Μεταξάκης (1922-1923) καὶ ἡ καινοτομία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἡμερολογίου	210
2. Ἡ καινοτομία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἡμερολογίου στὸ Ἅγιον Ὄρος	211

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΔ΄

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΕΣ Ἐξαρτίσεις 227

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΕ΄

Η ΕΡΩΤΟΤΡΟΠΙΑ ΤΟΥ ΕΩΣΦΟΡΙΚΟΥ
ΣΥΓΚΡΗΤΙΣΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ

ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΤΕΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ

1. Ἡ Πατριαρχία Ἀθιναγόρα τοῦ Α΄ (1949-1972)	251
2. Ἡ ἄρση τῶν ἀναθεμάτων	252
3. Τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ ἡ διακοπὴ μνημοσύνου ἐπὶ Πατριάρχου Ἀθιναγόρα	259
α. Ἐπιστολὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σταυρονικήτα	271
β. Ἐπιστολὴ τοῦ ὀσίου Γέροντος Παῖσιου	273
4. Πατριάρχης Δημήτριος (1972-1992) καὶ ἡ ἐπανα- φορὰ τοῦ μνημοσύνου	277
5. Οἱ Πατριαρχικὲς Ἐξαρχίεσ ἐπὶ Πατριάρχου Δη- μητρίου	279
6. Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Πάτμου ὡς ἱστορικὸν προη- γούμενον	280
Ἐπίλογος	289
Βιβλιογραφία	307
Φωτογραφικὸ Παράρτημα	317

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ Ἅγιον Ὅρος μὲ τὴν ὑπερχιλιόχρονη ἱστορία μιᾶς ἀδιάκοπης ἀσκητικῆς καὶ λειτουργικῆς ζωῆς ἔχει καὶ σήμερα πολλὰ νὰ μᾶς διδάξει. Τὸ Ἅγιον Ὅρος, ἓνα ἀπὸ τὰ λαμπρότερα, διαχρονικά, μοναστικά κέντρα τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ, εἶναι ἀφιερωμένο στὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο, εἶναι ἓνα πνευματικὸ κειμήλιο. Ἔχει τὸ ἄβατο τῆς παρθενίας καὶ ὀνομάζεται «Περιβόλι τῆς Παναγίας». Ἐδῶ, σὲ τοῦτον τὸν ἐπίγειο καὶ οὐράνιο, τὸ νοπτὸ παράδεισο τῆς Θεοτόκου, ἔζησαν καὶ βλάστησαν οἱ Θεῖοι καὶ Ὅσιοι Ἁγιορεῖτες πατέρες ὡς ἄνθη τερπνά, εὖσομα κρίνα καὶ ὡς εὐσκιόφυλλα δένδρα. Ὅλοι αὐτοὶ ἔζησαν ἐδῶ σὲ διάφορους τόπους καὶ χρόνους καὶ μὲ ποικίλους τρόπους ἀσκίσεως ὁ καθένας. Ἄλλοι ἔζησαν σὲ σπήλαια, ἄλλοι σὲ ἀσκηταριὰ κρεμασμένα σὲ ἀπόκρημνους βράχους σὰν ἀετοφωλιές, ἄλλοι σὲ φτωχικὲς καλύβες καὶ ἄλλοι σὲ ἱερὰ Κελλία, ἄλλοι σὲ ἱερὲς Σκῆπτες καὶ ἄλλοι σὲ εὐαγῆ ἱερὰ Μοναστήρια. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐπίγειοι ἄγγελοι καὶ οἱ οὐράνιοι ἄνθρωποι κατέστησαν τὸν Ἱερὸν Ἄθωνα, παλαίστρα ἀρετῆς, κατοικητήριον ἀγιότητος, λιμάνι σωτηρίας, καὶ προσπύργιο πίστεως καὶ Ὁρθοδοξίας. Κατέστησαν τὸ Ὅρος τοῦτο ὄντως ἱερὸν καὶ ἅγιον ὄρος καὶ περικαλλέστατο αἰσθητὸ καὶ νοπτὸ τῆς Θεοτόκου παράδεισο.

Ὅλοι αὐτοὶ, οἱ ἐπώνυμοι καὶ οἱ ἀνώνυμοι, οἱ ὄσιοι, οἱ ὀσιομάρτυρες, οἱ ὀμολογητὲς, οἱ ἱεράρχες καὶ οἱ ἱε-

ρομάρτυρες ἐστάθησαν γὰρ ἑμᾶς οἱ κοινοὶ πνευματικοὶ Πατέρες, οἱ διδάσκαλοι, οἱ ὁδηγοὶ καὶ εὐεργέτες, τόσο μὲ τὴν ἁγία ζωὴ τους, ὅσο καὶ μὲ τὴ θεόπνευστη διδασκαλία τους.

Συνεπῶς, ἑμεῖς οἱ σημερινοὶ Ἁγιορεῖτες μοναχοί, ποὺ κατοικοῦμε στὰ ἴδια ἱερὰ Σκηνώματα καὶ τρώγουμε τὸν δικόν τους ἄρτο, εἴτε μοναστηριακοί, εἴτε σκητιῶτες, εἴτε κελλιῶτες *«πρέπει νὰ ἐντρεπώμεθα, ἂν ὄχι ἀπὸ ἄλλο, ἀλλὰ κἂν ἀπ' αὐτὸ τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον ἔχει ὁ τόπος οὗτος εἰς τὸν ὁποῖον καθήμεθα, καὶ ἐκ τούτου νὰ παρακινώμεθα εἰς τὴν ἀρετὴν· Ἅγιον Ὅρος θέλει νὰ εἰπῇ τόπος ἀγιότητος»*¹.

Ἰδιαίτερος ἑμεῖς οἱ *«περιλειπόμενοι»* (Θεσ. δ', 15), οἱ σημερινοὶ μοναχοί, ποὺ ζοῦμε σὲ μιὰ ἐποχὴ μὲ ἔντονο κοσμικὸ, νεωτεριστικὸ καὶ λιγότερο ἁγιοπνευματικὸ φρόνημα, σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ λιγότευσε ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κατὰ Θεὸν ἄσκησι καὶ περίσσεψε ἡ ἀμέλεια καὶ ἡ χλιαρότητα, ποὺ λιγότευσε ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ εὐθύτητα καὶ περίσσεψε τὸ ψέμα καὶ ἡ διπλοπροσωπία, *«Σῶσόν με, Κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὁσῖος, ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἰῶν τῶν ἀνθρώπων, μάταια ἐλάλησεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, χεῖλη δόλια ἐν καρδίᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησε κακὰ»* (Ψαλμ. ια', 2-3). Ὅφείλουμε, λοιπόν, νὰ φανοῦμε ἀντάξιοι ἀπόγονοι τῶν Ὁσίων Ἁγιορειτῶν Πατέρων. Ὁ καθένας ἀπὸ τὴ θέσι ποὺ βρίσκεται καὶ ἀπὸ τὸν τόπο στὸν ὁποῖον ἀσκεῖται.

1. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, *Ἐγκωμιστικὸς Λόγος εἰς τὴν Ἀσματικὴν Ἀκολουθίαν πάντων τῶν Ἁγιορειτῶν Πατέρων*, ἔκδ. Μοναστικῆς Ἀδελφότητος Δανιηλαίων, Κατουνάκια Ἁγίου Ὁρους, 1986, σ. 137.

Εἶθε, «οἱ οὐρανῶσαντες τὸ Ὑoros Πατέρες καὶ ὑποδείξαντες ἐν τούτῳ τῷ βίῳ, Ἀγγέλοις πολιτεύεσθαι», νὰ θερμαίνουν τὶς καρδιές μας, πρὸς μίμηση τῶν ἀσκητικῶν κατορθωμάτων τους καὶ τοῦ ἐνθίου ζήλου τῆς πίστεώς τους.

Τὸ θέμα μὲ τὸ ὅποιο θὰ ἀσχοληθοῦμε, σὺν Θεῷ, ἔχει τὸν παρακάτω τίτλο: «Τὸ Ἅγιον Ὑoros καὶ ἡ διαχρονικὴ του στάση ἔναντι τῶν αἱρέσεων. Παπισμός, Λατινόφρονες, Οἰκουμενισμός καὶ Πανθηρσκειά».

Μὲ τὸ θέμα αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀσχολοῦνται οἱ πλέον ἀρμόδιοι ἡμῶν πνευματικοὶ πατέρες. Στὶς ἡμέρες μας, ὅμως δυστυχῶς, δὲν ἀκοῦμε συχνὰ λόγους Ὁρθόδοξου πίστεως καὶ ὁμολογίας καὶ γενικῶς στὶς καθημερινές μας ἀναστροφές τὰ θέματα αὐτὰ περὶ πίστεως θεωροῦνται «ζηλωτικά», ὡσὰν μόνον οἱ ζηλωτὲς πρέπει νὰ ἀσχολοῦνται μ' αὐτά. Βλέποντας ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια, ἐπὶ μία δεκαετία, αὐτὴ τὴν νοστροπία, τὴν ἀδιανοητικότητα γιὰ τὰ θέματα τῆς πίστεως, προβληματιστήκαμε πολὺ. Τοιοῦτοτρόπως, ἄρχισε παράλληλα νὰ λειτουργεῖ μέσα μας καὶ ὁ νόμος τῆς συνειδήσεως. Κάνοντας, λοιπόν, ὑπακοὴν περισσότερο στὴ φωνὴ τῆς συνειδήσεως καὶ ὄχι στὸν ὀρθολογισμό μας, μὰ νοστροπία δυτικῆς προελεύσεως, ἀποφασίσαμε νὰ διερευνήσουμε ποία εἶναι ἡ ὀρθόδοξη στάση καὶ ἡ ἀγιορειτικὴ παράδοση, ὅταν προσβάλλεται ἡ πίστις μας ἀπὸ τὴν αἵρεση.

Τὸ Κυριακὸν λόγιο ἐπισημαίνει-προειδοποιεῖ: «λέγω ὑμῖν ὅτι, ἐάν οὔτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται». (Λουκ. ιθ', 40).

Ἐὰν τὰ λιθάρια καὶ οἱ πέτρες δὲν ἔμποροῦν νὰ σιωπήσουν, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ σιωποῦν οἱ εἰκόνες τοῦ Θεοῦ, οἱ λογικοὶ ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα ἡμεῖς οἱ

μοναχοὶ καὶ νὰ μένουμε ἀδιάφοροι καὶ νὰ σιωποῦμε, ὅταν προσβάλλεται ἡ πίστη μας!

Ἵς διευκρινίσουμε ὅμως, ἐξ ἀρχῆς κάποια θέματα γύρω ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐπικρατεῖ ἀρκετὴ σύγχυση. Πολλοὶ φρονοῦν, ἀνάμεσά τους καὶ ἀγιορεῖτες μοναχοί, ὅτι οἱ χριστιανοὶ (κληρικοί, μοναχοὶ καὶ λαϊκοί) δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀσχολοῦνται μὲ θέματα πίστεως, εἰ μὴ μόνον νὰ ἠσυχάζουν καὶ νὰ προσεύχονται, δίδοντας, ἔτσι, τὴν ἐντύπωση ὅτι τὰ θέματα αὐτὰ εἶναι ἄνευ σημασίας (καὶ ἄρα ὅσοι ἀσχολοῦμαστε χάνουμε τὸ χρόνο μας,) ἢ εἶναι ἐπικίνδυνα γιὰ τὴν σωτηρία μας.

Οἱ ἅγιοι καὶ θεοφόροι Πατέρες, συμφωνοῦν μὲ αὐτό; Ἀπεναντίας, ὄχι μόνον δὲν συμφωνοῦν ἀλλὰ καὶ μᾶς προειδοποιοῦν: «Ὅστις βούλεται σωθῆναι, πρὸ πάντων χρὴ αὐτῷ τὴν καθολικὴν [=τὴν Ὁρθόδοξη] κρατῆσαι πίστιν, ἣν εἰ μὴ τις σώαν καὶ ἄμωμον τηρήσειεν, ἄνευ δισταγμοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα ἀπολεῖται... Αὕτη ἐστὶν ἡ καθολικὴ πίστις, ἣν εἰ μὴ τις πιστῶς τε καὶ βεβαίως πιστεύσῃ, σωθῆναι οὐ δυνήσεται». Ὅποιος θέλει νὰ σωθεῖ πρέπει νὰ διαφυλάξῃ, καὶ νὰ κρατήσῃ σώαν καὶ ἄμωμον τὴν Ὁρθόδοξη πίστη. Διαφορετικά «σωθῆναι οὐ δυνήσεται». Εἶναι τόσο σημαντικὰ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ «στύλου τῆς Ὁρθοδοξίας» Μεγάλου Ἀθανασίου, ὥστε μὲ αὐτὰ ἀρχίζει τὸ λειτουργικὸ ἐκκλησιαστικὸ βιβλίον, Μέγα Ὁρολόγιον².

Καὶ ὁ μέγας, πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας, Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὁ Ἀγιορεῖτης, ἐπισημαίνει: «Ὅτι δὲ ὀρθῶς πιστεύομεν εἰς τὸν Θεόν, τουτέστι καλῶς καὶ

2. Μέγα Ὁρολόγιον, ἔκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, 2001, σ. 1.

ἀσφαλῶς καὶ εὐσεβῶς φρονοῦμεν περὶ αὐτοῦ, πόθεν ἡμῖν ἡ παράστασις; ἀπὸ τῆς πρὸς τοὺς θεοφόρους πατέρας ἡμῶν ὁμολογίας»³.

Ἐπάρχει σύγχυση καὶ ἐπικρατεῖ μία νοοτροπία νὰ ἀσχολοῦνται μονόπλευρα μὲ τὴν ἄσκηση καὶ τὴν ἀπόκτηση τῶν ἀρετῶν καὶ λιγότερο, ἢ καθόλου μὲ θέματα πίστεως.

Τὸ χρυσοστομικὸ λόγιο καὶ πάλι μᾶς ἐπισημαίνει, τὴν ἄμεση ἐξάρτηση, τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς: «Οὔτε γὰρ ἐὰν ἔχωμεν δόγματα μὲν ὀρθά, βίον δὲ ἀμελῶμεν, ὄφελος ἡμῖν ἔσται τι. Οὔτε ἐὰν, βίον ὀρθὸν ἔχοντες, τῶν ὀρθῶν δογμάτων ἀμελῶμεν, κερδᾶναί τι χρήσιμον καὶ πρὸς σωτηρίαν ἡμετέραν δυνησόμεθα»⁴.

Καὶ ἐπίσης «Οὐδὲν ὠφελεῖ βίος ὀρθός, δογμάτων διεστραμμένων».

Ὁ μακαριστὸς Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου π. Γεώργιος μᾶς πληροφορεῖ γὰρ τὸ φρόνημα τῶν παλαιῶν Ἀγιορειτῶν σχετικὰ μὲ τὴν στάση τους, ὅταν παραβιάζονται θέματα πίστεως: «Ἐνθυμοῦμαι τοὺς παλαιοὺς Ἀγιορεῖτες, οἱ ὅποιοι μὲ σοφία ἔλεξαν: “Ἐὰν δὲν διαμαρτυρῶμεθα διὰ τὰς γενομένας παραβάσεις εἰς τὰ θέματα τῆς πίστεως, διατί φυλᾶμε αὐτὰ τὰ βράχια;”»⁵.

Πολλοὶ ἐκφοβίζουν τοὺς εὐσεβεῖς πιστοὺς, ποὺ πο-
νᾶνε γιὰ τὴν ἀλήθεια μὴ ἐρμηνεύοντας ἀγιοπατερικῶς

3. ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ, *Ὁμιλία Η'*, Ε.Π.Ε, τόμ. 9, σ. 216.

4. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, *Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλία ιγ'*, PG 53, 110B.

5. *Οἱ Ἀγῶνες τῶν Μοναχῶν ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας*, ἔκδ. Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους 2003, σ. 13.

τὰ λόγια τῆς Ἁγίας Γραφῆς, λέγοντας ὅτι ὄσοι κρίνουν αἵρετικά φρονήματα καὶ ἀντιπαραδοσιακές, κοσμικές θέσεις ἐκκλησιαστικῶν προσώπων, ἐπισκόπων καὶ ἱερέων πίπτουν στὸ ἀμάρτημα τῆς κατακρίσεως καὶ ἱεροκατηγορίας. Φαίνεται ὅτι αὐτοὶ δὲν μποροῦν νὰ διακρίνουν ἀνάμεσα στὸν ἐπαινετὸ ἔλεγχο τῆς αἱρέσεως τῶν ἀμετανοήτων αἵρετικῶν καὶ στὴν κακοήθεια τῆς ἱεροκατηγορίας.

Ἴδου κάποια ἐνδεικτικὰ χωρία ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τοὺς Ἁγίους Πατέρες: «*Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἶμι ἡ θύρα τῶν προβάτων... δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει... ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν... ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίπσι τὰ πρόβατα καὶ φεύγει καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων*». (Ἰω. ι', 7-13).

Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος χαρακτηρίζει κλέπτες καὶ ληστὲς ὄσους ποιμένες- ἐπισκόπους ἀφήνουν τοὺς λύκους, δηλαδὴ τοὺς αἵρετικούς, νὰ εἰσέρχονται στὴ μάνδρα τῶν προβάτων, δηλαδὴ τὴν Ἐκκλησία, τοὺς χαρακτηρίζει, μισθωτοὺς καὶ ψευδοποιμένες.

Ὁ Ἀπόστολος τῆς ἀγάπης καὶ Εὐαγγελιστὴς μᾶς παραγγέλει: «*Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον*» (Α' Ἰω. δ', 1).

Ὁφείλουμε συνεπῶς, νὰ ἐξετάσουμε καὶ νὰ ἐρευνοῦμε τὰ φρονήματα κάποιου ἐὰν εἶναι ὀρθόδοξα ἢ ὄχι, διότι ὑπάρχουν καὶ ψευδοπροφήτες. «Τὸ δὲ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων». (Α΄ Τιμ. δ΄, 1). Μέσα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία κάποιοι θὰ ἀποστατήσουν ἀπὸ τὴν πίστη καὶ θὰ πέσουν σὲ αἱρέσεις.

«Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί· ἔσονται γάρ οἱ ἄνθρωποι φίλαντοι, φιλάργυροι, βλάσφημοι... ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι καὶ τούτους ἀποτρέπου» (Β΄ Τιμ. γ΄, 1·2·5). Στὸς ἔσχατους καιροὺς, ὅπως εἶναι οἱ δικοὶ μας, πολλοὶ δὲν θὰ ἔχουν οὔτε τὶς στοιχειώδεις ἀρετὲς τοῦ χριστιανοῦ, θὰ ἔχουν μόνον μία ὑποκριτικὴ εὐσέβεια. Δὲν ὑπάρχουν μόνον ναυαγοὶ τοῦ βίου ἀλλὰ καὶ ναυαγοὶ τῆς πίστεως.

«Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας» (Β΄ Πέτρ. β΄, 1).

Ὅλους αὐτοὺς ποὺ εἰσάγουν αἱρέσεις ἀπωλείας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τοὺς κρίνουμε;

«Νὰ φεύγετε τοὺς ποιμένες ποὺ διαφθείρουν καὶ νὰ μὴ λέγετε ὅτι ἐγὼ εἶμαι πρόβατο καὶ ὄχι ποιμένας» (Ἀποστολικαὶ Διαταγαὶ 2, 19).

Αὐτοὶ ποὺ θὰ εἰσάγουν αἱρέσεις μέσα στὴν ἐκκλησία, δὲν θὰ εἶναι τυχαῖοι θὰ εἶναι “ποιμένες”. Οἱ ἴδιοι οἱ ποιμένες θὰ διαφθείρουν τὸ ποίμνιο. Αὐτὰ μᾶς τὰ προλέγουν οἱ ἴδιοι οἱ Ἀπόστολοι, μίπως καὶ αὐτοὶ κατακρίνουν καὶ ἀμαρτάνουν; Ποῦ εἶναι αὐτοὶ ποὺ δικαιολογοῦν τὰ ἀδικαιολόγητα καὶ λένε, «ἔ, τί νὰ κάνουμε,

ἐμεῖς εἴμαστε πρόβατα, δὲν εἴμαστε ποιμένες, ἄλλοι ἔχουν τὴν εὐθύνη, ἐμεῖς κάνουμε ὑπακοή...».

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει: «Τὸ μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε, περὶ βίου ἐστίν, οὐ περὶ πίστεως»⁶.

Ὁ Μέγας Βασίλειος λέγει: «Φόνος γὰρ ἐστὶ ψυχῆς ψευδοδοξίας παραδοχή»⁷ καὶ προσθέτει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος «Οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν φησί, πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. Ἴρα ὁ μὴ λέγων, ὑπεύθυνος ἐστὶ τοῦ αἵματος, τούτέστιν, τῆς σφαγῆς. Οὐδὲν τούτου φοβερώτερον»⁸.

Στὴν ἀρχαία Ἐκκλησία οἱ ποιμένες (ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι) ἐκλέγονταν ἀπὸ τὸν κλῆρο καὶ τὸ λαό, ἄρα καὶ νομίμως κρίνονταν ἀπὸ αὐτόν. Αὐτὸ μᾶς τὸ ἐπιβεβαιώνει καὶ ὁ μέγας ἐρμηνευτὴς τῶν Γραφῶν, ὁ ἅγιος Χρυσόστομος: «Διὰ τοῦτο φησί· τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται. Τί οὖν; Οὐ περὶ εἰδωλολατρείας, φησί καὶ ἐνταῦθα τοῦτο εἴρηται; Οὐχὶ περὶ βίου καὶ ἀμαρτημάτων ἐστὶν ὁ λόγος. Πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶ. Διὸ παρακαλῶ, μίτε ὑμεῖς ὀκνεῖτε ἐλέγχειν, μίτε δυσχεραίνετε ἐλεγχόμενοι»⁹. Τοιοῦτοτρόπως κατηχοῦσαν οἱ ἅγιοι Πατέρες τὸ ποίμνιό τους μὲ στόχο νὰ γίνουν ὑπεύθυνα ἄτομα τῆς Ἐκκλησίας καὶ

6. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, *Εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ ὁμιλία λδ'*, PG 63, 232.

7. ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, *Ἐρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν*, PG 30, 525C.

8. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, *Ὅμιλία ΜΔ' πρὸς τοὺς ἀκροατάς*, PG 60, 310B.

9. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, *Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ὁμιλία ιν'*, PG 62, 126D.

τῆς κοινωνίας καὶ δὲν τὰ χειραγωγοῦσαν ὡς ἄβουλα ὄντα. Αὐτὸ ἐξάλλου συνιστᾶ καὶ τὸ χρυσὸ κανόνα τῆς δημόσιας καὶ κοινωνικῆς ζωῆς. Ἔτσι προάγεται ἡ κοινωνία, καλλιεργεῖται ἡ ὑπευθυνότης καὶ εὐημεροῦν οἱ ἄνθρωποι, ὅταν οἱ τὰ δημόσια ἀξιώματα κατέχοντες κρίνονται δημοσίως, λογοδοτοῦν καὶ τοὺς ἀποδίδεται καὶ ἡ ἀνάλογη εὐθύνη, εἴτε πρὸς ἔπαινον εἴτε πρὸς καταδίκη.

Καὶ συνεχίζει ὁ ἅγιος: «Πῶς γίνεται νὰ μὴν κολασθῇ αὐτός, ποὺ κάνει ὅτι δὲν βλέπει καὶ σιωπᾶ, ὅταν οἱ θεῖοι νόμοι καὶ κανόνες ὑβρίζονται;»¹⁰.

Καὶ ἄλλοῦ πάλι λέγει: «Εἰ μὲν γὰρ δόγμα ἔχει διεστραμμένον, κἂν ἄγγελος ᾗ, μὴ πείθου, [εἰς τὸν Ἐπίσκοπον], εἰ δὲ ὀρθὰ διδάσκει, μὴ τῷ βίῳ πρόσεχε, ἀλλὰ τοῖς ρήμασι»¹¹.

Ἐνα ἄλλο χωρίον τῆς Ἁγίας Γραφῆς τὸ ὁποῖον πολλοὶ τὸ ἐρμηνεύουν μονόπλευρα εἶναι καὶ τὸ τοῦ ἀποστόλου «Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπέεικετε...» (Εβρ. ιγ', 17)

Ἄς ἀκολουθήσουμε τὴν ἐρμηνεία τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, ὁ ὁποῖος ἐρμηνεύει τὸ χωρίο ἀκολουθώντας τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο.

Ἐρωτᾷ ὁ ἅγιος Χρυσόστομος: «Πῶς οὖν ὁ Παῦλός φησι· Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέεικετε; Ἄνωτέρω εἰπών, Ὡν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς

10. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Λόγος εἰς τὸν μακάριον Βαβύλαν καὶ κατὰ Ἑλλήνων, SCHATKIN, M., *Critical edition and introduction to St. John Chrysostom's «De sancto Babylonia, contra Julianum et gentiles»* Fordham 1967, σ. 127.4.

11. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Λόγος εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον Β', PG 62, 610.

ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν, τότε εἶπε, Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε».

Καὶ ἀπαντᾷ: «πονηρός, πῶς λέγεις; εἰ μὲν πίστεως ἕνεκεν, φεῦγε αὐτὸν καὶ παραίτησαι, μὴ μόνον ἂν ἄνθρωπος ᾖ, ἀλλὰ καὶ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ κατιών· εἰ δὲ βίου ἕνεκεν, μὴ περιεργάζου... Ἔχουσι, φησί, τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ βίου ἀκαθάρτου. Ἀλλὰ μὴ τῷ βίῳ, ἀλλὰ τοῖς λόγοις προσέχετε τῶν μὲν γὰρ ἡθῶν ἕνεκεν οὐδεὶς ἂν βλαβεῖν. Τί δῆποτε; Ὅτι καὶ δῆλα πᾶσιν ἐστὶ, καὶ οὐδὲ αὐτός, καὶ μυριάκις ἢ πονηρός, πονηρὰ διδάξει ποτέ. Πίστεως δὲ ἕνεκεν, οὔτε δῆλόν ἐστιν ἅπασι, ὃ τε πονηρός οὐ παραιτήσεται διδάσκειν· ἐπεὶ καὶ τό, μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε, περὶ βίου ἐστίν, οὐ περὶ πίστεως».

Ὁ Ἀπόστολος μᾶς διδάσκει πῶς καὶ ποῦ πρέπει νὰ κάνουμε τὴν ὑπακοή μας. Πρῶτα πρέπει νὰ ἐξετάσουμε σὲ ποιόν θὰ κάνουμε ὑπακοή καὶ κυρίως, ἀφοῦ γνωρίσουμε «τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς του», δηλαδὴ τὴν πνευματικὴ πορεία του.

Ἄς δοῦμε αὐτὰ πῶς τὰ ἐρμηνεύει καὶ ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης.

Τό «ἀναθεωροῦντες θέλει νὰ εἰπῆ, ἀκριβέστερον θεωροῦντες καὶ ἐξετάζοντες· διότι καθὼς οἱ μαθηταὶ τῶν ζωγράφων, βλέποντες μὲ προσοχὴν εἰς μίαν ἀρχέτυπον εἰκόνα, μιμοῦνται ἐκείνην ἔτσι, λέγει καὶ ἐσεῖς ἀδελφοὶ χριστιανοὶ βλέποντες εἰς τὴν ἔκβασιν, ἡγουν εἰς τὸ θεάρεστον τέλος τῆς τῶν διδασκάλων καὶ προεστώτων σας ἀναστροφῆς καὶ πολιτείας, μιμεῖσθε τὴν πίστιν αὐτῶν. Λέγει δὲ ὁ Παῦλος “νὰ μιμοῦνται τὴν πίστιν τῶν προεστώτων τους διατὶ ἀπὸ τὴν πίστιν γεννᾶται καὶ ἡ καθαρὰ ζωή”, ἐδῶ ἐννοεῖ καὶ τὴν πίστη μὲ τὴν ἔννοια νὰ μὴν ἔχουμε μικροψυχία καὶ ὀλιγοπιστία, ἀλλὰ καὶ τὴν

πίστιν τῶν δογμάτων, γιὰ αὐτὸ καὶ στὴ συνέχεια τονίζει “Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας” καὶ πάνω ἀπ’ ὅλα, ἀφοῦ ἐξετάσουμε τὴν πίστιν, δηλαδὴ τὴν ἀκρίβεια τῆς ὀρθοδόξου πίστεώς του, τότε εἶπε “πειθεσθε τοῖς ἡγουμένοις καὶ ὑπείκετε”».

Συνεχίζει τὴν ἐρμηνεῖα ὁ ἅγιος Νικόδημος, περὶ τῶν ἐπισκόπων καὶ ἀρχιερέων ἀφοῦ πρότερον τοὺς ἐπαίνεσε ὅτι εἶναι πιστοὶ καὶ ἄξιοι νὰ τοὺς ζηλεύουμε, «διὰ τοῦτο τώρα λέγει ἐδῶ, ὅτι πείθεσθε εἰς τοιοῦτους Ἐπισκόπους καὶ Ἀρχιερεῖς... ἀλλ’ ἤθελεν εἰπῆ τινάς· τί λοιπὸν πρέπει νὰ πειθώμεθα εἰς κάθε ἡγούμενον καὶ ἀρχιερέα καὶ ἄρχοντα, κἂν εἶναι κακός; Ἐγὼ δὲ σοὶ ἀποκρίνομαι κατὰ τί λέγεις, χριστιανέ, πῶς εἶναι ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ἡγούμενός σου κακός; Εἰ μὲν καὶ εἶναι κατὰ τὴν πίστιν κακός, ἤγουν εἰ μὲν ἔχει αἰρετικὰ δόγματα καὶ βλάσφημα, φεῦγε ἀπὸ αὐτόν, κἂν εἶναι Ἄγγελος ἀπὸ τὸν οὐρανόν· εἰ δὲ κατὰ τὴν ζωὴν καὶ πολιτείαν κακός, πείθου εἰς αὐτόν· λέγει γὰρ ὁ Κύριος περὶ τούτων “ὅτι ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθησαν οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι· πάντα ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν” (Ματθ. κγ’, 3). Περὶ δὲ τῶν αἰρετικῶν καὶ διεφθαρμένων κατὰ τὴν πίστιν ἐπισκόπων καὶ ἡγουμένων, εἶπεν ὁ Παῦλος ἀνωτέρω νὰ μὴ περιφερώμεθα ἀπὸ τὰς διδασκαλίας των “διδαχὲς δὲ ποικίλες καὶ ξέναις [τῆς πίστεως δηλ. τῶν ὀρθῶν δογμάτων] μὴ παραφέρεσθε” (Εβρ. ιγ’, 9). Διὰ τὴν δὲ πρέπει νὰ πειθώμεθα μὲν εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς, τοὺς κακοὺς κατὰ τὴν πολιτείαν, ὄχι δὲ εἰς τοὺς κακοὺς κατὰ τὴν πίστιν; Ἐπειδὴ ἐκεῖνος μὲν ὁ ἀρχιερεὺς, ὅπου πολιτεύεται κακῶς, δὲν θέλει συμβουλευσεῖ ποτὲ καὶ τοὺς ἄλλους διὰ νὰ πολιτεύων-

ται κακῶς... Ἐκεῖνος δὲ ὁ ἀρχιερεύς, ὅπου εἶναι κατὰ τὴν πίστιν κακός, αὐτὸς δὲν εἶναι δυνατὸν ἕως τέλος νὰ μὴν κηρύξη καὶ εἰς τὸν λαόν, ἐκεῖνο τὸ αἰρετικὸν φρόνημα, ὅπου ἔχει εἰς τὴν καρδίαν του».

Καὶ συνεχίζει ὁ ἅγιος Νικόδημος «Αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες». Ἄς τὰ ἀκούσουν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς καὶ Ἱγούμενοι τὰ λόγια τοῦ Ἀποστόλου ὅτι καθὼς ὁ λαὸς καὶ οἱ χριστιανοὶ πρέπει νὰ εἶναι εὐπειθεῖς εἰς αὐτούς, ἔτσι ἀντιστρόφως καὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ εἶναι ἄγρυπνοι διὰ τὸν λαόν, ἐπιμελούμενοι καὶ φροντίζοντες διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν, καθὼς καὶ οἱ ποιμένες τῶν προβάτων ἀγρυπνοῦσιν διὰ τὴν ποίμνην αὐτῶν (Λουκ. β', 8), διότι οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Ἱγούμενοι, ἔχουν νὰ δώσουν ἀπολογία διὰ τὰς ἀμαρτίας ὅπου κάμνουν οἱ ὑποκείμενοι εἰς αὐτούς χριστιανοί»¹².

Γιὰ τὴν ὑποχρέωση ποὺ ἔχουν οἱ ποιμένες νὰ ἀγρυπνοῦν γιὰ τὴν σωτηρία καὶ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία τῶν χριστιανῶν τονίζει καὶ ὁ ἅγιος Χρυσόστομος πάλι: «Ἀκουέτωσαν καὶ οἱ ἄρχοντες, μὴ μόνον οἱ ἀρχόμενοι, ὅτι ὥσπερ πειθηνίους εἶναι δεῖ τοὺς ἀρχομένους, οὕτω καὶ τοὺς ἄρχοντας ἀγρύπνους εἶναι καὶ νηφαλίους. Ἐπεὶ καὶ ἰατρὸν καταφρονούμενον ὑπὸ τοῦ κάμνοντος, οὐκ ἔνι ἀμύνασθαι, ἀλλὰ δακρῦσαι καὶ ἀνοιμῶσαι».

«Εἰ μὲν γὰρ δόγμα ἔχει διεστραμμένον, κὰν Ἄγγελος ᾗ, μὴ πείθου, εἰ δὲ ὀρθὰ διδάσκει, μὴ τῷ βίῳ πρόσσεχε, ἀλλὰ τοῖς ρήμασι»¹³.

12. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, Ἑρμηνεία εἰς τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τόμ. Γ', ἐκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 1990, σσ. 741, 749, 750, 751.

Ὅταν οἱ ποιμένες μᾶς διδάσκουν ὀρθόδοξα, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ζοῦν ὀρθόδοξα, ἀγρυπνοῦν γιὰ τὸ ποιμνιό τους, τότε δὲν χρειάζεται καὶ νὰ ζητοῦν τὴν ὑπακοὴ ἀπὸ τὸ ποιμνιό τους. Ὅταν ὄντως εἶναι ἐπίσκοποι (ἐπὶ τὸν σκοπόν), τότε ποῖος δὲν τοὺς σέβεται, ποῖος δὲν θέλει νὰ τοὺς κάνει ὑπακοὴ ἢ δὲν χαίρεται καὶ δὲν ἀγάλλεται διότι γνωρίζουμε τὴν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων:

«Μηδεις χωρις επισκόπου τι πρασέτω τῶν ἀνηκόντων τῇ Ἐκκλησίᾳ»¹⁴.

«Τῷ Ἐπισκόπῳ προσέχετε, ἵνα καὶ ὑμῖν ὁ Θεός»¹⁵.

«Πρέπον οὖν ἐστὶν καὶ ὑμᾶς ὑπακούειν τῷ ἐπισκόπῳ ὑμῶν καὶ κατὰ μηδὲν αὐτῷ ἀντιλέγειν· φοβερὸν γάρ ἐστὶ τῷ τοιούτῳ ἀντιλέγειν, οὐ γὰρ τουτονὶ τὸν βλεπόμενον πλανᾷ τις, ἀλλὰ τὸν ἀόρατον παραλογίζεται»¹⁶.

«Ὅταν γὰρ τῷ ἐπισκόπῳ ὑποτάσσησθε ὡς Ἰησοῦ Χριστῷ, φαίνεσθε μοι, οὐ κατὰ ἄνθρωπον ζῶντες, ἀλλὰ

13. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Λόγος Β' εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον Β', ΕΠΕ 23, 492.

14. ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ, Πρὸς Συμρναίους, CAMELOT, P.T., *Ignace d' Antioche. Polycarpe de Smyrne. Lettres. Martyre de Polycarpe*, 4th edn. Cerf, Sources Chretiennes 10, Paris 1969, 6.8.1.

15. ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ, Πρὸς Πολύκαρπον, CAMELOT, P.T., *Ignace d' Antioche. Polycarpe de Smyrne. Lettres. Martyre de Polycarpe*, 4th edn. Cerf, Sources Chretiennes 10, Paris 1969, 7.6.1.

16. ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ, Πρὸς Μαγνησίους, FUNK, F. X. ET DIEKAMP F., *Patres apostolici*, vol. 2, 3rd edn., Tubingen 1939, 3.3.7.

κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν δι' ἡμᾶς ἀποθανόντα, ἵνα πιστεύσαντες εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ τὸ ἀποθανεῖν ἐκφύγητε»¹⁷.

Αὐτὰ τὰ γράφει ὁ ὄντως θεοφόρος ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος, ὁ ὁποῖος, ἀπὸ θεῖο ἔρωτα πρὸς τὸν Χριστὸ καὶ θυσιαστικὴ ἀγάπη πρὸς τὸ ποιμνιὸ του παρέδωσε τὸ σῶμα του στὰ λιοντάρια γιὰ νὰ τὸν ἀλέσουν μὲ τὰ δόντια τους γιὰ νὰ γίνει σῖτος Χριστοῦ. Σήμερα, ὅμως πόσοι ποιμένες διδάσκουν στοὺς χριστιανοὺς τὴν ἀκριβείαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας; Ἰδιαίτερος γιὰ τὴν Παναίρεση τοῦ Συγκρητιστικοῦ Διαχριστιανικοῦ καὶ Διαθρησκευτικοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἡ ὁποία ἔχει ὑπεισέλθει ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ 1902 καὶ κηρύσσεται ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς ἐπισκόπους, πατριάρχες, ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς! Ἐμεῖς ὡς πιστὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας γνωρίζουμε νὰ τιμοῦμε ὑπερβαλλόντως μάλιστα τοὺς ἀληθινοὺς ἐπισκόπους καὶ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, ὄχι ὅμως τοὺς ψευδεπισκόπους καὶ λυκοποιμένες.

Ὅλοι ὡς ἄνθρωποι εἴμαστε πλασμένοι, κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ἔχουμε τὸ δῶρο τῆς ἐλευθερίας, ποὺ εἶναι τὸ αὐτεξούσιο ἢ δυνατότητα νὰ διακρίνουμε μεταξὺ καλοῦ καὶ κακοῦ. Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ τιμὴ τῆς λογικῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου ποὺ τὸν ξεχωρίζει ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα, σύμφωνα καὶ μὲ τὸν ἀββᾶ Ἰσαάκ τὸν Σύρο: «Ἡ τιμὴ τῆς λογικῆς φύσεως ἢ διάκρισις ἐστὶ, ἢ διακρίνουσα τὸ

17. ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ, Πρὸς Τραλλιανούς, CAMELOT, P.T., *Ignace d' Antioche. Polycarpe de Smyrne. Lettres. Martyre de Polycarpe*, 4th edn. Cerf, Sources Chretiennes 10, Paris 1969, 3.2.1.

καλὸν ἐκ τοῦ κακοῦ... ἐν ταύτῃ δυνατὸν ἡμῖν εὐρεῖν τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ»¹⁸.

Ὅλοι μας ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ μετάνοια, διάκριση καὶ θεῖο φωτισμό, ποιμένες καὶ ποιμαινόμενοι, ἰδιαίτερος ἐπάνω στὰ θέματα τῆς πίστεως.

Θὰ ἐπιχειρήσουμε, μὲ τὴν χάρι τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν εὐλογία τῆς Κυρίας Θεοτόκου, νὰ διερευνήσουμε σύμφωνα μὲ τὴν ἀγιοπατερικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ποῖα εἶναι ἡ ἀρμόζουσα στάση τῶν Ἁγίων καὶ μάλιστα, ὡς ἀγιορεῖτες ποῖα ἦταν ἡ στάση τῶν Ἁγιορειτῶν Πατέρων στὰ θέματα τῆς πίστεως, ἐν καιρῷ αἰρέσεως;

Ἀξιοσημεῖωτα εἶναι τὰ παρακάτω λόγια τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος π. Γεωργίου Καπάνη: *«Αὐτὴν τὴν εὐαισθησίαν ἐπέδειξαν καὶ οἱ Ἁγιορεῖτες μοναχοὶ ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ἁγιορεῖτες πατέρες ἤλεγξαν τοὺς Λατινόφρονες μὲ τὴν θυσία τῆς ζωῆς τους. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ἔσωσε τὴν Ὀρθοδοξία ἀπὸ τὴν λαίλαπα τοῦ δυτικοῦ Βαβυλῶνος. Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης ὑπερμάχησε τῆς Ὀρθόδοξου Πίστεως κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας. Ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς ἔσωσε τοὺς Ὀρθόδοξους λαοὺς ἀπὸ τὸν ἐκμουσουλμανισμό (ἐκμωαμεθανισμό, εἶναι τὸ σωστότερο, διότι πιστεύουν καὶ εἶναι ὀπαδοὶ τοῦ Μωάμεθ) καὶ ἐκήρυττε ὅτι ὅλες οἱ πίστεις εἶναι κάλπικες, ἐκτὸς τῆς Ὀρθοδοξίας»¹⁹.*

18. ΑΒΒΑ ΙΣΑΑΚ, *Λόγος ιη'*, *Λόγοι Ἀσκητικοί*, Ε.Π.Ε 8Α, σ. 276.

19. *Οἱ Ἀγῶνες τῶν Μοναχῶν ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας*, ἔκδ. Ἰ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὄρος 2003, σ. 1.

Ἡ ἐργασία αὐτὴ γράφτηκε μὲ σκοπὸ νὰ ρίξει λίγο φῶς στὸν προβληματισμό, ποῖα πρέπει νὰ εἶναι ἡ στάση μας, ὅταν προσβάλλεται ἡ Ὁρθόδοξη συνείδησί μας ἀπὸ αἰρετίζοντες λόγους καὶ πράξεις ὀρθοδόξων ποιμένων.

Ἀσφαλῶς ἀπευθυνόμεθα μὲ τὸν ὀφειλόμενο υἱκὸ σεβασμὸ καὶ τὴν ἀγάπη μας, πρωτίστως πρὸς τὸν θεσμὸ τοῦ πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μας, τὸ ὁποῖο καὶ ἔμεῖς ὡς ἑλληνορωμοὶ τὸ γένος, ποὺ εἴμαστε ὑπερβαλλόντως τὸ ἀγαπᾶμε, τὸ τιμᾶμε, ἀφοῦ εἴμαστε σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς του καὶ ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων του. Κάνουμε, ὅμως ἔκκληση καὶ θερμὴ παράκληση νὰ κατανοήσει τὸν συνειδησιακὸ προβληματισμὸ καὶ τὸν πόνον μας, τόσο ἡμῶν τῶν Ἁγιορειτῶν, ὅσον καὶ ὄλων τῶν εὐσεβῶν καὶ Ὁρθοδόξων χριστιανῶν, σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὰ θέματα τῆς πίστεως, τοῦ οἰκουμενισμοῦ καὶ τῆς πανθρησκείας. Νὰ μὴ παρεξηγήσει, ἀλλὰ νὰ κατανοήσει τὴν ἀγωνία, τὸν σκανδαλισμὸ καὶ τὴν ἀνησυχία αὐτοῦ τούτου τοῦ ποιμνίου του, ποὺ εἴμεθα ὅλοι ἔμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι χριστιανοί. Ἡ ἀγάπη καὶ ὁ σεβασμὸς τόσο πρὸς τὸ ὑπεραιωνόβιο Πατριαρχεῖο μας, ὅσο καὶ πρὸς τὸ ἐκάστοτε θεοτίμητο πρόσωπο τοῦ Πατριάρχου, εἶναι δεδομένα, ἀλλὰ θὰ πρέπει ἐπιτέλους νὰ κατανοήσει καὶ τὶς πνευματικὲς εὐθύνες του, οἱ ὁποῖες εἶναι τεραστίων διαστάσεων καὶ ἐν τῷ νῦν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Ο ΚΑΡΛΟΜΑΓΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΡΑΓΚΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

1. Ἡ αὐτονόμηση τῆς Δύσεως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ ἀπὸ τὸν Χριστιανισμό.

Τὸν 8ον αἰῶνα συντελεῖται ἡ ὀριστικὴ ρήξη ἀνάμεσα στὴν Ἀνατολικὴ Ἑλληνορωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία καὶ τὸ δυτικὸ Φραγκογερμανικὸ κράτος. Ὁ Καρλομάγνος, ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς πολέμους, δημιούργησε στὴ Δύση τὸ λεγόμενον Φραγκογερμανικὸ κράτος του. Οἱ Φράγκοι αἰσθάνονται τώρα ἀρκετὰ ἰσχυροί, ὥστε νὰ ἀπαιτήσουν γιὰ τὸν ἑαυτό τους τὴν ἀρχηγία τῆς «Χριστιανικῆς Οἰκουμένης». Ὅποιος δὲν κατανοήσει τὰ ἱστορικὰ γεγονότα αὐτῆς τῆς περιόδου, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν «κλειδιὰ ἐρμηνείας» γιὰ ὅλα τὰ γεγονότα ποὺ διαμόρφωσαν τὸν λεγόμενον Δυτικὸ πολιτισμὸ, δύσκολα θὰ καταλάβει τὶς θεολογικὲς, δογματικὲς, ἐκκλησιολογικὲς, πολιτιστικὲς καὶ κοινωνικὲς διαφορὲς μεταξὺ Ἀνατολῆς (Ὁρθοδοξίας) καὶ Δύσεως (Παπισμοῦ-Προτεσταντισμοῦ).

Ὁ Καρλομάγνος βασιλέυε 46 χρόνια (769-815 μ.Χ.). Ἀποφασιστικῆς σημασίας στὶς ἐνέργειές του ἦταν ἡ σύγκληση τῆς Συνόδου τοῦ Λατερανοῦ τὸ 769. Σ' αὐτὴν τὴ Σύνοδο, πρώτη φορὰ, παίρνουν μέρος Φράγκοι ἐπίσκοποι. Ἡ Σύνοδος ἔλαβε ὀρθόδοξες ἀποφάσεις, ἀλλὰ πρὶν

περάσουν ὅμως 20 χρόνια, οἱ Φράγκοι ἀλλάζουν στάση καὶ ἀπορρίπτουν ὅλα ὅσα εἶχαν δεχθεῖ στὴ Σύνοδο τοῦ Λατερανοῦ. Ἀπέρριψαν τὸ ἀναλλοίωτο τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως καὶ προσέθεσαν τὸ filioque.

Τὸ 794 ἔγινε ἡ μεγάλη ρήξη. Ὁ Καρλομάγνος συγκαλεῖ στὴν Φρανκφούρτη μιὰ μεγάλη Σύνοδο. Στὴ σύνοδο αὐτὴ ἐπισημοποιεῖ ὅλες τὶς θεολογικὲς ἀνθαιρεσίες τῆς αὐλῆς του (ἀποδέχεται τὸ Filioque, ἀπορρίπτει τὴν Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο καὶ τὴν προσκύνηση τῶν ἱερῶν εἰκόνων, ποὺ αὐτὴ ἐδογματίσει). Γιὰ τὶς ἐνέργειές του αὐτὲς διαμαρτυρήθηκαν τὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα, ἀλλὰ οἱ Φράγκοι ἀπάντησαν μὲ τὴν ἀνακήρυξη τοῦ Filioque σὲ δόγμα πίστεως (Σύνοδος Ἄαχεν, 809) καὶ κατεδίκασαν ὡς αἵρετικούς τοὺς Ὁρθόδοξους τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς π. Ἰωάννης Ρωμανίδης πολὺ εὐστοχα ἐπισημαίνει τὰ κίνητρα αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν τῶν Φράγκων: «*Οὔτε μία ἐκ τῶν δογματικῶν πρωτοβουλιῶν τῶν Φράγκων, κατὰ τὸν 8^{ον} καὶ 9^{ον} αἰῶνα, ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα ἀναζητήσεως πληροφοριῶν καὶ ἐπεξηγήσεων ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους (Ὁρθοδόξους), τῶν ὁποίων τὰς δογματικὰς διατυπώσεις διέστρεφον. Οἱ Φράγκοι δὲν ἤσαν εἰς θέσιν νὰ κάμουν διάλογον, ἀπλῶς διότι ἤσαν ἀμαθεῖς βάρβαροι, μὲ μιαν ἀπίστευτον αὐτοπεποίθησιν ὅτι εἶναι ἡ ἐκλεκτὴ φυλὴ τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι ὁ Αὐγουστῖνος εἶναι ὁ καλύτερος ὁδηγὸς εἰς ὅλα τὰ οὐσιώδη ζητήματα τῆς πίστεως. Δυστυχῶς, ὁ ἐπίσκοπος Ἰππῶνος δὲν εἶχε κατανοήσει τὸν βιβλικὸν φωτισμὸν καὶ δοξασμὸν»¹.*

1. ἸΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΝΙΔΗΣ, *Δογματικὴ καὶ Συμβολικὴ Θεολογία τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, τόμ. Α΄,

Ὁ Καρλομάγνος ὀργανώνει μεθοδευμένα τὴν σύγκρουση Ἀνατολῆς - Δύσεως μὲ μιὰ στρατηγικὴ ποῦ περιλαμβάνει δύο σκέλη:

Α'. Απόρριψη τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ δημιουργία ἐνὸς διαφορετικοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦ λεγομένου δυτικοῦ χριστιανισμοῦ, ποῦ θὰ τονίζει τὴν πολιτιστικὴ ἰδιαιτερότητα τῆς νέας αὐτοκρατορίας. Αὐτὸς ὁ φράγκικος Χριστιανισμός, τὸν ὁποῖο σχεδίασαν οἱ σύμβουλοι τοῦ Καρλομάγνου, θεμελιώνεται στὶς θεολογικὲς (φιλοσοφο-στοχαστικὲς) διατυπώσεις τοῦ Αὐγουστίνου καὶ ἐκφράσθηκε μὲ νέες μορφὲς καὶ τύπους στὴ θεία λατρεία καὶ στὰ μυστήρια μὲ τοὺς παρακάτω τρόπους:

1) Παραχάραξη τοῦ βαπτίσματος μὲ τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ ραντίσματος, 2) Παραχάραξη τῆς θείας εὐχαριστίας μὲ εἰσαγωγὴ ἀζύμων (ὄστια), 3) Παραχάραξη τῆς ἱερωσύνης μὲ εἰσαγωγὴ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀγαμίας τοῦ κλήρου.

Β'. Ἀνθελληνικὴ πολιτικὴ. Ὁ Ἑλληνισμὸς ἀνέκαθεν ἀποτελοῦσε τὴν ἱστορικὴ σάρκα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ συστατικὸ στοιχεῖο τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Ἔτσι, οἱ πολιτιστικὰ κατώτεροι Φράγκοι ἀρχίζουν (ἀπὸ μειονεξία) νὰ πολεμοῦν τὸν Ἑλληνορθόδοξο πολιτισμὸ τὸν χαρακτηρίζουν συστηματικὰ «πολιτισμὸ πλάνης», καὶ τοὺς Ἕλληνες μέχρι καὶ σήμερα τοὺς ἀποκαλοῦν ἀπὸ τότε «Γραικοὺς» (Gèrques, Greeks), δίδοντας στὸ ἀρχαῖο αὐτὸ ὄνομα ἕνα χλευαστικὸ περιεχόμενο (=αἰρετικός, ἀπατεώνας κ.λπ.).

Τὸ 1009 ἐκθρονίζεται ὁ τελευταῖος ὀρθόδοξος Πάπας τοῦ Ὁρθοδόξου Πατριαρχείου Ρώμης, ὁ Ἰωάννης ὁ

ΙΑ΄ καὶ τοποθετεῖται ὁ πρῶτος Φράγκος πάπας ὁ Σέργιος ὁ Δ΄ ὁ Τοσκᾶνος. Ὁ Ἰωάννης εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος πάπας ποὺ μνημονεύεται ὡς Ὁρθόδοξος. Περὶ τούτου ὑπάρχει ἱστορικὴ μαρτυρία, ἀπὸ τὸν Πέτρο Ἀντιοχείας, στὴν ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Μιχαὴλ Κηρουλάριο, ὅπου γράφει:

«Ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ γὰρ μάρτυς ἀπαράγραπτος, καὶ ἄλλοι σὺν ἐμοί, τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐλλογίμων πολλοί, ὅτι ἐπὶ τῷ μακαρίτῃ Πατριάρχῃ Ἀντιοχείας κυρῷ Ἰωάννῃ, ὁ πάπας τῆς Ρώμης Ἰωάννης καὶ αὐτὸς ἀκούων, ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις ἀνεφέρετο... Καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει δέ, πρὸ χρόνων τεσσαράκοντα καὶ πέντε εἰσελθὼν, εὗρον ἐπὶ τοῦ μακαρίτου Πατριάρχου κυροῦ Σεργίου τὸν δηλωθέντα πάπαν, ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ μετὰ τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν ἀναφερόμενον. Ὅπως δὲ ὕστερον ἢ αὐτοῦ ἐξεκόπη ἀναφορά, καὶ δι' ἣν αἰτίαν, ἀγνοῶ»².

Γνωρίζουμε ὅμως ἀπὸ ἄλλες πηγές, ὅτι μετὰ τὴν ἐκθρόνιση τοῦ πάπα Ἰωάννη ΙΑ΄, ὁ διάδοχός του Σέργιος ὁ Δ΄, στὴν ἐνθρόνισή του, ἀπήγγειλε τὸ «Πιστεύω» μέ τὸ Filioque. Ἦταν ὁ πρῶτος πάπας ποὺ υἱοθέτησε τὸ Filioque.

Ἀπὸ ἐδῶ ἀρχίζει ὁ ὀριστικὸς διαχωρισμὸς τῶν Δυτικῶν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ καὶ τὴν Ὁρθοδοξία. Οἱ Ὁρθόδοξοι τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ρώμης μπῆκαν κάτω ἀπὸ τὴν καταναγκαστικὴ δουλεία τῶν κατακτητῶν Φράγκων. Προϊόντος τοῦ χρόνου, οἱ ὑπόδουλοι ὀρθόδοξοι Ρωμαῖοι σὲ μεγάλο βαθμὸ καὶ κατόπιν πιέσεων ἀπέβαλαν στὸ

2. βλ. Πρωτ. Ἰωάννης Ρωμανιάδης, *Δογματική*, τόμ. Α΄, ἐκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη, σ. 80.

τέλος καὶ τὴν ὀρθόδοξο πίστη τους.

«Λατῖνοι καὶ Ἑλληνες, μέχρι τῷ 1009, ἐθεώρουν ἀλλήλους, ὡς ὁμοδόξους καὶ ὁμοεθνεῖς, καὶ τοὺς Φράγκους ὡς ἕτεροδόξους καὶ ἕτερογενεῖς, ὡς φαίνεται σαφῶς ἀπὸ τὰς κατὰ τῶν Φράγκων ἀποφάσεις καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς ἐπὶ Μ. Φωτίου Ἡ Οἰκουμενικῆς Συνόδου»³.

Βλέπουμε, ὅτι ἡ ἀλαζονικὴ φιλοδοξία τοῦ Καρλομάγνου νὰ πρωτοτυπήσει, τὸν ὀδήγησε στὴν αἵρεση καὶ αὐτὴ μεταβιβάζεται μέχρι σήμερα στὸ Βατικανὸ καὶ στοὺς πάπες. Στοὺς πάπες, ἡ πλάνη μεταβλήθηκε σὲ ἀθεράπευτη, ἐωσφορικὴ ἀσθένεια.

Ἀπὸ τότε ποὺ τὸ πρωτόθρονο Πατριαρχεῖο τῆς Ρώμης ἀποκόπηκε ἀπὸ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, στερήθηκε πλέον τὴ Θεία Χάρη, μὲ συνέπεια τὴν σταδιακὴ ἀποσύνθεσίν του.

Λέγει χαρακτηριστικὰ ὁ Ἅγιος Νεκτᾶριος: «Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ἔχασε τὴν πνευματικὴ τῆς ἐλευθερία, ἔχασε τὸν στολισμὸ τῆς, κλονίσθηκε ἀπὸ τὰ θεμέλιά τῆς, στερήθηκε τὸν πλοῦτο τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ. Τελικά, καντάντησε ἓνα σῶμα βουβό, χωρὶς πνεῦμα καὶ ψυχὴ»⁴.

Ὁ Μέγας Φῶτιος, τὸ 879, συγκάλεσε τὴν Ἡ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο στὴν Κωνσταντινούπολη «κατὰ τοῦ πάπα Νικολάου Α' καὶ τῶν συμφρονούντων αὐτῷ...». Στὴν Ἐγκύκλιο Ἐπιστολὴ του γράφει: «...Ἡ κατὰ τοῦ Πνεύματος, μᾶλλον δὲ καθ' ὅλης τῆς Ἁγίας Τριάδος... βλασφημία, κἂν μηδὲν ἕτερον εἶη τῶν προειρημένων

3. ὡς ἂ., σ. 78.

4. Ὁ Παπισμὸς, ἔκδ. Ἰ. Μ. Παρακλίτου, σ. 8.

τετολημμένον, ἔξαρκεῖ καὶ μόνον μυρίοις αὐτοὺς ὑπαγαγεῖν ἀναθέμασι [=χιλιάδες φορὲς ἀναθεματισμένοι]»⁵. Ἔχουμε σαφῶς καταδίκη τοῦ παπισμοῦ ὡς αἰρέσεως ἀπὸ τὴν Ἡ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, μόνο γιὰ τὴν κακοδοξία τοῦ filioque.

Γράφει ὁ Πέτρος Ἀντιοχείας: «κακὸν δὲ κακῶν κάκιστον, ἢ ἐν τῷ ἀγίῳ Συμβόλῳ προσθήκη... Τοὺς δὲ προστιθέντας τι ἢ ἀφαιροῦντας τι, ἀναθεματίζομεν»⁶.

Οἱ παπικοὶ ὄχι μόνο δὲν συνετίσθηκαν, ἀλλὰ καὶ σκλήρυναν περισσότερο τὴν στάση τους. Ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς παπικῆς ἀντιπροσωπείας στὴν Κωνσταντινούπολη Οὐμβέρτος, στὶς 16 Ἰουλίου τοῦ 1054, ἐναπέθεσε στὴν Ἁγία Τράπεζα τῆς Ἁγίας Σοφίας ἀφορισμὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Μὲ τὴν πράξη αὐτὴ ἡ φραγκικὴ Χριστιανοσύνη ὀριστικοποίησε τὸ χωρισμὸ τῆς ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Αὐτό, στὴν ἱστορία καταγράφηκε ὡς μέγα Σχίσμα.

Ἄς δοῦμε, ὅμως ἐδῶ τὴν σύγχυση ποὺ ἐπικρατεῖ, διότι δὲν πρόκειται περὶ σχίσματος δύο Ἐκκλησιῶν, ὅπως πολλοὶ πιστεύουν, ἀλλὰ περὶ εἰσαγωγῆς αἰρέσεως.

Ὁ π. Ἱ. Ρωμανίδης, ἐρμηνεύοντας τὴν ἱστοριοθεολογικὴ ἐξέλιξη αὐτοῦ τοῦ θέματος τονίζει: «Πρέπει νὰ τονισθῆ ὅτι ἐπὶ Μεγάλου Φωτίου... πρέπει νὰ ξεχωρίσωμεν σαφῶς τοὺς Φράγκους ἀπὸ τοὺς Λατίνους. Ἡ διάκρισις λησμονεῖται συνήθως, διότι μεταξὺ ἄλλων ἐχρησιμοποιοῦν οἱ Φράγκοι ὡς ἐπίσημον γλῶσσαν τῶν τὴν Λατινικὴν καί, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀπ' αἰῶνας προ-

5. βλ. Ἱ. ΚΑΡΜΠΡΗ, *Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας* (Δ.Σ.Μ), σ. 282.

6. βλ. Πρωτ. Ἱ. ΡΩΜΑΝΙΔΗ, ὡς ἄ., σ. 81.

παγάνδας των, ἐπεκράτησεν ἡ ἀνιστόρητος παράδοσις αὐτῶν ὅτι εἶναι οὗτοι συνέχεια τῆς Λατινικῆς παραδόσεως. Μεταξὺ Φράγκων καὶ Ὁρθοδόξων ὑπῆρχεν ἐπὶ Μ. Φωτίου μόνιμον δογματικὸν σχίσμα ἐξ αἰτίας τοῦ *filioque* καὶ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἀλλὰ μεταξὺ Λατίνων (Δυτικῶν Ρωμῶν) καὶ Ἑλλήνων Ῥωμῶν οὔτε ὑπῆρχεν οὔτε ἔγινεν ἐπὶ Μ. Φωτίου δογματικὸν σχίσμα, ἀφοῦ εἰς τὰ θέματα ταῦτα τοῦ *filioque* καὶ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὑπῆρχεν ἀπόλυτος συμφωνία. Οἱ Λατῖνοι καὶ Ἕλληνες μέχρι τῷ 1009 ἐθεώρουν ἀλλήλους, ὡς ὁμοδόξους καὶ ὁμοεθνεῖς καὶ τοὺς Φράγκους ὡς ἑτεροδόξους καὶ ἑτερογενεῖς...»⁷.

Καὶ συνεχίζει: «...Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν πρὸ τοῦ 1054 κατάστασιν, εὐρίσκομεν πάλιν σχίσμα μεταξὺ Λατίνων καὶ Ρωμαίων ἐξ αἰτίας τοῦ *Filioque* (τὸ *filioque*, εἶναι αἴρεσις ὄχι σχίσμα, διότι εἶναι δογματικὸν τὸ θέμα). Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν πρὸ τοῦ 1009 κατάστασιν ἄνευ τοῦ *Filioque* ἐν Ρώμῃ, εὐρίσκομεν ἔνωσιν μεταξὺ ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν Ρωμαίων, ἀλλὰ σχίσμα μεταξὺ Φράγκων καὶ Ρωμαίων ἐξ αἰτίας τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τοῦ *Filioque*... Οὕτω φαίνεται σαφῶς ὅτι ὁ μόνος δυνατὸς τρόπος ἐξαλείψεως τοῦ σχίσματος εἶναι οὐχὶ ἡ ἄρσις τῶν ἀναθεματισμῶν τοῦ 1054, ἀλλὰ ἡ ἄρσις τοῦ *filioque* καὶ τῶν προϋποθέσεων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ... Ἐπομένως ἡ ἀπλή ἄρσις τῶν ἀναθεμάτων τοῦ 1054 δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχη τὴν ἔνωσιν»⁸.

Ἔχει ἐπικρατήσει ὡς διδασκαλία τόσο στὶς θεολογικὰς σχολὰς καὶ γενικότερα, ὅτι καὶ παρὰ τὴν εἰσαγωγή

7. βλ. π. Ι. ΡΩΜΑΝΙΑΗ, ὡς ἄ., σσ. 77, 78.

8. ὡς ἄ., σ. 81.

τοῦ filioque, ὑπῆρχε ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία τῶν ὀρθοδόξων μὲ τὴν Ρώμην καὶ τὸν πάπα. Αὐτὸ εἶναι ἀμάρτυρον διότι μετὰ τὴν καταδίκη τοῦ παπισμοῦ ὡς αἵρεσις, σταμάτησε κάθε διμερὴς ἐπικοινωνία καὶ ἀνταλλαγὴ γραμμάτων πολὺ δὲ περισσότερο ἢ μνημόνευσις τοῦ πάπα στὰ δίπτυχα. Αὐτὴ τὴν θέσιν προβάλλουν οἱ αἵρετικοὶ οἰκουμενιστὲς πρὸς παραπλάνησιν τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἀπόσπασιν αὐτὴ τῆς Δύσεως ἀπὸ τὴν Ὀρθοδοξία ἦταν ἓνα μεθοδευμένο σχέδιον τῆς αὐλῆς τοῦ Καρλομάγνου, (260 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν πραγματοποίησίν του). Ἐπομένως, ὁ ἰσχυρισμὸς ἡμετέρων τινῶν, οἰκουμενιστῶν - λατινοφρόνων, ὅτι ἡ ἀπλή ἄρσις τῶν ἀναθεμάτων τοῦ 1054, ποὺ πραγματοποιήθηκε τὸ 1964, ἀπὸ τὸν Ἀθηνάγορα χωρὶς καμία Σύνοδο, δὲν δύναται νὰ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μετὰ τῶν παπικῶν μυστηριακὴν κοινωνία καὶ ἔνωσιν, αὐτὸ εἶναι μία αἵρετικὴ - οἰκουμενιστικὴ μέθοδος.

Πλήρης, ἄγνοια, ἐπίσης ἐπικρατεῖ καὶ γύρω ἀπὸ τὴν ταυτότητα (ἐθνικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ) τῶν σύγχρονων Εὐρωπαίων: «Οἱ σημερινοὶ Δυτικοὶ Χριστιανοί, γνωστοὶ ὡς Ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ Προτεστάντες, δὲν εἶναι ἀπόγονοι τῶν Ρωμαίων Ὀρθοδόξων, οἵτινες ἐξηφανίσθησαν, καὶ ὡς Ἐκκλησία καὶ ὡς Ἔθνος, διὰ τῆς βίας, ἀπὸ τὴν ὀθόνην τῆς ἱστορίας μετὰ τὴν τελειωτικὴν πλέον κατάληψιν τοῦ Πατριαρχείου Ρώμης ὑπὸ τῶν Λατινοφράγκων, Τευτονοφράγκων καὶ Ἰταλῶν»⁹.

Ἐστερα ἀπὸ ὅλα αὐτά, βλέπουμε, ὅτι ὁ πάπας, προχωρώντας ἀπὸ μικρότερη σὲ μεγαλύτερη πτώσιν, φθάνει στὴν ἐωσφορικὴ αὐτοθέωσιν καὶ προβάλλει τὶς περίφημες Παπικὲς Ὑπαγορεύσεις-ἀξιῶσεις τοῦ παπι-

9. ὡς ἄ., σ. 81.

κοῦ θρόνου γιὰ μιὰ παγκόσμια κυριαρχία συγκεντρώνοντας στὰ χέρια του κάθε μορφὴ ἐξουσίας (πνευματικὴ, πολιτικὴ, νομοθετικὴ, δικαστικὴ, ἐκτελεστικὴ). Ἔτσι ἐμφανίζεται ὁ πρῶτος ὀλοκληρωτισμὸς στὴν Εὐρώπη.

Ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ Ζ' δηλώνει: «Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία ἰδρύθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Θεό. Ὁ Πάπας εἶναι ὁ ἀπόλυτος κύριος τῆς παγκόσμιας Ἐκκλησίας. Διορίζει καὶ καθαιρεῖ ἐπισκόπους. Μόνον αὐτὸς μπορεῖ νὰ συγκαλέσει Οἰκουμενικὴ Σύνοδο. Οἱ ἀντιπρόσωποι του εἶναι ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους. Μόνον αὐτὸς χρησιμοποιοεῖ τὰ αὐτοκρατορικὰ διάσημα. Οἱ πρίγκιπες ὀφείλουν νὰ τοῦ φιλοῦν τὰ πόδια. Ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καθαιρεῖ τοὺς αὐτοκράτορες. Χωρὶς τὴν δική του ἔγκριση κανένα βιβλίον δὲν εἶναι ἔγκυρον. Οἱ ἀποφάσεις του δὲν ἀκυρώνονται ἀπὸ κανέναν· αὐτὸς μόνον μπορεῖ νὰ ἀκυρώνει τὶς ἀποφάσεις τῶν ἄλλων. Ὁ Πάπας δὲν μπορεῖ νὰ κριθεῖ ἀπὸ κανέναν. Ἡ ἀγιότητά του εἶναι ἐξασφαλισμένη χάρις στὶς ἀρετὲς τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία δὲν σφάλλει ποτέ, οὔτε καὶ πρόκειται ποτέ νὰ σφάλλει»¹⁰. Μόνον ἀπὸ αὐτὰ τὰ λίγα ἀρκοῦν γιὰ νὰ καταλάβουμε τί ἐστὶ παπισμὸς...

2. Ἡ πτώση τοῦ πάπα στὸν πειρασμὸ τῆς παγκόσμιας ἐξουσίας

Ὅταν οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου ζήτησαν ἀπὸ τὸν Χριστὸ πρωτοκαθεδρία, νὰ καθίσουν ὁ ἓνας ἀπὸ δεξιὰ καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ ἀριστερά Του (Μάρκ. ι', 35-38), ὁ Κύ-

10. βλ. Ὁ Παπισμὸς, Ἰ. Μ. Παρακλήτου, σ. 9.

ριος δὲν τοὺς εἶπε ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο, ἐπειδὴ τὴν πρωτοκαθεδρία τὴν ἔχω προορίζει γιὰ τὸν Πέτρο. Καὶ πάλιν, ὅταν οἱ Ἀπόστολοι κατὰ τὸν μυστικὸ Δεῖπνο ἔπρασαν σὲ φιλονικία γιὰ τὴν πρωτοκαθεδρία, ὁ Κύριος πάλι δὲν παρέμπεμψε σὲ κάποια πρωτοκαθεδρία του στὸν Πέτρο, οὔτε τὸν ἄφησε διάδοχό του ὡς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ τί εἶπε; «*Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται, ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος καὶ ὁ ἀνακείμενος ὡς ὁ διακονῶν*» (Λουκ. κβ', 24-26). καὶ «*ὅς ἐάν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διάκονος ὑμῶν, καὶ ὅς ἐάν θέλῃ γενέσθαι πρῶτος ἔστω πάντων δοῦλος*» (Μάρκ. ι', 43-44).

Ὁ πάπας, ὅμως, μὴ δίδοντας σημασία στὰ θεῖα αὐτὰ λόγια, ἄρχισε, προοίοντος τοῦ χρόνου, νὰ ὑποκύπτει στὸν τρίτο πειρασμό, τοῦ διαβόλου, αὐτὸν τῆς ἐξουσίας, καὶ ἀφοῦ αὐτοανακηρύχθηκε διάδοχος τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, προβάλλοντας τίς πλαστογραφημένες ψευδο-ισιδώρειες δωρεές τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, οἱ ὁποῖες θεωροῦνται ἀπὸ τίς μεγαλύτερες ἀπάτες-πλαστογραφίες τῆς ἱστορίας, ποὺ ἔκανε τὸ Βατικανό, ἐξασφαλίζοντας λοιπόν, τώρα καὶ τὴν στρατιωτικὴ ὑποστήριξη τοῦ Καρλομάγνου, ἔλαβε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ κοσμοκράτορος τοῦ αἰῶνος τούτου (τοῦ Σατανᾶ) τὴν παγκόσμια ἐξουσία.

Ὁ μεγάλος βαθυστόχαστος, προφητικὸς καὶ ἀποκαλυπτικὸς Ρῶσος λογοτέχνης Θεόδωρος Ντοστογιέφσκυ, στὸ ἔργο του «*Ἀδελφοὶ Καραμαζώφ*» καὶ στὸ κεφάλαιο «*Ὁ Μέγας Ἱεροξεταστής*», σάν Ὁρθόδοξος ποὺ εἶναι, αἰσθάνεται τὴ φρίκη τῆς ἀλαζονείας τοῦ Παπισμοῦ. Μᾶς περιγράφει αὐτὴ τὴν δίψα γιὰ ἐξουσία ἐπὶ πάσης

τῆς γῆς σὰν ἓνα φοβερὸ σύστημα βγαλμένο μέσα ἀπὸ μιὰ κόλαση. Ὁ Μέγας Ἱεροξεταστής ἀποτελεῖ προφητικὴ φωνὴ γιὰ τὴν παγκόσμια κυριαρχία, ποὺ ἔρχεται, συλλαμβάνει καὶ φυλακίζει τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ὁ ὁποῖος ἦλθε καὶ πάλι στὴ γῆ νὰ ἐνοχλήσει τὸν πάπα στὸ «θεάρεστο» ἔργο του. Συλλαμβάνει, λοιπόν, αὐτὸν τὸν ἐνοχλητικὸν ἐπισκέπτη καὶ τοῦ ἀπευθύνει ἓνα συνεχὲς κατηγορητήριον, ὅπως τὸ παρακάτω:

«...Ἄκου το, λοιπόν: Δὲν εἴμαστε μὲ Ἐσένα ἀλλὰ μὲ Ἐκεῖνον [=τὸν Διάβολο]. Νὰ τὸ μυστικὸ μας! Ἐδῶ καὶ πολὺ καιρὸ δὲν εἴμαστε μαζί Σου, μὰ μὲ Ἐκεῖνον εἶναι κιόλας ὀκτῶ αἰῶνες ἀπὸ τότε.

Ἐμεῖς πήραμε ἀπὸ Ἐκεῖνον τὴν Ρώμη καὶ τὸ ξίφος τοῦ Καίσαρα καὶ ἀνακηρύξαμε τοὺς ἑαυτοὺς μας βασιλιάδες τῆς Γῆς (...).

᾽Ω, τὸ ἔργο εἶναι ἀκόμη στὴν ἀρχὴ του, ἀλλ' ὅμως ἄρχισε. ᾽Ωσπου νὰ ὀλοκληρωθεῖ, ἡ Γῆ θὰ ἔχει ἀκόμα πολλὰ νὰ ὑποφέρει, ἐμεῖς ὅμως θὰ φτάσουμε στὸν σκοπὸ μας καὶ θὰ γίνουμε Καίσαρες καὶ τότε πὰ θὰ σκεφθοῦμε γιὰ τὴν παγκόσμια εὐτυχία... Γιατί ἡ ἀνάγκη γιὰ παγκόσμια συνένωση εἶναι τὸ τρίτο καὶ τελευταῖο μαρτύριον τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης. Πάντοτε ἡ ἀνθρωπότης στὸ σύνολό της ἐπιθυμοῦσε νὰ ὀργανωθεῖ σὲ παγκόσμια κλίμακα.

Ἄν ἀποδεχόσουν τὸν κόσμον καὶ τὴν πορφύρα τῶν καισάρων, θὰ θεμελιώνουν τὴν παγκόσμια αὐτοκρατορία καὶ θὰ ἐγκαθιστοῦσιν τὴν παγκόσμια εἰρήνη. Γιατί ποιὸς ἄλλος μπορεῖ νὰ κυριαρχεῖ πάνω στοὺς ἀνθρώπους, ἂν ὄχι ἐκεῖνοι ποὺ κυριαρχοῦν στὴ συνείδησή τους καὶ ποὺ κρατοῦν στὰ χέρια τους τὸ ψωμί τους;

Ἐ, λοιπόν, ἐμεῖς πήραμε τὸ ξίφος τῶν καισάρων καὶ

παίρνοντάς το Σ' ἀρνηθήκαμε, ὅπως ἦταν φυσικό, κι ἀκολουθήσαμε Ἐκεῖνον...

Μὰ ἀκριβῶς θά ῥθει ἔρποντας τὸ θηρίο καὶ θὰ γλείψει τὰ πόδια μας βρέχοντάς τα μὲ τὰ ματωμένα δάκρμά του. Καὶ ἔκει θὰ κάτσουμε πάνω στὸ θηρίο καὶ θὰ ὑψώσουμε τὸ κύπελο καὶ πάνω σ' αὐτὸ θὰ ἔναι γραμμένο «Μυστήριο!»...

Ὡ, θὰ τοὺς κάνουμε νὰ πεισθοῦν πῶς μονάχα τότε θὰ γίνουν ἐλεύθεροι, ὅταν θὰ παραιτηθοῦν ἀπὸ τὴν ἐλευθερία τους γιὰ χάρη μας καὶ ὑποταχθοῦν σὲ ἐμᾶς. Καὶ τί λές, λοιπόν; Θὰ ἔχουμε δίκιο, ναί ἢ ὄχι; Θὰ πεισθοῦν μόνοι τους πῶς ἔχουμε δίκιο, γιατί θὰ θυμηθοῦν, ὅτι πιὸ φρικτὸ σημεῖο ὑποδουλώσεως καὶ ἀναταραχῆς τοὺς ἔχει ὀδηγήσει ἢ δική σου ἐλευθερία... Ὅμως θᾶναι στ' ἀλήθεια πολλὴ εὐχαριστημένοι, κι ὄχι τόσο γιατί θὰ παίρνουν τὰ ψωμιά, ὅσο γιατί θὰ τὰ παίρνουν ἀπὸ τὰ χέρια μας! Ὅ,τι Σοῦ λέω θὰ γίνει, θὰ ἐγκαθιδρυθεῖ ἡ βασιλεία μας...».

Αὐτὴ εἶναι, ἀπλούστατα, ἡ ρωμαιοκαθολικὴ στρατιὰ γιὰ τὴν μελλοντικὴ κυριαρχία τοῦ κόσμου, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ποντίφηκα τῆς Ρώμης... Φαντάζομαι πῶς καὶ οἱ μασῶνοι θὰ ἔχουν κι αὐτοὶ ἓνα ἀνάλογο μυστικὸ στὴ βάση τῆς θεωρίας τους...

...«Θὰ γίνουν δειλοί, θὰ μᾶς κοιτάζουν, θὰ μαζεύονται κοντά μας, περίτρομοι, ὅπως τὰ κλωσσόπουλα γύρω ἀπὸ τὴν κλωσσα»... Ὁ γερο-Ἱεροξεταστὴς σταμάτησε νὰ μιλάει, περίμενε λίγο, νομίζοντας πῶς ὁ κρατούμενος θὰ τοῦ ἀπαντήσει... ὁ γέρος θὰ τό ἔθελε πολλὴ [Ὁ Χριστός] νὰ τοῦ πεῖ κάτι, ἄς ἦταν καὶ πικρὸ, ἄς ἦταν καὶ σκληρό... Τὰ χεῖλη του τρέμουν. Πηγαίνει στὴν πόρτα, τὴν ἀνοίγει καὶ τοῦ λέει: «Πήγαινε καὶ μὴν ξανάρθεις

πιά...ποτὲ πιά!" καὶ τὸν ἀφήνει νὰ βγεῖ στοὺς σκοτεινοὺς δρόμους τῆς πόλης. Ὁ κρατούμενος φεύγει...»¹¹.

Αὐτὸς εἶναι ὁ Παπισμός, ἀποκομμένος πιά ἀπὸ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, παύει νὰ εἶναι Ἐκκλησία καὶ μετατρέπεται σ' ἓνα κοσμικὸ κέντρο ἐξουσίας. Ὁ πάπας ἔχοντας ὑποτάξει τοὺς ἡγεμόνες τῆς Δύσεως, ὀργανώνει στρατοὺς καὶ μάχες καὶ χρησιμοποιεῖ τὶς ἐπονομαζόμενες Σταυροφορίες μὲ τὸ πρόσημα τὴν ἀπελευθέρωση τῶν Ἁγίων Τόπων ἀπὸ τοὺς Σαρακηνούς. Σὲ συνεργασία μὲ τοὺς δυτικοὺς ἡγεμόνες, ποὺ διωοῦσαν γιὰ πλοῦτο καὶ αἶμα, ὀργάνωσε ὀκτῶ Σταυροφορίες, ἀπὸ τὸ 1095 ἕως τὸ 1270. Σ' αὐτὲς συμμετεῖχαν ἀγροῖκοι καὶ φανατικοὶ παπικοὶ τυχοδιῶκτες, ποὺ στὸ πέρασμά τους σκότωναν, βεβίλωναν, ἐρήμωναν καὶ ἀφάνιζαν τὰ πάντα. Ἔτσι, ἀρχίζει ἡ πρώτη μαύρη σελίδα τοῦ παπισμοῦ, μέσα ἀπὸ μιὰ ἀτέλειωτη σειρά, ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν μέχρι σήμερα.

Στόχος τοῦ πάπα ἦταν πάντα οἱ «ἄπιστοι ρωμοί». Τὸ ἀποκορύφωμα τῆς βαρβαρότητας καὶ τοῦ μίσους κατὰ τῶν Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων-Ρωμῶν ἐκδηλώθηκε στὴν Δ' Σταυροφορία (13 Ἀπριλίου 1204). Μὲ τὴν «εὐλογία» τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου Γ' οἱ σταυροφόροι βρέθηκαν, «κατὰ λάθος»(!), ἀντὶ στὴν Ἱερουσαλὴμ, πρὸ τῶν πυλῶν τῆς βασιλεύουσας (Κωνσταντινουπόλεως). Τότε, ἡ καρδιά τῆς Ὀρθοδοξίας ἔζησε στιγμὲς κολάσεως, φρίκης, τρόμου, καὶ θηριωδίας. Δὲν μποροῦν νὰ

11. βλ. ΦΙΟΝΤΟΡ ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΥ, «Ἀδελφοὶ Καραμαζώφ, κεφ. «Ὁ Μέγας Ἱεροεξεταστής» μετάφραση ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἀπὸ τὸν Ἀντώνη Ἰακ. Ἐλευθεριάδη, ἐκδ. Σύγχρονη πέννα, Ἀθήνα 2013 σσ. 38-49.

περιγραφοῦν μὲ λόγια οἱ σφαγές, οἱ βεβηλώσεις ἱερῶν ναῶν, οἱ βιασμοὶ γυναικῶν, ἀκόμη καὶ μοναζουσῶν. Στὴν Ἁγία Σοφία χόρευε ἐπάνω στὴν Ἁγία Τράπεζα πορνικὸ γύναιο, κ.ἄ. Καταλίστευαν ἀμύθητους θησαυροὺς καὶ ἔργα τέχνης, γιὰ νὰ στολίσουν, οἱ βάρβαροι, τὰ λασποχώρια τῆς, μετέπειτα, «πεφωτισμένης Εὐρώπης», καὶ τὰ ὁποῖα κατακρατοῦν στὰ μουσεῖα τους μέχρι καὶ σήμερα, κάτι ποὺ δὲν τοὺς ἀνίκει.

Οἱ ἴδιοι οἱ δυτικοὶ ἱστορικοὶ ὁμολογοῦν, ὅτι «*ἡ συμπεριφορὰ τῶν Χριστιανῶν κατακτητῶν τοῦ 1204, ἦταν πολὺ χειρότερη ἀπὸ ἐκείνη τῶν Τούρκων τοῦ 1453. Οἱ δυτικοὶ κατακτητὲς μισοῦσαν περισσότερο τοὺς ἐν πίστει ἀδελφούς τους ἀπ' ὅσο οἱ Μωμεθανοί, δύο αἰῶνες ἀργότερα*»¹². Αὐτὴ ἡ ἄλωση θεωρήθηκε ἀπὸ τὸν πάπα ὡς τὸ «μεγαλύτερο θαῦμα», καὶ ὅτι «*οἱ Λατῖνοι ὑπῆρξαν τὸ ὄργανο τῆς θείας προνοίας ποὺ τιμώρησε τοὺς Ἕλληνες γιὰ τὴν ἄρνησίν τους νὰ δεχθοῦν τὴν ἡγεσία τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας!*»¹³. Αὐτὸς ἦταν καὶ εἶναι ὁ πάπας, γιὰ νὰ μὴν ξεχνᾶμε...

Ἡ Φραγκοκρατία κράτησε στὴν Κωνσταντινούπολη 57 χρόνια, ἐνῶ σὲ ἄλλες Ὀρθόδοξες ἑλληνικὲς περιοχές, αἰῶνες ὀλόκληρους. Στὴν Κύπρο μέχρι τὸν 16ον αἰ., στὴν Κρήνη μέχρι τὸν 17ον αἰ., στὰ Ἐπτάνησα μέχρι τὸν 18ον αἰ. Οἱ Ὀρθόδοξοι υπέστησαν τὰ πάνδεινα, καὶ μαρτύρια ἀκόμη, προκειμένου νὰ ἐκλατινισθοῦν, (ὅπως οἱ Ἅγιοι Ὁσιομάρτυρες τῆς Καντάρας Κύπρου). Οἱ διώξεις, οἱ ἀρπαγὲς περιουσιῶν καὶ οἱ βίαιοι ἐκλατινι-

12. ΜΕΘΟΔΙΟΥ ΦΟΥΓΙΑ, *Ἕλληνες καὶ Λατῖνοι*, σ. 278.

13. βλ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ, *Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἡ Ρώμη κατὰ τὸν 19^ο αἰ.*, Θεσσαλονίκη 2001, σ. 190.

σμοὶ ἦταν καθημερινὸ φαινόμενο. Ἀπόγονοι ἐκείνων τῶν Λατίνων ὑπάρχουν μέχρι σήμερα. Πρόκειται γιὰ τοὺς μισέλληνες παπικοὺς πού, ὅπως καὶ οἱ γενίτσαροι τῆς τουρκοκρατίας, ἦταν πάντοτε συνεργάτες τῶν ἐκάστοτε κατακτητῶν τῆς Ἑλλάδος. (αὐτὸ εἶναι ἐπιβεβαιωμένο καὶ ἱστορικά).

Ἔστερα λοιπὸν ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ δεινοπαθήματα, δικαιολογημένα ἔχει ὀξυνθεῖ τὸ Ὀρθόδοξο αἰσθητήριον τοῦ λαοῦ μας, τὸ ὁποῖο εἶναι ριζωμένο μέσα στὴν ψυχὴ μας, ὅτι δηλαδὴ κινδυνεύουμε πολὺ περισσότερο ἀπὸ τοὺς Παπικούς, τοὺς λατινόφρονες, τοὺς ἐνωτικούς καὶ τοὺς σύγχρονους Οἰκουμενιστές, παρὰ ἀπὸ τοὺς ἀλλόθρησκους μωαμεθανούς.

Οἱ ἰδεοληψίες, λοιπὸν τῶν παπῶν καὶ ἡ νοσηρῆ-δαιμονικὴ ψυχοπάθειά τους γιὰ παγκόσμια ἐξουσία (κοσμικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ) μᾶς δείχνουν ὅτι τὰ σύγχρονα σχέδια γιὰ τὴν παγκοσμιοποίηση εἶναι πολὺ παλαιά. Οἱ ἀγῶνες τῶν Φράγκων καὶ τοῦ Βατικανοῦ νὰ ἐπιβληθοῦν, θρησκευτικά, πολιτικά καὶ κοινωνικά πρῶτα ἐπάνω στοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως καὶ ἔστερα τῆς Ἀνατολῆς, αὐτὸ ἀποδεικνύουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Η ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΠΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΔΥΣΗ

Ὁ Σχολαστικισμὸς τῆς Δύσεως

Τὸν 12ο καὶ τὸν 13ο αἰ. τὸ Βατικανὸ ἰδρύει στὰ Μοναστήρια τῶν μεγάλων πόλεων θεολογικὰ κολλέγια ὅπου διδάσκεται ἡ Σχολαστικὴ Θεολογία. Στὴ Δύση ὁ «ἀγώνας τῆς περιβολῆς» κράτησε 200 χρόνια περίπου.

Οἱ δυτικοὶ σχολαστικοὶ θεολόγοι στηρίζονται κυρίως στὴν Ἀριστοτελικὴ φιλοσοφία. Ἀντικατέστησαν τὴν ἐμπειρικὴ βιωματικὴ καὶ ἀποκαλυπτικὴ γνώση τῆς Ἐκκλησίας ποὺ εἶχαν ὅλοι οἱ Ἅγιοι Πατέρες, οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ πρῶτα εἶχαν περάσει ἀπὸ τὴν κάθαρση τῶν παθῶν καὶ εἶχαν ἀποκτήσει τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μποροῦσαν κατόπιν, ἀπλανῶς καὶ ἀλάνθιστα, νὰ ὀμιλοῦν περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ θεολογοῦν, ὅταν ὑπῆρχε ἀνάγκη, λόγω κάποιας αἰρέσεως.

Στὴν Δύση ὅμως, οἱ λεγόμενοι «σχολαστικοὶ θεολόγοι» παραθεώρησαν τὴν ἀποκαλυπτικὴ καὶ ἐμπειρικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας καὶ υἱοθέτησαν τὴ φιλοσοφία καὶ τὸν στοχασμὸ. Τὸ «θεολογικὸ» τους οἰκοδόμημα στηρίζεται ἀποκλειστικά στὸν Αὐγουστῖνο, ὅπως ὑποστηρίζει ὁ π. Ἰω. Ρωμανίδης: *«Ὁ Αὐγουστῖνος ἐγνώριζε μόνον τὴν νεοπλατωνικὴν φιλοσοφίαν, διὰ τὴν ὁποίαν εἶχε τόσον μεγάλην ἐκτίμησιν, διότι νόμιζεν ὅτι εἰς τὰ*

δόγματα περὶ Ἁγίας Τριάδος καὶ ἀνθρώπου δὲν ὑπάρχουν διαφοραὶ μεταξὺ τῶν πλατωνικῶν καὶ τῶν Χριστιανῶν. Οἱ Φράγκοι ἐγνώριζον μόνον τὸν Αὐγουστῖνον καὶ ὀλίγα περὶ τῶν ἄλλων Πατέρων, τοὺς ὁποίους καθυπέταξαν εἰς τὸν Αὐγουστῖνον»¹.

Ὁ ἴδιος ἐπισημαίνει: «Κατὰ τὸν Αὐγουστῖνον ὁ πιστὸς ἔχει καθῆκον νὰ καταβάλη προσπάθειαν νὰ κατανοήσῃ τὰ δόγματα λογικῶς καὶ νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς αὐτά. Ὁ Αὐγουστῖνος ιδέαν δὲν ἔχει τοῦ “φράσαι ἀδύνατον καὶ νοῆσαι ἀδυνατώτερον” τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, καὶ οὔτε συμφωνεῖ μὲ τὸν Πλάτωνα, “Θεὸν νοῆσαι μὲν χαλεπὸν· φράσαι δέ, ἀδύνατον”... Τὴν μέθοδον ταύτην μετέφερον ὁ Αὐγουστῖνος ἀπὸ τῶν πιστῶν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὥστε ὄχι μόνον ὁ πιστὸς προοδεύει εἰς τὴν κατανόησιν τῶν δογμάτων, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία. Ἐντεῦθεν ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν Φράγκων ὅτι ἡ προσθήκη τοῦ *filioque* ἀποτελεῖ πρόοδον εἰς τὴν κατανόησιν καὶ ἄρα ἀνάπτυξιν τῆς περὶ Θεοῦ διδασκαλίας τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου... καὶ ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς Θεολογίας εἶναι ἡ διερεύνησις καὶ ἡ κατανόησις τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ... Ἐνῶ εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους Πατέρας, ἡ φιλοσοφία οὐδέποτε ὑπῆρξε μέσον κατανοήσεως τῶν δογμάτων, ἀλλὰ ἐχρησιμοποιήθησαν μὲ νέαν σημασίαν φιλοσοφικοὶ ὅροι εἰς διατύπωσιν καὶ διακήρυξιν τῶν δογμάτων... Οὕτως ἡ πρώτη περίοδος τῆς Σχολαστικῆς Θεολογίας θεωρεῖται ὡς ἡ Αὐγουστινειοπλατωνικὴ»².

Βλέπουμε, ὅτι ὁ συνδυασμὸς ἐκ μέρους τῶν Φράγκων μᾶς Αὐγουστίνειας θεολογίας καὶ Πλατωνο-ἀρι-

1. ΙΩ. ΡΩΜΑΝΙΔΗΣ, *Ρωμοσύνη, Ρωμανία, Ροῦμελη*, ἐκδ. Π Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001, σ. 162.

στοτελικῆς φιλοσοφίας, τοὺς ὀδήγησε νὰ πιστεύουν ὅτι δημιούργησαν μία δική τους θεολογία πολὺ ἀνώτερη ἀπὸ ἐκείνη τῶν Ἁγίων Πατέρων. Τὰ πρακτικὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς ψευδοθεολογίας εἶναι πολὺ ὀδυνηρά: Παράγεται τοῦ λοιποῦ μία ἀνθρωποκεντρικὴ σχολαστικὴ, ψευδοφιλοσοφικὴ «θεολογία», ἡ ὁποία δὲν ἔχει καμία σχέση μὲ τὴν ἐμπειρικὴ καὶ ἀσκητικὴ θεολογία τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Στὴν προσπάθειά τους νὰ τὴν ἐπιβάλλουν χρησιμοποιοῦν τὴν βία μὲ τὸν ἀπάνθρωπο θεσμὸ τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως. Ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ Θ΄ δημιούργησε τὴν Ἱερὰ Ἐξέταση μὲ σκοπὸ τὴν ὀργανωμένη καταδίωξη καὶ ἐξουδετέρωση ὄσων ἀμφισβητοῦσαν τὴν παπικὴ αὐθεντία σὲ ὅλα τὰ θέματα, ἀκόμη καὶ στὰ ἐπιστημονικά. Δὲν ἄργησε νὰ ἀπλωθεῖ σ' ὅλη τὴ Δύση ἕνας μηχανισμὸς φρίκης καὶ τρόμου. Οἱ παπικοὶ κληρικοὶ μετατράπηκαν σὲ διώκτες καὶ δημίους καὶ μὲ τὴν ἀπειλὴ τῆς πυρᾶς καὶ τῆς κρεμάλας βυθίζουσαν γιὰ αἰῶνες τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης στὴν ἀμάθεια, στὴ θρησκοληψία καὶ στὸ μῖσος γιὰ κάθε τι θεϊκό. Αὐτὸ στὸ χῶρο τῆς Ὁρθοδοξίας, εἶναι ἄγνωστον, πλὴν μόνον ἐν καιρῷ αἱρέσεως, ὅπως ὁ ἀρειανισμὸς, ὁ μονοφυσιτισμὸς, ἡ εἰκονομαχία καὶ οἱ «ἐνωτικὲς» προσπάθειες τῶν λατινοφρόνων, ὅπου τότε ἐπικρατοῦσε καὶ ἐδῶ ὁ διωγμὸς καὶ τὰ μαρτύρια.

Ἡ Σχολαστικὴ Θεολογία τῆς Δύσεως, μὲ κέντρο τὴν ἀνθρώπινη λογικὴ καὶ τὸν στοχασμὸ, διαστρέβλωσε τὴν πίστη καὶ δημιούργησε ἕνα θεὸ φανταστικὸ, τὸν ὁποῖο ὁ δυτικὸς ἄνθρωπος ἐκαλεῖτο νὰ τὸν προσεγγίσει μὲ τὶς διανοητικὲς του ἰκανότητες. Ἔτσι, ἡ πίστη ξέπε-

2. βλ. π. Ι. ΡΩΜΑΝΙΔΗ, *Δογματική*, σσ. 107, 108.

σε σ' ἓνα μεταφυσικὸ ἰδεολόγημα, ὅπου ὑπερίσχυε ἡ νομισαρχία, ὁ ὀρθολογισμὸς καὶ ὁ ἀτομοκεντρισμὸς. Ἡ ἐκκοσμίκευση αὐτὴ τοῦ Παπισμοῦ κλόνισε τὴν πίστη μυριάδων Χριστιανῶν καὶ δημιούργησε κύματα ἀντιδράσεων σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὰ συγχωροχάρτια ἦταν ἡ σταγόνα ποὺ ξεχειλίσει τὸ ποτήρι τοῦ ἀντιπαπικοῦ μένου. Τότε, λοιπόν, ξέσπασε σὰν ἡφαίστειο ἡ ἀπαίτηση γιὰ ἀλλαγὴ.

Ὁ παπικὸς μοναχὸς Μαρτίνος Λούθηρος ἀποσχίσθηκε ἀπὸ τὸν παπισμὸ καὶ δημιούργησε τὴν αἵρεση τοῦ Προτεσταντισμοῦ. Μεταξὺ Παπικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων-Προτεσταντῶν ξέσπασε ἓνα ἀβυσσαλέο μῖσος καὶ δημιουργήθηκε ἓνα ἀγεφύρωτο χάσμα. Δὲν μπόρεσαν νὰ ἀποφύγουν οὔτε τοὺς μεταξύ τους πολέμους. Στὴν Γαλλία τὴ λεγόμενη «νύχτα τοῦ ἀγίου Βαρθολομαίου» (23-24 Αὐγούστου 1572), οἱ Παπικοὶ ἔσφαξαν χιλιάδες Προτεστάντες. Ἦλθε στὴ συνέχεια, στὴν κορύφωση τῆς μεταξύ τους ἀντιπαράθεσης, ὁ τριακονταετὴς πόλεμος (1618-1648), ὁ ὁποῖος συντάρραξε τὴ Δ. Εὐρώπη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΑΘΕΪΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ (ΜΑΣΟΝΙΑ), ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

Οί λαοί τῆς Εὐρώπης, ζώντας καταπιεσμένοι ἀπὸ ἓνα «Χριστιανισμό» ποὺ ἐξυπηρετοῦσε μόνο τὴν παπικὴ ὑπερφίαλη ἑωσφορικὴ δίψα γιὰ ἐξουσία, ἔνοιωθαν ὅτι εἶχαν νὰ κάνουν μὲ ἓναν Χριστιανισμό ποὺ δὲν ἐλευθερώνει ἀλλὰ καταδυναστεύει τὴν ἀνθρώπινη ὑπαρξη. Γι' αὐτό, οἱ Εὐρωπαῖοι-Δυτικοὶ σύντομα ὀδηγήθηκαν στὸν ἀγνωστικισμό καὶ τὴν ἀθεΐα.

Μετὰ τὸν Μεσαίωνα, ἀρχίζουν νὰ ἀναπτύσσονται κινήματα ἀλλαγῆς πορείας, ὅπως ἡ «Ἀναγέννηση» (14ος-16ος αἰ.), ὁ «Διαφωτισμός» καὶ ἄλλα. Τὰ κινήματα αὐτὰ καὶ τὰ ἄλλα φιλοσοφικὰ ρεύματα ἦσαν ψευδεπίγραφα, δὲν συνετέλεσαν οὔτε στὴν ἀναγέννηση, οὔτε στὸ διαφωτισμὸ τῆς Εὐρώπης. Αὐτὰ τὰ ρεύματα, ναὶ μὲν ἀπέρριψαν τὸν φραγκικὸ τιμωρὸ θεὸ τοῦ Παπισμοῦ, ἀλλὰ ἔπεσαν στὴ μεγάλη πτώση τῆς αὐτοθέωσης τοῦ ἀνθρώπου. Ἔτσι τὸν 19ο αἰ. διὰ τοῦ Νίτσε διακήρυξαν τὸν θάνατο τοῦ Θεοῦ: «Ὁ Θεὸς πέθανε, ἡ πίστιν στὸν χριστιανικὸ θεὸ δὲν εἶναι πιά πιστευτή...».

Τὰ σύγχρονα, λοιπόν, δυτικὰ ἀθεϊστικὰ συστήματα (φιλοσοφικά, κοινωνικά, πολιτικά, πνευματικά, ψυχολογικά κ.λπ., εἶναι καρποὶ αὐτῆς τῆς σχολαστικῆς μεταφυσικῆς τοῦ παπικοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ).

Σὲ ὀλόκληρο τὸν δυτικὸ Χριστιανισμὸ φαίνεται ξεκάθαρα ἡ ἀντιπαλότητα μετὰ τὴν παπικὴ ἐξουσία ἀλλὰ καὶ τὴν πίστιν στὴν ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀνακαλύπτονται οἱ πρῶτες ἐφευρέσεις καὶ μπαίνουν οἱ ἀρχεὶ γιὰ τὴν σύγχρονη ἐπιστήμη. Τότε δέχεται τὸ μεγάλο πλῆγμα, τόσο ὁ φραγκολατινικὸς Σχολαστικισμὸς τοῦ Παπισμοῦ, ὅσο καὶ ἡ προτεσταντικὴ θεολογία. Ἐπομένως, βλέπουμε ὅτι ἡ ἐπιστημονικὴ, οἰκονομικὴ, πολιτικὴ, κοινωνικὴ καὶ φιλοσοφικὴ ἀφύπνιση τῆς Εὐρώπης φέρνει σὲ ἔντονη ἀντιπαλότητα καὶ ἔχθρα τὴν εὐρωπαϊκὴ κοινωνία μετὰ τὸν Παπισμὸ.

Μία τέτοια ἀντιπαλότητα μεταξὺ ἐπιστήμης καὶ θεολογίας δὲν ὑπῆρξε ποτὲ στὸν χῶρο τῆς Ὁρθόδοξης Ἀνατολῆς. Ὁ Ὁρθόδοξος χριστιανὸς γνωρίζει σαφῶς νὰ διακρίνει, ἀπὸ τὴν θεωτικὴ ἐμπειρία καὶ τὴν διδασκαλία τῶν Ἁγίων Πατέρων, ὅτι μεταξὺ Θεοῦ καὶ κτισμάτων δὲν ὑπάρχει καμμία ὁμοιότης, ποὺ σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀναλογία μεταξὺ κτιστοῦ καὶ ἀκτίστου, ἂν καὶ τὰ κτίσματα δημιουργήθηκαν ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἐξαρτῶνται ἀπὸ Αὐτόν. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἡ περὶ τοῦ Θεοῦ ἀλήθεια καὶ ἡ περὶ τῆς φύσεως τοῦ σύμπαντος ἀλήθεια δὲν ταυτίζονται, οὔτε, ὅμως καὶ ἡ μία ἀναρεῖ τὴν ἄλλη, ἂν καὶ ἡ μία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ὁ θεόπτης, ἐκ τῆς ἐμπειρίας του, γνωρίζει τὸν Δημιουργὸ Θεὸ διὰ τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν Του πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου ὅταν καθαρθεῖ ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὴν ἁμαρτία, ποὺ ἀμαυρῶνουν καὶ σκοτίζουν τὴν λογικὴ του, τότε μόνον ἔχει τὶς προϋποθέσεις, νὰ γνωρίσει καὶ τὴν φύση τῶν ὄντων.

Ἡ ἐπιστήμη ὅμως, μέσῳ τῶν διαφορῶν ἐρευνητικῶν μεθόδων τῆς, δύναται καὶ αὐτὴ νὰ καταλήξει σὲ μία

ἐπιστημονική ἀλήθεια, ποὺ ὀδηγεῖ στὴ λεγόμενη ἐπιστημονικο-τεχνολογική πρόοδο, ὅταν αὐτὴ παραμένει σὲ καθαρῶς ἐπιστημονικούς χώρους καὶ δὲν ὑπείσέρχεται στὸν πειρασμὸ νὰ ἐξετάζει μὲ ἐγκοσμοκρατικὰ κριτήρια τὴν ἀλήθεια περὶ Θεοῦ. Ἐξάλλου ἡ ἐπιστήμη γενικὰ ξεχνάει ὅτι ἐρευνᾷ ἓνα κόσμο-σύμπαν μεταπτωτικό, ὁ ὁποῖος εἶναι ἓνας καρπὸς τῆς πτώσεως μὲ κέντρο τὴν ἁμαρτία καὶ ὄχι ἓναν κόσμο-κόσμημα, ὅπως δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸν Δημιουργὸν Λόγον τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Χριστό.

Ἡ σύγχυση τῶν ὁρίων μεταξὺ πίστεως, φιλοσοφίας καὶ ἐπιστήμης ποὺ προῦλθαν ἀπὸ τὶς αὐθαίρετες ἀπολυτοποιήσεις τοῦ Παπισμοῦ ὠδήγησαν σὲ ἄκαρπες συγκρούσεις, ὅπως στὴν περίπτωση τοῦ Γαλιλαίου. Αὐτὸ ἔγινε διότι ὁ παπισμὸς ἀπομακρυσμένος ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη ἀγιοπατερικὴ παράδοση καὶ διδασκαλία ὑπερτόνισε, τὴν ἀρχαία φιλοσοφία ἔναντι τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Τότε, ἡ Ἁγία Γραφή στὴν Δύση, ἐρμηνευόταν, ὑποχρεωτικά, βάσει τῶν ἀντιλήψεων τοῦ Ἀριστοτέλη, ὅπως φυσικὰ τὸν ἐρμηνεύαν οἱ Φράγκοι. Οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Αὐγουστῖνο, δὲν φιλοσοφοῦν, ἀλλὰ θεολογοῦν. «...Καί, ὅπως φαίνεται στὸ Συνοδικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἔχουν καταδικάσει τὶς ιδέες τοῦ Πλάτωνα καὶ τὰ εἶδη τοῦ Ἀριστοτέλους γενικὰ τὴν μεταφυσική... Γι' αὐτὸ στὴν Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχει σύγκρουση μεταξὺ Θεολογίας καὶ ἐπιστήμης, ἀκριβῶς γιατί ἡ ἐπιστήμη ἀσχολεῖται μὲ τὸ "τί" εἶναι ὁ κόσμος, ἐνῶ ἡ Θεολογία μὲ τὸ "ποῖος" εἶναι ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ἔχει δύο κέντρα λειτουργίας (γνώσεως), τὴν λογικὴ καὶ τὸν νοῦ, γι' αὐτὸ ἡ λογικὴ ἀσχολεῖται μὲ τὸν κόσμον καὶ τὶς

ἐπιστήμες, καὶ ὁ νοῦς μὲ τὴν γνώση τοῦ Θεοῦ»¹.

Μεταφυσικὴ εἶναι οἱ διάφορες θεωρίες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων φιλοσόφων, κυρίως τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τῶν νεοπλατωνικῶν φιλοσόφων περὶ τοῦ ὑλικοῦ καὶ αἰσθητοῦ κόσμου. Πίστευαν δηλ., ὅτι ὁ αἰσθητὸς καὶ ὑλικὸς κόσμος εἶναι ἀπόρροια τοῦ κόσμου τῶν ιδεῶν τοῦ Πλάτωνος. Ἡ ἀντίληψη αὐτή, ὅτι ὑπάρχει ὁ κόσμος τῶν ιδεῶν, τοῦ ὁποίου ἀντίγραφο εἶναι ὅλα τὰ αἰσθητά, εἶναι ἀπόρροια μιᾶς φαντασίας, ἐνὸς στοχασμοῦ, ἀφοῦ δὲν μπορεῖ νὰ ἀποδειχθεῖ ἐπιστημονικά.

Ὅλοι οἱ πλατωναριστοτελικοὶ ταυτίζουν τὴ λογικὴ τους μὲ τὰ ὄντα, μὲ τὸ πραγματικὸ ἢ μὲ τὴν ὄντως ἀλήθεια. *«ταῦτὸν γὰρ ἐστὶ νοεῖν τε καὶ εἶναι»* (τὸ ἴδιο εἶναι ἢ νόηση καὶ τὸ ὄν, τὸ ἀντικείμενο, τὸ πραγματικό). (Παρμενίδης DK 18B8). *«Χρὴ τὸ λέγειν τε καὶ νοεῖν ἐὸν ἔμμενα»* (πρέπει τὸ ἴδιο πρᾶγμα νὰ εἶναι τὸ λέγειν, ἔννοιες, ὀνόματα, κατηγορίες, λόγος μὲ τὴ νόηση). (δ.π. DK28B6). *«Ὅ,τι ἂν νοήσῃ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν (ἢ ψυχὴ) αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῶν ὄντων»* (ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο θὰ ἐννοήσει ἢ ψυχὴ καθ'ἑαυτὴ εἶναι αὐτὸ τὸ ἴδιο μὲ τὰ ὄντα), (Φαίδων 83B). *«...Δεκαοχτὼ χωρία τοῦ Πλάτωνα ἀναφέρονται στὴ γνωσιολογία, στὴν ὄντολογία, στὴν ὑποθετικὴ διαλεκτικὴ, στὴν προϋπαρξὴ ὅλης τῆς ἀλήθειας-γνώσης καὶ τῆς ψυχῆς-νοῦ. Αὐτὴ ἢ ἀποπομπὴ τῆς ἀλήθειας ἐκτὸς κοινωνίας, ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου εἶναι ἐκεῖνο ποὺ ὀνομάζεται σήμερα ἀπὸ τὴ φιλοσοφία καὶ ἐπιστήμη ὡς μεταφυσικὴ. Τὸ δὲ προφανέστατο*

1. βλ. Μπτο. Γεροθεοῦ Βλαχοῦ, *Γέννημα καὶ θρέμμα Ρωμοί*, β' ἔκδ. Ἰ. Μ. Γεν. Θεοτόκου, Λεβαδεία, 2000, σ. 351.

παράλογο εἶναι ποὺ πιστεύεται ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ προ-
 ὑπάρχουσα ἀλήθεια ἐνυπάρχει ὅλη (ἀπὸ τὸ θεὸ μέχρι
 τὸ τελευταῖο ὄν) στὴν ψυχὴ-νοῦ ἐλαχιστοτάτων φιλοσό-
 φων-βασιλέων... (Αὐτά) οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες διανοοῦμε-
 νοι, οἱ ἐπικούρειοι καὶ μετὰ Χριστὸν, ὁ ἅγιος Ἰουστίνος
 ὁ μάρτυρας καὶ φιλόσοφος, ὁ Διογένης ὁ Οἰνοανδέας
 καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐκτὸς ἀπὸ
 τοὺς αἰρετικούς τὰ ἀπέρριπταν»².

Ἀπὸ τὴν Ἀναγέννηση καὶ μετὰ, ἀφοῦ διαπιστώθηκε
 ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ὁ κόσμος νὰ εἶναι ἀντίγραφο τῶν
 ἰδεῶν τοῦ Πλάτωνα, ἀνεξαρτητοποιήθηκαν οἱ ἐπιστῆ-
 μες ἀπὸ τὴν μεταφυσικὴ καὶ τότε στὴν Δύση πολλοὶ
 ἀρνήθηκαν τὸ Χριστιανισμὸ ποὺ εἶχε ταυτιστεῖ μὲ τὴν
 φιλοσοφικὴ μεταφυσικὴ.

Ἡ σύνδεση τοῦ δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ τὴν μετα-
 φυσικὴ εἶχε ὀλέθρια ἀποτελέσματα γιὰ τὴν πίστη, τὴν
 ἀνθρωπολογία καὶ τὴν κοινωνία. Ὁ δυτικὸς ἄνθρωπος,
 ποὺ πίστευε σ' ἓναν ἀφηρημένο θεό, κατέληγε στὸν
 ἀγνωστικισμό, ἀφοῦ ὁ θεὸς τῆς μεταφυσικῆς καὶ τοῦ
 σχολαστικισμοῦ ἦταν ἓνας φανταστικὸς θεὸς, ἄγνωστος
 καὶ ἀνύπαρκτος.

Ἀντιθέτως, στὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία ἡ γνωστι-
 κὴ βάση περὶ Θεοῦ καὶ κόσμου εἶναι ἀντιμεταφυσικὴ.
 Δὲν πιστεύουμε σὲ μεταφυσικὰ καὶ φυσικὰ, αἰσθητὰ
 καὶ ὑπεραισθητὰ, ἀλλὰ ὅτι ὑπάρχουν κτιστὰ καὶ ἄκτι-
 στα. Ἄκτιστος εἶναι μόνον ὁ Θεὸς καὶ κτιστὰ ὅλα τὰ
 ἄλλα ὄντα. Ἐδῶ ὅμως δὲν ὑπάρχει διαλεκτικὴ ἀντίθεση,

2. βλ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ τοῦ Ἰακώβου, *Ἡ γνώση τοῦ
 Θεοῦ κατὰ τὸν Ἰωσήφ Καλόθετο*, Θεσσαλονίκη 2009, σσ. 36,
 44.

ἀφοῦ τὸ ἄκτιστο, δηλαδὴ ἡ ἄκτιστη Χάρις τοῦ Θεοῦ, εἰσέρχεται στὸ κτιστὸ καὶ τὸ ἀγιάζει³. Στὴν ὀρθοδοξία, ὁ κτιστὸς κόσμος, δηλαδὴ δὲν εἶναι ξένος καὶ ἀπομονωμένος μὲ τὸ Ἄκτιστον τὸ θεῖον, ἀλλὰ εὐρίσκεται σὲ μία ἀγαπητικὴ κοινωνία καὶ ἐπικοινωνία διὰ μέσῳ τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ.

Μετὰ τὸν κλονισμό ποῦ ὑπέστη ἡ μεταφυσικὴ Θεολογία τοῦ Παπισμοῦ ρίχνεται τὸ σύνθημα ἀπὸ τὸν Ρουσσώ «ἐπάνοδος στὴν φύση». Αὐτὸ ἐσήμαινε ἀπόρριψη σὲ κάθε τι ποῦ θυμίζει Θεὸ καὶ ἰδιαίτερα Χριστό, γιὰ νὰ καταλήξει σὲ ἐπάνοδο στὴν φύση-εἰδωλολατρία. Ἰδιαίτερος, ἡ μαύρη σελίδα τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, ἔδωσε τὴν μεγάλη ἀφορμὴ νὰ πολεμηθεῖ μὲ λύσσα τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ποῦ φανερώνει πόσο πολὺ εἶχε παραπλανηθεῖ ἡ ψυχὴ τοῦ παπικοῦ δυτικοῦ εὐρωπαίου ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν παπισμό, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ διακρίνει τὰ θεϊκὰ ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα. Ἄλλο εἶναι τὸ πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, καὶ ἄλλο ὁ ἄρρωστος καὶ διχασμένος ἀνθρώπινος παράγων, ὁ εὐρισκόμενος ἔξω ἀπὸ τὴν ἀποκαλυπτικὴ ἀλήθεια τῆς Ὀρθοδοξίας.

Γέννημα καὶ θρέμμα μιᾶς τέτοιας ψυχοφθόρας καὶ κοσμικῆς πορείας τοῦ φραγκο-γερμανικοῦ Μεσαίωνα μὲ ὅλα τὰ ρήγματα, ποῦ ἐπακολουθοῦν, πνευματικά, κοινωνικά καὶ πολιτικά, ποῦ δημιουργεῖ ὅλη αὐτὴ ἡ μακροαίωνα διαλεκτικὴ ἀντιπαράθεση, εἶναι ὁ Διαφωτισμός, ποῦ γεννήθηκε σὰν ὄριμος καρπός. Ἔτσι, οἱ χριστιανικὲς κοινωνίες τοῦ Δυτικοευρωπαϊκοῦ κόσμου ὀδηγοῦνται ἀκόμη περισσότερο στὴν ἀποστασία.

3. βλ. Μπτρ. Ἱεροθεοῦ Βλαχοῦ, ὡς ἄ., σσ. 348-351.

Από αυτό τὸ σημείο, ἀνοίγει μία νέα σελίδα στὴν ἱστορία τοῦ Δυτικοευρωπαϊοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας. «Διότι, ὁ Διαφωτισμὸς ταυτίζεται, ὄχι ἀπλῶς μὲ τὴν ἀθεΐα, ἀλλὰ οὐσιαστικὰ μὲ ἓνα ἀντίχριστο σύστημα, συγκεκαλυμμένο μὲν μὲ τὴν καπιταλιστικὴ κοινωνία, ἀλλὰ ἐκπεφρασμένο στὸ μαρξιστικὸ ἀντίστοιχό της... μὲ ἄμεσο ἀναφορὰ στὸν Ἑβραϊσμὸ καὶ τὸν Τεκτονισμὸ, ὡς δυναμογόνες πηγές τοῦ διαφωτιστικοῦ ἀντιχριστιανικοῦ πνεύματος... Τὸ κατ' ἐξοχὴν σκάνδαλο τῆς εὐρωπαϊκῆς - διαφωτιστικῆς Διανόησης ἀποβαίνει τὸ πρόσωπο τοῦ ἱστορικοῦ Χριστοῦ... καὶ ἡ κατ' εὐθειαν σχέση τοῦ Διαφωτισμοῦ μὲ τὴν Νέα Ἐποχή, ὡς ἡ τελικὴ κορύφωσή του»⁴.

«Ὁ Διαφωτισμὸς ὑπῆρξε ὁ ἐπόμενος, μετὰ τὸν Μεσαίωνα, ὁ χρονοπεριοδικὸς δρομέας ποὺ ἀνέλαβε νὰ μεταφέρει στὶς χριστιανικὲς κοινωνίες τοῦ σήμερα τὴν σκντάλη τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀποστασίας»⁵.

Ὁ ΙΗ' αἰ. χαρακτηρίστηκε ὡς «ὁ αἰώνας τῶν φώτων», ἡ ἐποχὴ τῶν μεγάλων καὶ φωτισμένων πνευμάτων, ποὺ μὲ τὴν βαθυστόχαστη σκέψη τους ὑποτίθεται ὅτι διέλυσαν τὰ σκοτάδια τοῦ Μεσαίωνα καὶ ἔδωσαν νέα πνοὴ στὸ εὐρωπαϊκὸ πνεῦμα, στὸν πολιτισμὸ καὶ τὴν ἱστορία. Ὅλα αὐτὰ τὰ «ὑπέροχα» μᾶς τὰ δίδασκον στὰ σχολεῖα μας καὶ τὰ διδάσκουν ἀκόμη. Ὅλα αὐτὰ ὅμως, τελικά, δὲν ἔχουν καμιὰ σχέση μὲ τὴν ἀλήθεια, εἶναι ἓνας μεγάλος μῦθος, ἓνα ἀνέντιμο ψέμμα!

4. βλ. π. Γ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ, ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Ἰω. ΠΑΛΑΙΤΣΑΚΗ *Διαφωτισμὸς*, ἔκδ. Ἁγαθὸς Λόγος, Ἀθήνα, 2013, σσ. 8-9, 10.24.

5. ὡς ἄ.

Ἡ Μασωνία

Ὅπως ἀναφέραμε καὶ παραπάνω, σύμφωνα μὲ τὴν ἱστορικὴ ἔρευνα, βάσει τῶν πηγῶν, ὑπάρχει ἄμεση σχέση Διαφωτισμοῦ καὶ Ἐλευθεροτεκτονισμοῦ.

Ὁ Εὐρωπαϊκὸς Τεκτονισμὸς ἢ Μασωνία, ἔχει ἀγγλικὴ προέλευση (ὁ λεγόμενος Σκωτικὸς τύπος). Στὴν ἠπειρωτικὴ Εὐρώπη ἄρχισε νὰ διαδίδεται ἀπὸ τὸ 1721, ἐνῶ ἡ ἐπίσημη ὀργάνωσή του ἄρχισε μὲ τὴν δημιουργία τῆς «Μεγάλης Στοᾶς τοῦ Λονδίνου», στὶς 24 Ἰουνίου 1717, ὡς «ὑπερτάτης τεκτονικῆς ἐξουσίας». Ἀπὸ τὸ 1721 ἕως τὸ 1744 πραγματοποιήθηκε ἡ ἐξάπλωσή του σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη.

Ἡ ἐμφάνισί του ὡς ἀντιδυναστικοῦ καὶ ἀντιαπολυταρχικοῦ κινήματος, κάτι ποὺ ἐπικύρωνε τὸ ἴδιο τὸ ὄνομά του (Ἐλευθεροτεκτονισμὸς, Freemasonry, Franc-Maconnerie, Frei Maurerei), εὐνοοῦσε τὴν διακίνηση καὶ ἀποδοχὴ του. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν, ὅτι «γύρω στὰ μέσα τοῦ 17^{ου} αἰῶνα ἡ Εὐρώπη κολυμπάει σὲ μία ἀτμόσφαιρα ἐλευθεροτεκτονισμοῦ»⁶. Πρωτότοκος υἱὸς τῆς Μασωνίας ἦταν ὁ περίφημος «Διαφωτισμὸς». Ἀναπτύχθηκε μὲ κέντρο κυρίως τὸ Παρίσι, μὲ τὴν κίνηση τῶν Ἐγκυκλοπαιδιστῶν.

Ὁ Παναγιώτης Κανελλόπουλος στὸ ἔργο του *Ἡ Ἱστορία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πνεύματος* γράφει: «Ἄν ἡ “Ἐγκυκλοπαιδεία” μποροῦσε νὰ περιλάβει ταυτόχρονα ἄθεους καὶ θεϊστές, ἐπαναστάτες καὶ μετριοπαθεῖς,

6. βλ. π. Γ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ ἀπὸ τὸ *Κατὰ Μασόνων*, ΑΓΑΠΙΟΥ ΚΟΥΒΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΤΟΥ, ἐκδ. Πρώτύτες Θεσσαλικὲς Ἐκδόσεις, Τρίκαλα, 2007, σ. 9.

κομμουνιστές καὶ ἰντιβιντουαλιστές (ἀτομικιστές), αὐτὸ ἔγινε ἐν ὀνόματι τῆς ἀρχῆς τῆς: τῆς κυριαρχίας τοῦ νοῦ»⁷.

Ὁ Διαφωτισμὸς ὑπῆρξε τὸ θερμοκήπιο τῆς ἀποστασίας ἀπὸ τὸν Χριστιανισμὸ τῆς Δύσεως. Ὅλα τὰ «μεγάλα» πνεύματα τοῦ Διαφωτισμοῦ ἀπέρριψαν, ἀρνήθηκαν τὴν Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅλοι τοὺς ἦταν ἢ ἄθεοι ἢ θεϊστὲς (κρυφοειδωλολάτρες, φυσιολάτρες), ἀλλὰ ὅλοι τοὺς ἀρνήτηδες τῆς θεότητας τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ (Βολταίρος, Ζὰν Ζὰκ Ρουσσώ, Μοντεσκιέ, Ντιντερό, Βαρῶνος Χόλμπαχ, Ντ' Ἀλαμπέρ, Ἐλβέτιος, Βαρῶνος Γκριμ, Ντὲ Λαμετρί, Ζὰν Μελλιέ. κ.ἄ.).

«Ὅλοι τοὺς ἐπεδίωκαν τὴν κοινωνικὴ τους καταξίωση, τὴν εὐκόλη ἀνάδειξη, τὴν ἐγκόσμια δόξα τους, τὴν ὑστεροφημίαν τους, τὸν ἄκοπο καὶ τρυφηλὸ βίο μὲ ὅλες τὶς σαρκικὲς ἡδονὲς καὶ διαστροφές, κ.ἄ. Ὅλοι τοὺς ἦταν τρόφιμοι καὶ καθημερινοὶ θαμῶνες στὰ σαλόνια-πορνεῖα τοῦ Παρισιοῦ κάτω ἀπὸ τὴν προστασίαν τῶν μεγάλων κυριῶν τῶν σαλονιῶν (Ντὺ Ντεφάν, Ντὺ Σατελέ, Ντὲ Λαμπέρ καὶ ἄλλες πολλές, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς), ποὺ ἦταν συγχρόνως καὶ ἐρωμένες τους»⁸. «Οἱ διανοούμενοι τῆς Γαλλίας τῶν Βουρβόνων καὶ πολλοὶ ὑψηλὰ ἰστάμενοι, ἦταν μέλη μυστικῶν Ἐταιρειῶν, οἱ ὁποῖες εἶχαν κάνει τὴν ἐμφάνισίν τους ἀπὸ τὸ 1726, ὅταν ὀρισμένοι ἄγγλοι πολιτικοὶ ἐξόριστοι (οἱ Ἰακωβίτες) ἵδρυσαν στὸ

7. βλ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, *Ἡ Ἱστορία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πνεύματος*, ἔκδ. Βῆμα, τόμ. VI, σ. 336.

8. βλ. ΙΩ. ΠΑΛΑΙΤΣΑΚΗ, *Διαφωτισμός*, ἔκδ. Ἀγαθὸς Λόγος 2013, σσ. 13-17.

Παρίσι τὴν πρώτη μασονικὴ στοὰ μετὸ ὄνομα “Σαίν Τόμας”»⁹.

Μετὰ τὴν ἀρχαίαν ἀρχαία ἀποστολὴν τὴν στοὰν ἄρχισε ὁ προσπλουτισμὸς πολλῶν ἐπιφανῶν γάλλων, ἀριστοκρατῶν, ἱεραρχῶν, διανοουμένων, καλλιτεχνῶν, κρατικῶν ἀξιωματῶν, κ.ἄ. μετὰ ἀποτέλεσμα ὁ ἀριθμὸς τῶν γρηγόρων νὰ αὐξηθῆι σὲ ὅλην τὴν χώραν, ἀποτελῶντας τὴν «Μεγάλην Στοὰν τῆς Γαλλίας». Ἀρχηγὸς τῆς Στοᾶς ἀναδείχθηκε ὁ πρίγκιπας Φίλιππος τῆς Ὁρλεάνης, ξάδελφος τοῦ βασιλιᾶ τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου ΙΔ΄.

Πολλὲς στοᾶς μετασηματίστηκαν σὲ ἐπαναστατικὰς πολιτικὰς λέσχας καὶ προετοίμασαν τὴν περίφημην «Γαλλικὴν ἐπανάστασιν». Ἐνορχηστρωτὴς τῆς ὅλης ἐπιχείρησης δὲν ἦταν ἄλλος, βέβαια ἀπὸ τὸν πρίγκιπα Φίλιππο τῆς Ὁρλεάνης, ὁ ὁποῖος, μέσα ἀπὸ τὸ παλάτι του, ὑποκινούσε καὶ χρηματοδοτοῦσε τὴν ἐπανάστασιν, γεγονόςσ πού εἶχε γίνει εὐρύτατα γνωστὸ καὶ εἶχε καταγελεσθῆι ἀπὸ ὅλεσ τὶς βασιλικὰς αὐλὰς τῆς Εὐρώπης.

Ὡσ προπομπὸς τῆς ἐπανάστασης στάθηκε ἡ φιλοσοφία, (ἡ στροφὴ τῆς μεσαιωνικῆς Εὐρώπης πρὸς τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας φιλοσόφους, χωρὶς βέβαια νὰ ἔχουν τὶς ἀνάλογες πνευματικὰς προϋποθέσεις νὰ τοὺς κατανοήσουν σωστά. Κυρίως, αὐτὸ ἦταν μία στροφὴ πρὸς τὴν ἀρχαιολατρία, προετοιμάζοντας τὸ ἔδαφος γιὰ τὴν στροφὴν τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς τὴν σημερινὴν νεοειδωλολατρία).

9. βλ. ΚΩΣΤ. ΤΣΟΜΠΑΝΗΣ, «Ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασι καὶ ἡ Μασονία», πηγὴ ἀπολογίτις, περιοδικὸν *crypto*, τεύχ. 1, σσ. 14-23.

Ἐπίσης, χρησιμοποιοῦσαν ὡς ὄπλο καὶ τὴν διάδοσι τῶν ἰδεῶν τῆς “Ἐγκυκλοπαίδειας”, τὶς ὁποῖες φρόντισαν οἱ στοὺς νὰ διαδώσουν μὲ τὴν ἔκδοσι αὐτοτελῶν βιβλίων, ὅπως τὸ πολύτομο ἔργο τοῦ Ντιντερό καὶ τοῦ ντ’ Ἀλαμπέρ, ποὺ εἶχε οὐσιαστικὴ στήριξη ἀπὸ τὶς στοῦς¹⁰. Κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπο πέτυχαν τὴν ἀποχριστιανοποίηση τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἀθεϊστικὴ προπαγάνδα τοῦ Γαλλικοῦ Διαφωτισμοῦ προπαρασκεύασε τὸ ἔδαφος γιὰ τὴν ἀθεΐα τοῦ Κομμουνισμοῦ καὶ τὴν ἔλευσι τῆς Νέας Ἐποχῆς.

10. ὡς ἂν, σσ. 14-23.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΑΤΙΝΟΦΡΟΝΕΣ

Οί προσπάθειες τοῦ Παπισμοῦ νὰ ὑποτάξει τὴν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία διὰ τῆς ἐνώσεως

Στὴν προσπάθειά του ὁ Παπισμὸς νὰ ἐπιτύχει μιὰ παγκόσμια ἐξουσία σὲ ὅλον τὸν χριστιανικὸ κόσμον, ἀφοῦ πρῶτα διέφθειρε καὶ διαστρέβλωσε τὸν Χριστιανισμὸ τῆς Δύσεως, στράφηκε τώρα μὲ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον πρὸς τὴν Ἀνατολή. Μὲ τὶς Σταυροφορίες, ἥδη ἔκανε μιὰ πρώτη δυναμικὴ δοκιμὴ. Ἡ Λατινοκρατία, ποὺ ἐπεβλήθη διὰ τῶν κατακτήσεων καὶ τῶν ὅπλων, ἔδωσε τὴν εὐκαιρία στὸν Παπισμὸ νὰ ἀρχίσει νὰ πολιτορκεῖ τὴν Ὁρθοδοξία.

Ὁ Παπισμὸς, μετὰ τὸ 1204 μὲ τὴν κατάληψη τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Λατίνους, ἀρχίζει νὰ ἐφαρμόζει ἓνα δόλιο σχέδιο γιὰ νὰ ὑποτάξει τοὺς Ὁρθόδοξους. Χρησιμοποιεῖ τοὺς βίαιους ἐκλατινισμοὺς μέχρι καὶ τὸ μαρτύριο, ἀλλὰ καὶ τὴν πρώτη μορφή τῆς Οὐνίας, — ἀρχικῶς μὲ τοὺς φιλοενωτικοὺς ἢ Λατινόφρονες. Ἀπὸ τὸν 11ον-15ον αἰ. πραγματοποιοῦνται συνολικὰ δεκατρεῖς ἐνωτικὲς προσπάθειες, χωρὶς ὅμως καμμία ἀπ' αὐτὲς νὰ ὀδηγήσει στὴν ἔνωση τῶν Ὁρθοδόξων μὲ τοὺς Παπικοὺς.

Ἡ πρώτη ἐνωτικὴ προσπάθεια ἔγινε τὸ 1274 στὴν «Σύνοδο» τῆς Λυών. Ὁ Μιχαὴλ Η΄ ὁ Παλαιολόγος ἀπέστειλε ἀντιπροσώπους στὴν Λυών, ὅπου ἐκεῖ δέχθηκαν τὴν ἔνωση μὲ τὸν παπισμὸ καὶ ὑπέγραψαν τὴν ἔνωση τῆς Δυτικῆς «ἐκκλησίας» μὲ τὴν Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, προκειμένου νὰ ἐξασφαλίσει τὴν πολιτικὴ ὑποστήριξη τοῦ πάπα.

Οἱ ἱστορικοὶ γράφουν, τὸ 1274, στὶς 6 Ἰουλίου: «ἐγένετο πομπώδης συνεδρίασις τῆς ἐν Λουγδούνῳ (Λυών) Συνόδου ὃ δὲ πάπας ἐδήλωσε τὴν αἰτίαν τῆς συγκροτήσεως αὐτῆς ὅτι: “...Παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, οἱ Ἕλληνες ἐκουσίως ὑπετάγησαν τῇ ρωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ, μηδὲν πρόσκαιρον ἀπαιτοῦντες. Ἐγράψαμεν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα αὐτῶν,” ἔλεγε ὁ Γρηγόριος, “ἐὰν θέλῃ νὰ ὑπακούσῃ ἡμῖν ἐκουσίως, δεχόμενος τὴν ρωμαϊκὴν ὁμολογίαν· καὶ οὗτος ἔπεμψε πρὸς ἡμᾶς πρέσβεις, ἵνα συμφωνήσωμεν περὶ τούτου. Ἐλέω δὲ Θεοῦ, ὃ ἀναξ οὗτος, ἀποβαλὼν πᾶσαν φιλονεικίαν, παρεδέχθη ἐκουσίως τὰ πρωτεῖα καὶ τὴν ὁμολογίαν ἡμῶν, οἱ δὲ πρέσβεις αὐτοῦ παρουσιάσθησαν ἐνώπιον ἡμῶν, ἵνα δηλώσωσιν τὴν συναίνεσιν τοῦ ἀποστείλαντος αὐτοῦς”»¹.

Ἔτσι, ὁ βασιλεὺς ἀποφάσισε νὰ ὑποτάξει ἀθλίως τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν στὸν πάπα, «διότι ἡ ἐπιθυμία τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας εἰς μίαν ὑπερήφανον ψυχὴν, ἥτις θέλει νὰ βασιλεύῃ ἀρκεῖ νὰ κατασιγάσῃ πάντα τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ἅγια, - ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα ἡ ψυχὴ νὰ σκληρύνεται»².

1. ΑΓ. ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ, *Μελέτη ἱστορικὴ περὶ τῶν αἰτιῶν τοῦ Σχίσματος*, τόμ. Β΄, ἔκδ. Νεκτ. Παναγόπουλος 2000, σ. 138.

2. ΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ, *Δοκίμιον ἱστορικὸν περὶ*

Τὸ 1259, βλέποντας ὁ βασιλεὺς τῶν Ρωμαίων-Ελληνῶν τὴν δυσχερεστάτη θέση τῆς αὐτοκρατορίας ἄρχισε νὰ στρέφεται πρὸς τὴν Δύση (ἐγκαινιάζοντας μία ὀλέθρια πολιτική, τὴν ὁποίαν δυστυχῶς ἀκολούθησαν καὶ οἱ ὑπόλοιποι Παλαιολόγοι -ἐκτὸς κάποιων ἐξαιρέσεων-, καὶ ἡ ὁποία τελικῶς ὀδήγησε στὴν Ἑλῶση).

Οἱ πρῶτες ἐπαφές μὲ τὸν πάπα Κλήμεντα Δ' ἀπέτυχαν. Όμως, ἡ ἄνοδος στὸν παπικὸ θρόνο τοῦ Γρηγορίου Γ' (1271-1276), ἀναζωπύρωσε τὶς ἐνωτικὲς προσπάθειες. Τὸ 1272, ὁ πάπας στέλνει στὴν Κωνσταντινούπολη πρέσβεις καὶ προσκαλεῖ τὸ βασιλεῖα καὶ τὸν πατριάρχη στὴν Σύνοδο τῆς Λυῶν.

Στὴν Κωνσταντινούπολη, ὁ λαὸς ἀντέδρασε μὲ σφοδρότητα. Προσπαθώντας ὁ βασιλεὺς νὰ πείσει τὸν Πατριάρχη, τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς Λογίους, ἀνέθεσε τὴν συγγραφὴ ἑνὸς ἐνωτικοῦ Τόμου. Ένας ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἀντιδροῦσε στὴν ἔνωση ἦταν καὶ ὁ χαρτοφύλακας τοῦ Πατριαρχείου Ἰωάννης Βέκκος καί, ἐπειδὴ ὑπεστήριζε ὅτι «οἱ Λατῖνοι αἰρετικοὶ εἰσὶ καὶ πασῶν τῶν αἱρέσεων δοχεῖα», φυλακίστηκε³.

Ό Πατριάρχης, ἀπὸ τὴν μεριά του, ἀνέθεσε στὸν μοναχὸ Ἰῶβ Ἰασίτη, σφοδρὸ πολέμιο τῶν Λατινικῶν καινοτομιῶν, τὴν συγγραφὴ ἑνὸς Ὁρθοδόξου Τόμου. Ὁ βασιλεὺς ἔλεγε, ὅτι «ὁ πάπας δὲν ζητάει νὰ ἀλλάξουμε τὴν πίστη μας καὶ τὶς παραδόσεις μας· μόνο τρία πράγματα ζητάει: α) τὸ Πρωτεῖον, β) τὸ Ἑκκλητικὸν καὶ γ)

τοῦ Σχίσματος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ανατολικῆς, ἐκδ. Ἅγιον Όρος 1991, σ. 88.

3. βλ. *Οἱ Ἀγῶνες τῶν Μοναχῶν...*, ὡς ἂν, Ἰ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου, σ. 228.

τὸ μνημόσυνον τοῦ ὀνόματός του στίς ἱερῆς ἀκολουθί-
ες». Αὐτὰ εἶναι «τὰ τρία Κεφάλαια», ὅπως ἔμειναν στὴν
ἱστορία⁴.

«Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ὁ αὐτοκράτωρ συγκάλεσε
«Διάσκεψι» καὶ προσπάθησε νὰ πείσει τὸν πατριάρχη
ἅγιο Ἰωσήφ καὶ τοὺς πλέον ἐκλεκτοὺς κληρικούς του,
ὅτι τὸ μνημόσυνο τοῦ πάπα δὲν εἶναι ἀντικανονικό»⁵.

Ὁ Πατριάρχης, ὅμως, διὰ τοῦ συνοδικοῦ τόμου,
ἀντέκρουε καὶ ἔλεγε στὸν αὐτοκράτορα: «...*Τώρα, λοι-
πόν, ὁ πάπας ἐλέγχεται ἀπὸ ἐμᾶς, παρακαλεῖται, ἐπι-
τιμᾶται... ἐξ αἰτίας αὐτῶν ἐλέγχεται καὶ ἀπὸ τὴν συνεί-
δησὴ του... Πόσω μᾶλλον, λοιπόν, δὲν θὰ ἀνομήσει, δὲν
θὰ ἀσεβήσῃ καὶ δὲν θὰ πράξῃ χειρότερα, ὅταν θὰ κυρι-
αρχήσῃ καὶ καθίσῃ σὰν δικαστὴς στὴν πρώτη ἔδρα καὶ
μᾶς καταστήσῃ ὑποχειρίους του;... Οἱ Ἴταλοί, λοιπόν
δὲν ἔχουν εὐλόγη ἀπολογία γιὰ τὴν πλάνη τους, ἐπειδὴ
οἱ ἴδιοι ἔχουν γίνῃ γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς τους πλάνη καὶ
ἀπώλεια. Δὲν βλασφημοῦν μόνο τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἀλλὰ
μεταχειρίζονται καὶ κάθε ἀσέβεια, ἂν καὶ ἦταν ὁ "ἠγα-
πημένος ἀμπελών". (Ἠσ. ε', 7) τοῦ Κυρίου. Νὰ μὴν τοὺς
συναναστρεφώμαστε λοιπόν προσαρμοζόμενοι στίς συ-
νήθειές τους... Τί λοιπόν; Θὰ τοὺς σιχαθοῦμε ἢ θὰ τοὺς
καταραστοῦμε; Φυσικὰ ὄχι. Θὰ προσπαθήσουμε ὁμως
μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις νὰ μὴ μολυνθοῦμε μὲ τὴν ἐκκλησι-
αστικὴ κοινωνία μαζί τους... Ἄς τοὺς εὐσπλαχνιζώμαστε
λοιπόν, ἅς τοὺς ἀγαπᾶμε καὶ ἅς μὴ παύσουμε ποτὲ νὰ*

4. «Ἐκκληπτο» ἢ «Ἐφεις», ὀνομάζεται ἡ εξωφρενικὴ
ἀξίωση τοῦ Παπισμοῦ νὰ ἔχει ὁ πάπας τὸν τελικὸ λόγον
σὲ ὅποιοδήποτε ἐκκλησιαστικὸ ζήτημα!

5. Οἱ Ἀγῶνες τῶν Μοναχῶν..., ὡς ἂ., σ. 227.

*προσευχόμεθα γι' αὐτούς»*⁶. Παρομοίασαν ὅμως, αὐτὰ τὰ τρία Κεφάλαια, μετὰ τὴν πράξιν τοῦ Ἰουδα καὶ τῶν σταυρωτῶν τοῦ Κυρίου.

Όμως, ὁ φυλακισμένος Ἰωάννης Βέκκος, εἴτε ἀπὸ τὶς ταλαιπωρίες τῆς φυλακῆς, εἴτε, μᾶλλον, μετὰ ἀπὸ ὑποσχέσεις νὰ γίνει πατριάρχης, ἄλλαξε φρονήματα καὶ ἔγινε ὑπέρμαχος τῶν Λατινοφρόνων. «*Ό πρὶν δίστομος μάχαιρα Λατίνων ιστάμενος, πρύμναν ἦδη κρουσάμενος ἕτεροκλέα τὴν νίκην ποιεῖται*»⁷.

Ό αὐτοκράτορας, ἔχοντας τώρα σύμμαχο τὸν Βέκκο, συγκάλεσε πάλιν τὸν Πατριάρχη Ἰωσήφ καὶ τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς εἶπε: «*Φροντίζω περὶ τῆς εἰρήνης, μόνον νὰ ἀποφύγω τοὺς σκληροὺς πολέμους καὶ φεισθῶ τοῦ αἵματος ἡμῶν, οὐδὲν εἰσάγων νέον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, [ὅπως ἀκριβῶς σήμερα μᾶς λέγουν καὶ οἱ σύγχρονοι λατινόφρονες, οἱ οἰκουμενιστές],... Αἱ πρὸς τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν συμφωνίαι ἡμῶν περιορίζονται εἰς τρία τινά. Τὸ πρωτεῖον τοῦ πάπα, τὸ μνημόνευμα αὐτοῦ καὶ τὰς ἐφέσεις· ἀλλὰ καὶ τὰ τρία ταῦτα καταντῶσι εἰς οὐδέν...»*⁸.

Τότε, ἐκ τῶν ἐπισκόπων, ἄλλοι ἀπέρριπταν καὶ τὶς τρεῖς προτάσεις, ἄλλοι παραδέχονταν μόνον τὸ πρωτεῖον καὶ τὴν ἔφεσιν, μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἦσαν μόνον στὰ λόγια καὶ ὄχι στὰ ἔργα. «*Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ πάπα νὰ μνη-*

6. βλ. *Οἱ Ἀγῶνες τῶν Μοναχῶν...*, ὡς ἂ., σσ. 229, 230.

7. ὡς ἂ., σ. 231.

8. βλ. ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑ, *Μελέτη ἱστορικὴ περὶ τῶν αἰτιῶν τοῦ Σχίσματος*, τόμ. Β', ἐκδ. Νεκτάριος Παναγόπουλος, Ἀθῆναι 2000, σ. 133 καὶ Γ. ΠΑΧΥΜΕΡΗΣ, *Μιχαὴλ Παλαιολόγος*, PG 143-144.

μονεύεται εἰς τὰς δεήσεις, οὐδεὶς θὰ παραδεχθεῖ, γιὰ νὰ μὴ κοινωνήσουν μὲ αὐτοὺς ποὺ ἀλλοίωσαν τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως»⁹. Τελικῶς, ὁ αὐτοκράτορας ἔκλεισε σὲ Μοναστήρι τὸν Πατριάρχη Ἰωσήφ καὶ ἔστειλε ἀντιπροσώπους στὴν Λυὼν γιὰ νὰ ὑπογράψουν τὴν ἔνωση-ὑποταγὴ τῶν ὀρθοδόξων στὸν πάπα.

Ἀλλὰ ὁ αὐτοκράτορας εἶχε τόσο ζῆλο γιὰ νὰ πραγματοποιήσει τὴν ἔνωση, ὥστε καὶ πρὶν ἀκόμη φθάσουν οἱ ἀπεσταλμένοι του γιὰ νὰ ὑπογράψουν καὶ δεχθοῦν τὴν ἔνωση αὐτὸς ἄρχισε νὰ διώκει, νὰ φυλακίζει καὶ νὰ θανατώνει ὅσους δὲν τὴν δέχονταν καὶ ἀντιδροῦσαν.

«Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν πρέσβων, ὄντων ἔτι ἐν τῇ ὁδῷ, ὁ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ συλλαβὼν τινὰς τῶν ἐδραίως τοῖς δόγμασι τῶν Πατέρων αὐτῶν ἐμμενόντων, ἀπηνῶς ἐβασάνιζε, δημεύων τὰς περιουσίας αὐτῶν, ἐξορίζων καὶ κακῶν παντοίοις τρόποις». Καὶ «Πάντα ἦσαν ἐνεργὰ τῷ βασιλεῖ», λέγει ὁ Γρηγοράς, «δημεύσεις, ἐξορίαι, φυλακαί, ὀφθαλμῶν ἀφαιρέσεις, μάστιγες, χειρῶν ἐκτομαί»¹⁰.

Παρατηροῦμε ἐδῶ, ὅτι, ἐνῶ ἀκόμη οἱ πρέσβεις τοῦ βασιλέως ἦσαν στὸν δρόμο πηγαίνοντας γιὰ νὰ κάνουν τὴν ἔνωση μὲ τὸν Πάπα, ἤδη ὁ βασιλεὺς ἀρχίζει νὰ διώκει καὶ νὰ βασανίζει τοὺς ἀντιφρονοῦντας καὶ μάλιστα οὔτε τοὺς ἴδιους τοὺς συγγενεῖς του δὲν λυπήθηκε, ὅπως τὴν ἀδελφὴ του Εὐλογίαν, ἡ ὁποία τὸν εἶχε ἀναθρέψει! Διότι ἤδη καὶ πρὶν ὑπογράψουν τὴν ἔνωση οἱ ἀπεσταλμένοι του, οἱ ἅγιοι Ὁμολογητές, εἶχαν ἤδη διακόψει τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ τὸν Βασιλέα καὶ

9. Μοναχοῦ ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ, ὡς ἄ., σ. 93.

10. βλ. Μοναχοῦ ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ, ὡς ἄ., σ. 93.

τοὺς Λατινόφρονες, ὅπως θὰ φανεῖ πῶς κάτω σύμφωνα καὶ μὲ ἄλλες ἱστορικὲς μαρτυρίες.

Ὁ αὐτοκράτορας τὸ 1273 εἶχε ἤδη δεχθεῖ τὴν ἔνωσι μὲ τοὺς Λατίνους καὶ γι' αὐτὸ ἔστειλε τοὺς πρέσβεις, ἐπισκόπους καὶ λογίους στὴν Λυὼν νὰ ὑπογράψουν τὴν ἔνωσι.

Οἱ Ἐπιστολὲς τῶν Ἁγιορειτῶν

Τότε τὸ Ἅγιον Ὅρος ἀντιδρώντας στὴν ἔνωσι μὲ τὸν πάπα, τὴν ὁποία προετοίμαζε ὁ αὐτοκράτορας, ἔστειλε κατ' ἀρχὰς μία ἐλεγκτικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν βασιλέα. Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ ἔχει ὡς τίτλο τὸν ἑξῆς:

«Ἐπιστολὴ ἀποσταλεῖσα παρὰ τῶν Ἁγιορειτῶν πάντων πρὸς τὸν Βασιλέα Μιχαὴλ τὸν Παλαιολόγον ὁμολογητικὴ, σπεύδοντα τοῦτον ὅση δύναμις ἐνῶσαι τοὺς Ἰταλοὺς παραλόγως μεθ' ἡμῶν, μένοντας ἐκείνους ἀδιορθώτους πάντων τῶν σφῶν [=δικῶν τους] αἰρέσεων, καὶ ἀμεταβλήτους».

Σὲ ὑποσημείωσι, ὁ ἱστορικὸς Κάλλιστος Βλαστὸς πού δημοσίευσε τὴν ἐπιστολή, ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: *«Ἡ ἐπιστολὴ ὅμως αὕτη ἐξερέθισε τοσοῦτον τοὺς Λατινόφρονες ὥστε προέβησαν οὔτοι εἰς διωγμοὺς κατ' αὐτῶν, ὑπερβαίνοντας καὶ τοὺς ὑπὸ εἰδωλολατρῶν γενομένους, ὡς ἱστορεῖ ὁ Δοσίθεος... Τὴν λαμπρὰν καὶ δογματικωτάτην ταύτην ἐπιστολὴν τέως ἀνέκδοτον, ἀντιγράψαντες ἐκ παλαιῶν χειρογράφων δημοσιεύομεν ἐνταῦθα... Χειρόγραφα τῆς ἐπιστολῆς εὐρίσκονται ἐν Ἁγίῳ Ὁρει ἐν τῷ Πρωτάτῳ, ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Βατοπαιδίου, ἐν τῇ τοῦ Ρωσσοῦ, τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ἐν τῇ Σκήτῃ τῆς Ἁγίας Ἄννης, ἴσως καὶ ἀλλαχοῦ»¹¹. Παραθέτομε σὲ*

νεοελληνική ἀπόδοση ἀπὸ τὸ ὡς ἄνω βιβλίον *Οἱ Ἄγῶνες τῶν Μοναχῶν...*, σ. 232. Γιὰ τὸ ἀρχαῖο δὲ κείμενο ἔχουμε ὑπ' ὄψιν τὴ γαλλικὴ ἔκδοσιν¹². Ὁ Αὐτοκράτορας γνωστοποίησε στοὺς Ἄγιορεῖτες τὴν ἐνωτικὴν του πολιτικὴν, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἄγιορεῖτες μοναχοὶ ἄσκησαν αὐστηρὸν ἔλεγχον ἐπὶ τὸν αὐτοκράτορα, ὁ ὁποῖος τοὺς ὀδύνησε καὶ μέχρι τοῦ μαρτυρίου.

Ἡ Ὁμολογιακὴ ἐπιστολὴ τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Πρώτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Ἄγιορειτῶν Ὁσιομαρτύρων Πατέρων, πρὸς τὸν Βασιλέα Μιχαὴλ Ἡ' τὸν Παλαιολόγον (1273 μ.Χ).

Ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς διακοπῆς μνημοσύνου καὶ ὅλων τῶν σχετικῶν προβλημάτων μετὰ τὸ ζήτημα αὐτό, ἔνεκα τῶν πολλῶν παρανοήσεων, οἱ ὁποῖες καλλιεργοῦνται μᾶλλον ἐσκεμμένως γιὰ νὰ δημιουργοῦν σύγχυση ἐπὶ τὸν ἀκατήχητο λαόν, ἡμεῖς δὲν θὰ ποῦμε τίποτε δικὸν μας. Γιὰ ἡμᾶς τοὺς Ἄγιορεῖτες μοναχοὺς βασικὴ ἀρχὴ εἶναι ὁ σεβασμὸς ἐπὶ τὴν ἱερὰ παράδοσιν καὶ ἐπὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἁγίων Πατέρων. Μέσα ἀπὸ ὅλην τὴν ἀγιοπατερικὴν παράδοσιν θὰ προβάλλομε τὴν διδασκαλίαν μόνον τῶν Ἄγιορειτῶν Πατέρων.

Οἱ προπάτορές μας, ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Πρῶτος, ἔχοντας τὴν πνευματικὴν διοίκησιν ὅλης τῆς μοναστικῆς ἀγιορειτικῆς πολιτείας, καθὼς καὶ ἅπασες οἱ ἀγιορει-

11. βλ. Μοναχοῦ ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ, ὡς ἂν., σ. 97.

12. βλ. V. LAURENT et J. DARROUZES, *Dossier Grec de l'Union de Lyon 1273-1277*, Paris 1976, σ. 393.

τικῆς Μονῆς στήν ὁμολογιακὴ ἐπιστολή πού ἔστειλαν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μιχαὴλ Παλαιολόγο τὸ 1273 διεξοδικῶς μὲ ἀγιογραφικὰ καὶ ἱεροκανονικὰ κείμενα Συνόδων ἀναφέρονται ἐπὶ τοῦ θέματος, τῆς μνημονεύσεως, τὴν ὁποίαν συνιστοῦμε νὰ μελετήσουν ὅλοι, καὶ ἰδιαίτερώς οἱ σημερινοὶ ἀγιορεῖτες μοναχοί.

Ὁ Μιχαὴλ Η΄ Παλαιολόγος εἶναι ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἀποκοπὴ τῶν παπικῶν ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία, τὸ 1054, ἔστειλε ἀντιπροσώπους στήν παπικὴ Σύνοδο τῆς Λυῶν καὶ ὑπέγραψε τὴν ἔνωση μὲ τὸν Πάπα.

Πρὶν στείλει τοὺς ἀντιπροσώπους του στήν Λυῶν γιὰ νὰ ὑπογράψει τὴν ἔνωση μὲ τὸν Πάπα, ἀπέστειλε ἔγγραφο πρὸς τὸν Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Ἰωσήφ καὶ πρὸς τοὺς Μοναχοὺς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τὸ 1273, ὅπου τοὺς γνωστοποιοῦσε τὴν πρόθεσή του πρὸς τὴν ἔνωσιν καὶ τοὺς ζητοῦσε ἀπάντησιν στὶς τρεῖς αἰτίσεις τοῦ Πάπα.

Οἱ Ἁγιορεῖτες ἀπέστειλαν ἐκτενὴ ἐπιστολή, τὴν ὁποία ὀφείλουμε νὰ δοῦμε ἐντὸς τοῦ ἱστορικοῦ πλαισίου τῆς ἐποχῆς τῆς. Ἐχοντας ὡς ἀφορμὴ τὴν αἴτησιν τοῦ αὐτοκράτορα περὶ μνημονεύσεως τοῦ Πάπα ἀναφέρονται μετὰ τῶν ἄλλων καὶ στὸ θέμα τῆς μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχιερέως ἐν γένει ἀπὸ ἐκκλησιολογικῆς, θεολογικῆς καὶ ἱεροκανονικῆς πλευρᾶς. Ἐπὶ τῆς οὐσίας ἀπαντοῦν ὅχι στὸ ἐὰν ἦταν ποτὲ δυνατὸν νὰ μνημονευθεῖ ὁ Πάπας καὶ «*συντάττειν αὐτὸν ὡς ὀρθόδοξον Πατριάρχην μετὰ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων πατριαρχῶν*», ἀλλὰ προειδοποιοῦν ἐπὶ πλέον ὅτι θὰ ἀποκοποῦν καὶ ἀπὸ τὴν κοινωσίαν τῶν μνημονευσάντων λατινοφρόνων τὸν Πάπα «*ὡς καπηλεύσαντας τὰ θεῖα*».

Παραθέτουμε σὲ ἀρχαῖο κείμενο καὶ στὴ νεοελληνικὴ μερικὰ ἀπὸ τὰ πιὸ σημαντικὰ σημεῖα τῆς ἐπιστολῆς).

Ἀρχικά, οἱ Ἁγιορεῖτες ἀφοῦ τίμησαν τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς βασιλείας του, ὡς ὄφειλαν, «Κράτιστε, θεόστεπτε, θεομεγάλυντε, ἅγιε Δέσποτα...», εὐχαριστοῦν τὸν βασιλέα, διότι τοὺς διεσάφησε, «...τὰ πολυειδῶς ἀκουόμενα καὶ ἀμφιβαλλόμενα... γησιῶς καὶ συμφερόντως τὸ εἰς ψυχὰς ἦκον τοῦ παντὸς πληρώματος... λόγους εἰπεῖν ἔχομεν καθ' ὑπόμνησιν...». Στὴν συνέχεια στὴν ἐπιστολὴ τους αὐτή, οἱ Ἁγιορεῖτες πατέρες ὑποστηρίζουν, ὅτι: «...πολλὰ φορὰς ὅσα φαίνονται μικρὰ ἔχουν μεγάλη σημασία, διότι ἡ παραμέλησις τῆς διορθώσεώς τους συντελεῖ κατόπιν στὴν εἰσαγωγὴ τῶν μεγάλων κακῶν. Ὅποιος ἀνατρέπει τὸ ἐλάχιστον τῆς ὑγιοῦς πίστεως, αὐτὸς ἀνατρέπει τὸ πᾶν...». Ἐπισημαίνουν ὅτι «...οἱ Λατῖνοι δὲν ἄφησαν ἄθικτο καὶ ἀπαραχάρακτο κανένα ἀπὸ τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς πίστεως. Γι' αὐτό, ὄχι μόνον ἀποκόπτονται ἀπὸ τὸ πανταχοῦ ἴσο, καλὸ καὶ ὠραῖο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ παραδίδονται καὶ στὸν Σατανᾶ...».

Καὶ συνεχίζουν: «...Ὁ Ἀπόστολος, ἐπισφραγίζοντας ὅλη τὴν εὐαγγελικὴ καὶ ἀποστολικὴ διδασκαλία, λέγει πρὸς τοὺς Γαλάτας, οἱ ὅποιοι εἰσήγαγον τότε διαφορετικὴ διδασκαλία σὲ ἓνα μόνον θέμα, ὅτι «...καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω» (Γαλ. α', 8). Τὰ λόγια αὐτὰ βέβαια ὁ Ἀπόστολος σήμερα τὰ ἀπευθύνει πολὺ περισσότερο καὶ πρὸς τοὺς Ἰταλοὺς, οἱ ὅποιοι τὸν τελευταῖο καιρὸ ἔχουν εἰσάγει μύριες ὅσες διαφορετικὲς διδασκαλίαι καὶ ἀνατρέπουν ὀλόκληρη σχεδὸν τὴν εὐαγγελικὴ, ἀποστολική, κανονικὴ καὶ Πατερικὴ Παράδοσι...».

Ἄλλὰ καὶ οἱ σημερινοὶ Οἰκουμενιστὲς δὲν εὐαγγελίζονται ξένα πρὸς τὴν εὐαγγελικὴ διδασκαλία, ἐφ' ὅσον καὶ αὐτοὶ ἀποδέχονται τοὺς Παπικοὺς ὡς Ἐκκλησία;

Καὶ συνεχίζουν στὴν ἐπιστολή τους οἱ Ἄγιορεῖτες:

«Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐν Τρούλῳ ΣΤ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος στὸν πρῶτο κανόνα λέγει ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι: “Εἰ δέ τις τῶν ἀπάντων τὰ μὴ προειρημένα τῆς εὐσεβείας δόγματα κροτοῖ καὶ ἀσπάζεται τε καὶ κηρύττει, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἵεναι τούτων ἐπιχειροῖ, ἔστω ἀνάθεμα”. Ἐμεῖς λοιπόν, τίποτε ἀπολύτως οὔτε προσθέσαμε οὔτε ἀφαιρέσαμε. Καὶ ἂν χρειάζεται μὲ λίγα λόγια νὰ ποῦμε... ἀναφέρουμε τὴν τελευταία ἱερὰ Σύνοδο, (τὴν Ζ') ἡ ὁποία ἐπικυρώνει ἐν θείῳ πνεύματι καὶ ὅλες τὶς προηγουμένες Συνόδους: “Ἄπαντα τὰ παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν καὶ διδασκαλίαν καὶ ὑποτύπωσιν τῶν μακαρίων καὶ ἀοιδίμων Πατέρων καινοτομηθέντα καὶ πραχθέντα, καὶ μετὰ τοῦτο πραχθισόμενα, ἀνάθεμα. Καὶ ἐὰν παραθέσουμε κάθε ἓνα ἕκαστον τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς κανόνες οἱ ὁποῖοι καθαιροῦν καὶ ἀφορίζουν καὶ ἀναθεματίζουν αὐτοὺς ποὺ ἀθέτησαν τὶς θεῖες παραδόσεις θὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὸ μέτρο καὶ θὰ φανοῦμε ἰδιῶτες...”».

Οἱ Ἄγιορεῖτες κάνουν λόγο γιὰ τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖο μᾶς δίδει ἡ Ἐκκλησία, καὶ τὴν ὑποχρέωση ποὺ ἔχουμε, ὅταν οἱ ὀρθόδοξοι ποιμένες καὶ οἱ βασιλεῖς ἀθετοῦν τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς κανόνες καὶ παραδόσεις, ὅπως ἀναφέρθηκαν παραπάνω.

Ὁ ΙΕ΄ Κανόνας

Οἱ Ἀγιορεῖτες προχωροῦν καὶ κάνουν λόγο γιὰ τὸν ΙΕ΄ Κανόνα τῆς πρωτοδευτέρας Συνόδου (861 μ.Χ). Διὰ τοῦ Κανόνος αὐτοῦ κωδικοποιεῖται ἡ διαχρονικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῶν ἐπισκόπων ποὺ αἵρετίζουν πρὶν ἢ Ἐκκλησία τοὺς καταδικάσει συνοδικῶς. Ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία μᾶς δίδει τὸ δικαίωμα νὰ προχωροῦμε στὴν διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου τῶν αἵρετικῶν ἐπισκόπων καὶ βασιλέων, ὅταν αὐτοὶ ἀθετοῦν τὴν πίστιν, τοὺς ἱεροὺς κανόνες καὶ τὶς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας.

«...Ἐμπεριέχεται δὲ καὶ τῷ ΙΕ΄ κανόνι τῆς Ἀγίας καὶ μεγάλης τῆς Α΄ καὶ Β΄ ἐπονομασθείσης Συνόδου, ὅτι οὐ μόνον ἀνευθύνους εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐπαινετοὺς τοὺς ἀποσχίζοντας ἑαυτοὺς καὶ πρὸ συνοδικῆς καταδίκης, ἀπὸ τῶν δημοσίᾳ διδασκόντων αἵρετικὰ διδάγματα, καὶ ὄντων προφανῶς αἵρετικῶν· οὐ γὰρ ἀπέσχισαν ἑαυτοὺς ἀπὸ ἐπισκόπων ἀλλ' ἀπὸ ψευδεπισκόπων καὶ ψευδοδιδασκάλων· καὶ τὸ παρὰ τούτων γεγονός ἄξιον καὶ προσῆκον ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς, καὶ ὡς οὐ σχίσμα τοῦτο Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μᾶλλον μερισμῶν ἀπαλλαγὴ, καὶ τῆς ἀληθείας ἐπικράτησις»¹³.

Οἱ Ἀγιορεῖτες Πατέρες ἐρμηνεύοντας τὸν ἐν λόγῳ κανόνα μᾶς λέγουν, εὐθύς ἐξ' ἀρχῆς, ὅτι εἶναι ἀνεύθυνοι, ὅσοι ἀποσχίζονται ἑαυτοὺς ἐκ τῶν αἵρετικῶν ἐπισκόπων.

α) Ἀποσχίζου, σημαίνει ἀποχωρίζου τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς ἀπὸ τοὺς αἵρετικούς ἐπισκόπους, ὄχι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καθότι ὁ ἐπίσκοπος εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄχι ἡ καθόλου Ἐκκλησία.

13. ὁ.π., σ. 395.

β) Ὁ κανόνας τονίζει, ὅτι αὐτὸ γίνεται καὶ **πρὸ τῆς συνοδικῆς καταδίκης τους.**

γ) Δὲν δημιουργοῦν **σχίσμα**, «οὐ *σχίσμα* τοῦτο Ἐκκλησίας», δὲν δημιουργοῦν σχίσμα ὅσοι ἀποχωρίζονται, κάνοντας δηλ. διακοπὴ μνημοσύνου, διότι δὲν εἶναι αὐτοὶ ὑπεύθυνοι γιὰ τὰ προβλήματα καὶ τὶς διαιρέσεις ποὺ δημιουργήθηκαν ἐκ τῆς αἰρέσεως στὴν Ἐκκλησία, «*ἀλλὰ μᾶλλον μερισμῶν ἀπαλλαγὴ, καὶ τῆς ἀληθείας ἐπικράτησις*», ἀντιθέτως ὄχι μόνον δὲν δημιουργοῦν σχίσματα, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτοὶ ἀγωνίζονται νὰ ἀπαλλαγεῖ ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοὺς μερισμοὺς καὶ τὰ σχίσματα καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀλήθεια. Ὅλη ἡ εὐθύνη καὶ τὸ βάρος πίπτει ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν αἰρετικῶν, ὅπως εἶναι καὶ οἱ σημερινοὶ οἰκουμενιστὲς ἐπισκόποι, διότι αὐτοὶ εἶναι ποὺ ὄντως δημιουργοῦν τὰ σχίσματα.

δ) Ὅσοι προχωροῦν στὴν διακοπὴ ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας μὲ τοὺς αἰρετικούς ἐπισκόπους, **ὄχι μόνον εἶναι ἀνεύθυνοι, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἄξιοι ἐπαίνου καὶ τιμῆς· «οὐ μόνον ἀνευθύνους (ἀλλὰ) καὶ ἐπαινετούς».**

ε) Τελικῶς δὲν ἀπέσχισαν τοὺς ἑαυτοὺς τους ἀπὸ ἐπισκόπους ἀλλὰ ἀπὸ **ψευδεπισκόπους καὶ ψευδοδιδασκάλους· «Οὐ γὰρ ἀπέσχισαν ἑαυτοὺς ἀπὸ ἐπισκόπων, ἀλλ' ἀπὸ ψευδεπισκόπων καὶ ψευδοδιδασκάλων»**, καθότι αὐτοὶ θεωροῦνται πλέον, λόγῳ τῶν αἰρετικῶν φρονημάτων τους ὡς ψευδεπίσκοποι καὶ ψευδοδιδάσκαλοι. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι δὲν εἶναι πλέον ἄξιοι τῆς τιμῆς καὶ τῆς διακονίας ποὺ τοὺς ἐμπιστεύθηκε ἡ Ἐκκλησία, νὰ ποιμαίνουν τὸ ποίμνιο τοῦ Χριστοῦ. Ποτὲ στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία δὲν ταυτίζεται ὁ ἐπίσκοπος μὲ τὴν Ἐκκλησία. Ὁ ἐπίσκοπος καὶ ὁ ἱερέας δὲν κατέχουν τὴν ἱερωσύνη ὡς προσωπικὸ τους κτῆμα,

ἀλλὰ εἶναι διάκονοι τῆς ἱερατικῆς χάριτος τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ αὐτὸ καὶ ὅταν δὲν ὀρθοδομοῦν τὴν ἀληθινὴν πίστη καθίστανται ψευδεπίσκοποι καὶ ψευδοδιδάσκαλοι καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι ἀποχωρίζονται ἀπὸ αὐτούς.

Δὲν εἶναι δυνατὸν ἕνας Ὁρθόδοξος καὶ μάλιστα ἐπίσκοπος νὰ ἔχει κοινωνία πίστεως μὲ τοὺς αἰρετικούς, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀληθινῆς πίστεως. *«Τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Τίς δὲ συμφώνησις Χριστῶ πρὸς Βελίαρ; Τίς δὲ μερὶς πιστῶ μετ' ἀπίστου»;* (Β΄ Κορ. στ', 15).

στ) Οἱ Ἄγιορεῖτες Πατέρες μᾶς λέγουν ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ «**προσῆκον ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς**». «Προσῆκον-προσπρόκοντως», σημαίνει πρεπόντως, τὸ πρέπον, τὸ ἀρμόζον, αὐτὸ δηλαδὴ, ποῦ εἶναι τὸ **αὐτονόπτο καθῆκον γιὰ τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς**, τὸ νὰ διακόπτουν δηλαδὴ τὸ μνημόσυνον καὶ τὶς ἐκκλησιαστικὲς σχέσεις τοὺς μὲ τοὺς ψευδεπισκόπους. Οἱ ὑπόλοιποι, ὅμως ποῦ δὲν διακόπτουν τὸ μνημόσυνον καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνία μὲ τοὺς αἰρετικούς - ψευδεπισκόπους, ὅπως πράττουν πολλοὶ σήμερα ἄγιορεῖτες μοναχοί, κληρικοί, καὶ λαϊκοί, τὸ ἐρώτημα ποῦ τίθεται εἶναι ποῦ ἄραγε κατατάσσουν τοὺς ἑαυτοὺς τους; Ἄς τὸ ἀναλογισθοῦν, καὶ ἄς προβληματισθοῦν, διότι δὲν γίνεται νὰ εἶσαι καὶ μὲ τὴν ἀλήθεια καὶ μὲ τὴν αἵρεση, καὶ μὲ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησία καὶ μὲ τοὺς ἑνωτικούς-οἰκουμενιστὲς ποῦ ἐπιδιώκουν τὴν ἔνωση μὲ τὸν Πάπα τὸν ἐχθρὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας.

Τὸ ὀφειλόμενον καθῆκον κάθε χριστιανοῦ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐν λόγῳ κανόνος, ἐδῶ ἀκριβῶς ὑπάρχει καὶ τὸ κλειδί τῆς ἐρμηνείας. Οὐδέποτε στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ὑπῆρξε προβληματισμὸς ὅτι μπορεῖ ἕνας

κανόνας νὰ μὴν εἶναι ὑποχρεωτικὸς καὶ νὰ εἶναι δυνα-
τικὸς!

Σήμερα, δυστυχῶς οἱ περισσότεροὶ πιστεύουν, ὅτι ὁ ἸΕ' Κανόνας δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὸς, ἀλλὰ δυνατι-
κός, γιὰ νὰ δικαιολογοῦν τὴν ἐλέγχουσα αὐτοὺς συνεί-
δησι, καὶ ἐπειδὴ ἀρνοῦνται τὸν σταυρὸ τοῦ Κυρίου,
τὸν σταυρικὸ βίῳ τῆς ὁμολογίας, ἀπορρίπτοντας τὴν
ἁγιοπατερικὴ διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας δικαιολογοῦν
αὐτὴ τοὺς τὴν στάσι, σπληνίζοντες σὲ μίαν ἐγκεφαλι-
κὴ “λογικὴ” σοφιστικὴ ἐρμηνείαν κάποιων δοκμισιῶν
ψευδοθεολόγων οἱ ὅποιοι ὁμιλοῦν περὶ τῶν δυνατικῶν
κανόνων. Εἶναι δυνατόν μίαν ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ νὰ εἶ-
ναι δυνατικὴ; Ἡ ἐντολὴ π.χ «οὐ κλέβεις», σημαίνει ἂν
θέλω μὴ νὰ κλέβω, καὶ ἂν θέλω δὲν κλέβω! Εἶναι
δυνατόν οἱ νόμοι ἑνὸς κράτους νὰ εἶναι δυνατικοί;

Ἡ θεωρία περὶ δυνατικότητος τῶν Ἱερῶν Κανόνων
εἶναι ἀπαράδεκτη, ἀμάρτυρη καὶ συνιστᾷ ἀσέβεια. Πρω-
τοεμφανίζεται μόλις τὸ 1780 στὴν λεγομένη κολλυβαδι-
κὴ ἔριδα, ὅπου οἱ ἐχθροὶ τῶν Ἁγιορειτῶν ἁγίων Κολλυ-
βάδων, δηλαδὴ τῶν Ἁγίου Μακαρίου Κορίνθου, Ἁγίου
Ἀθανασίου Παρίου, Ἁγίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου κ.ἄ.,
σοφίσθησαν καὶ διὰ πατριαρχικῆς Συνόδου ἐπέβαλαν,
ὅτι *«οἱ ἐν Σάββασιν ποιοῦντες αὐτὰ (τὰ νεκρώσιμα
κόλλυβα), καλῶς ποιοῦσιν, φυλάττοντες τὴν ἀρ-
χαίαν παράδοσιν· ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν Κυριακῇ ποιοῦ-
ντες οὐχ ἀμαρτάνουσι»*. Αὐτὴ ἡ σοφιστικὴ διαστρέ-
βλωσις προβάλλεται καὶ σήμερα ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς
οἰκουμενιστὰς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς λεγομένους «ἀντιοι-
κουμενιστὰς», διότι δὲν θέλουν νὰ ἀκολουθήσουν τὴν
σταυρικὴν πορείαν τῆς ὁμολογίας ἀλλὰ τῆς «οἰκονομίας»,
«ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται», δηλαδὴ νὰ μὴ βγοῦν

«ἐκτός ἐκκλησίας», ἀπὸ τὴν συναγωγή τῶν οἰκουμενιστῶν, λησιμονώντας τὸ τοῦ ψαλμωδοῦ «*ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευομένων καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω*» (Ψαλμ. 25).

Χάριν τῆς ἱστορίας, τὴ θεωρία περὶ δυναμικότητος τῆς διακοπῆς τοῦ μνημοσύνου τοῦ ΙΕ΄ Κανόνος, τὴν ἐπαναφέρει κατὰ τὴν δεκαετία τοῦ 1930, ὁ μοναχὸς π. Γεράσιμος Μενάγιας, ὅταν ἀνέλαβε κατ' ἐντολὴν τῆς Ἱ. Μ. Μ. Λαύρας νὰ γράφει κατὰ τῶν «ἀγραμμάτων» ζηλωτῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχαν προχωρήσει στὴν διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου τοῦ μασώνου Πατριάρχου Βασιλείου Β΄, ἐξ αἰτίας τῆς καινοτομίας τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου τὸ 1924. Κατόπιν συνεχίζει νὰ προβάλλει αὐτὴν τὴν θεωρία ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος μὲ τὸ γνωστὸν βιβλίο «*Τὰ δύο ἄκρα*» (1968)¹⁴ καὶ κατόπιν ὁ π. Θεόκλητος Διονυσιάτης (1978).

Ἀκολουθῶς διερωτοῦνται οἱ Ἁγιορεῖτες: «*Πῶς γοῦν θεμιτὸν καὶ θεάρεστον ἐνωθῆναι τοῖς τοιούτοις ἡμᾶς, ὧν δικαίως καὶ κανονικῶς ἐξεκόπημεν, ἀμεταβλήτως ἔχουσι τῶν αἰρέσεων*»;

Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι θεάρεστον νὰ ἐνωθοῦμε ἔμεῖς μὲ τέτοιους αἰρετικούς ἀπὸ τοὺς ὁποίους δικαίως καὶ κανονικῶς ἀποκοπήκαμε καὶ μάλιστα χωρὶς αὐτοὶ νὰ ἔχουν ἀλλάξει σὲ τίποτε; «*Εἰ τοῦτο καταδεξόμεθα, τὸ ὀρθόδοξον καὶ ἐν ἐνὶ τὸ πᾶν ἀνατρέπομεν καὶ ἐν ὅσοις οἱ ἀναξίως δεχόμενοι ἀνατρέπουσιν*». Ἐὰν κατα-

14. Ἴδε περισσότερα εἰς τὸ βιβλίον *Τὸ ἀντίδοτον, ἀναίρεσις τῶν κατὰ τοῦ ζηλωτισμοῦ ἄρθρων τοῦ βιβλίου Τὰ δύο ἄκρα, τοῦ ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου*, ὑπὸ Θεοδωροῦ τοῦ Ἱερομονάχου Ἁγιορείτου, Ἀθήνα 1990.

δεχθοῦμε καὶ κάνουμε κάτι τέτοιο, δηλαδή νὰ ἐνωθοῦμε μὲ τοὺς παπικούς, τότε τὸ πᾶν ἀνατρέπουμε, ὅλα τὰ γκρεμίζουμε.

Καὶ εὐθύς ἀμέσως στὴν ἐπιστολή τους γιὰ νὰ τὸ στηρίξουν αὐτὸ προσάγουν τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς κανόνες:

«Εἷ τις ἀκοινωνήτω κἂν ἐν οἴκῳ συνεύξηται, ἀφοριζέσθω», καὶ ἄλλου· «Ὁ ἀκοινωνήτοις συγκοινωνῶν ἀκοινωνήτος ἔσται, ὡς συγγέων τὸν κανόνα τῆς Ἐκκλησίας», καὶ πάλιν «Ὁ αἰρετικὸν δεχόμενος τοῖς αὐτοῦ ἐγκλήμασιν ὑπόκεινται», καὶ «Ἐν ὅσοις γοῦν οὗτοι ἐγκαλούμενοι ὑπὸ εὐθύνας εἰσὶ, τοῖς αὐτοῖς ἅπασι καὶ ἡμεῖς, εἰ καταδεξοίμεθα, παρὰ τῶν θεῶν κανόνων τῶν ἐν Πνεύματι ἀποφαινομένων ὑπόδικοι γινόμεθα»¹⁵.

Όσοι ἔχουν κοινωνία καὶ συγκοινωνία μὲ τοὺς αἰρετικούς, ἀκόμη καὶ μέσα σὲ ἓνα σπίτι ἂν συμπροσευχηθοῦν, πόσῳ μᾶλλον σὲ ναοὺς, ὅλοι αὐτοὶ ἐπειδὴ σὺν τοῖς ἄλλοις δημιουργοῦν σύγχυση στὴν Ἐκκλησία, εἶναι συνυπεύθυνοι καὶ γιὰ ὅλα τὰ πνευματικὰ ἐγκλήματα ποὺ κατηγοροῦνται οἱ αἰρετικοί.

Μᾶς ἐπισημαίνουν τὸν θανάσιμο καὶ ψυχοφθόρο κίνδυνο ποὺ ἔχει ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία, μὲ τοὺς αἰρετικούς, ὅτι *«Ὁ ἀκοινωνήτοις συγκοινωνῶν ἀκοινωνήτος ἔσται, ὡς συγγέων τὸν κανόνα τῆς ἐκκλησίας»*. Πολλοὶ εἶναι αὐτοὶ ποὺ εἰρωνεύονται καὶ περιπαίζουν ἐμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους καὶ γράφουν, ἐπὶ παραδείγματι, στὰ περιοδικὰ τους ὅτι: *Ἡ «Ἀποτείχιση τῶρα, ποὺ εἰσηγοῦνται κάποιοι Ὀρθόδοξοι μὲ βάσει τὸν 15^ο κανόνα... καὶ μάλιστα μὲ τὴν λογικὴ τῶν “συγκοινωνούντων δοχείων”... καὶ μᾶς συμβουλεύουν ὅ,τι γίνει νὰ γίνει*

15. ὁ.π., σ. 395.

χωρὶς βιασύνη, μετὰ ἀπὸ πολλῆ προσευχῆ, προσεκτικὴ ἐξέταση ὄλων τῶν παραμέτρων τοῦ θέματος, ἄνωθεν πληροφορία μέσῳ θεοφωτίστων καὶ χαρισματικῶν γερόντων...»¹⁶. Τί νὰ πεῖ κανεὶς, τόση ἄγνοια, σκοτάδι καὶ ψευδοευλάβεια!

Οἱ Ἅγιοι μιλοῦν ἀπλὰ καὶ ξεκάθαρα: «Ὁ ἀκοινωνήτοις συγκοινωνῶν ἀκοινωνήτος ἔσται». Αὐτοὶ εἶναι λοιπὸν ποὺ ἀθετοῦν τοὺς Ἁγίους Πατέρες καὶ κατηγοροῦν τὴν ὀρθόδοξη πατερικὴ παράδοση γιὰ «συγκοινωνοῦντα δοχεῖα». Κατεβάζουν κατ' αὐτὸν τὸν ἀσεβῆ τρόπο σὲ ἐπίπεδο μαθήματος χιμείας τὴν διδασκαλία τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ μᾶς συμβουλεύουν κιόλας νὰ ἔχουμε «ἄνωθεν πληροφορία μέσῳ θεοφωτίστων καὶ χαρισματικῶν γερόντων», ἐνῶ ἔχουμε κατατεθειμένη τὴν λύση ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Ἐκκλησία διὰ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, στὸ τί ὀφείλουμε νὰ πράττουμε ἐν καιρῷ αἰρέσεως. Παρ' ὅλα ταῦτα αὐτοὶ ψάχνουν γιὰ «θεοφώτιστους χαρισματικούς γέροντες»... Ἡ σχετικὴ πατερικὴ ἀπάντηση εἶναι «Ὅταν περὶ δογμάτων ὁ λόγος, οὐ δεῖ τῷ οἰκείῳ νοῖ πληροφορεῖσθαι, ἀλλ' ἂν παρελάβομεν, ταῦτα κατέχειν, κἂν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ ἕτερα εὐαγγελίζηται»¹⁷.

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἱαγιορείτης, ὁ ὁποῖος ἔγραψε τὸ Πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας, τακτοποίησε, ξεκαθάρισε καὶ ἐρμίνευσε τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες, τονίζει ὅτι οἱ προσωπικὲς γνώμες κάποιων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἀκόμη καὶ ἁγίων δεν ἔχουν ἰσχὴν νόμου καὶ δόγματος διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ὅταν δὲ συμφωνοῦν μὲ τὸ Consensus Patrum.

16. βλ. *Παρακαταθήκη*, τευχ. 109 (2016) 2-3.

17. ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ, PG. 124, 525A.

«Καὶ ὁ Διάλογος: ῥητέον, ὅτι, ἡμῖν οὐ μέλει τί εἶπον, ἢ τί ἐφρόνησαν μερικοὶ Πατέρες. Ἀλλὰ τί λέγει ἡ Γραφή καὶ αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι καὶ ἡ κοινὴ τῶν Πατέρων δόξα. Οὐ γὰρ δόγμα συνιστᾶ ἡ γνώμη τινῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ».¹⁸

**ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ Η ΔΙΑΜΝΗΜΟΝΕΥΣΗ
ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ
ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΥΣΤΗΡΙΟΙΣ**

«Ἄνωθεν γὰρ ἡ τοῦ Θεοῦ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τὴν ἐπὶ τῶν ἀδύτων ἀναφορὰν τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχιερέως συγκοινωνίαν τελείαν ἐδέξατο τοῦτο· γέγραπται γὰρ ἐν τῇ ἐξηγήσει τῆς θείας λειτουργίας, ὅτι ἀναφέρει ὁ ἱερουργῶν τὸ τοῦ ἀρχιερέως ὄνομα, “δεικνύων καὶ τὴν πρὸς τὸ ὑπερέχον ὑποταγὴν, καὶ ὅτι κοινωνὸς ἐστὶν αὐτοῦ, τῆς πίστεως καὶ τῶν θείων μυστηρίων διάδοχος”»¹⁹.

Οἱ Ἁγιορεῖτες εἶχαν ὑπ’ ὄψιν τους τὴν ἐρμηνεία τοῦ Θεοδώρου Ἀνδίδων: «Ἐν πρώτοις μνήσθητι Κύριε τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν· ἀφ’ ἧς δείκνυται ὑποταγὴ ἢ πρὸς τὸ ὑπερέχον· καὶ ὅτι τούτου μνημονευομένου ἀρχιερέως κοινωνός ἐστι καὶ ὁ προσφέρων τῆς πίστεως καὶ τῆς παραδόσεως· τῶν μυστηρίων διάδοχος. Ἄλλ’ οὐχὶ καινός τις μύστης ἢ εὐρετής τῶν παρ’ αὐτοῦ προσφερομένων συμβόλων»²⁰.

18. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, Ἐρμηνεία εἰς τὸν Ε' Ἀποστολικὸν Κανόνα, ὑποσημ. 2, Πηδάλιον, σ. 7.

19. ὁ.π., σ. 399.

20. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΝΔΙΔΩΝ, Προθεωρία κεφαλαιώδης περὶ

Κατ' ἀρχὰς ἡ διαμνημόνευσις τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀρχιερέως, δὲν συνιστᾷ μία τυπικὴ σχέση, ἀλλὰ ἀποτελεῖ μία οὐσιαστικὴ - πνευματικὴ σχέση ἱερέως καὶ Ἀρχιερέως. Ἡ μνημόνευσις τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχιερέως ὑπὸ τοῦ ἱερέως φανερώνει:

α) Τὴν ὑποταγὴν, τὸν σεβασμὸ πρὸς τὸν ὑπερέχοντα κατὰ τὴν ἱερωσύνη Ἀρχιερέα.

β) Ὁ λειτουργῶν ἱερεὺς μνημονεύοντας μέσα στὰ ἄδυστα, στὸ ἱερὸ βῆμα τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχιερέως, δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου δεικνύει ὅτι ἔχει τὴν ἴδια πίστιν μὲ τὸν ἀρχιερέα του, γίνεται δηλαδὴ συγκοινωνὸς στὴν πίστιν τοῦ Ἀρχιερέως, «ὅτι κοινωνὸς ἐστὶν αὐτοῦ, τῆς πίστεως». *Τὰ δόγματα εἶναι τὸ θεμέλιο ἐπάνω στὸ ὁποῖον οἰκοδομεῖται ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ σχέση ἱερέως καὶ ἀρχιερέως. Σὲ περίπτωσιν, ποὺ ὁ ἀρχιερεὺς ναυαγεῖ ὡς πρὸς τὴν πίστιν καὶ ἔχει παύσει διὰ τῶν αἰρετικῶν φρονημάτων του, νὰ ὀρθοτομεῖ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ὅπως π.χ οἱ συμπροσευχῆς ποὺ κάνουν σήμερα οἱ οἰκουμενιστὲς μὲ αἰρετικοὺς καὶ ἀλλοθρήσκους, τότε παύει νὰ ὑπάρχει τὸ θεμέλιο τῆς κοινῆς πίστεως, ἐπάνω στὸ ὁποῖο οἰκοδομεῖται ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μεταξὺ τῶν πιστῶν.*

Ὡς ἐκ τούτου, ὁ ἱερέας μνημονεύων τὸ ὄνομα τοῦ αἰρετίζοντος ἀρχιερέως, γίνεται συγκοινωνὸς καὶ στὴν αἰρετικὴ πίστιν τοῦ ἀρχιερέως, ἄσχετα ἂν αὐτὸς ὁ ἱερέας ἔχει "ὀρθόδοξον φρόνημα" καὶ δηλώνει ὅτι δὲν συμφωνεῖ μὲ τὰ αἰρετικὰ φρονήματα τοῦ ἐπισκόπου. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἰσχύει μόνον διὰ τὸν ἱερέα ἀλλὰ γιὰ ὅλους τοὺς πιστοὺς, διότι διακοπὴ μνημοσύνου δὲν κάνει μό-

νον ὁ λειτουργῶν ἱερέας ἀλλὰ ὀλόκληρον τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως καὶ δὲν δύναται νὰ λειτουργεῖ ὁ ἱερέας μόνος του χωρὶς τὴν συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ.

Διότι μᾶς ἐρμηνεύουν οἱ ἅγιοι Ἄγιορεῖτες ὅτι: «Ἄνωθεν γὰρ ἡ τοῦ Θεοῦ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τὴν ἐπὶ τῶν ἀδύτων ἀναφορὰν τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχιερέως συγκοινωνίαν τελείαν ἐδέξατο τοῦτο».

Ἄνωθεν, σημαίνει, ὅτι εἶναι διαχρονικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἡ μνημόνευση, δηλ. ἡ ἀναφορὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχιερέως δηλώνει τὴν τέλεια συγκοινωνία πίστεως μετὰ τὴν πίστιν τοῦ ἀρχιερέως. Ποῦ εἶναι, λοιπὸν ὅλοι αὐτοὶ ποὺ ὀμιλοῦν περιπαικτικῶς καὶ εἰρωνικῶς περὶ “συγκοινωνούντων δοχείων”;

Ἐδῶ εἶναι τὸ πιὸ λεπτὸ σημεῖον, τὸ ὁποῖον, δυστυχῶς, δὲν ἔχει, συνειδητοποιηθεῖ, οὔτε ἀκόμη καὶ ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἀγωνίζονται κατὰ τοῦ οἰκουμενισμοῦ. Ὅταν μνημονεύουμε τὸ ὄνομα ἑνὸς οἰκουμενιστοῦ ἐπισκόπου καὶ διὰ τῆς μνημονεύσεως μόνον ἀποκοτῶμε τελείαν συγκοινωνίαν μετὰ τὴν αἵρεσί του, καὶ γινόμαστε κοινωνοὶ τῆς αἵρέσεώς του πῶς μπορούμε τότε νὰ τὸν μνημονεύουμε ὡς τὸν «ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας», κάτι τὸ ὁποῖον ἀναδεικνύει τοὺς ἱερεῖς ὡς ψευδομένους καὶ ὑποκριτές.

«...τὸ συνάπτειν αὐτὸν ὡς ὀρθόδοξον Πατριάρχην μετὰ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων πατριαρχῶν. Ἐν καιρῷ φρικτῶν μυστηρίων σκηνικῶς παίξομεν καὶ τὸ μὴ ὄν ὑποκρινώμεθα; Καὶ πῶς ταῦτα ἀνέξεται ὀρθόδοξος ψυχὴ, καὶ οὐκ ἀποστήσεται τῆς κοινωνίας τῶν μνημονευσάντων αὐτίκα καὶ καπνλεύσαντας τὰ θεῖα τούτους ἠγήσεται»,²¹.

Πῶς δηλαδὴ μπορεῖ νὰ τὸ ἀνεχθεῖ αὐτὸ μία ὀρθόδο-

ξη ψυχὴ καὶ νὰ ὑποκρίνεται σὰν νὰ παίζει σὲ σκηνή, σὲ θέατρο καὶ νὰ μὴν ἀποστεῖ νὰ μὴ φύγει μακριὰ ἀπὸ τὴν κοινωνία αὐτῶν ποὺ μνημονεύουν, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καπιλεύουν τὰ θεῖα, διότι γνωρίζουν ὅτι ὁ ἐπίσκοπός τους δὲν ὀρθοτομεῖ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ὅπως γίνεται καὶ σήμερα μὲ τοὺς οἰκουμενιστὲς ἐπισκόπους;

Ἔχουν ὄντως μεγάλη εὐθύνη ὅσοι μνημονεύουν ἓναν αἱρετικὸ ἐπίσκοπο καὶ πολὺ περισσότερο ὅταν καὶ τοὺς ἄλλους ἐμποδίζουν νὰ προχωρήσουν στὴν δικαιοσύνη! Τοῦτο μαρτυρεῖ, ὅτι ἔχουν ἀποκοπεῖ ἀπὸ τὴν ζῶσα ἀγιοπατερικὴ παράδοση, καὶ μέσα τους ἔχουν διαχωρίσει, ἄλλο τὸ τί πιστεύει ὁ ἀρχιερέας, καὶ ἄλλο τὸ τί πιστεύω ἐγώ, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα τὸν μνημονεύουν διότι ὁ ἐπίσκοπος εἶναι γιὰ αὐτοὺς ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ.

Ὁ ἐπισκοποκεντρισμός, ὅπως λέγεται, ἔχει ἐδραιωθεῖ βαθειὰ στὶς συνειδήσεις κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Ἐδῶ εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ κακοῦ, τὸ νὰ ταυτίζουν, δηλ. τὸν ἐπίσκοπο μὲ τὴν Ἐκκλησία. Αὐτὴ εἶναι ἡ αἱρετικὴ ἐπισκοποκεντρικὴ θεωρία τῶν οἰκουμενιστῶν, ποὺ εἶναι ὁ παπισμὸς ἐν τῇ πράξει. Οἱ Ἅγιοι Πατέρες, οὐδέποτε δίδαξαν τοιαῦτα φληναφήματα²².

21. ὁ.π., σ. 399.

22. Βλ. Μητροπολίτου Περγάμου Ἰωάννου Ζηζιούλα, καθηγητοῦ πανεπιστημίου, *Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ θεῖα εὐχαριστία καὶ τῷ ἐπισκόπῳ κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας*, ἐκδόσεις Γρηγόρη ²2012. Βλ. ἐπίσης ΠΑΥΛΟΥ Α. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, *Εἰς τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ. Σπουδὴ στὰ κείμενα τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου μὲ παράλληλη κριτικὴ ἀναφορὰ στὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη Ζηζιούλα*, διδακτορικὴ διατριβή, ἐκδ. Βιβλιοεκδοτικὴ, Λάρινα 2010.

Διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ΙΕ' Κανόνος ποὺ κάνουν λόγο στὴν Ἐπιστολή τους οἱ Ἄγιορεῖτες Ὁσιομάρτυρες προτρέπουν ὡς ὀφειλόμενον χρέος τὴν διακοπὴ τῆς μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ αἰρετίζοντος καὶ αἰρετικοῦ ἐπισκόπου ὅταν δὲν ὀρθοτομεῖ τὴν πίστιν.

Ὅταν γίνεσαι συγκοινωνὸς στὴν αἰρετικὴ πίστιν διὰ τῆς μνημονεύσεως τοῦ ἀρχιερέως, εἶναι δυνατὸν νὰ προβληματίζεσαι ἂν εἶναι δυνατικὸς ἢ ὑποχρεωτικὸς ὁ κανόνας; Τότε γιατί γράφτηκε καὶ θεσπίστηκε ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρες; Σήμερα ὅμως αὐτὸ ἔχει καταστῆ διςτυχῶς ἀκατανόητο, διότι ἔχει χαθεῖ ἐν πολλοῖς καὶ τὸ μαρτυρικὸ καὶ τὸ ὁμολογιακὸ πνεῦμα τῶν ἁγίων. Τοὺς ἁγίους οἱ πολλοὶ τοὺς θέλουν μόνον γιὰ νὰ τοὺς κάνουν θαύματα, γιὰ νὰ μὴν ἔχουν προβλήματα στὴν ζωὴ τους καὶ ὄχι γιὰ νὰ τοὺς μιμοῦνται, γιὰ αὐτὸ καὶ ἐμεῖς χρησιμοποιοῦμε ὡς ὀδηγοὺς μόνο τοὺς ἁγίους Πατέρες.

Τέλος ἀναφέρουν:

«Καὶ ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁμολογητῆς Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ταῦτα λέγει πρὸς τινά, διὰ τῆς τιμίας αὐτοῦ ἐπιστολῆς “ἔφης δέ μοι ὅτι δέδοικας εἰπεῖν τῷ πρεσβυτέρῳ σου, μὴ ἀναφέρειν τὸν αἰρεσιάρχην· καὶ τοι περὶ τούτου εἰπεῖν σοι τὸ παρὸν, οὐ καταθαρρῶ, πλὴν ὅτι μολυσμὸν ἔχει ἡ κοινωνία ἐκ μόνου τοῦ ἀναφέρειν αὐτόν, οὐκ ἂν ὀρθόδοξος εἴη ὁ ἀναφέρων”»²³.

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία ἱερέως καὶ αἰρετίζοντος ἐπισκόπου, κατὰ τοὺς ἁγιορεῖτες, ὅπως ἐκφράζεται διὰ τοῦ ἐπισκοπικοῦ μνημοσύνου, ἀποτελεῖ μολυσμὸ καὶ ἄρνηση τῆς Ὁρθοδοξίας. Πολλοὶ ἱερεῖς, σήμερα πιστεύουν ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι μία ἐσωτερικὴ προ-

23. ὁ.π., σ. 399.

σωπικὴ ὑπόθεσί τους. Δικαιολογοῦνται, λέγοντας, ὅτι «ἐγὼ δὲν συμφωνῶ μὲ τὸν Πατριάρχη-ἐπίσκοπο σὲ αὐτὰ ποὺ κηρύττει καὶ πράττει, ἀλλὰ τί νὰ κάνω, τὸν μνημονεύω». Αὐτό, μᾶς λέγει ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, δὲν ἀπαλλάσσει τὸν ἱερέα τῆς εὐθύνης του, διότι διὰ τῆς μνημονεύσεως ἔχει μολυσμὸν, «πλὴν ὅτι μολυσμὸν ἔχει ἢ κοινωνία ἐκ μόνου τοῦ ἀναφέρειν αὐτόν». Καὶ μόνον ἐκ τῆς μνημονεύσεως τοῦ αἵρετικοῦ ἐπισκόπου γίνεται κοινωνὸς τῆς αἵρετικῆς πίστεως του καὶ ὀδηγεῖ στὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ ἱερέας, παύει πλέον νὰ εἶναι ὀρθόδοξος, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ὀρθόδοξος «οὐκ ἂν ὀρθόδοξος εἶη ὁ ἀναφέρων».

Πῶς γίνεται, ὅμως, ὁ μολυσμὸς; Ὁ μολυσμὸς ἔγκειται στὸ ὅτι δὲν διαχωρίζεται τὸ βέβηλον ἀπὸ τὸ ὄσιον, τὸ ἀκάθαρτον ἀπὸ τὸ καθαρὸν.

«Ἱερεῖς ἠθέτουν νόμον μου καὶ ἐβεβήλουν τὰ ἅγια μου -πῶς;- ὅτι βεβήλοις καὶ ὄσοις οὐ διέστελλον, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. Τί τούτων φωτεινότερον καὶ ἀληθέστερον;»²⁴.

Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὁ προφήτης Ἰεζεκιὴλ γράφει «καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἠθέτησαν νόμον μου καὶ ἐβεβήλουν τὰ ἅγια μου· ἀναμέσον ἀγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστελλον καὶ ἀνὰ μέσον ἀκαθάρτου καὶ τοῦ καθαροῦ οὐ διέστελλον» (Ἰεζεκ. κβ', 26). Μὲ τὸ νὰ μὴν ἀπομακρύνουν οἱ ἱερεῖς, τὸ βέβηλον ἀπὸ τὸ ὄσιον καὶ τὸ καθαρὸν ἀπὸ τὸ ἀκάθαρτον βεβηλώνουν τὰ ἅγια. Ὑπάρχει τίποτε φωτεινότερο, πῶς ξεκάθαρο καὶ ἀληθέστερο ἀπὸ αὐτό, ὅτι δηλαδὴ βδελύσσεται ὁ Θεὸς τὴν ἀνάμειξη καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄμωμον τῆς πίστεως;

24. ὁ.π.

Οἱ σημερινοὶ αἵρετικοὶ οἰκουμενιστῆς σὲ τί διαφέρουν ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς τῆς ἐποχῆς τοῦ προφήτου; Ἡ οὐσία τοῦ οἰκουμενισμοῦ εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἀνάμειξις ἀληθείας καὶ ψεύδους, καθαρῶ καὶ ἀκαθάρτου, ὀσίου καὶ βεβήλου. «*Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς*». (Ἀποκ. ιζ', 6).

«*Εἰκὸς δὲ καὶ ἐντεῦθεν, ἐκ τοῦ μὴ διαστελλέσθαι τῶν αἵρετικῶν δηλαδή, κατὰ τὸν τῆς Ἐκκλησίας κανόνα καὶ τὸν τοῦ Θεοῦ ἄνωθεν νόμον, πάσης ἀνάπλεοι αἱρέσεως ἐγένοντο, καὶ οὐκ ἄλλοθεν*». Εἶναι ὀλοφάνερο, ὅτι ἀπὸ τὸ νὰ μὴ διαστελλοῦμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀπὸ τοὺς αἵρετικούς σύμφωνα μὲ τὸν κανόνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ὅλοι μολυνόμεθα ἀπὸ τὴν αἵρεση. Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ.

Καὶ συνεχίζουν στὴν Ἐπιστολή τους οἱ Ἁγιορεῖτες Δεικνύει ὁ ἱερέας διὰ τῆς μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀρχιερέως, ὅτι ἔλαβε τὴν χάρι τῆς ἱερουργίας τῶν μυστηρίων ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα, ὁ ὁποῖος μέσῳ τῆς χειροτονίας του, εἶναι φορέας τῆς Ἀρχιερατικῆς χάριτος τοῦ ἰδίου τοῦ Χριστοῦ, τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Διαδόχων τους. Ἡ Ἀρχιερωσύνη-ἱερωσύνη εἶναι τῆς Ἐκκλησίας. δὲν εἶναι προσωπικὸ κτῆμα τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ Ἀρχιερεὺς εἶναι τὸ μεταδοτικὸν ὄργανον τῆς χάριτος, τῆς Ἀρχιερωσύνης-ἱερωσύνης, διὰ μέσῳ τῶν ἁγιαστικῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο καὶ ὅταν τελοῦμε τὰ μυστήρια μνημονεύουμε τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρχιερέως διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους, καὶ ὄχι ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρχιερέως καθαγιάζει τὰ μυστήρια.

Ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας στὸ ἔργο του *Ἑρμηνεία εἰς τὴν θεία Λειτουργία* σαφῶς διαχωρίζει τὸν ἀνθρώπινο παράγοντα ἀπὸ τὸν θεῖο κατὰ τὴν ἐπιτέλεση

τῶν μυστηρίων. «Ἡ μὲν γὰρ πρώτη προσαγωγή ἔργον ἐστὶν ἀνθρώπῳ δυνατόν, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἱερέως πραττομένη πρακτικὴ ἂν εἴη λατρεία· τὴν δὲ δευτέραν, τὴν εἰς τὸ θεῖον σῶμα καὶ αἷμα μεταβολὴν τῶν δώρων, ἥτις ἐστὶν ἡ θυσία ὑπὲρ ἀνθρώπου δύναμιν οὐσαν ἐργάζεται μὲν ἡ χάρις εὐχεται δὲ μόνον ὁ ἱερεὺς»²⁵.

Περὶ τοῦ Πρωτείου

«Τὸ νὰ δώσουμε τὸ πρωτεῖον ὀλόκληρης τῆς Ἐκκλησίας στὸν αἵρετικὸ [πάπα] εἶναι ὀρθό; Αὐτὸ εἶναι τελεία παραδοχὴ [τῆς αἵρέσεως], καὶ ὄχι οἰκονομία. Ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Γρηγόριος ὁ Θεολόγος λέγει στὸν λόγο του Περὶ μετανοούντων: “ἐὰν βέβαια δὲν μετανοήσουν, οὔτε ἐγὼ τοὺς δέχομαι, παρὰ μόνον ἂν σκύψουν, ἂν προσέλθουν ἀξίως, ἂν διορθώσουν τὸ κακὸ ποὺ ἔκαναν”. Ποῦ εἶναι ὁμως σ’ ἐκεῖνον [τὸν πάπα] καὶ τοὺς δικούς του ἡ διόρθωσις τοῦ κακοῦ;

Αὐτούς, οἱ ὅποιοι ὅλους παντελῶς τοὺς θεῖους κανόνες ἔβγαλαν ἔξω καὶ οὔτε ὁσμὴ οὔτε ἴχνος πνευματικότητος δὲν ἔχουν, ἀλλὰ αἵρετίζουν στὰ περισσότερα. Ἀλήθεια, ὅλα αὐτὰ θὰ γεμίσουν τὴν Ἐκκλησία μὲ σύγχυσι καὶ σκάνδαλα... Καὶ ὁ μέγας Παῦλος κινούμενος ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Κύριο ποὺ ὁμιλεῖ μέσα του βεβαιώνει “αἵρετικὸν ἀνθρώπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει ὧν αὐτοκατάκριτος”. (Τίτ. γ’, 10).

25. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΒΑΣΙΛΑ, *Ἐρμηνεία εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν*, κεφ. ΝΒ’, ΕΠΕ τόμ. 22, σ. 250.

Καὶ τελειώνουν τὴν ἐπιστολή τους οἱ Ἁγιορεῖτες Πατέρες:

»... Πῶς πρώτους εἶναι καὶ ἀνακριτὰς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὅλως δικαιοῦσμεν, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ὡς ὀρθόδοξον ἐπ' ἐκκλησίαις καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἁγίας τραπέζης σαλπίζωμεν, ἵνα μηδὲ ταύτην ἀφῶμεν ἀβέβηλον, τοῦ ἀγιάζειν ἡμᾶς. Μηδαμῶς τοῦτο παραχωρήσης, διὰ τὴν ἁγίαν ψυχὴν σου... ἀλλὰ μένε... οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης· εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον...»²⁶.

Ἀλλά, δυστυχῶς ὅμως δὲν διαφύλαξε ὁ βασιλιάς αὐτὰ ποὺ ἔμαθε καὶ ἐπιστεύθη ἀλλὰ κίνησε φοβεροὺς διωγμοὺς κατὰ τῶν Ἁγιορειτῶν Πατέρων καὶ τῶν ὀρθοδόξων.

Ἄς δοῦμε τώρα τί γίνεται μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα. Βέβαια, θὰ μᾶς ποῦν, σήμερα οἱ Οἰκουμενιστὲς δὲν ἔφθασαν ἀκόμη νὰ μνημονεύουν τὸν Πάπα, ἂν καὶ ἔχουμε, μαρτυρίες ἀπὸ τοὺς ἴδιους, ὅτι τὸ κάνουν μυστικῶς στὴν πρόθεση καὶ στὰ Δίπτυχα. Ἐπίσης δὲν ἔχουν ὑπογράψει, ἐπισήμως, μέσῳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὴν ἔνωση μὲ τὸν Πάπα. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε ἀγωνίζονται διὰ μέσῳ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τῶν θεολογικῶν Διαλόγων καὶ τῶν συμπροσευχῶν ἐδῶ καὶ 115 χρόνια. Ἀποκορύφωμα τέλος ὅλων αὐτῶν τῶν προσπαθειῶν τους εἶναι ἡ λεγομένη «Ἁγία καὶ Μεγάλη» Σύνοδος, ἡ ὁποία συνῆλθε στὴν Κρήτη, κατὰ τὸν Ἰούνιο τοῦ 2016, ὅπου ἀποδέχθηκαν ὅτι ὁ πάπας καὶ ὅλοι οἱ αἵρετικοὶ εἶναι Ἐκκλησίες.

Γιὰ τοὺς οἰκουμενιστὲς ὁ στόχος τους πραγματοποιήθηκε διὰ τῆς Συνόδου τῆς Κρήτης. Ἄλλωστε στὸ

26. βλ. Μοναχοῦ ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ, ὡς ἄ., σ. 111.

Φανάρι, στὸ Πατριαρχεῖο, μνημονεύουν φανερὰ τὸν Πάπα, κατὰ τὶς ὑποδοχὲς ποῦ τοῦ κάνουν κατὰ τὴν θρονικὴ ἐορτὴ τοῦ Πατριαρχείου, τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου.

Τὸν ὑποδέχονται ὡς κανονικὸ ἐπίσκοπο Ρώμης, γι' αὐτὸ καὶ ὅταν εἰσέρχεται στὸν ναὸ ἓνα χέρι ἀμέσως τοῦ φορᾶει ὠμοφόριο καὶ εἰσέρχεται ὡς ἐπίσκοπος Ρώμης. Τοῦ κάνουν δέσση καὶ τὸν μνημονεύουν καὶ ἐντὸς τῆς Θ. Λειτουργίας στὰ «εἰρηνικά», ὡς «Ἀγιώτατον Ἐπίσκοπον Ρώμης». Ἐπίσης, ὁ πάπας, στὸ Φανάρι ἀπαγγέλλει μέσα στὴν Θεία Λειτουργία τὸ «Πάτερ ἡμῶν» καὶ δέχεται τὸν λειτουργικὸ ἀσπασμὸ ἀπὸ τὸν Πατριάρχη, ὡς κανονικὸς ἐπίσκοπος, καὶ μάλιστα πρὶν ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἀρχιερεῖς ποῦ συλλειτουργοῦν μὲ τὸν Πατριάρχη, γιὰ νὰ ἀναγνωρίσουν προφανῶς μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο καὶ τὸ ἐπιζητούμενο παπικὸν πρωτεῖον; Πρὶν τὸ «Πάτερ ἡμῶν», ὅμως προηγεῖται τὸ «Σύμβολον τῆς Πίστεως», ἡ ὁμολογία τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ ἔπεται ἡ προσευχὴ πρὸς τὸν οὐράνιο Πατέρα. Ὅλα αὐτὰ εἶναι πρωτοφανῆ στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τὸ νὰ εὐλογεῖ τὸ Ὁρθόδοξο ποίμνιο... κ.ἄ. Τὸ μόνο τὸ ὁποῖο ἀκόμη δὲν ἔκαναν οἱ οἰκουμενιστὲς εἶναι νὰ λειτουργήσει καὶ μέσα στὸ Ἱερὸν βῆμα καὶ νὰ κοινωνήσουν ἀπὸ τὸ κοινὸ ποτήριον, πράγμα τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκουν καὶ σφόδρα ὀδύρονται διότι ἀκόμα δὲν ἔχει ἐπιτευχθεῖ. Περὶ Δογμάτων βέβαια οὐδεὶς λόγος, ὡσὰν νὰ μὴν ὑπάρχουν Δόγματα καὶ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι, ποῦ νὰ ὀριοθετοῦν τὴν Ὁρθοδοξία ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς!

Ὅμως, ὁ πάπας εἶναι σὲ αἵρεση ἀκόμη, δὲν ἔχει μετανοήσει καὶ χωρὶς ἀπόφαση Οἰκουμενικῆς Συνόδου δὲν δύναται νὰ ἀναγνωρίζεται ὡς κανονικὴ «ἐκκλησία»,

οὔτε νὰ μνημονεύεται, ὁ Πάπας. Δὲν γνωρίζουμε, βέβαια, ἂν κατ' ἰδίαν ὁ Πατριάρχης τὸν μνημονεύει ὅπως ὁ προκάτοχός του Ἀθιναγόρας. Μὲ ὅλα αὐτὰ προκαταλαμβάνουν, οἱ οἰκουμενιστές, τὸ ἔργον τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ προετοιμάζουν τὴν λαϊκὴ συνείδηση νὰ ἀποδεχθῆ τὴν «ἔνωση».

Όλα αὐτὰ ὁ Πατριάρχης ἐν ποίᾳ δυνάμει τὰ πράττει; Ποῖος τοῦ ἔδωσε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ποία Πατριαρχικὴ Σύνοδος τὸν ἐξουσιοδότησε; Όταν χειροτονήθηκε ἐπίσκοπος ὁμολόγησε τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ ἔδωσε φρικτούς ὄρκους νὰ τὴν διαφυλάξει. Ἀπὸ ποῦ πῆρε «εὐλογία», ποῦ κάμνει ὑπακοή; Στόν Χριστό, στὸ Εὐαγγέλιο, στὴν Ἐκκλησία; Τοιουτοτρόπως, μὲ ὅλα αὐτὰ, καθὼς καὶ μὲ τὴν ἀναγνώριση τοῦ βαπτίσματος τῶν Παπικῶν, τῶν Προτεστάντων καὶ τῶν μυστηρίων τους, καὶ ἀκόμην περισσότερο μὲ τίς διαθηρσκειακὲς συμπροσευχές, οἱ Οἰκουμενιστὲς γιὰ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἔπαψαν νὰ ὀρθοτομοῦν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, δηλ. νὰ ὀρθοδοξοῦν, ὅπως θὰ ἀποδειχθῆ κατωτέρω καὶ ἐκκλησιολογικῶς. Οἱ Οἰκουμενιστὲς σήμερα δὲν ἔχουν μόνον ἀκριβῶς τὰ ἴδια φρονήματα μὲ τοὺς Λατινόφρονες-Φιλοενωτικούς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πρὸς τοὺς ὁποίους γράφουν οἱ Ἁγιορεῖτες πατέρες, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἔχουν ξεπεράσει στὴν αἵρεση καὶ στὴν ἀσέβεια.

Ἄραγε αὐτὰ τὰ γεγονότα δὲν εἶναι μία διαχρονικὴ ἱστορικὴ ἐξέλιξη τοῦ μυστηρίου τῆς ἀνομίας, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν λατινοφρόνων-ἐνωτικῶν ἕως καὶ τῶν σημερινῶν οἰκουμενιστῶν καὶ τῶν αὐριανῶν «πιστῶν» τῆς πανθηρσκειάς;

Ἡ ψυχὴ ὅλου τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῆς Παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ὅπως καὶ κάθε αἵρέσεως, εἶναι ἡ

διακοπή κοινωνίας με τὴν αἵρεσι καὶ τοὺς αἵρετικούς. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς θεραπείας. Σὲ κάθε ἀσθένεια τὸ θεραπευτικὸ ἔργον τοῦ ἱατροῦ εἶναι α) ἡ σωστὴ διάγνωσις τῆς ἀσθενείας β) ἡ θεραπεία τῆς ἀσθενείας εἴτε με φάρμακα εἴτε με ἐγχείρησι. Ἐὰν οἱ πνευματικοὶ ἱατροὶ – ποὺ εἶναι οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας– μένουσιν μόνον στὸ πρῶτον στάδιον τῆς διαγνώσεως, τοῦτο εἶναι ἀνώφελον καὶ δὲν γίνεται τίποτε. Τὸ νὰ ἀρκοῦμαστε, λοιπόν, καὶ νὰ μένουμε συνέχεια στὴν διάγνωσιν τῆς ἀσθενείας με θεολογικὰ κείμενα, ὁμιλίαι, συνάξεις, ἡμερίδες κ.λπ. καὶ νὰ καταγγέλουμε τὴν αἵρεσιν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἀλλὰ νὰ μὴν προχωροῦμε ποτὲ στὴν θεραπεία, εἶναι σὰν νὰ κάνουμε χαρτοπόλεμον καὶ νὰ ἀφήνομε τὸν ἀσθενῆ νὰ βαδίζει πρὸς τὸν πνευματικὸ θάνατον. Στὸ τέλος θὰ κληθοῦμε νὰ κάνομε τὴν νεκροψία τοῦ ἀσθενοῦς, ὄντας καὶ ἡμεῖς πνευματικὰ νεκροί.

Οἱ Ἅγιοι Πατέρες χαρακτηρίζουσιν τὴν αἵρεσιν ὡς μολυσμὸν τῆς ψυχῆς. Ὁ μολυσμὸς προϋποθέτει ἀσθένεια καὶ μάλιστα ἡ τῆς αἵρέσεως ἀσθένεια καθίσταται θανατηφόρος. Αὐτὰ τὰ διδάσκουσιν οἱ ἅγιοι Πατέρες, δὲν εἶναι ἰδικὰ μας λόγια, ὁ ἔχων νοῦν νοήτω καὶ ὁ ἔχων ὄρα ἀκούειν ἀκουέτω.

«Βλαβεραὶ αἱ πρὸς κακοὺς συνουσίαι ὡς νοσοποιοῖς χωρίοις... ὁ ἀπὸρ λανθάνουσαν νόσον τοῖς ἐνδιαιωμένοις ἐναποτίθεται, οὕτως ἡ πρὸς τοὺς φαύλους συνήθεια (ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία) μεγάλα ταῖς ψυχαῖς ἐναφίψιν»²⁷.

Δηλαδὴ ὅπως εἶναι βλαβερὸς οἱ συναναστροφὲς με τοὺς κακοὺς, καὶ ὁ μολυσμένος ἀέρας σὲ νοσηροὺς χώρους μολύνει ὅσους ἐκεῖ κατοικοῦν, ἔτσι τὸ ἴδιον καὶ ἡ κοι-

27. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ, P.G. 96, 353D.

ωνία μὲ τοὺς φαύλους μεγάλα κακὰ ἀφήνει στὶς ψυχές.

Τὴν ἐποχὴ τῆς Φραγκοκρατίας στὴν Κύπρον καὶ σὲ ἄλλες νήσους καὶ περιοχὲς ἐπεβλήθηκε διὰ τῶν σταυροφόρων στὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ τὰ μοναστήρια ἡ μνημόνευση τῶν Λατίνων ἐπισκόπων. Ὁ ἅγιος Γερμανὸς Β' Κωνσταντινουπόλεως (1222-1240) γράφει ἐπιστολὴν στοὺς Κυπρίους καὶ τοὺς λέγει:

«*Ἐξορκίζω ὅλους τοὺς λαϊκοὺς, ὅσοι εἴστε γνήσια τέκνα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, νὰ φεύγετε ὀλοταχῶς ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς ποὺ ὑπέπεσαν στὴν ὑποταγὴν στοὺς Λατίνους, καὶ μίτε σὲ ἐκκλησία νὰ συγκεντρώνεστε μαζί τους, μίτε νὰ παίρνετε ὅποιαδήποτε εὐλογία ἀπὸ τὰ χέρια τους. Εἶναι καλύτερα νὰ προσεύχεσθε στὸ Θεὸ στὰ σπίτια σας μόνοι, παρὰ νὰ συγκεντρώνεστε στὴν ἐκκλησία μαζί μὲ τοὺς Λατινόφρονες. Εἰ δ' ἄλλως, θὰ ὑποστῆτε τὴν ἴδια κόλασι μ' αὐτούς»²⁸.*

Σήμερα θὰ ἀντέτεινε κάποιος, ὅτι δὲν μνημονεύονται Λατίνοι - παπικοὶ ἐπίσκοποι, ἀλλὰ ὅμως μνημονεύονται οἱ λατινόφρονες οἰκουμενιστὲς ἐπίσκοποι, ὑπάρχει ἄραγε πολλὴ διαφορὰ; Σὲ λίγο θὰ μνημονεύεται καὶ ὁ Πάπας. Ὅλοι αὐτοὶ ποὺ δὲν πείθονται ἀπὸ τὴν διδασκαλία τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς Ἱερὰς Κανόνες, ὅτι ἡ αἵρεση εἶναι μολυσμὸς, ὅλοι αὐτοὶ εἶναι σίγουροι, ὅτι τότε θὰ μπορέσουν νὰ κόψουν τὸ μνημόσυνο, ὅταν δοῦν τὸν Πάπα νὰ κοινωνεῖ ἀπὸ τὸ ἴδιο ποτήριον μὲ τοὺς ὀρθοδόξους; Εἶναι ὅλοι αὐτοί, οἱ ὅποιοι μιλοῦν ἀπὸ πολλὴ “διάκριση” γιὰ “κόκκινες γραμμὲς καὶ κοινὸ ποτήριον”.

28. ΙΩΣΗΦ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ, *Τὰ εὐρεθέντα ἔργα*, τόμ. Β', Θεσσαλονίκη 1990, Ρ-Θ, 140, 620^Α.

«Πᾶς ὁ λέγων (ἢ πράσσων) παρὰ τὰ διατεταγμένα κἄν ἀξιόπιστος ᾖ, κἄν νηστεύῃ, κἄν παρθενεύῃ, κἄν σημεῖα ποιῇ, κἄν προφητεύῃ, λύκος σοι φανέσθω ἐν προβάτου δορᾷ προβάτων φθορὰν κατεργαζόμενος»²⁹.

Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος θεωρεῖ τοὺς αἰρετικούς ἐπισκόπους λύκους καὶ ἂν ἀκόμη κάνουν θαύματα καὶ σημεῖα, προφητεύουν, νηστεύουν, παρθενεύουν, αὐτοὶ εἶναι λύκοι καὶ φοροῦν τὰ καλὰ ἔργα καὶ τὰ θαύματα, τὰ ὅποια δὲν εἶναι δικά τους, σὰν προβιά προβάτου γιὰ νὰ μποροῦν ἔτσι κρυφὰ νὰ διαφθείρουν τὰ πρόβατα καὶ αὐτὰ τὰ λέγει ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος, ὁ ὅποιος ἔχει ἐξυψώσει τόσο πολὺ τὴν θέση τοῦ ἐπισκόπου, ὅταν, βεβαίως ὀρθοτομεῖ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

Ἡ κοινωνία μὲ τοὺς Οἰκουμενιστὲς εἶναι θανάσιμος κίνδυνος γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ψυχῆς μας.

Ὅλοι οἱ Ἅγιοι Πατέρες καταδικάζουν τὴν κοινωνία μὲ τοὺς αἰρετικούς.

«Ὁ φθείρων τὴν πίστιν ἐν τῇ κακῇ διδασκαλίᾳ, ρυπαρὸς γενόμενος εἰς πῦρ ἄσβεστον χωρήσει ὁμοίως καὶ ὁ ἀκούων αὐτοῦ»³⁰.

«Εἰ δὲ ὁ σιωπήσας μόνον ἔνοχος τοῦ αἵματος τῶν ἁμαρτανόντων εὐρίσκεται, τί ἂν τις εἴποι περὶ τῶν, δι' ὧν ποιοῦσιν ἢ δι' ὧν λαλοῦσι, σκανδαλιζόντων ἑτέρους;»³¹.

«Εἰ δέ τις προσποιεῖται ὁμολογεῖν μὲν ὀρθὴν πίστιν, φαίνεται δὲ κοινωνῶν ἐκείνοις τὸν τοιοῦτον προτρέψα-

29. ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΘΕΟΦΟΡΟΥ, Πρὸς Ἡρώνα, Ρ.Γ. 5, 912.

30. ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΘΕΟΦΟΡΟΥ, Πρὸς Ἐφεσίους, Ρ.Γ. 5, 657.

31. ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Ἐρώτησις σξά', Ρ.Γ. 31, 1257BC.

σθε ἀπέχεσθαι τῆς τοιαύτης συνηθείας· καὶ ἐὰν μὲν ἐπαγγέλληται, ἔχετε τὸν τοιοῦτον ὡς ἀδελφόν· ἐὰν δὲ φιλονίκως ἐπιμένῃ τὸν τοιοῦτον παραιτῆσθε»³².

Ὅποιοι προσποιεῖται ὅτι ὁμολογεῖ τὴν ὀρθόδοξη πίστη, ἀλλὰ ἔχει ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία καὶ μὲ τοὺς αἵρετίζοντες, δηλ. μὲ αὐτοὺς ποὺ κοινωνοῦν καὶ συμπροσεύχονται μὲ τοὺς αἵρετικούς, ὅπως εἶναι σήμερα οἱ οἰκουμενιστές, αὐτὸν ἀρχικὰ νὰ τὸν προτρέψετε νὰ ἀπέχει ἀπὸ αὐτὴ τὴν συνήθεια τῆς κοινωνίας, καὶ ἐὰν μὲν σταματήσει ἄς τὸν ἔχετε ὡς ἀδελφὸν ἐὰν ὁμως ἐπιμένει νὰ φιλονικεῖ, (ἐμεῖς τοιαύτην συνήθεια δὲν ἔχουμε), τότε ἄς τὸν παρατήσουμε, (καὶ ἄς τὸν λυπηθεῖ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου νὰ τοῦ δώσει μετάνοια).

«Ἐχθροὺς γὰρ Θεοῦ ὁ Χρυσόστομος, οὐ μόνον, τοὺς αἵρετικούς ἀλλὰ καὶ τοὺς τοῖς τοιοῦτοις κοινωνοῦντας, μεγάλη καὶ πολλῇ τῇ φωνῇ ἀπεφίνατο»³³.

Εἶναι ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ ὅσοι κοινωνοῦν μὲ αἵρετικούς.

«Ἄλλως δὲ καὶ ἵνα δι' αὐτῶν τῶν ἔργων πιστώσῃται τὴν τοῦ δούλου καὶ τὴν ἰδίαν ὁ Δεσπότης ἀνάληψιν καὶ εἰς οὐρανοὺς ἄνοδον καὶ διδάξῃ ἡμᾶς μὴ λόγοις μόνοις ἐξαπαταῖσθαι καὶ πάντα ἄνθρωπον πιστεύειν πνευματικὸν ἑαυτὸν εἶναι λέγοντα, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ πρότερον βεβαιουμένους, καὶ μάλιστα ἐὰν ταῖς τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαις συνάδωσιν οἱ λόγοι αὐτοῦ καὶ αἱ

32. ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΕΦΕΣΟΥ, Ὁμολογία ἐν Φλωρεντία, τὰ εὐρισκόμενα ἅπαντα, τόμ. Α', σ. 422.

33. ΑΓΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ, Τῶ Θεοφίλω ἡγουμένῳ, PG 99, 1049A.

πράξεις καὶ τνικαῦτα προσδέχεσθαι καὶ ἀκούειν τοὺς λόγους αὐτοῦ ὡς λόγους Χριστοῦ· εἰ δ' οὖν, ἀλλ' εἰ καὶ νεκροὺς ἀνιστᾶ, κἂν μυρία ἄλλα θαύματα ἐπιδεικνύται, ὡς δαίμονα αὐτὸν ἀποστρέφεισθαι καὶ μισεῖν, καὶ μάλιστα ὅταν νουθετούμενον μὴ καταδεχόμενον ὀρῶμεν μεταθεῖναι τὸ ἴδιον φρόνημα, ἀλλ' ἔτι ἐμμένοντα τῇ πεπλανημένη γνώσει αὐτοῦ καὶ εἰς οὐρανοὺς οἰόμενον τὸ πολίτευμα καὶ τὴν διαγωγὴν ἔχειν»³⁴.

«Οἱ μὲν αἰρετικοὶ τέλεον περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν, οἱ δὲ εἰ καὶ τοῖς λογισμοῖς οὐ κατεμποτίσθησαν, ὅμως τῇ κοινωνίᾳ τῆς αἰρέσεως συνόλλυνται»³⁵.

«Ἡ ἐξωτερικὴ ἀκοινωνησία προστατεύει ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ ἀλλοτριότητα»³⁶.

«Ὡν τὸ φρόνημα ἀποστρεφόμεθα τούτων τὴν κοινωνίαν προσήκει φεύγειν»³⁷.

Αὐτῶν τῶν ὁποίων τὸ μὴ ὀρθόδοξον φρόνημα, ἀποστρεφόμεθα εἶναι φυσικὸν καὶ καθῆκον μας νὰ ἀποφεύγουμε καὶ τὴν κοινωνία μαζί τους. Πόσο ἀπλὰ καὶ ξεκάθαρα μιλοῦν οἱ ἅγιοι, ἐνῶ οἱ σύγχρονοι «πνευματικοί» πατέρες μιλοῦν μόνιμα μὲ τὴν ξύλινη γλῶσσα τῆς διπλωματίας καὶ ὄχι τῆς ἀληθείας!

Ἦς δοῦμε τί συμβουλεύει ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης τοὺς ἐπισκόπους.

34. ΑΓΙΟΥ ΣΥΜΕΩΝ Ν. ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Λόγος Θεολογικὸς πρῶτος, ἐν Ἔργα Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ νέου Θεολόγου, τόμ. Β', ἐκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 1989, σ. 27.

35. ΑΓΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ, P.G. 99, 1116A.

36. ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ, Σχεδιάγραμμα περὶ ἀνεξιθρησκείας, ἐκδ. Παναγόπουλος, Ἀθήνα 2002.

37. ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, P.G. 26, 1188BC.

Οί Ίεροί Κανόνες εἶναι ὁδοδείκτες σωτηρίας.

«Ότι παρὰ πάντων πρέπει νὰ φυλάττωνται οί θειοί Κανόνες ἀπαρασάλευτα. Οί μὴ γὰρ φυλάττοντες, εἰς φρικτὰ ἐπιβάλλονται ἐπιτίμια». Ὑπάρχει πουθενὰ ἡ ἔννοια περὶ δυνητικῶν Κανόνων;

«Ταῦτα περὶ τῶν Κανόνων διετετάχθω ὑμῖν παρ' ἡμῶν ὁ ἐπίσκοποι. Ὑμεῖς δὲ ἐμμένοντες αὐτοῖς σωθήσεσθε καὶ εἰρήνην ἔξετε. Ἀπειθοῦντες δὲ κολασθήσεσθε καὶ πόλεμον μετ' ἀλλήλων ἀίδιον ἔξετε, δίκην τῆς ἀνηκοΐας τὴν προσήκουσαν»³⁸.

Πόση τεράστια πνευματικὴ εὐθύνη ἔχουν οί ἐπίσκοποι, ὅταν δείχνουν ἀπειθεία στοὺς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας! Ὅχι μόνον αὐτοὶ κολάζονται ἀλλὰ καὶ παντοτινὸ πόλεμο μεταξὺ τους καὶ μέσα στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἐπιφέρουν. Γιὰ αὐτὴ τους τὴν ἀνηκοΐαν θὰ "ἀπολαύσουν" καὶ τὴν αἰώνια καταδίκη.

Οί ὁρθόδοξοι ἐν καιρῷ αἱρέσεως πάντοτε ἀποτελοῦσαν τὸ μικρὸ ποίμνιο τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας· «μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸ ποίμνιο ὅτι νυδόκησεν ὁ Πατήρ ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν τὴν βασιλείαν» (Λουκ. β', 32). Οί Ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας φρόντιζαν πάντοτε νὰ κρατήσουν τὸ μικρὸ αὐτὸ ποίμνιο σταθερὸ στὴν ὁρθόδοξη πίστη γι αὐτὸ καὶ τὸ παρηγοροῦσαν καὶ τὸ ἐμψύχωναν, ὅπως ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης σὲ μία ἐπιστολὴ του Πρὸς τὸν Ναυκράτιον ὡς ἔξῃς:

«Ἀλλὰ ἐσύ, προτίμησε ἂν θέλεις ἀντὶ γιὰ τὸν Νῶε ποὺ σώζεται τὸ πλῆθος τῶν πνιγμένων. Συγγνώμη ἀλλὰ ἐγὼ θὰ μπῶ στὴν Κιβωτὸ μὲ τοὺς λίγους.

Καὶ πάλιν ἂν θέλεις βάλε τὸν ἑαυτὸ σου μὲ τοὺς

38. Πηδάλιον, σσ. 17, 19.

πολλοὺς τῶν Σοδόμων, ἀλλὰ ἐγὼ θὰ συμπορευθῶ μὲ τὸν Λὼτ ποὺ ξεφεύγει ἀπὸ τοὺς ὄχλους, ἔστω καὶ ἂν εἶναι μόνος.

Γιατὶ γιὰ ἐμένα τὸ πλῆθος ποὺ σέβομαι δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴν ἔρευνα τῆς ἀλήθειας, ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ παρέχει ἀποδείξεις...

Ὅχι αὐτὸ ποὺ χαίρεται μὲ τοὺς νεωτερισμούς, ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ φυλάει τὴν πατρικὴ κληρονομιά.

Γιὰ ποιὸ πλῆθος τάχα μοῦ μιλᾷς ἐσύ; Γιὰ αὐτὸ ποὺ πληρώνεται μὲ κολακεῖες καὶ δῶρα;

Γιὰ αὐτὸ ποὺ ἔχει κλαπεῖ ἀπὸ τὴν ἀμάθεια καὶ τὴν ἄγνοια;

Γιὰ τὸ ἐξαπατημένο ἀπὸ τοὺς ἀπατεῶνες;

Αὐτὸ ποὺ ἔπρεσε πνευματικὰ ἀπὸ δειλία καὶ φόβο;

Αὐτὸ ποὺ προτίμησε τὴν πρόσκαιρη ἀπόλαυση τῆς ἁμαρτίας ἀπὸ τὴν αἰώνια ζωή;

Προτείνεις τὸν ὄγκο αὐτοῦ τοῦ πλήθους γιὰ νὰ σπρῖξεις καὶ νὰ δικαιώσεις τὸ ψέμα;»³⁹.

Ἡ ἱστορία ἀποδεικνύει ὅτι οἱ αἱρετικοὶ φρόντιζαν πάντοτε νὰ ἐκδιώκουν τοὺς ὀρθοδόξους ἀπὸ τοὺς ναοὺς τους. Ἄς θυμηθοῦμε μόνον, ὅτι:

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔκανε ναὸ τὴν φυλακί.

Ὁ Προφήτης Δανιὴλ ἔκανε ναὸ τὸν λάκκο τῶν λεόντων.

Οἱ τρεῖς Παῖδες ἔκαναν ναὸ τὴν κάμινο.

Ὁ Προφήτης Ἰωνᾶς ἔκανε ναὸ τὸ ψάρι.

Ὁ Προφήτης Ἰὼβ ἔκανε ναὸ τὴν κοπριά.

Ὁ Ληστής ἔκανε ναὸ τὸν σταυρό.

39. ΑΓΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ, Ἐπιστολὴ πρὸς Ναυκράτιον, P.G. 99, 1690.

Οἱ ἐρημίτες καὶ οἱ ἀσκητὲς ἔκαναν ναὸ τὶς ἐρημιές, τὰ σπήλαια, τὰ δένδρα, τὰ δάση.

Κλείνοντας τὸ κεφάλαιο αὐτό, ὅσον ἀφορᾷ τὶς σχέσεις τῶν Ὁρθοδόξων ἐν καιρῷ αἰρέσεως μὲ τοὺς αἰρετικούς, ἀναφέρουμε ὡς ἱστορικὸ παράδειγμα τὴν περίοδο τοῦ Ἀρειανισμοῦ. Στὴν πρωτεύουσα τὴν Κωνσταντινούπολη εἶχαν ἐπικρατήσει οἱ Ἀρειανοί (340-380). Οἱ Ὁρθόδοξοι εἶχαν ἀπομείνει μία μικρὴ ομάδα χωρὶς νὰ ἔχουν οὔτε ἓναν ναὸ νὰ ἐκκλησιάζονται. Ἀποτελοῦσαν μόνον ἓνα μικρὸ ποίμνιο ἢ καλλίτερα ἓνα λείψανο ποιμνίου ἄνευ ἐπισκόπου, χωρὶς μάνδρα ποὺ περιφερόταν «ἐν ὄρεσι καὶ ταῖς ὄπαις τῆς γῆς» (Εβρ. ια', 38). Διεσπαρμένα τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ ἄλλα ἐδῶ καὶ ἄλλα ἐκεῖ ἀναζητοῦσαν ἓναν ἀληθινὸ Ὁρθόδοξο ποιμένα. Τότε ἔστειλε ἡ θεία πρόνοια τὸν μεγαλύτερο Θεολόγο τῆς Ἐκκλησίας τὸν φιλέρημο καὶ ἀφανῆ Γρηγόριον. Συνάζοντας τὸ διεσκορπισμένον μικρὸ ποίμνιο, ἔστησε ἢ μᾶλλον μετέτρεψε μία ξυλαποθήκη σὲ ναὸ καὶ ἐκεῖ μέσα ἀναστήθηκε ἡ Ὁρθοδοξία καὶ ἔμεινε στὴν ἱστορία μὲ τὸ ὄνομα Ἀναστασία. Ἐδῶ ἀκούστηκαν οἱ περίφημοι ἐκεῖνοι θεολογικοὶ λόγοι περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἁγίας Τριάδος. Τότε διεκτραγωδώντας τὴν ζοφερὴν κατάσταση τῆς Ὁρθοδοξίας ἔλεγε: «Ἔχουσιν οὗτοι τοὺς οἴκους, ἡμεῖς τὸν Ἐνοικον· οὗτοι τοὺς ναοὺς, ἡμεῖς τὸν Θεὸν καὶ ναοὶ γενέσθαι Θεοῦ ζῶντος καὶ ζῶντες, ἱερεῖα ἔμψυχα, ὀλοκαντώματα λογικά, θύματα τέλεια, θεοὶ διὰ Τριάδος προσκυνουμένης»⁴⁰. Τὸ πόσους κόπους καὶ ἀγῶνες ἐποίησε διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὴν Εὐσέβειαν

40. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *ὁμιλία ΔΓ' Κατ' Ἀρειανῶν καὶ πρὸς ἑαυτὸν*, PG 36, 232D, Ε.Π.Ε. 7 σ. 116

τίς ἰκανὸς εἰπεῖν ἢ γράψαι; Ἄρκει μόνον ὁ λόγος, ὅτι ὅταν ἐπῆγε στὴν Πόλι οἱ Ἀρειανοὶ κατεῖχαν χίλιους ναοὺς καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι οὔτε ἓναν. Ὅταν ἔφευγε γιὰ τὴν ἀγαπημένη του ἔρημο, ὁ πληγωμένος ἀετὸς τῆς θεολογίας, ἀπὸ τὴν ἀχαριστία τῶν ἐπισκόπων, ἄφησε πίσω του χίλιους ἓνα ναοὺς στοὺς Ὀρθοδόξους καὶ οἱ Ἀρειανοὶ οὔτε ἓναν!

Ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἀποσυρόμενος στὴν φίλην του ἡσυχία, ἀπεβίωσε στὸ ἔρημο κελλί του μόνος καὶ ὕστερα ἀπὸ ἡμέρες εὗρήκανε τὸ ἅγιον λείψανό του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΦΙΛΕΝΩΤΙΚΩΝ - ΛΑΤΙΝΟΦΡΟΝΩΝ

Όλοι οί Όρθόδοξοι άπεδοκίμαζαν την ένωση και θεωροῦσαν όσους την δέχθηκαν ως μολυσμένους και σταμάτησαν τὸ μνημόσυνό τους, δηλαδή νά μνημονεύουν τὸ ὄνομα τοῦ Αὐτοκράτορα και τοῦ Πατριάρχη Βέκκου στις Θείες Λειτουργίες, γι' αὐτὸ και ὁ αὐτοκράτορας μὲ τὸν πατριάρχη Βέκκο κίνησαν διωγμὸ κατὰ τῶν Όρθοδόξων και τῶν Άγιορειτῶν.

Ό ἅγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως στην ιστορική Μελέτη την ὁποίαν ἐκπόνησε *Περί τῶν αἰτιῶν τοῦ Σχίσματος*, ἀναφέρει τὶς ἀντιδράσεις τοῦ Όρθοδόξου λαοῦ κατὰ τοῦ Αὐτοκράτορος και τοῦ Πατριάρχη ὡς ἐξῆς:

«Ἐν Κωνσταντινουπόλει και ἐν ὄλη τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ σφοδραὶ ἐγένοντο συζητήσεις μεταξὺ τῶν διαμαχομένων περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν· οἱ ἀποκρούοντες τὴν ἔνωσιν ἔγραφον καθ' ἐκάστην πρὸς τὸν Βέκκον ἐλέγχοντες αὐτὸν διὰ τὴν γενομένην ἔνωσιν, χαρακτηρίζοντες αὐτὴν ὡς προδοσίαν τῆς πίστεως, και ὡς αἴτιον τῶν κακῶν τῶν ἐπιδραμόντων κατ' αὐτῶν... Τὸ σχίσμα ἤδη ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐξεδηλοῦτο και ἔτεινε νά διασχίσῃ τὴν Ἐκκλησίαν· πρὸς πρόληψιν αὐτοῦ διάφοροι ἐγένοντο ἐν Κωνστα-

ντινουπόλει Σύνοδοι, ἀλλ' οἱ τῆς Ὁρθοδοξίας ὑπέρμαχοι οὐδ' ὅλως ἐπέιθοντο τοῖς λόγοις τῶν εἰρηνικῶν»¹.

Οἱ ὀρθόδοξοι θεωροῦσαν τὴν ἔνωση μὲ τοὺς παπικούς ὡς προδοσία τῆς πίστεως καὶ ὡς αἷτιο ὄλων τῶν κακῶν ποὺ ἔπασαν ἐπάνω τους, ὅπως οἱ πόλεμοι καὶ οἱ σφαγὲς ἀπὸ τοὺς μωαμεθανοὺς τούρκους. Εἶναι πνευματικὸς νόμος, ἀποστασία ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη πίστη σημαίνει ἐθνικὲς συμφορὲς.

«...Οἱ ἀνθενωτικοὶ ὅμως ἀποδοκίμαζαν τὴν ἔνωση, θεωροῦσαν ὅσους τὴν ἀποδέχθηκαν ὡς μολυσμένους καὶ ἀποσχίσθηκαν ἀπὸ τὸν πατριάρχη Βέκκο καὶ τοὺς ὁμόφρονές του. Τοὺς κατηγοροῦσαν ὅτι ἐξέπασαν τῆς ἱερωσύνης καὶ ὅτι τελοῦσαν ἄκυρα μυστήρια. Αὐτὸ ἦταν σύμφωνο μὲ τοὺς Κανόνες Α' καὶ Β' τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Γι' αὐτὸ προέτρεπαν τοὺς πιστοὺς νὰ μὴν ἐκκλησιάζονται μὲ τὸν πατριάρχη καὶ τοὺς ἐνωτικούς κληρικούς. Ὁ Βέκκος ἐπικύρωσε τὴν ἔνωση διὰ Συνόδου, ἐνῶ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1277 ἐξέδωσε “πατριαρχικὸ ἀφορισμὸ” ἐναντι τῶν “σχισματικῶν” Ἀνθενωτικῶν»².

«Ὁ αὐτοκράτωρ βλέπων ματαιουμένας τὰς προσδοκίας του, ἐκίνησε διωγμὸν κατὰ τῶν ἀποσχιζομένων. Τὰ μέσα ὅσα μετῆλθε πρὸς καταναγκασμὸν τῶν ἀθετούντων τὴν εἰρήνην, δύνανται νὰ κατατάξουν αὐτὸν μεταξὺ τῶν αὐτοκρατόρων τῆς παλαιᾶς Ρώμης»³.

1. ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ, ὡς ἄ., σ. 151. Τὰ ἴδια μᾶς ἀναφέρει καὶ ὁ ἱστορικὸς ΠΑΧΥΜΕΡΗΣ, τόμ. Α', σσ. 476-483. Πρβλ. καὶ FLEURY, βιβλ. LXXXVII, κεφ. 43.

2. βλ. *Οἱ ἀγῶνες τῶν μοναχῶν...*, ὡς ἄ., σ. 237.

3. βλ. ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ, *Μελέτη...*, ὡς ἄ., σ. 151.

Ὁ αὐτοκράτορας τὸ 1275 ἐκθρονίζει τὸν Πατριάρχη ἅγιο Ἰωσήφ καὶ στὸ τέλος τὸν ἐξορίζει. Τὸν Μάϊο τοῦ 1275 ἀναβιβάζει στὸν πατριαρχικὸ θρόνο τὸν Ἰωάννη Βέκκο, ὁ ὁποῖος ἐξέδωσε τὸ 1277 «*πατριαρχικό-συννοδικὸ ἀφορισμό*» ἔναντι ὅλων τῶν «*σχισματικῶν, ἀνθενωτικῶν*», ὀρθοδόξων, κάτι ποὺ σήμερα θὰ λέγαμε ὅτι ἀντιστοιχεῖ κατὰ τῶν ἀντιοικουμενιστῶν. Τότε «*Οὗτοι εἰς ἀπάντησιν τὸν Δεκέμβριον συνεκάλεσαν Σύνοδον εἰς Νέας Πάτρας εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος ὀκτὼ ἐπίσκοποι, πολλοὶ ἡγούμενοι καὶ ἑκατὸν μοναχοί, οἱ πλεῖστοι πρόσφυγες ἐκ τῶν αὐτοκρατορικῶν χωρῶν, καὶ ἀπεκήρυξαν τὴν ἔνωσιν, ἀναθεματίσαντες τὸν πάπαν, τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸν πατριάρχην, ὡς ἐχθροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας*»⁴.

Γέμισαν τὰ νησιὰ Λήμνος, Σκύρος, Κέα ἀπὸ ἐξόριστους ὁμολογητές. «*Πάντες φυγάδες καὶ μετανάστες γεγόνασιν, ὅσοι μὴ πεπόκασι [=ἔχουν πιεῖ] τὸ τῆς ἀνατροπῆς θολερὸν τῆς αἰρέσεως ἐκεῖνο πόμα καὶ διερπάγησαν μὲν οὐσίαις, ἐστενοχωροῦντο τὰ δεσμωτήρια τῶ πλήθει τῶν κατακλείστων*»⁵.

4. βλ. ἀν. *Οἱ ἀγῶνες τῶν μοναχῶν...*, σ. 237 καὶ Ἰω. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, *Ὁ θρυλούμενος διωγμὸς τῶν ἀγιορειτῶν ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ Η΄ Παλαιολόγου καὶ Ἰωάννου Βέκκου*, Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ἀθωνικὴ Πολιτεία, Θεσσαλονίκη 1963, σ. 223.

5. βλ. ΠΑΧΥΜΕΡΗΣ, ὡς ἄ.

Δεύτερη ἐπιστολὴ τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων, πρὸς τὴν Σύνοδο (1275 μ.Χ).

Πρὶν ὁ αὐτοκράτορας τοποθετήσει ὡς Πατριάρχην τὸν Βέκκο, οἱ Ἀγιορεῖτες ἔστειλαν καὶ δευτέρην ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Σύνοδο. Στὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ κατακρίνονται ἀναλυτικὰ οἱ παπικὲς καινοτομίαι, ὁ πάπας χαρακτηρίζεται καὶ πάλιν «αἵρετικός» καὶ «ἀπόστολος τοῦ σατανᾶ», οἱ δὲ Λατίνοι «ἄθεοι».

«Πανιερώτατοι καὶ θεσπέσιοι δεσπόται, θεμέλιοι τῆς πίστεως, στύλοι τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν... ῥομφαῖαι ἀμφιθηνεεῖς τοῦ Πνεύματος, τὰ ἠκονημένα βέλη τοῦ δυνατοῦ κατὰ καρδίας τῶν ἐχθρῶν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἅγιον καὶ βασιλείον ἱεράτευμα, οἱ δοῦλοι καὶ εὐχέται ὑμῶν, Ἡμεῖς, οἱ ταπεινοὶ καὶ ἀμαθεῖς γέροντες τοῦ Ἁγίου Ὁρους... Τί δὲ [οἱ παπικοί] καὶ ὅτι αὐτονομίαν ἐξ οἰήσεως νοσήσαντες ἐκβάλλουσι τοὺς ἱεροὺς καὶ θείους κανόνας τῶν τε ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων καὶ ἱερῶν συνόδων... Καὶ ἀπλῶς τί ἀπὸ τῆς χριστιανοσύνης αὐτοῖς ὑπολέλειπται; Καὶ τί ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἀφήρηκεν ἀγαθὸν ὁ ἀπατήσας αὐτοὺς διάβολος; Καὶ πῶς δέ τις ἀπαριθμῆσαι δυνηθεῖν τοὺς ἁγίους κανόνας τῶν ἁγίων Συνόδων ἐν οἷς καὶ καθαιροῦνται καὶ ἀφορίζονται καὶ ἀναθεματίζονται; Ἀλλὰ τί βλέπτειν μνημονεύειν τοῦ αἵρετικοῦ; [ὅπως θα μᾶς ποῦν καὶ σήμερα οἱ οἰκουμενιστές]

...Οὗτοι δὲ οἱ τοῦτο κακῶς καὶ ἀθέως παρεισφθείραντες τῇ Ἐκκλησίᾳ οὐκ ἐν οἰκίᾳ, ἀλλ' ἐν ναφῷ Θεοῦ, αὐτοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ προκειμένου ἐπὶ τῆς μυστικῆς καὶ φρικτῆς τραπέζης, οὐχὶ τῷ ἀκοινωνίῳ, ἀλλὰ

τῷ αἵρετικῷ, καὶ οὐχὶ μόνῳ ἀλλὰ καὶ τῷ συνενύξασθαι... Λέγει γὰρ ἕτερος κανὼν, "ὁ αἵρετικὸν δεχόμενος τοῖς αὐτοῦ ἐγκλήμασι ὑπόκειται..." ἐντεῦθεν συνορῶμεν ὅτι οἱ κοινωνήσαντες ἐπίσκοποι τοῖς αἵρετικοῖς καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καθολικῇ ἀπωλείᾳ ὑποβάλλοντες, ἅμα μὲν καὶ τῆς ἱερωσύνης στεροῦνται καὶ ἐκκήρυκτοι δὲ γίνονται, ἥτοι πᾶσι δῆλοι ὡς ἀποκεκομμένοι τοῦ ὀρθοδόξου σώματος τῆς Ἐκκλησίας»⁶.

Ὅσοι ἐπίσκοποι κωνοῦν μὲ τοὺς αἵρετικούς ἀποκόπτονται ἀπὸ τὸ ὀρθόδοξο σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. «Οἱ κοινωνήσαντες ἐπίσκοποι τοῖς αἵρετικοῖς ...ἐκκήρυκτοι δὲ γίνονται, ἥτοι πᾶσι δῆλοι ὡς ἀποκεκομμένοι τοῦ ὀρθοδόξου σώματος τῆς Ἐκκλησίας». Ἐδῶ ἀναφέρεται ξεκάθαρα στοὺς φιλοενωτικούς-λατινόφρονες ἐπισκόπους, μήπως διαφέρουν σὲ κάτι οἱ σημερινοὶ οἰκουμενιστὲς ἐπίσκοποι;

Τὴν ἴδια σύμφωνη μαρτυρία γιὰ τὴν στάση αὐτὴ τῶν Ἁγιορειτῶν Πατέρων καὶ τὴν διακοπὴ μνημοσύνου, μᾶς ἀναφέρει καὶ ὁ ἱστορικὸς Χρ. ΑΡΑΜΠΑΤΖΗΣ στὸ βιβλίο του *Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ Ρώμη κατὰ τὸν 19 αἰ.*, Θεσσαλονίκη 2001, σ. 107:

«Τέλος, ἀφοῦ ἐκθέτουν [οἱ Ἁγιορεῖτες], τὸ παράλογον τῆς αἵτησης ἀπόδοσης στὸν πάπα Ρώμης τοῦ μνημοσύνου, τοῦ ἐκλήτου καὶ τοῦ πρωτείου, ἐπισημαίνουν μὲ ἔμφαση τὴ βλάβη ποὺ θὰ ὑποστεῖ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν κοινωνία μὲ τοὺς αἵρετικούς Λατί-

6. Αὐτὸ τὸ χωρίο χρησιμοποίησαν ἀργότερα καὶ οἱ ἅγιοι Ἡσυχαστὲς ἁγιορεῖτες Πατέρες μὲ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ κατὰ τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου Καλέκα. Βλ. *Dossier grec...*, σ. 419.

νοῦς. Σημειωτέον ὅτι τὸ ὕφος εἶναι ἐπικριτικό, καθὼς στηλιτεύεται ἡ καθαίρεση τοῦ Πατριάρχῃ Ἰωσήφ καὶ προοδευτικὰ ἐπιτιμητικὸ ὅταν διαπιστώνεται ὅτι σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες:

“Οἱ κοινωνήσαντες ἐπίσκοποι τοῖς αἵρετικοῖς καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καθολικῆ ἀπωλεία ὑποβαλλόντες, ἅμα μὲν τῆς ἱερωσύνης στεροῦνται καὶ ἐκκήρυκτοι γίνονται, ἥτοι πᾶσι δῆλοι ὡς ἀποκεκομμένοι τοῦ ὀρθοδόξου σώματος τῆς Ἐκκλησίας”⁷.

Ἐδῶ βλέπουμε ὅτι οἱ Ἀγιορεῖτες Πατέρες, ἐπικαλούμενοι τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, μᾶς προτρέπουν, ὄχι μόνον, νὰ διακόπτουμε κάθε ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ τοὺς Λατίνους, ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς Λατινόφρονες ποὺ ἔχουν ἐπικοινωνία μὲ τοὺς αἵρετικούς καὶ ἔχουν δημοσίως ἐκπεφρασμένα αἵρετικὰ φρονήματα, μᾶς λέγουν ὅτι: «οἱ κοινωνήσαντες ἐπίσκοποι τοῖς αἵρετικοῖς... ἅμα μὲν τῆς ἱερωσύνης στεροῦνται καὶ ἐκκήρυκτοι γίνονται...».

Ὁ κανόνας αὐτὸς ὀρίζει ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐπίσκοποι στεροῦνται τῆς ἱερωσύνης καὶ εἶναι «ἐκκήρυκτοι». Τί σημαίνει ὅμως «ἐκκήρυκτος»; Εἶναι ὁ καθυποβληθεὶς ἢ καθυποβλητέος εἰς ἐκκήρυξιν, ἐξοριστός, ἢ ἐξοριστέος, ἀπόβλητος, ἀποκέρυκτος⁸. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ κανόνας τὸ ἐρμηνεύει στὴν συνέχεια: «...πᾶσι δῆλοι ὡς ἀποκεκομμένοι τοῦ ὀρθοδόξου σώματος τῆς Ἐκκλησίας». Δηλαδή, εἶναι σὲ ὅλους φανερό, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ εἶναι ἀποκεκομμένοι ἀπὸ τὸ ὀρθόδοξο σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Πῶς ὅμως εἶναι ἀποκομμένοι; Εἶναι ἀπὸ μόνοι τους, ἀφ’ ἑαυτοῦ των,

7. βλ. *Οἱ Αγῶνες...*, ὡς ἄ., σ. 243.

8. Λεξικὸ Σκαρλάτου Βυζαντίου, 1852, σ. 383.

ἀποκομμένοι ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἐξ αἰτίας τῆς κοινωνίας τοὺς μὲ τοὺς αἰρετικούς. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἢ ἴδια ἢ Ἐκκλησία τοὺς θεωρεῖ ἀποκομμένους ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς καὶ φυσικὰ μᾶς δίδει τὸ δικαίωμα νὰ κάνουμε διακοπὴ ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας καὶ πρὶν ἢ ἴδια τοὺς καθαιρέσει διὰ Συνόδου, ὅταν πρόκειται γιὰ θέματα πίστεως, πράγμα τὸ ὁποῖο ἔκανε πάντοτε τὸ Ἅγιον Ὅρος στὴν διαχρονικὴ του ἱστορία.

Γίνεται λοιπὸν φανερὸν ἀπὸ ὅλα αὐτά, ὅτι, σύμφωνα μὲ τὶς μαρτυρίες τῶν ἱστορικῶν πηγῶν, καὶ σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῶν Ἱ. Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι:

Ὅσοι ἐπίσκοποι καὶ ἱερεῖς, εἶχαν ἀποδεχθεῖ τὴν ἔνωση μὲ τοὺς παπικούς ἢ εἶχαν ἐκπεφρασμένα αἰρετικὰ φρονήματα (οἱ λατινόφρονες), ὅλοι αὐτοὶ θεωροῦνταν γιὰ τοὺς Ὀρθοδόξους ὡς ἀποκομμένοι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Τότε, οἱ ὀρθόδοξοι ἔκαναν διακοπὴ μνημοσύνου τοῦ ὀνόματος τοῦ Λατινόφρονος ἐπισκόπου καὶ συγχρόνως, ὅπως εἶναι φυσικό, σταματοῦσαν κάθε ἐκκλησιαστικὴ ἐπαφή-ἐπικοινωνία μὲ τὰ συγκεκριμένα πρόσωπα ποὺ εἶχαν τὰ αἰρετικὰ φρονήματα, τὸν ἐπίσκοπο ἢ τὸν ἱερέα, ἢ τοὺς λατινόφρονες χριστιανούς, ποὺ τὸν ἀκολουθοῦν. Αὐτὴ ἡ διακοπὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας μὲ τοὺς αἰρετίζοντες-λατινόφρονες δὲν σημαίνει διακοπὴ μὲ τὴν Ἐκκλησία, ἄπαγε τῆς βλασφημίας. Ὅσοι ὑποστηρίζουν αὐτὰ διαστρέφουν τὸ νόημα τῶν ἱερῶν κανόνων.

Ἡ λέξις ἀποτείχιση παράγεται ἀπὸ τὸ ρῆμα «τειχίζω» ποὺ σημαίνει κτίζω τείχη, ὀχυρώνομαι καὶ «ἀποτειχισίς» εἶναι ἐκδίωξις, τὸ γκρέμισμα τῶν ἐχθρῶν κάτω ἀπὸ τὰ τείχη. Σήμερα ἡ λέξις «ἀποτειχισίς» ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ κανόνας, ἐρμηνεύεται μὲ ἀρνητικὸ περιεχόμενο καὶ ὁ

κόσμος τὴν καταλαβαίνει, ὅτι βγαίνει κάποιος ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ κανόνας μᾶς λέγει, ὅμως νὰ κάνουμε ἀποτειχίση ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο ἢ ἱερέα, ποὺ ἔχει αἱρετικά φρονήματα καὶ ὄχι ἀποτειχίση ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Στὴν πραγματικότητα, ἀποτειχίση κάνουν οἱ Λατινόφρονες-Οἰκουμενιστές, αὐτοὶ βγαίνουν ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ δημιουργοῦν σχίσματα μὲ τὰ αἱρετικά τους φρονήματα καὶ τὴν αἵρεση καὶ ὄχι οἱ ὀρθόδοξοι ποὺ διαμαρτύρονται καὶ ἀποφεύγουν τὸν μολυσμὸ τῆς αἱρέσεως. Αὐτοὶ εἶναι ὄντως ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται μέσα ἀπὸ τὴν ἐκκλησία νὰ διαφυλάξουν τὴν ὀρθόδοξη πίστη ἀμόλυντη ἀπὸ τὸν μολυσμὸ τῆς αἱρέσεως. καὶ προχωροῦν στὴν διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου, ὅπως ἔκαναν πάντοτε οἱ Ἀγιορεῖτες Πατέρες ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Βέκκου μέχρι τὴν ἐποχὴ μας.

Πολλοί, δυστυχῶς ἀκόμη καὶ ἀγιορεῖτες ἀπὸ ἄγνοια (;) συγχέουν τὰ πράγματα καὶ βγάζουν λάθος συμπεράσματα λέγοντες, ὅτι οἱ ἅγιοι Ἀγιορεῖτες Ὁμολογητὲς καὶ Ὁσιομάρτυρες, διώχθηκαν γιατί δὲν δέχονταν τὸ μνημόσυνο τοῦ πάπα, καὶ ὄχι τὸ ἀληθές, ὅτι εἶχαν κάνει διακοπὴ τῆς μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ αὐτοκράτορα καὶ διακοπὴ ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, μὲ τοὺς λατινόφρονες ἐπισκόπους. Αὐτὸ τὸ κάνουν γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν σημερινὴ κατάστασι τῆς παναιρέσεως τοῦ Συγκρητιστικοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ὅτι τάχα καὶ σήμερα, ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν ἔγινε ἡ ἔνωση μὲ τὸν πάπα, ἐπίσημα διὰ Συνόδου, θὰ πρέπει ὅλα νὰ τὰ δεχόμαστε μέχρι τότε καὶ νὰ τὰ δικαιολογοῦμε, θέτοντας μάλιστα ὡς “κόκκινη γραμμὴ”, τὸ κοινὸ ποτήριο! Μία ὅμως τέτοια στάσι, δηλώνει ἄγνοια τῆς ἱστορίας καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων, εἶναι ὑποκριτικὴ καὶ πάντως,

εἶναι ξένη μὲ τὴν μακραίωνη ἀγιοπατερικὴ παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας.

Καὶ συνερίζουν οἱ ἀγιορεῖτες στὴν ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Σύνοδο. «...Νῦν δέ πῶς τοῦτο κεκαινοτόμηκε; Ὡ τίς ἂν ἤλπισε τοιοῦτον νανάγιον κοσμικὸν τὸν ἀρχαιοῦθεν ἀνθρωποκτόνον τῷ καθ' ἡμᾶς καιρῷ σχεδιάσαι; ...Οἴμοι, οἴμοι, ὅτι οὐς ἐδοκοῦμεν εἶναι ποιμένας, τούτους λύκους ὀρώμεν, καὶ οὐς ᾤμεθα εἶναι τῶν χειμαζομένων λιμένας, οὔτοι νανάγια γεγόνασι... Ἡ γὰρ οὔτοι κριμα δίκαιον ἔκριναν, κατακεκρικότες, ὡς τὸ τοῦ Καϊάφα συνέδριον πάλαι Χριστόν, τὸν χριστοφόρον πατριάρχην κύρ Ἰωσήφ καθοσιώσει ὑποβαλόντες καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐξώσαντες καὶ σὺν αὐτῷ τὸν Χριστόν, τὸν δὲ ἐβδελυγμένον Βαραββᾶν ἀντεισενγκόντες καὶ τῷ ἀρχιληστῇ τῶν ψυχῶν (ἐνν. τὸν Βέκκον), τὴν ἀμώμητον Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καθυποτάξαντες... ὅτι δὲ ἀπόστολος ὁ εἰσενεχθεὶς τοῦ Σατανᾶ προδήλως ὁ πάπας, ἐκεῖνος ἄντικρυς παρ' αὐτῶν διὰ τοῦδε ἀντεισενήνεκται καὶ τῆς Ἐκκλησίας δεδικαίωται κυριεύειν... Στῶμεν ἀνδρεῖοι καὶ ἄμφω, καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς, περισσεύοντες τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε»⁹.

Καὶ τελειώνοντας ἐρωτοῦν, «...Πῶς ἄρα καὶ προσδεκτέοι καὶ ἐνωτέοι τῷ ἀμωμίτῳ καὶ Ὁρθοδόξῳ σώματι τῆς Ἁγίας καὶ Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας;» οἱ αἱρετικοὶ παπικοί;

Δυστυχῶς, ὅμως, οἱ ὁμολογιακὲς ἀντιστάσεις τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ τῶν Ἁγιορειτῶν Μοναχῶν τοῦ Ἄθωνος δὲν στάθηκαν ἱκανὲς νὰ συνετίσουν τὸν παράφρονα βασιλέα. Τὸ 1274 κηρύχθηκε, μὲ πομπώ-

9. βλ. *Dossier grec...*, ὡς ἄ., σσ. 421-423.

δεις ἐκδηλώσεις, ἢ ἔνωση. Ὁ Βέκκος τὴν ἐπικύρωσε τὸν Ἰούλιο τοῦ 1277 καὶ ἐξέδωσε μάλιστα καὶ ἀφορισμὸ ἐναντίον τῶν ἀνθενωτικῶν, ἰδίως κατὰ τοῦ Δεσπότη τῆς Ἡπείρου Νικηφόρου Δούκα καὶ τοῦ Σεβαστοκράτορος τῶν Ν. Πατρῶν Ἰωάννου Δούκα.

Οἱ Ἱαγορεῖτες, μετὰ ἀπὸ τὶς δύο ἐπιστολές ποὺ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μιχαὴλ καὶ τὴν Σύνοδο τῶν Ἱεραρχῶν, «Σύμφωνα μὲ ὅσα ἔγραψαν στὶς ἐπιστολές τους οἱ Πατέρες, διέκοψαν κάθε ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ ὅσους ἐνώθηκαν μὲ τοὺς Λατίνους. [Τὸν Πατριάρχη καὶ τὸν Αὐτοκράτορα]. Ἡ πρᾶξις τους αὐτὴ διήγειρε ὅμως τὴν δυσμένεια καὶ τὴν ἐκδικητικότητα τοῦ βασιλέως, ὁ ὁποῖος “ἀμείλικτος ἐδείχθη πρὸς τοὺς μοναχοὺς τοῦ Ἁγίου Ὅρους”»¹⁰.

Καὶ ὁ μακαριστὸς π. Γεώργιος Καψάνης ἔγραφε: «Οἱ Ἱαγορεῖτες Μοναχοὶ ἀκολουθοῦντες τὸν Ἅγιον Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν ἠγωνίσθησαν σθεναρῶς κατὰ τῶν Λατινοφρόνων... Οἱ Ἱαγορεῖται ὅμως, οἵτινες ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθετον τὴν πίστιν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν Συνόδων καὶ εἰς τὰ ὑπὸ τῶν Πατέρων αὐτῆς ὑποστηριζόμενα, ἄν καὶ ἀπάντησαν μὲ ἄκρον σεβασμὸν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, ὑπεστήριξαν ὅμως εὐθαρσῶς τὰς ἀπόψεις [ὀρθοδόξους θέσεις] αὐτῶν αἱ ὁποῖαι διέφερον ριζικῶς τοῦ αὐτοκράτορος... «ὁ ...τῆς ὑγιοῦς πίστεως καὶ τὸ βραχὺ ἀνατρέπων τὸ πᾶν λυμαίνεται»¹¹.

10. βλ. *Οἱ Ἀγῶνες...*, ὡς ἄ., σ. 243 καὶ Φ. ΒΑΦΕΙΛΟΥ, *Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία*, τόμ. Β΄, σ. 213.

11. βλ. Ἀρχιμ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΨΑΝΗ, *Ὁρθοδοξία καὶ Οὐμανισμός, Ὁρθοδοξία καὶ Παπισμός*, β΄ ἔκδ., σ. 100.

Τότε, λοιπὸν ὁ βασιλιάς, τὸ ἴδιο καὶ ὁ πατριάρχης Βέκκος, «ἀμείλικτος ἐδείχθη πρὸς τοὺς μοναχοὺς τοῦ Ἁγίου Ὁρους... Ὅσα βάσανα καὶ αἰκισμοὺς καὶ τιμωρίας καὶ ὄσους πονηροὺς θανάτους ἐποίησαν οἱ Λατινόφρονες τοῖς εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Ἄθωνος πατρᾶσιν, οὐδεὶς εἰδωλολάτρης διώκτης ταῦτα ἐποίησεν»¹².

Οἱ διωγμοὶ τῶν Ἀγιορειτῶν

Διὰ τοὺς διωγμοὺς ποὺ ἔκαναν κατὰ τῶν Ἀγιορειτῶν πατέρων ὁ αὐτοκράτορας καὶ ὁ πατριάρχης Βέκκος ὑπάρχει μεμαρτυρημένη διήγηση.

Ἡ διήγηση αὐτή, ἂν καὶ ἱστορικὰ ἀπὸ πολλοὺς ἀμφισβητεῖται καὶ μέχρι πρὸ τινῶν ἐτῶν πίστευαν ὅτι ἦταν ἓνας μῦθος τῶν Ἀγιορειτῶν, ἐπειδὴ ἀναφέρει ὅτι τὸν διωγμὸν τὸν ἔκαναν προσωπικὰ ὁ αὐτοκράτορας καὶ ὁ Βέκκος, ὅμως οἱ Ἀγιορεῖτες πατέρες, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ 700 χρόνια ἀναβαν ἀκοίμητο κανθῆλι στὸν τάφο, ὅπως πίστευαν καὶ ὄχι σὲ κενοτάφιο τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Πρώτου, κάτι ἤξεραν περισσότερο ... Ναὶ μὲν δὲν ἦσαν ἱστορικοί, ἀλλὰ ζοῦσαν τὴν ζωντανὴ ἀγιορειτικὴ παράδοση ἀπὸ Γέροντα σὲ ὑποτακτικὸ, καὶ δικαιώθηκαν πανηγυρικῶς μὲ τὴν εὔρεση τοῦ ἁγίου λειψάνου τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Πρώτου, ὁ ὁποῖος μαρτύρησε τότε, μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους Ὁσιομάρτυρες Καρεῶτες Πατέρες. Εὐρέθηκε τὸ ἅγιο λείψανό του, τὸ 1981 στὸ Ἱ. Ναὸ τοῦ Πρωτάτου.

12. βλ. ΠΑΧΥΜΕΡΗΣ, ὡς ἂν. καὶ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΣΜΥΡΝΑΚΗ, *Τὸ Ἅγιον Ὁρος*, σ. 75.

Τὸ ἐὰν ἦλθαν ὁ αὐτοκράτορας καὶ ὁ Βέκκος, οἱ ἴδιοι, στὸ Ἅγιον Ὅρος, ἢ ἔστειλαν στρατεύματα δικά τους, δὲν ἔχει καὶ πολλὴ σημασία. Τὰ αὐτοκρατορικὰ στρατεύματα πάντως ἦλθαν νὰ ἐπιβάλλουν τὴν ἔνωσι μὲ τὴν βία καὶ οἱ Ἀγιορεῖτες τότε ὁμολόγησαν καὶ μαρτύρησαν. Οἱ Ὅσιοι Πατέρες ἔμειναν σταθεροὶ καὶ μαρτύρησαν καὶ ἐορτάζονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ὡς Ὅσιομάρτυρες. Ἡ αἰτία τῆς ὁμολογίας τους ἦταν, ὅτι δὲν δέχονταν νὰ μνημονεύσουν αὐτούς, οἱ ὅποιοι δέχθηκαν τὴν ἔνωσι.

«Διήγησις περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ἀγίων Πατέρων ἐν Ἁγίῳ Ὅρει τοῦ Ἰθωνοῦ ὑπὸ Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ Λατινόφρονος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Λατίνων καὶ Λατινοφρόνων»¹³.

Ἀναφέρουμε ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν σχετικὴ ἱστορικὴ Διήγησι:

«Μιχαὴλ τοῦ πρώτου τῶν Παλαιολόγων τὸ ῥωμαϊκὸν σκῆπτρον διέποντος... σὺν τῷ τότε πατριαρχοῦντι Ἰωάννῃ τῷ Βέκκῳ τῷ λατινόφρονι, ὥστε προστεθῆναι τῷ λατινικῷ φρονήματι, ἐπὶ προφάσει μὲν δῆθεν τῆς τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης καὶ τοῦ βοηθείας ἐκεῖθεν λατινικῆς τυχεῖν κατὰ τῶν ἐπανισταμένων, ὅθεν καὶ ἅπαντας ἔσπευδον εἰς τὸν κρημνὸν ἐλκύσαι τῆς τοιαύτης αἰρέσεως, ἐξαιρέτως δὲ τοὺς ἐν τῷ ἀγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἰθωνοῦ μοναχοὺς. Ἄλλ' ἐκεῖνοι μὲν αὐτὸν ἀπεκρούσαντο διὰ τῆς δογματικῆς καὶ ἐλεγκτικῆς ἐπιστολῆς, ἦν

13. βλ. Ἀρχιμανδρίτου ἈΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Ἡ Ἱστορία τοῦ Σχίσματος τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς, Λευκίδια 1867, σ. 99.

πρὸς αὐτὸν ἐξαπέστειλαν... ἐν παρόδῳ προσέβαλε τῷ τοῦ Ἄθωνος ἀγιωνύμῳ ὄρει προθυμούμενος καὶ καρδοκῶν, εἰ τοὺς ἐν αὐτῷ μοναχοὺς συνεπομένους ἔξει τῷ αὐτοῦ φρονήματι, καὶ τοὺς λοιποὺς πάντας ἀπόνως ἐλκύσει εἰς τὸν τῆς ἀπωλείας κρημνόν».

Ἡ στάση τῆς Ἱερᾶς Μ. Μ. Λαύρας «...Ὅθεν καὶ ἐν τῇ τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου Λαύρα ἐλθόν, οἱ ἐν αὐτῷ οἰκοῦντες φόβῳ καὶ δειλίᾳ, ὡς οὐκ ἔδει, ληφθέντες, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν φιλοψυχίσαντες, καὶ προκρίναντες οἱ τάλανες τῶν αἰωνίων τὰ πρόσκαιρα, καὶ ὡς ὁ Δημᾶς ἀγαπήσαντες τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ χωρὶς βασάνων καὶ ἀπειλῶν θᾶττον ὑπέκυψαν προδόντες τὴν ἑαυτῶν εὐσέβειαν, καὶ μετὰ φώτων καὶ ὕμνων καὶ προπομπῆς τοῦτον ἐδέξαντο, ὡς τέκνα μωμπιά, ὡς οἱ παράνομοι καὶ ἀλλότριοι τοῦ ἑαυτῶν πατρός [ἀγίου Ἀθανασίου], ἐν τῷ κυριακῷ ἱερουργήσαντες ἀνιέρως μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ Λατίνων καὶ λατινοφρόνων, τὴν ἀναφορὰν ἐποιήσαντο τῶν αἰρετιζόντων, τοῦ Πάπα λέγω δὴ καὶ τοῦ Πατριάρχου σὺν τῷ βασιλεῖ».

Ἐπίσης καὶ στὴν Μονὴ τοῦ Ξηροποτάμου δυστυχῶς ἔγιναν τὰ ἴδια γεγονότα.

«...Οἱ ἐν τῇ τοῦ Ξηροποτάμου λεγομένη μονῇ ἀφίκετο. Οἱ δὲ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες φόβῳ βληθέντες, καὶ ἀντὶ τῶν αἰωνίων τὰ πρόσκαιρα προτιμήσαντες, ὡς ὁ τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα ἔκπτωτος, ἐπὶ κακῷ τῷ τῆς Λαύρας ζηλώσαντες ὑποδείγματι, ὁμοίως αὐτοὶ ἐδέξαντο μετὰ φώτων καὶ κρότων καὶ μεγάλης τιμῆς· εἴτα ἐν τῷ ναῷ εἰσελθόντες ὁμοῦ τὴν λειτουργίαν ἐτέλεσαν, τοὺς αἰρετιζοντας μνημονεύσαντες. Ὁ δὲ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, θᾶττον συσσεισας μετ' ἡχοῦ, τὸν μὲν ναὸν κατέβαλε καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ἱερεῖς

τῆς αἰσχύνῃς κατέχωσε καὶ τὰ τῆς Μονῆς τείχη ἀνέτρεψεν...»¹⁴.

Βλέπουμε ὅτι ἀποκαλεῖ «αἰρετίζοντας», τοὺς λατινόφρονες, ὅτι «ἐποιοῦσαντο τὴν ἀναφορὰν τῶν αἰρετιζόντων...τοῦ πατριάρχου σὺν τῷ βασιλεῖ», ποὺ σημαίνει ὅτι εἶχαν σταματήσει στὸ Ἅγιον Ὅρος νὰ μνημονεύουν τοὺς αἰρετίζοντας, τὸν Πατριάρχη δηλαδὴ καὶ τὸν βασιλέα. Ἔχουμε ἄλλη μία ἱστορικὴ μαρτυρία, ὅτι ὁ διωγμὸς ἐγίνε γιὰ τὴν διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου πρωταρχικὰ τοῦ βασιλέα καὶ τοῦ πατριάρχου καὶ κατόπιν γιὰ τὸ μνημόσυνο τοῦ πάπα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Λαύρα καὶ τὴν Μονὴ Ξηροποτάμου, οἱ ὁποῖοι δυστυχῶς ὑπέκυψαν καὶ «ὁμοῦ τὴν λειτουργίαν ἐτέλεσαν, τοὺς αἰρετίζοντας μνημονεύσαντες», οἱ λοιποὶ Ἁγιορεῖτες πατέρες ἀντιστάθηκαν καὶ κέρδισαν τὸ ἀμάραντο στεφάνι τοῦ μαρτυρίου.

Οἱ παλαιοὶ ἁγιορεῖτες Λαυριῶτες πατέρες γιὰ νὰ μὴν ἐπαναληφθεῖ αὐτὴ ἡ ὀλέθρια προδοσία τῆς πίστεως ἀλλὰ καὶ ὡς ἔνδειξη μετανοίας, εἶχαν διαφυλάξει πρὸς φόβο καὶ παραδειγματισμὸ, τὰ τυμπανιαῖα σώματα τῶν ἱερέων ποὺ εἶχαν μνημονεύσει καὶ συλλειτουργήσει μὲ τοὺς Λατινόφρονες. Αὐτὰ τὰ ἐνθυμοῦνται οἱ παλαιότεροι, μέχρι τὸ 1940 περίπου, ὅπου τότε μὲ ἐντολὴ τῆς Μονῆς τὰ ἔκρυψαν σὲ μιὰ ἀπόκρημνη σπηλιά κοντὰ στὴν θάλασσα, γιὰ νὰ μὴ φοβοῦνται οἱ προσκυνητές¹⁵.

14. βλ. Ἄρχιμ. ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ὡς ἄ., σσ. 100, 101 καὶ ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ, *Μελέτη ἱστορικὴ...* σσ. 154, 155.

15. πρβλ. ΜΟΝΑΧΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΟΥ, *Ἁγιορειτικὸν Φυλλάδιον*, Ἰ. Μ. Ξενοφῶντος, β' ἔκδ. Ἅγιον Ὅρος 1971, σ. 9.

Γι' αὐτὸν τὸν λόγο, οἱ σημερινοὶ Λαυριῶτες καὶ οἱ Ἐηροποταμῖνοι πατέρες τοὺς δίδεται ἡ δυνατότητα, σήμερα νὰ ἀποκαταστήσουν τὴν πτώση τῶν τότε Λατινοφρόνων, καὶ νὰ μὴν ἐπαναλάβουν τὴν πτώση τους ἀλλὰ διὰ τῆς Ὁμολογίας των κατὰ τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, νὰ ἀποκαταστήσουν τὶς Μονές τους, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο εὐχόμεθα ἐξ ὅλης καρδίας.

Οί Αγιορείτες Πατέρες, οί ἐπὶ Βέκκου μαρτυρήσαντες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΩΝ ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΡΩΝ ΑΓΙΟΡΕΙΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Στὸ Ἅγιον Ὄρος ἔγιναν διωγμοὶ καὶ μαρτύρησαν πολλοὶ Ὅσιομάρτυρες:

Στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἰβήρων, οἱ ἅγιοι Ὅσιομάρτυρες Πατέρες μαρτύρησαν διὰ πνιγμοῦ στὴν θάλασσα, τὴν 13ην Μαΐου.

Στὴν Ἱερὰ Μονὴ Βατοπαιδίου μαρτύρησαν δι' ἀγχόνης, τὴν 4ην Ἰανουαρίου.

Στὴν Σκήτη τῶν Καρυῶν μαρτύρησαν ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Πρῶτος, δι' ἀγχόνης, καὶ ἄλλοι πολλοὶ διὰ ξίφους, καὶ ἐορτάζονται τὴν 5ην Δεκεμβρίου. Μάλιστα μέχρι σήμερα διασώζεται ἡ μαρμαρίνη πλάκα ἐπάνω στὴν ὁποία ἔκοβαν τὶς ἅγιες κάρες τῶν ἁγίων, ὅπου φαίνονται οἱ σπαθιῆς ἀπὸ τὰ ξίφη. Τὴν πλάκα αὐτή, ἡ ὁποία ἦταν ἐκτεθειμένη ἔξω στὴν ὑπαιθρο, ἀκόμα καὶ ὅταν χιόνιζε, τὸ χιόνι δὲν τὴν ἀκουμποῦσε, ὡσὰν κάποια οὐράνια θεία θερμότητα νὰ τὸ ἔλιωνε.

Ἐπίσης μοναχοὶ μαρτύρησαν καὶ στὴν Ἱερὰ Μονὴ Κουτλουμουσίου.

Στὴν Μονὴ τοῦ Ζωγράφου ἀσκήτεψε ἓνας ἅγιος ἀσκητὴς τότε συνέβη κάτι θαυμαστό, ἄκουσε, φωνὴ ἐκ τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας:

«...ἠγωνίζοντο κατὰ μόνας, ἔχων συνήθειαν ἱερὰν

νὰ ἀναγινώσκη πολλάκις καθ' ἑκάστην τὸν Ἀκάθιστον ὕμνον τῆς Θεοτόκου ἐνώπιον τῆς θείας εἰκόνας αὐτῆς. Ἐν μιᾷ λοιπὸν τῶν ἡμερῶν, ὅτε εἰς τὰ χεῖλη τοῦ Γέροντος ἀντηχοῦσε ὁ Ἀρχαγγελικὸς ἀσπασμὸς τὸ “χαῖρε”, ἀκούει αἴφνης ὁ Γέρον ἐκ τῆς ἀγίας εἰκόνας τοὺς ἐξῆς λόγους: “χαῖρε καὶ σὺ Γέρον τοῦ Θεοῦ!”. Ὁ δὲ Γέρον ἐγένετο ἔντρομος. “Μὴ φοβοῦ” ἐξηκολούθησεν ἢ ἐκ τῆς εἰκόνας θαυματουργικὴ φωνή, “ἀλλ' ἀπελθὼν ταχέως εἰς τὴν μονὴν ἀνάγγειλον εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ εἰς τὸν καθηγούμενον ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐμοῦ καὶ τοῦ Υἱοῦ μου ἐπλησίασαν. Ὅποιος λοιπὸν ὑπάρχει ἀσθενὴς τῷ πνεύματι, ἐν ὑπομονῇ ἃς κρυφθῆ ἕως ὅτου παρέλθῃ ὁ πειρασμός, οἱ δὲ ἐπιθυμοῦντες μαρτυρικοὺς στεφάνους ἃς παραμείνωσιν ἐν τῇ Μονῇ, ἄπελθε λοιπὸν ταχέως”». Σὲ λίγο ἤλθον οἱ Λατῖνοι μὲ τοὺς Λατινόφρονες καὶ παρακινοῦσαν τοὺς μοναχοὺς νὰ ἀνοίξουν τὰς πύλας τῆς Μονῆς καὶ νὰ ἀναγνωρίσωσιν τὸν πάπαν κεφαλὴν τῆς οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, ὑποσχόμενοι τὸ ἔλεος αὐτοῦ τοῦ πάπα καὶ πληθὸς χρυσίου. Οἱ δὲ Μοναχοὶ ἠρώτησαν ἀπὸ τὸν πύργον τοὺς Λατίνους λέγοντες: «Καὶ τίς εἶπεν εἰς ὑμᾶς ὅτι ὁ δικός σας πάπας εἶναι κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας; Πόθεν τοιαύτη παρ' ὑμῖν διδασκαλίαν; Εἰς ἡμᾶς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Χριστός! Εὐκολότερον ἡμεῖς ἀποφασίζομεν ἵνα ἀποθάνωμεν ἢ νὰ ὑποχωρήσωμεν, ὥστε νὰ μολυνθῆ ὁ Ἱερὸς οὗτος τόπος ὑπὸ τῆς ἰδικῆς σας βίας καὶ τυραννίας. Δὲν ἀνοίγωμεν τὰς πύλας τῆς Μονῆς. Ἀναχωρήσατε ἐντεῦθεν!»¹.

1. βλ. Μ. Συναξαριστής, Ματθαίου Λαγγῆ, Ἀθῆναι 1990, ἔκδ. ε', σσ.486, 487.

Εἶναι φοβερὸν, ὅτι ἡ ἴδια ἡ Παναγία χαρακτηρίζει τοὺς λατίνους καὶ τοὺς λατινόφρονες ὡς «ἐχθροὺς ἐμοῦ καὶ τοῦ Υἱοῦ μου».

Εἶναι πολὺ φοβερὰ αὐτὰ τὰ λόγια τῆς Παναγίας γιὰ τοὺς αἰρετικούς παπικούς, τοὺς λατινόφρονες καὶ τοὺς σημερινούς οἰκουμενιστές! Ἴσως τὰ ἀναλογιστοῦν καλὰ ὅσοι ἀγιορεῖτες κρατοῦν ἐπαμφοτερίζουσα στάση.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὡς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ χαρακτηρίζει, ὅσους συμφιλιάζουν μὲ τοὺς αἰρετικούς «Ὁ τοῖς ἐχθροῖς τοῦ βασιλέως συμφιλιάζων, οὐ δύναται τοῦ Βασιλέως φίλος εἶναι, ἀλλ' οὐδὲ ζωῆς ἀξιούται, ἀλλὰ σὺν τοῖς ἐχθροῖς ἀπολεῖται»².

Τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον λέγει: «Πλὴν τοὺς ἐχθροὺς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου» (Λουκ. ιθ' 27).

Στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ζωγράφου ἐμαρτύρησαν, διὰ πυρῆς οἱ 26 Ζωγραφεῖτες Πατέρες στὸν πύργο τῆς Μονῆς καὶ ἐορτάζουν στὶς 22 Σεπτεμβρίου.

Ἐπίσης ἀναφέρουμε καὶ ἄλλες μαρτυρίες ἀπὸ ἁγίους Ἀγιορεῖτες οἱ ὁποῖοι δὲν μαρτύρησαν μὲν, ἀλλὰ ἀγωνίσθηκαν κατὰ τῆς αἰρέσεως τῶν Φιλοενωτικῶν - Λατινοφρόνων.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μᾶς διασώζει, ἐπ' αὐτοῦ, ἱστορικὴ μαρτυρία ἀπὸ ἕναν Ἀγιορεῖτη Ὁμολογητὴ, τὸν Ὁσιο Νικηφόρο «...ὁ ὁποῖος ὁμολόγησε τὴν καλὴ ὁμολογία καὶ ἐξ αἰτίας τῆς καταδικάστηκε σὲ ἐξορία ἀπὸ τὸν πρῶτο βασιλέα τῶν Παλαιολόγων τὸν Μιχαὴλ, πού ἀσπάσθηκε τὰ φρονήματα τῶν Λατίνων.

2. PG 99, 1049.

Ὁ Νικηφόρος καταγόταν ἀπὸ τὴν Ἱταλία, ἀλλὰ ἀφοῦ κατέκρινε τὴν κακοδοξία τους, προσχώρησε στὴν δική μας Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία»³. Ὁ ἴδιος ὁ Ὅσιος Νικηφόρος, σὲ ἓνα ἔργο του κατὰ Λατίνων, ποῦ ἐπιγράφεται «Διάλεξις ἡμῶν, τοῦ λεγάτου Κλήμεντος, φημί, καὶ Νικηφόρου, περὶ Ὁρθοδόξου πίστεως», ἐκτὸς ἀπὸ τὸ δογματικό του περιεχόμενο, περιγράφει τὶς διώξεις καὶ φυλακίσεις τῶν Μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὅρους, ποῦ διέκειντο ἀρνητικὰ στὶς προσπάθειες τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Πατριάρχῃ. Νὰ πῶς περιγράφει τὴν σύλληψή του καὶ τὴν ὁμολογία του ὁ ἅγιος Νικηφόρος:

«Ὅταν παντοῦ ἄναψε γιὰ τὰ καλὰ ἢ φλόγα τῆς ἀσεβείας, τότε ἔφθασε ὁ καπνὸς μέχρι καὶ τὸ Ἅγιον Ὅρος, ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς ἄκουσε ὅτι οἱ Πατέρες ἔπαυσαν τελείως τὸ μνημόσυνό του»⁴.

Ἔχουμε μιὰ ἄλλη μαρτυρία, ὅτι ἐδιώχθησαν ἐπειδὴ εἶχαν κόψει τὸ μνημόσυνο τοῦ βασιλέα καὶ ὄχι ἐπειδὴ δὲν μνημόνευαν τὸν Πάπα, ὅπως κάποιοι λένε, αὐτὸ οὔτε κἂν τὸ συζητούσαν οἱ Ἁγιορείτες.

«Ἀφοῦ λοιπὸν γέμισε μὲ θυμὸ, ἀπέστειλε σὲ ἐμᾶς πλῆθος δημίων, τοὺς πλέον σκληροὺς καὶ φοβεροὺς ὑπασπιστές του. Μόλις αὐτοὶ ἔφτασαν σὲ ἐμᾶς ὤρμησαν ὅπως οἱ ἄγριοι σκύλοι πάνω στὰ πρόβατα... Τοὺς μὲν ποιμένες τῶν μοναχῶν ἀπέστειλαν τότε ἀλυσσοδεμένους στὸν βασιλέα, τὰ δὲ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ διεσκόρπισαν στὶς ἐξορίες σὰν νὰ ἦσαν σκλάβοι... Στὸ τέλος, ὅμως, ὅταν ἀντιλήφθηκε ὅτι αὐτὸ ἦταν ἀδύνατο,

3. βλ. *Οἱ Ἀγῶνες...*, ὡς ἄ., καὶ *ὑπὲρ τῶν Ἱερῶς ἠσυχασζόντων*, 2,2,2, Ε.Π.Ε. τόμ. Β', σ. 350.

4. βλ. *Οἱ Ἀγῶνες...*, ὡς ἄ., σ. 246.

ἄναψε ἐναντίον μας γιὰ τὰ καλὰ τὸ πῦρ τῶν βασάνων ἀπαιτῶντας νὰ κοινωνήσουμε μαζί του καὶ δι' αὐτοῦ μὲ τὴν λατινικὴ Ἐκκλησία, διαφορετικά, ἀπειλοῦσε νὰ μᾶς ἀφαιρέσει τὴν ζωὴ μὲ βίαιο τρόπο»⁵. Βλέπουμε ὅτι κοινωνοῦντες μὲ τοὺς Λατινόφρονες, εἶναι σὰν νὰ κοινωνοῦν μὲ τοὺς Λατίνους. Αὐτὸ ἰσχύει καὶ σήμερα στὶς σχέσεις μας καὶ μὲ τοὺς οἰκουμενιστές.

Ἐπίσης, ἄλλος Ἀγιορεΐτης, ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Ἐσφιγμενίτης, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἀφοῦ πρῶτα ἀσκήθηκε καὶ διακρίθηκε ὡς μοναχὸς σὲ διάφορες Μονὲς ὅπως στὴν Ἱ. Μ. Ἐσφιγμένου τοῦ Ἄθωνος, στὰ ὄρη τοῦ Γαλησίου καὶ Γάνους, τότε κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἡσυχαστικῆς του ζωῆς στὸν Ἄθωνα, λόγω τῶν πιέσεων τοῦ αὐτοκράτορα νὰ πειθαρχήσουν οἱ μοναχοί, ἀναγκάσθηκε ὁ Ἅγιος, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι μοναχοὶ νὰ ἀναχωρήσουν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος. Κατέφυγε πάλι στὸ ὄρος τοῦ Γάνου καὶ ἐκεῖ ὄχι μόνον δὲν σιωποῦσε γιὰ τὴν πίστη, ἀλλὰ ἐδίδασκε, ὄχι μόνον στὴν ἔρημο, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ στὶς πλατεῖες, τὴν ἀκεραιότητα τῆς πίστεως⁶.

Ὁ τότε ἐπίσκοπος Γάνου «...πού εἶχε διοριστεῖ ἀπὸ τὸν Βέκκο, ἐξοργίσθηκε μὲ τὸν ἅγιο καὶ τὸν κάλεσε μαζί μὲ τοὺς μαθητὲς του. Στὴν ἀρχὴ λοιπὸν προσπαθεῖ μὲ τὸ καλὸ νὰ τοὺς πείσει νὰ τοὺς ἀποσπάσει ἀπὸ τὴν εὐσέβεια... Στὴν συνέχεια ἀπαιτοῦσε ἀπὸ αὐτοὺς νὰ συμμετάσχουν μαζί τους τοῦλάχιστον στὴν προσευχὴ πρὸ τῆς τραπέζης καὶ νὰ φάγουν ἀπὸ τὸ κοινὸ φαγητό. Ὅταν ὁμως εἶδε ὅτι ὁ ἅγιος ἦταν καὶ σ' αὐτὸ ἀνένδο-

5. ὡς ἄ., σ. 247.

6. βλ. ὡς ἄ., σ. 249.

τος καὶ παρουσίαζε στὴν συζήτηση τὸν ἰ΄ Ἀποστολικὸ Κανόνα, ποὺ λέγει ὅτι «ἐὰν κάποιος συμπροσευχηθεῖ μὲ ἓναν ἀκοινώνητο, ἔστω καὶ μέσα σὲ σπίτι, νὰ εἶναι καὶ αὐτὸς ἀκοινώνητος», δὲν μπόρεσε πλέον νὰ ἀντέξει τὴν ἀπτότητα καὶ θαρραλέα εὐθύτητα τοῦ μεγάλου Πατρός. Ἀφοῦ λοιπὸν κυριεύτηκε ἀπὸ θυμὸ, σηκώνεται ἀπὸ τὸν θρόνο του, καὶ ἀρπάζει τὸν μέγα ἅγιο ἀπὸ τὴν σεβάσμια γενειάδα, τὸν ρίχνει κάτω καὶ μὲ τὰ δύο χέρια του τὸν χτυποῦσε, τὸν ἔσερνε καὶ τὸν κατεξέσκιζε...»⁷.

Πόση ἀκρίβεια εἶχε ὁ ἅγιος, ἐπειδὴ ἦταν λατινόφων ὁ ἐπίσκοπος, τὸν θεωροῦσε ἀκοινώνητον καὶ δὲν δέχθηκε καθόλου νὰ συμπροσευχηθεῖ, μαζί του, πόσω μᾶλλον μὲ αἰρετικούς! Τότε βέβαια καὶ ὁ ἐπίσκοπος μὲ πολλὴ «εὐγένεια» τὸν περιποιήθηκε... Αὐτὸς ὁ ἅγιος, μετὰ τὸν θάνατο τοῦ αὐτοκράτορα Μιχαήλ, ἔγινε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (1289) διὰ τὴν πολλὴν του ἀρετὴ καὶ ἀγιότητα. Τὸ κριτήριον, λοιπὸν, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι, ὅτι πάντοτε οἱ αἰρετικοί, ὑβρίζουν, συκοφαντοῦν, διώκουν καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι διώκονται.

Ἄλλος Ἄγιορείτης Ὁμολογητὴς εἶναι ὁ ὁσίος Ἡσαΐας, συνασκητὴς τοῦ ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου, τὸν ὁποῖο ἀναφέρει ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης: «Οὗτος ὁ μακάριος ἔπαθε πολλὰ κακὰ ἀπὸ τὸν βασιλέα Μιχαήλ τὸν Παλαιολόγον τὸν λατινόφρονα, διατὶ δὲν ἤθελε νὰ συγκοινωνήσῃ μὲ τὸν τότε Πατριάρχην τὸν Βέκκον διὰ τὴν καινοτομίαν τοῦ Ὁρθοδόξου Δόγματος, ἀλλὰ θεῖω ζήλω κινούμενος ἠγωνίσθη πολλὰ ὑπὲρ τῆς

7. Ἰωσήφ Καλοθέτου, Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Ἀθανασίου, Δ. ΤΣΑΜΗ, Ἰωσήφ Καλοθέτου συγγράμματα, σσ. 478-480.

Ὁρθοδοξίας, καὶ μὲ τὴν ἀκούραστον διδασκαλίαν του ἤνωσεν ὅλους μὲ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ πλέον τελεώτερον»⁸.

Ὁ ἅγιος καὶ ἐδῶ διώκεται ὄχι διότι δὲν δεχόταν τοὺς Παπικούς, ἀλλὰ, διότι δὲν ἤθελε νὰ συγκοινωνήσει μὲ τὸν λατινόφρονα πατριάρχη. Ἐπίσης, ὁ ἅγιος Νικόδημος ἀναφέρει καὶ ἄλλους δύο μαθητὲς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου, τὸν Ὁσιο Ἰωσήφ καὶ τὸν Ὁσιο Νικόλαο, ὅπου καὶ οἱ δύο ὑπέφεραν διὰ τὴν Ὁρθόδοξο πίστη⁹. Ἔτσι, οἱ Ἅγιοι κατηχοῦσαν τοὺς μαθητὰς τους, ἐνῶ σήμερα ὅλα αὐτὰ τὰ θεωροῦν «ζηλωτικά»...

Τὸ τραγικὸ τέλος ὅλης αὐτῆς τῆς ἱστορίας εἶναι, ὅτι ὁ αὐτοκράτορας ὅλα αὐτὰ τὰ ἔκανε ἀπὸ τὴν ἄκρατη φιλοδοξία του καὶ ὄχι βέβαια, γιὰ τὸ καλὸ τοῦ λαοῦ καὶ γιὰ νὰ ἀποφύγει τὸν πόλεμο μὲ τοὺς Σταυροφόρους, κ.λπ. Ἀλλὰ τὸ ἔκανε γιὰ νὰ τὰ ἔχει καλὰ μὲ τὸ ἰσχυρὸ κράτος τοῦ Πάπα καὶ τοὺς ἠγεμόνες τῆς Δύσεως, γι' αὐτὸ ἐπιδίωκε καὶ τὴν ἔνωση μὲ τὸν πάπα. Παρατηροῦμε διαχρονικά, ὅτι τὸ πάθος τῆς φιλοδοξίας εἶναι ἐκεῖνο πού ὠθεῖ σὲ κάθε αἴρεση. Τὸ πάθος αὐτὸ ἔχει καταστρεπτικὰς ἐπιπτώσεις καὶ στὸ κοινωνικὸ σύνολο, διότι ὁ φιλόδοξος δὲν κάνει κακὸ μόνον στὸν ἑαυτὸ του, ὅπως γίνεται μὲ τὰ ἄλλα πάθη, ἀλλὰ κάνει κακὸ καὶ στὴν Ἐκκλησία καὶ στὴν κοινωνία.

Βλέποντας οἱ μετέπειτα πάπες τῆς Ρώμης τὴν ἐξέλιξη τῶν πραγμάτων, «δὲν ἐβράδυναν νὰ κατανοήσουν καλῶς, ὅτι πάντα τὰ περὶ τῆς ἐνώσεωςπραχθέντα ἦσαν

8. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, *Νέον Ἐκλόγιον*, Βενετία 1813, σσ. 337, 338.

9. βλ. ὡς. ἄ., σσ. 332, 333.

μάταια, διότι οὐ μόνον οἱ τοῦ Ἁγίου Ὁρους μοναχοὶ ἀπεδοκίμαζον αὐτήν, ἀλλὰ καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐχλεύαζον τὴν ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος γενομένην τοιαύτην ἔνωσιν»¹⁰.

Τότε ὁ πάπας Μαρτίνος ὁ Δ', βλέποντας αὐτὴ τὴν ἀδυναμία τῶν λατινοφρόνων, ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, καὶ τὸν μαρτυρικὸν ἀγῶνα τῶν Ὀρθοδόξων ἀπὸ τὸ ἄλλο, «τοὺς μὲν πρεσβευτὰς δυσμενῶς ἀπέμπεψεν, τὸν δὲ αὐτοκράτορα Μιχαὴλ ἀφορισμῶ καθυπέβαλεν, ὡς δῆθεν μὴ εἰλικρινῶς τὴν ἔνωσιν ποιησάμενον»¹¹.

«Ταῦτα μαθὼν ὁ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ ...τοσοῦτον ὠργίσθη διὰ τὴν τοῦ Πάπα αὐθάδειαν καὶ ἀναισχυντίαν, ὥστε καὶ τοῦ διακόνου, μέλλοντος μνημονεύειν τοῦ Πάπα κατὰ τὸ σύνηδες ἐν τῇ λειτουργίᾳ, ὁ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ μεγάλη τῇ φωνῇ εἰς ἐπήκοον πάντων ἐκώλυσεν αὐτὸν κελεύσας ἵνα μὴ εἰς τὸ ἐξῆς μνημονεύωσιν αὐτοῦ. Καὶ οὕτω διέστησαν ἀπ' ἀλλήλους ἐκεῖνοι, οἵτινες ἠγωνίζοντο νὰ ἐνώσωσι τοὺς ἄλλους. Μετὰ τὰ γεγονότα ταῦτα ὁ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ ἐπεχείρησεν ἐκστρατείαν κατὰ τοῦ ἄρχοντος τῆς Θετταλίας Ἰωάννου, καθ' ἣν στρατοπεδεύων παρὰ τινι κώμῃ, τοῦ Παχωμίου καλουμένη, ἀπέθανε ἀπροσδοκίτως τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1282. Τότε δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀνδρόνικος, βαρῶς φέρων τὴν παρατροπὴν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὀρθοῦ δόγματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, παρῶν ἐκεῖ, οὐδὲ τῆς νενομισμένης ταφῆς ἠξίωσεν, ἀλλὰ σορῶ λίθων ἐκάλυψεν αὐτόν, ἵνα μὴ τῶν θηρίων βορὰ γένηται, ἡ δὲ Σύνοδος ἐστέρησε τῶν νενομισμένων μνημο-

10. βλ. ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ, ὡς ἄ., σ. 112.

11. ὡς ἄ. σ. 112.

σύνων. Ταύτην τὴν συνοδικὴν ἀπόφασιν ἐπεβεβαίωσε καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Μιχαὴλ, Θεοδώρα, διὰ λιβέλου, γράφοντος: “Ἐπεὶ δὲ τῇ αὐτῇ ἀγίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἔδοξε καὶ τὸν ἐμὸν αὐθέντην καὶ βασιλέα καὶ ὁμόζυγον τελευτήσαντα μὴ ἀξιῶσαι μνημοσύνων τῶν νενομισμένων, δι’ ἣν αἰτίαν τῆς ρηθείσης ὑποθέσεως καὶ τῆς ἐντεῦθεν συγχύσεως, ἡ βασιλεία μου, τὸν τοῦ Θεοῦ προτιμῶσα φόβον καὶ τὴν εἰς τὴν ἀγίαν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν εὐπείθειαν, στέργει καὶ καταδέχεται τὸ δόξαν ἐπὶ τούτῳ αὐτῇ καὶ οὐ μὴ ποτὲ ἀναγκάσει μνημόσυνα ποιεῖν ἐπὶ τῷ αὐθέντῃ μου καὶ συζύγῳ μου... Ἐπεταὶ γὰρ κατὰ πάντα καὶ ἀκολουθεῖ τῇ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ” »¹².

12. βλ. ὡς ἄ., σσ. 112, 113.

Ὁ ὑπέρμαχος τῆς Ὁρθοδοξίας
Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΗΣΥΧΑΣΤΙΚΕΣ ΕΡΙΔΕΣ

1. Ὁ ὀρθολογικὸς Οὐμανισμὸς τῆς Δύσεως

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Λατινόφρονος Μιχαὴλ Η΄ Παλαιολόγου καὶ τὴν νίκη τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ τῶν λατινοφρόνων, ἡ Ἐκκλησία, ἀφοῦ γιὰ λίγο ξεκουράστηκε εἰσέρχεται καὶ πάλι σὲ νέους ἀγῶνες ὑπὲρ πίστεως. Τώρα ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσει μία ἄλλη κεφαλὴ τοῦ πολυκέφαλου δράκοντος τοῦ Παπισμοῦ, τὴν σχολαστικὴ ὀρθολογιστικὴ ἀντίληψη τῶν Παπικῶν περὶ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ἁγιορείτικος Μοναχισμὸς, πλούσιος καὶ πάλι ἀπὸ πνευματικὰ ἀναστήματα, προσέφερε ἓνα ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα τέκνα του, τὸν Μέγα καὶ θεοφόρο Πατέρα, τὸν Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶ. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος, γόνος ἀρχοντικῆς οἰκογενείας, τέκνον Συγκληπικοῦ καὶ νηπτικοῦ ἀγίου πατρός, ἀφοῦ ἐξεπαιδεύθη στὴν θύραθεν καὶ ἐκκλησιαστικὴ παιδεία λαμπρῶς, εἰκοσαετῆς ὄν, ὡς ἔλαφος διψῶσα τρέχει στὸν ἱερὸν Ἴθωνα γιὰ νὰ ἐπιδοθεῖ σὲ ἀσκητικὰ παλαίσματα γιὰ τὴν κάθαρση τῶν παθῶν καὶ στὴν καλλιέργειαν τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν. Ἀφοῦ ἀξιώθηκε τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀνέρχεται πνευματικὰ καὶ γίνεται μέτοχος τῆς χάριτος τοῦ ἀκτίστου θαβωρείου φωτός.

Ὁ ἡσυχασμός, κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα γνώρισε μεγάλη ἀνθήση σ' ὅλην τὴν ἑλληνορωμαϊκὴν χριστιανοσύνην καὶ ἰδιαίτερος στὸ Ἅγιο Ὄρος. Τότε δέχθηκε τὴν ἐπίθεσιν ἐνὸς φιλοσόφου, τοῦ καλαβροῦ μοναχοῦ Βαρλαάμ, ποὺ τὸ 1330 ἦλθε ἀπὸ τὴν Ἰταλία στὴν Κωνσταντινούπολη. Ὁ Βαρλαάμ, ἑλληνιστὴς καὶ κάτοχος τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ὑπῆρξε ἔνθερος ὑποστηρικτὴς τῆς πλατωνικῆς καὶ Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας.

Ἀφορμὴ γιὰ τὶς πρῶτες ἀντιδράσεις τῶν Ὀρθοδόξων κατὰ τοῦ Βαρλαάμ ἦταν μιὰ σειρὰ ἀπὸ πραγματείες ποὺ ἐξέδωσε ὁ Βαρλαάμ ἀπὸ τὶς συζητήσεις ποὺ εἶχε μὲ τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ πάπα στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 1333-34, μὲ τὸν τίτλο «Κατὰ Λατίνων».

Ὁ Παλαμᾶς, καλούμενος ἀπὸ τοὺς φίλους του ἡσυχαστὴς τῆς Θεσσαλονίκης, ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ὀρθοδοξίας. Στὴν πραγματεία τοῦ Βαρλαάμ «Κατὰ Λατίνων», ὁ Παλαμᾶς ἐκθέτει μὲ τοὺς δύο «Ἀποδεικτικούς Λόγους» του, τὴν Ὀρθόδοξην θεολογικὴν διδασκαλίαν καὶ παράδοσιν καὶ ἀποκρούει κάθε χρῆσιν διαλεκτικῆς μεθόδου καὶ ὀρθολογιστικῶν συλλογισμῶν στὰ θέματα τῆς πίστεως.

Ὁ Βαρλαάμ βλέποντας τελικῶς τοὺς ἡσυχαστὴς ὡς προσωπικοὺς ἀντιπάλους του στὰ φιλόδοξα σχέδιά του γιὰ τὴν κοινωνικὴ καὶ τὴν φιλοσοφοθεολογικὴ του καταξίωση, ἄρχισε νὰ ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἡσυχαστῶν μοναχῶν ἀποκαλώντας αὐτοὺς εἰρωνικῶς «ὄμφαλοσκόπους», γιὰ τὸν τρόπο τῆς νοερᾶς προσευχῆς.

Τότε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ἀπαντᾷ μὲ τὴν «πρώτην τριάδα» καί, στὴν συνέχεια, μὲ ἄλλες δύο τριάδες, στὴν πραγματεία του «Υπὲρ τῶν ἱερῶς ἡσυχασζόντων». Σ' αὐτὴν, ἀναφέρεται στὸ θέμα τῆς θύραθεν παι-

δείας σὲ σχέση μὲ τὴν σωτηρία (πρῶτο βιβλίο), γιὰ τὴν κατοχὴ τοῦ νοῦ κατὰ τὴν προσευχὴ ἐντὸς τοῦ σώματος (δεύτερο βιβλίο) καὶ στό θεῖο Φῶς καὶ τὴν τελείωση τοῦ ἀνθρώπου (τρίτο βιβλίο).

Ὁ Βαρλαάμ ὁμῶς σκλήρυνε τὴν στάση του καὶ πῆγε στὴν Κωνσταντινούπολη, ὅπου ἐνώπιον τῆς Συνόδου κατήγγειλε τὸν Ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ καὶ τοὺς ἡσυχαστὲς μοναχοὺς. Ὁ Ἅγιος ἐπιστρέφει στό Ἅγιον Ὅρος γιὰ ἐνίσχυση καὶ κατοχύρωση τοῦ ἀγῶνα του. Παρουσιάζει ἐνώπιόν τους πρὸς ἔγκριση τὸ θεολογικὸ ἔργο του. Τὸ ἔργο αὐτὸ ἐγκρίθηκε καὶ ὑπογράφηκε ἀπὸ τοὺς Ἄγιορειτὲς καὶ τὸν ἐπίσκοπο Ἱερισσοῦ καὶ εἶναι γνωστὸ ὡς «*Ἀγιορειτικὸς Τόμος ὑπὲρ τῶν ἱερῶς ἡσυχάζοντων*»¹.

Αὐτὸ εἶναι κάτι ποὺ τιμᾶει πολὺ τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ δείχνει πόσο μεγάλη σημασία εἶχε πάντοτε ἡ συμβολὴ του στοὺς ἀγῶνες ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς παραδόσεως.

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς προσκλήθηκε ἀπὸ τὴν Σύνοδο στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἀνεχώρησε συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς κορυφαίους συνεργάτες του, τοὺς μοναχοὺς Ἰσίδωρο, Μᾶρκο καὶ Δωρόθεο, ἔχοντας καὶ τὴν θεολογικὴ συμπαράσταση τῶν λογίων μοναχῶν Δαυῖδ Δυσιπάτου καὶ Ἰωσήφ Καλοθέτου. Ὁ Ἅγιος, ποὺ εἶχε κληθεῖ ὡς κατηγορούμενος, εὔρε στὴν βασιλεύουσα ἐπηρεασμένους ἀπὸ τὸν Βαρλαάμ, τόσο τὸν ἀπλὸ λαό, ὅσο καὶ τὴν ἀνωτέρα τάξη καὶ τοὺς ἐπισκόπους.

1. βλ. Ἀρχιμ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ, Δρ Καθηγ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, *Θεολογία καὶ Γραμματεία ἀπὸ τὸν 9 αἰ. καὶ ἔξῃς*, σσ. 21, 22.

2. Ὁ Ρωμαϊκός-Βυζαντινὸς Οὐμανισμὸς

Στὴν Κωνσταντινούπολη εἶχε ἀρχίσει νὰ πνέει ἕνας οὐμανιστικὸς ἄνεμος ἐκ τῆς Δύσεως.

«Ἦδη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ λατινόφρονος Μιχαὴλ Η΄ τοῦ Παλαιολόγου, εἶχε ἀρχίσει νὰ ἀναπτύσσεται ἡ οὐμανιστικὴ ἀναγέννηση, ποὺ ἔχει τὶς ρίζες τῆς στὸν φιλόσοφο Μιχαὴλ Ψελλὸ καὶ Ἰωάννη τὸν Ἰταλὸ (ΙΑ΄ αἰ.). Ἐμφανίζονται λοιπὸν καὶ στὴν Ἀνατολὴ οἱ πρῶτοι Ἑλληνες-Βυζαντινοὶ οὐμανιστές, ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τοὺς δυτικούς οὐμανιστές. Ἄν καὶ ὁ βυζαντινὸς οὐμανισμὸς δὲν διαπνέονταν ἀπὸ ἀντιθρησκευτικὸ πνεῦμα, ὅμως ἔδινε στὴν ἀποκάλυψη δευτερεύουσα σημασία, ἐνῶ τὴν πρώτην θέση κατεῖχε ἡ ἀνθρωπιστικὴ παιδεία. Ἡ χριστιανικὴ αὐθεντία ἀντικαταστάθηκε μὲ τοὺς μεγάλους φιλοσόφους τῆς ἀρχαιότητος. Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἄσκησαν μεγάλη ἐπίδραση καὶ ἡ διδασκαλία τοὺς μπῆκε σὲ ὅλες τὶς ἀνώτερες σχολὰς τοῦ Βυζαντίου. Ἡ ἀρχαία φιλοσοφία ὑπῆρξε τὸ βασικὸ κριτήριον γιὰ τὴν ἐρμηνεία τῶν διαφορῶν θεολογικῶν προβλημάτων»².

Ἡ φιλοσοφία ἀσκεῖ ἀρνητικὸ ρόλο, ὅταν ὑπερτονίζεται ἡ ἀξία τῆς εἰς βάρος τῆς ἐξ ἀποκαλύψεως πνευματικῆς καὶ θεοποιοῦ Ὁρθοδόξου χριστιανικῆς ζωῆς.

Ἔτσι, οἱ Λατινομαθεῖς βυζαντινοὶ ἀνθρωπιστὲς ἄρχισαν νὰ ἐξελληνίζουν τὰ ἔργα τοῦ Αὐγουστίνου καὶ νὰ μεταφράζουν τὰ ἔργα τοῦ Θωμᾶ Ἀκινάτη, ὅπως ὁ Μάξιμος Πλανούδης (1260-1310), οἱ ἀδελφοὶ Δημήτριος (1325-1398) καὶ Πρόχορος Κυδώνης (1330-1370). Κατ' αὐτὸν

2. βλ. ὡς ἄ., σ. 35.

τὸν τρόπο, εἰσέρχεται ἡ Αὐγουστίνειος “Θεολογία” στὴν Κωνσταντινούπολη, καὶ ἀρχίζει στὴν οὐσία ἡ σύνθεσις Χριστιανισμοῦ καὶ Πλατωνισμοῦ-Νεοπλατωνισμοῦ, καθὼς καὶ ἡ Σχολαστικὴ Ἀκινάτειος Θεολογία. Ὡς, ἀντίρροπη πνευματικὴ δύναμη πρὸς αὐτὴ τὴν οὐμανιστικὴ Δυτικὴ Θεολογία ἀντέτεινε ὁ Μοναχισμὸς τῆ Θεολογία τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἐξέφραζαν οἱ μοναχοί-ἡσυχαστὲς μὲ ἐκπρόσωπο τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ καὶ τὴν χορεία τῶν ἀγιορειτῶν ἡσυχαστῶν.

Ὁ Ἠσυχασμὸς εἶναι τρόπος ζωῆς, μὲ τὸν ὁποῖο πραγματώνεται ἡ ἔνωσις τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεὸν στὴν ἡσυχία καὶ τὴν μόνωσι, μὲ τὴν ἐξάσκησι τῆς ἀδειάλειπτης νοερᾶς προσευχῆς. Ὁ ἡσυχασμὸς στηρίζεται στὸν μακαρισμὸ «μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται». Οἱ ἡσυχαστὲς ἔχουν ὡς πρότυπο τὸν θεόπτη Μωϋσῆ καὶ τοὺς λοιποὺς θεόπτες ἁγίους, ποὺ ἀξιώθηκαν νὰ δοῦν τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ μὲ τὰ σωματικὰ τοὺς μάτια. Ὁ Ἠσυχασμὸς εἶναι συνέχεια τοῦ ἀρχηγόνου μοναχισμοῦ τῆς ἐρήμου. Τὸν ΙΔ΄ αἰ. γνώρισε μεγάλη ἄνθισσι σὲ ὅλη τὴν Ρωμιοσύνη καὶ ἰδιαίτερα στὸ Ἅγιον Ὄρος, ἀπὸ ὅπου μεταδόθηκε καὶ στοὺς ἄλλους Ὁρθοδόξους λαοὺς, στὰ Βαλκάνια καὶ τὴν Ρωσία.

Ὁ Βαρλαάμ, ἄγευστος ἀπὸ τὴν θεοπτικὴ αὐτὴ ἐμπειρία, ἄρχισε νὰ κατηγορεῖ τοὺς μοναχοὺς ὡς «ὄφθαλμοσκοποὺς» καὶ μασσαλιανούς, ὅτι δηλαδὴ, δῆθεν ἰσχυρίζονταν ὅτι βλέπουν τὴν οὐσία τοῦ Θεοῦ. Ἄρχισαν ἔτσι οἱ λεγόμενες «ἡσυχαστικὲς ἔριδες», γιὰ τὶς ὁποῖες ὑπάρχουν πολλὰς ἀπόψεις γιὰ τὶς αἰτίες τους. Γίνεται λόγος γιὰ σύγκρουσι μετὰξὺ τῶν ἀριστοτελικῶν, πλατωνικῶν καὶ ὀρθολογιστῶν ἀπὸ τὴν μία καὶ τῶν μυστικῶν καὶ

«ἡσυχαστῶν» ἀπὸ τὴν ἄλλην, Ἀνατολῆς καὶ Δύσης κ. ἄ.

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, στὶς κατηγορίες τοῦ Βαρλαάμ ἀπαντᾷ ὅχι μὲ φιλοσοφικούς στοχασμούς, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐμπειρία τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ τὴν δική του θεοπτικὴ προσωπικὴ ἐμπειρία. «*Θεῖον μὲν ἐστὶ καὶ ἄκτιστον τὸ φῶς ἐκεῖνο καὶ θεότης παρὰ τῶν ἁγίων ὀνομάζεται· οὐκ ἔστι δὲ οὐσία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐνέργεια καὶ χάρις καὶ δόξα καὶ λαμπρότης ἐκ τῆς θείας οὐσίας εἰς τοὺς ἁγίους πεμπομένη... μετεχομένη δὲ ὑπὸ τούτων*»³. Ὁ μέγας Γρηγόριος διέκρινε τὴν θεία οὐσία ἀπὸ τὶς ἄκτιστες ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς ἐκφράζεται διπλᾶ, ὡς οὐσία καὶ ὡς ἐνέργειες. Ἡ οὐσία παραμένει παντελῶς ἄγνωστη καὶ ἀκατάληπτη, οἱ ἐνέργειες ὅμως τοῦ Θεοῦ, ποὺ ὑποπίπτουν στὴν ἀντιληπτικὴ λειτουργία τοῦ ἀνθρώπου, γίνονται γνωστές. Ὁ Θεὸς γνωρίζεται ἀπὸ τὶς ἐνεργείες Του, καὶ γι' αὐτὸ μετέχεται, γίνεται μεθεκτός, ἀφοῦ πρῶτα ὁ ἄνθρωπος καθαρισθεῖ καὶ φωτισθεῖ, τότε θεοῦται κατὰ Χάριν.

«*Ἀπὸ παλαιὰ ἐγινόταν συζήτησι μεταξὺ ὀνοματιστῶν καὶ πραγματιστῶν γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῶν ἰδεῶν. Σ' αὐτὴ τὴν συζήτησι βέβαια περιλαμβάνονταν καὶ τὰ ἰδιώματα τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὸ θέμα ἀπετέλεσε ἀντικείμενο συζητήσεων γιὰ τὸν ἡσυχασμό, διότι ὁ Βαρλαάμ ἦταν ὀνοματιστής. Κατὰ τὴν ἄποψί του τὰ ἰδιώματα τοῦ Θεοῦ, οἱ ἐνέργειες δηλαδή, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἀπλᾶ ὀνόματα ἢ πλάσματα φαντασίας καὶ σύμβολα. Ἡ ἄρνησις ὅμως τῆς πραγματικῆς ὑπάρξεως τῶν ἰδιωμάτων τοῦ Θεοῦ ὠδηγοῦσε σὲ ἄρνησι καὶ τοῦ ὅλου χριστιανικοῦ οἰκοδομίματος. Μὲ τὴν παραπάνω*

3. βλ. ὡς ἄ. σσ. 36, 37.

διάκρισι τοῦ Παλαμᾶ, ἐνῶ ἡ οὐσία [τοῦ Θεοῦ] παραμένει ἀγνωρίστη, εἶναι δυνατὴ ἡ γνῶσις του διὰ τῶν ἐνεργειῶν, ποὺ ὑποπίπτουν στὴν ἀντιληπτικὴ λειτουργία τοῦ ἀνθρώπου, ἐφ' ὅσον αὐτὸς φθάσει σὲ κάποιο σημεῖο τελειότητος μὲ τὴν πνευματικὴ ἄσκησι. Ἐπομένως, ὅταν ὁμιλοῦμε γιὰ γνῶσι τοῦ Θεοῦ, ἐννοοῦμε γνῶσι τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι τῆς οὐσίας του.

“Τοῦ Θεοῦ τὸ μὲν ἄγνωστόν ἐστὶ τὸ δὲ γνωστόν καὶ τὸ μὲν ἄρητον τὸ δὲ ρητόν. Ἄγνωστος ἐστὶν ὁ Θεὸς ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν, γνωστός δὲ ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν φυσικῶν ἐνεργειῶν”⁴.

«Τὴν 10ην Ἰουνίου τοῦ 1341, συνεκλήθη Σύνοδος στὸν ναὸ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, ὅπου ἔλαβον μέρος ὁ αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος ὁ Γ', ὁ Πατριάρχης Ἰωάννης Καλέκας καὶ σύμπας ὁ ἀνώτερος κληρὸς, πλῆθος μοναχῶν ἐξ Ἁγίου Ὁρους, ἡγούμενοι διαφόρων Μονῶν, συγκλητικοί, στρατηγοί, φιλόσοφοι, λόγιοι καὶ πλῆθος λαοῦ, σχεδὸν σύμπασα ἡ Πόλις. Ὁ Ἅγιος ἀνέπτυξε μὲ θαυμαστὸ τρόπο τὴν Ὁρθόδοξη θεολογία καὶ μετέστρεψε ὅλους πρὸς τὴν εὐσέβειαν. Ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ἔμειναν ἔκπληκτοι ἀπὸ τὴν θεολογικὴ διδασκαλία του καὶ ἔλεγον γιὰ τὸν Ἅγιο ὅτι ἔχει “Θεοῦ φωνάς... καὶ νοῦν ἱερόν, μᾶλλον δὲ νοῦν Χριστοῦ... καὶ στόμα θεολογίας καὶ δογμάτων ἱερῶν, δόξης ὀρθῆς στάθμην”⁵.

4. βλ. ΠΑΝ. ΧΡΗΣΤΟΥ, Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, Θεσσαλονίκη, 1978, σσ. 63-64.

5. ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ, Λόγος εἰς τὸν ἐν Ἁγίοις Πατέρα ἡμῶν Γρηγόριον Ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης, κεφ. 57, σ. 490.

Καὶ ὁ Πατριάρχης ὁμολογοῦσε ὅτι ὄφειλε μεγάλη εὐγνωμοσύνη στὸν θεῖο Γρηγόριο, ἐπειδὴ ἀπάλλαξε αὐτὸν καὶ τὴν Σύνοδον ἀπὸ τὴν πλάνη τοῦ Βαρλαάμ. Ἀπέδειξε ὁ Ἅγιος, ὅτι πιστῶς οἱ ἡσυχαστὲς ἀκολουθοῦσαν τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἁγίων Πατέρων.

Ἡ Σύνοδος ἐγνωστοποίησε μὲ ἐγκύκλιο τίς ἀποφάσεις της ποὺ καταδίκαιζαν ὅσα εἶπε ἢ ἔγραψε ὁ Βαρλαάμ κατὰ τῶν ἡσυχαστῶν μοναχῶν.

Ὁ Βαρλαάμ, ὑποκρινόμενος μετάνοια ζήτησε συγγνώμη ἀπὸ τὸν ἅγιο καὶ τοὺς ἡσυχαστὲς, οἱ ὁποῖοι ἔσπευσαν καὶ τὸν ἐνεγκάλισθησαν λέγοντες ὅτι οἱ μοναχοὶ δὲν ἐπιθυμοῦν «*γνήνων ἔνεκα καὶ φθειρομένων πραγμάτων τοσοῦτον ἐνστήσασθαι ἀγῶνα, ἀλλ' ἵνα μὴ εἰς πλείους διανεμηθέντος τοῦ κακοῦ, διεφθαρμένων δογμάτων ἀνάπλευς γένηται ἢ Ἐκκλησία*». Οἱ μοναχοὶ γνωρίζουν καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ εἶναι εἰρηνικοὶ μὲ ὅλους καὶ ταπεινοί, ἀλλὰ ὅμως ὅταν εἶναι γιὰ θέματα πίστεως τότε «*ἐν οἷς δὲ Θεὸς ἐστὶ τὸ κινδυνευόμενον, ὄξεις εἶναι καὶ ἀδυσωπῆτους, καὶ μίτε πρὸς τὴν ἀδοξίαν δυσχεραίνειν, μίτε πρὸς τὸν παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἔπαινον μαλακίζεσθαι [=ἀποχαυνώνονται]*»⁶.

Ὅλοι τότε μὲ πολλὰ ἐγκώμια ἐπαινοῦσαν τὸν Ἅγιον καὶ τὸν ἀποκαλοῦσαν: «*διδάσκαλον εὐσεβείας, καὶ κανόνα δογμάτων ἱερῶν, καὶ στῦλον τῆς ὀρθῆς δόξης, καὶ πρόμαχον Ἐκκλησίας, καὶ βασιλείας εὐσεβοῦς καύχημα, καὶ πᾶν ὅ,τι γε τῶν καλλίστων μετὰ μεγάλου τοῦ θαύματος τὸν Γρηγόριον ἀπεκάλουν*»⁷. Ὁ Βαρλαάμ

6. Βλ. ὡς ἄ. σ. 490.

7. ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ, *Ἀναίρεσις*, Ε.Π.Ε τόμ. 3, σ. 594.

τότε «τὴν μεταμέλειαν ὑποκρίνεται καὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀληθείας». Δυστυχῶς, ὁ Βαρλαάμ δὲν μετενόησε, ἀλλ' ἐπέστρεψε στὴν Ἱταλία ἀπὸ ὅπου ἦλθε, τὸν εἶχαν στείλει. «*Ἀποδράς ὄχητο πρὸς τὸν πάπαν*» (Κλίμεντα τὸν Ε'), ὁ ὁποῖος «*ἀμείβων τοὺς ἐνζήλους μὲν, ἀλλ' ἀστόχους προπαγανδικοὺς ἀγῶνας*», ἄμειψε τὸν Βαρλαάμ, ὁ ὁποῖος ἔλαβε ὡς βραβεῖο ἀπὸ τοὺς Παπικοὺς παπικὸ ἐπισκοπικὸ θρόνο καὶ τὸν ἔκαναν ἐπίσκοπο Τέρακος.

Μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ βγαίνει σὰν συμπέρασμα ὅτι «... ὁ θεὸς τοῦ Βαρλαάμ δὲν εἶναι ὁ Θεὸς τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ ὁ θεὸς τῶν φιλοσόφων. Προβολὴ τοῦ ἀνθρώπου στὸν οὐρανὸ καὶ ὄχι ἀποκάλυψις τοῦ Ζῶντος Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο. Ὁ Βαρλαάμ κατ' οὐσίαν ἦταν στὴν γραμμὴ τοῦ Ἀρείου»⁸. Οἱ ἐξελίξεις ὁμῶς στὰ πολιτικὰ πράγματα πάλι ἐπηρέασαν τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἀνακινήθηκαν πάλι νέες θεολογικὲς ζυμώσεις. Μετὰ τὴν Σύνοδο συνέβησαν δύο σπουδαῖα γεγονότα. Ὁ θάνατος τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Γ' (15 Ἰουνίου 1341) καὶ ἡ φυγὴ τοῦ Βαρλαάμ.

Τότε ὁ Ἀλέξιος Ἀπόκαυκος, μέγας δούκας καὶ ἀρχιναύαρχος, ἀλλὰ καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ, ἔπεισε τὴν αὐτοκράτειρα Ἄννα, ὅτι αὐτὴ μποροῦσε νὰ κυβερνήσει μὲ τὴν συμπαράστασι αὐτοῦ καὶ τοῦ Πατριάρχου ὑπὲρ τοῦ ἀνήλικου υἱοῦ της. Ὁ Πατριάρχης τότε ἀρχίζει νὰ ἀναμιγνύεται διαρκῶς στὰ πολιτικὰ ζητήματα καὶ διεκδικεῖ τὴν θέσιν τοῦ ἀντιβασιλέα. Ὁ ἅγιος παρακινουῦσε πρὸς εἰρήνην καὶ ὁμόνοια. Ἡ συνετὴ

8. βλ. Ἀρχμ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΨΑΝΗ, Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, «Διδάσκαλος τῆς θεώσεως», σ. 17.

αὐτὴ στάση του σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν συκοφαντία ὅτι ἐπιθυμοῦσε τὸν πατριαρχικὸ θρόνο, ἐξόργισε τὸν Πατριάρχη καὶ ἄρχισε νὰ πολεμᾷ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ.

«Μετὰ τὴν καταδίκη τοῦ Βαρλαάμ ἡ σκυτάλη τοῦ ἀντιπυχασμοῦ περιέρχεται στὰ χέρια τοῦ Γρηγορίου Ἀκινδύνου. Ὁ Ἀκίνδυνος εὐρισκόταν στὴ μέση μεταξὺ δύο μερίδων. Συμφωνοῦσε μὲ τὸν Βαρλαάμ στὸ θέμα τῆς ταυτίσεως οὐσίας καὶ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὸν Παλαμᾶ στὸ θέμα τῆς ἡσυχαστικῆς προσευχῆς. Ὅταν ὁμως δόθηκε ἔμφαση στὸ δογματικὸ ἐκεῖνο θέμα [τῆς διακρίσεως οὐσίας καὶ ἐνεργείας], τότε διεχώρισε τὴν θέσι του καὶ ἔγινε ἀντίπαλός του μπῆκε σὲ μιὰ τραγικὴ περιπέτεια, ποὺ διέκοψε τὴν σταδιοδρομίαν του, ἡ ὁποία προβλεπόταν λαμπρῆ»⁹.

Ἄρχισε, λοιπὸν ἡ δεύτερη φάση μὲ τὴν ἀνακίνηση τῶν δογματικῶν θεμάτων. Ὁ Ἀκίνδυνος, παρὰ τὴν ἀπαγόρευση, ἐξακολουθοῦσε καὶ μετασυνοδικῶς νὰ ὀμιλεῖ κατὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἡσυχαστῶν. Ὁ Πατριάρχης, συμφιλιούμενος μὲ τὸν Ἀκίνδυνο, τοῦ ἐπέτρεπε νὰ διαδίδει τὶς αἰρετικές του δοξασίες. Ὁ ἅγιος καὶ οἱ ἡσυχαστὲς διαμαρτύρονταν, ἀλλὰ ὁ Πατριάρχης τοὺς ὑπέβαλε σὲ διωγμὸ.

Ὁ ἱερὸς Γρηγόριος τότε, ὄχι μόνον δὲν ἐδειλίασε, ἀλλὰ συνέχισε νὰ συγγράφει κατὰ τῆς αἰρέσεως μὲ πολλὰς θεολογικὰς πραγματείες. Ὁ Πατριάρχης προχωρεῖ καὶ χειροτονεῖ τὸν Ἀκίνδυνο· «κοινωνεῖ καὶ συνάπτει ἑαυτὸν Ἀκινδύνῳ τε καὶ τοῖς ἄλλοις»¹⁰.

Ἔτσι λοιπὸν εἰσάγει στὴν Ἐκκλησίαν «...ἀντὶ τοῦ μα-

9. βλ. ΠΑΝ. ΧΡΗΣΤΟΥ, ὡς ἄ., σ. 77.

10. ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ, Ἐπιστολές, 6, Ε.Π.Ε, τόμ. 4 σ. 478.

θητοῦ, τὸν προδότην, ἀντὶ... τοῦ Χριστοῦ, τὸν Ἀντίχριστο, τὸν ἀποστάτην καὶ πολέμιον τῆς ἀληθείας Ἀκίνδουνο»¹¹. Ὁ Πατριάρχης ὑπεράσπιζε, διὰ λόγου καὶ ἔργων, τὸν αἱρετικὸ Ἀκίνδουνο, ἐνῶ καταδίωκε τὸν Ἅγιο καὶ τὴν συνοδεία του.

Ὁ Ἅγιος μὲ τις «Ἀναιρέσεις» του ἐλέγχει τὸν Πατριάρχη ὡς «λαμπρότατον ψεύστην καὶ συκοφάντην προφανέστατον». Γράφει: «Αὐτός [ὁ Καλέκας]... δὲ ὑποβάλλει πολλαπλασίως τὸν ἑαυτοῦ σ' αὐτὲς τις ἀποκηρύξεις, ἀποχωρίζοντας πολλαπλῶς τὸν ἑαυτοῦ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁλόκληρο τὸ σύστημα τῶν Ὁρθοδόξων;»¹².

Ὁ Ἅγιος εἰρωνεύεται τὸν Καλέκα καὶ γράφει «Ἄραγε ἄφησε κανέναν νὰ ἔχη κοινωνία μὲ τὸν Θεό;» καὶ καταλήγει στὸ συμπέρασμα «Ἐφ' ὅσον ὁ Καλέκας [δὲν τὸν προσφωνεῖ οὔτε μὲ τὸ ὄνομά του] εἶναι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο καὶ τόσες πολλὰ φορὲς ἀποκομμένος ἀπὸ ὁλόκληρο τὸ πλήρωμα τῶν Ὁρθοδόξων, εἶναι κατὰ συνέπειαν ἀδύνατο νὰ ἀνίκηει στοὺς εὐσεβεῖς ὅποιος δὲν ἔχει ἀποχωρισθεῖ ἀπ' αὐτόν. Ἀντιθέτως, ὅποιος γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς εἶναι ἀποχωρισμένος ἀπὸ τὸν Καλέκα, τότε ἀνίκηει πράγματι στὸν κατάλογο τῶν Χριστιανῶν καὶ εἶναι ἐνωμένος μὲ τὸν Θεὸ κατὰ τὴν εὐσεβῆ πίστι»¹³.

11. ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ, Λόγος εἰς τὸν ἐν Ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Γρηγόριον Ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης, Δ. ΤΣΑΜΗ, Φιλοθεοῦ Κοκκίνου, Ἀγιολογικὰ ἔργα, Θεσσαλονίκη 1985, σ. 473.

12. βλ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ, Ἀναίρεσις Ἐξηγήσεως τόμου Καλέκα 13, Ε.Π.Ε., τόμ. 3, σ. 671.

13. βλ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ, Ἀναίρεσις Ἐξηγήσεως τόμου Καλέκα 13, Ε.Π.Ε., τόμ. 3, σ. 692.

Ἐδῶ φαίνεται σαφῶς, ὅτι ὁ Ἅγιος καὶ οἱ ἡσυχαστὲς μοναχοὶ εἶχαν διακόψει τὸ μνημόσυνο καὶ κάθε ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ τὸν Πατριάρχη. Ἐπίσης, καὶ ἐδῶ μᾶς δίδεται μία μαρτυρία γύρω ἀπὸ τὴν διαμάχη περὶ τοῦ ἂν εἶναι ὑποχρεωτικὸς ἢ δυνητικὸς ὁ ΙΕ΄ Κανόνας περὶ διακοπῆς τοῦ μνημοσύνου. Διότι ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μᾶς λέγει ὅτι, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀνήκει στοὺς εὐσεβεῖς [Ὄρθοδόξους] ὅποιοι δὲν ἀποχωρισθεῖ ἀπὸ τὸν Καλέκα τὸν Πατριάρχη, (διὰ τῆς διακοπῆς τοῦ μνημοσύνου του) κ.λ.π. καὶ ἐδῶ ὁ Καλέκας δέχθηκε μόνο σὲ κοινωνία ἕναν αἰρετικὸ τὸν Ἀκίνδυνο, πόσω μᾶλλον σήμερα ποὺ οἱ λατινόφρονες-οἰκουμενιστὲς συμπροσεύχονται μὲ τὸν πάπα καὶ τοὺς αἰρετικούς χωρὶς νὰ λαμβάνουν καθόλου ὑπ'ὄψιν τοὺς τὰ δόγματα!

Ἄς ἐπανέλθουμε ὅμως στὸν ἅγιό μας, τὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ, τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1342, κατέφυγε μὲ 16 μοναχοὺς στὴν Ἁγία Σοφία καὶ ζήτησαν τὴν σύγκληση Συνόδου. Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1343 συνελήφθη ὁ ἅγιος καὶ ὕστερα ἀπὸ μερικὰ συνοδικὰ «προσχήματα», τελικῶς, ὁ πατριάρχης Καλέκας τὸν ἀναθεμάτισε καὶ τὸν καθαίρεσε, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸν ἅγιο Ἰσίδωρο τὸν μετέπειτα Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, τὶς ὁποῖες πράξεις ὑπέγραψαν καὶ πολλοὶ ἐπίσκοποι καὶ οἱ εὐρισκόμενοι ἐν Κωνσταντινουπόλει, Πατριάρχες, Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας καὶ Γεράσιμος Ἱεροσολύμων. Τέλος, τὸν φυλάκισε στὶς φυλακὲς τῶν ἀνακτόρων, ὅπου ἔμεινε σχεδὸν τέσσερα χρόνια, μαζὶ μὲ πλῆθος πολιτικῶν κρατουμένων. Ἐπίσης, ἐδίωξε καὶ τοὺς ἄλλους ἡσυχαστὲς μοναχοὺς.

Ἐὰν ἐμεῖς οἱ σημερινοὶ ὀρθόδοξοι, ζοῦσαμε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, τί στάση θὰ κρατούσαμε ἔναντι τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ τῶν Ἱσυχαστῶν, τοὺς

ὁποίους τόσο τιμοῦμε σήμερα; Θὰ τοὺς θεωρούσαμε ὡς καθηρημένους, δὲν θὰ συλλειτουργούσαμε, δὲν θὰ τοὺς κοινωνούσαμε θὰ τοὺς ἀποφεύγαμε; Εἶναι θέματα τὰ ὁποῖα πολὺ σύντομα θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν. Θὰ πρέπει κάποτε νὰ τὰ τακτοποιήσουμε, διότι θὰ χρειασθεῖ νὰ πάrouμε θέση καὶ στάση δημοσίως.

Ὁ Καλέκας ἔνοιωθε παντοδύναμος καὶ θέλησε νὰ χειροτονήσει καὶ σὲ ἐπίσκοπο τὸν Ἀκίνδυνο, ὥστε νὰ ἔχει τὸ ἀνάλογο κῦρος. Ὅμως ἀντέδρασε ἡ αὐλή, διότι ὁ λαὸς τὸν εἶχε γιὰ αἱρετικό. Ἡ βασίλισσα Ἄννα τότε ἄλλαξε στάση, τὸν ἀποξένωσε καὶ συγκάλεσε Σύνοδο, τὸ 1347, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ υἱοῦ της. Ἡ Σύνοδος «ἔλυσε τὸν θεῖον Γρηγόριον ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, ἀκύρωσε πάντα τὰ καταδικαστικὰ ἔγγραφα τῶν κλειστῶν ψευδοσυνόδων, ἀνεκήρυξε τοὺς περὶ τὸν μέγαν Παλαμᾶν προμάχους τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ κατεδίκασε εἰς ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τὸν Καλέκαν ὡς ἀκινδυνόφρονα, διὰ τε τὴν ἀδικὸν καταδίκην τοῦ θεοῦ Ἡσυχαστοῦ καὶ διὰ τὴν ἀπόκλισίν του “πρὸς τὰ κακόδοξα δόγματα τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας, ἐν οἷς καὶ ἡ ἀναγνώρισις τοῦ πρωτείου τοῦ πάπα”»¹⁴.

Ἡ Σύνοδος διεκήρυξε τὴν πιστότητά της στὸν Συνοδικὸ Τόμο τοῦ 1341. Στὴν Σύνοδο αὐτὴ συμμετεῖχε, μαζὶ μὲ τοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ ὁ Πρῶτος τοῦ Ἁγίου Ὅρους Ἰσαάκ. Ἐνας ἀπὸ τοὺς στενοὺς συναγωνιστὲς τοῦ ἁγίου στὴν πίστιν, ἦταν καὶ ὁ ὄσιος Ἰωσήφ ὁ Καλόθετος. Ὁ ὄσιος θεωροῦσε τὴν ἐμμονὴ στὴν Ὁρθόδοξη πίστιν ὡς ἀνα-

14. βλ. Μοναχοῦ ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΟΥ, Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, ἐκδ. «Τὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας», Θεσσαλονίκη 1984, σ. 229.

γκαία υπόθεση σωτηρίας. «*Εμεῖς ὁμως, με τῆ βοήθεια τοῦ θεοῦ ἅς διακρατήσουμε καὶ ἅς ὑπερασπισθοῦμε με ὅλες τὶς δυνάμεις τὴν εὐσέβεια, τὴν ὁποῖαν ὠμολόγησαν καὶ ἐπικύρωσαν ἀπὸ παλαιὰ οἱ Πατέρες μας. Αὐτὴ τὴν ὁποῖαν ὠμολογήσαμε ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ, τὴν παραλάβαμε ὡς πατρικὴ κληρονομιά πού μᾶς ἀνήκει καὶ με τὴν ὁποῖαν θὰ ἀποχωρήσουμε ἀπὸ τὴν ζωὴ*»¹⁵.

Ἡ ἀντίσταση πρὸς τὴν Παναίρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τῆς ἀσεβείας δὲν ἐξαρτᾶται πλέον ἀπὸ εὐσεβεῖς λόγους ἢ ἀπολογητικὲς ἀντιλογίες, ἀλλὰ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἀπὸ τὴν αὐστηρὴ ἐφαρμογὴ ὄσων ἢ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ παράδειγμα τῶν Ἁγίων Πατέρων, οἱ ὁποῖοι προβλέπουν σχετικῶς καὶ ἐπιτάσσουν.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μᾶς ὁδηγεῖ: «*Ποῖος κληρὸς, ποία μερίς, τίς γνησιότης πρὸς τὴν Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τῷ συνηγόρῳ τοῦ ψεύδους, Ἐκκλησίαν, ἢ “στύλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας”, κατὰ Παῦλον ἐστίν... Καὶ γὰρ οἱ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τῆς ἀληθείας εἰσὶ, καὶ τοσοῦτο μᾶλλον, ὅσον ἂν καὶ σφῶν αὐτῶν καταψεύδονται, ποιμένας καὶ ἀρχιποίμενας ἱερούς ἐαυτοὺς καλοῦντες καὶ ὑπ’ ἀλλήλων καλούμενοι μηδὲ γὰρ προσώποις τὸν χριστιανισμόν, ἀλλ’ ἀληθεία καὶ ἀκριβεία πίστεως χαρακτηρίζεσθαι μεμνήμεθα*»¹⁶.

Ὡστόσο ὁμως οἱ αἱρέσεις φέρουν καὶ ἓνα θετικὸ ἀποτέλεσμα, καθότι ὁ Κύριος δύναται νὰ ἐξάγει ἀπὸ τὸ

15. βλ. Δ. ΤΣΑΜΗ, *Ἰωσήφ Καλοθέτου Συγγράμματα, Λόγος 3, κεφ. 20, σ. 157.*

16. Π. ΧΡΗΣΤΟΥ, *Γρηγορίου Παλαμᾶ Συγγράμματα, τόμ. 2, σελ. 627 καὶ Ε.Π.Ε 3, 606*

πικρὸ γλυκό· αὐτὸ εἶναι ἡ θεολογικο-δογματικὴ διατύπωση τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως. Ἔτσι, ἀπὸ τῆς ἡσυχαστικῆς ἔριδος τοῦ 14ου αἰῶνα ἡ Ἐκκλησία κέρδισε τὴν «Παλαμικὴ» Θεολογία, ποὺ εἶναι ἡ «δημιουργικὴ ἐπέκταση τῆς ἀρχαίας παραδόσεως», ἐπηρέασε ὅλους τοὺς μετὰ τὸν Παλαμᾶ Ὀρθοδόξους θεολόγους, ὥστε σήμερα νὰ θεωρεῖται ὅτι «ἡ πορεία τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας, στὸ προσεχές... μέλλον, θὰ ρυθμίζεται ἀποφασιστικὰ ἀπὸ τὴν παλαμικὴ παράδοση»¹⁷.

Ἐπίσης, «*Αἱ αἰρέσεις εὐρίσκονται μέσα εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ, ὅχι μόνον, «ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται»*», ἀλλὰ καὶ διότι συνειδητοποιοῦνται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας οἱ θησαυροὶ τῆς θεολογίας καὶ διασφαλίξε-ται εἰς τὸ διηνεκές ἡ εἰρήνη Της... Αἱ ἡσυχαστικαὶ ἔριδες, δὲν ἀπετέλουν μόνον τότε σύγκρουσιν μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου θεολογίας καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς [Παπικῆς]..., ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τῶν αἰῶνων μέχρι καὶ σήμερον ὑφίσταται ἡ σύγκρουσις αὐτή, γεγονὸς μαρτυροῦν, ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ θέλη τις νὰ εἶναι μέλος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἐπιθυμῇ νὰ θεολογῇ ὀρθοδόξως, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ ἡ πνευματικὴ γεῦσις. Διὰ τοῦτο εἰς τὸν νοῦν τῆς Ἐκκλησίας, «ἐνότης» δὲν σημαίνει μόνον τὴν κοινὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν κοινω-νίαν ἐν τοῖς Μυστηρίοις [ὅπως ἐπιδιώκουν οἱ σημε-ρινοὶ οἰκουμενιστές], ἀλλὰ καὶ κοινω-νίαν εἰς τὰς κοινὰς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κοινὴν πείραν, κοινήν «γνώσιν»¹⁸.

17. βλ. Γ. ΜΑΝΤΖΑΡΙΔΗ, *Παλαμικά*, μν. ἔργ., σ. 9.

18. βλ. ΜΟΝΑΧΟΥ ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΟΥ, ὡς ἄ., σσ. 21, 22.

Τέλος, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ἀποτελεῖ τὴν ἐπισφράγιση καὶ ἐπιτομὴ ὅλης τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας καὶ πάντοτε θὰ μᾶς εἶναι ὁ ἀπλανὴς ὁδηγὸς σὲ κάθε ἐποχὴ καὶ σὲ κάθε ἀντίθεο δύναμη ποὺ θὰ ἐπιχειρεῖ νὰ νοθεύει τὴν Ὁρθόδοξη Πατερικὴ Παράδοση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

Ο ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΣ Ο ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ

1. Ἡ Σύνοδος Φερράρας - Φλωρεντίας

Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Ζ΄ Παλαιολόγος (1425-1448), πιεζόμενος ἀπὸ τὶς ὀρδὲς τῶν Τούρκων, νόμισε, καὶ αὐτὸς, ὅπως καὶ ὁ προπάππος του Μιχαὴλ ὁ Η΄, ὅτι θὰ σώσει τὴν πατρίδα μὲ τὸ νὰ «πουλήσει» τὴν πίστη τῶν πατέρων του. Καὶ σήμερα ἀρκετοί, κατὰ τὰ ἄλλα ἀξιόλογοι καὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι, νομίζουν, ὅτι προβάλλοντας μόνον τὴν φιλοπατρία τους καὶ ἀδιαφορῶντας ἢ τουλάχιστον μὴ ἀγωνιζόμενοι, ἐξ ἴσου, γιὰ τὴν διαφύλαξη τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως ἀπὸ τὴν παναίρεση τοῦ οἰκουμενισμοῦ, πιστεύουν ὅτι θὰ μᾶς σώσει διὰ μέσῳ τῶν προφητειῶν κάποιος «ἀπὸ μηχανῆς θεός», φαίνεται, ὅτι δὲν διδάσκονται ἀπὸ τὰ ἱστορικά μας παθήματα. Πρῶτα εἴμαστε Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ καὶ χάριν τῆς πίστεώς μας ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν θὰ διαφυλάττει τὴν πατρίδα μας, καὶ ἐμᾶς ἐὰν ἐμεῖς πρῶτα θὰ διαφυλάξουμε τὴν πίστη μας.

Ἐτσι καὶ αὐτὸς ὁ ταλαίπωρος Παλαιολόγος ἐπανέλαβε τὸ ἴδιο τραγικὸ λάθος συγκάλεσε τοὺς Ἀρχιερεῖς, τοὺς ἐπισήμους ἄρχοντες καὶ λογίους καὶ ἔσπευσαν στὸν πάπα, μὲ δουλοπρέπεια, νὰ πουλήσουν τὴν ἀτίμητη Ὁρθόδοξη πίστη, χάριν μιᾶς στρατιωτικῆς βοήθειας

ἀπὸ τὸν πάπα, τὴν ὁποία οὐδέποτε ἔλαβαν.

Παρὰ τὴν ἀντίδραση τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ καὶ τῶν περισσοτέρων ἐπισκόπων οἱ ὁποῖοι διέβλεπαν τὴν ἀποτυχίαν, διότι εἶχαν ἱστορικὸ προηγούμενο, ὁ βασιλεὺς ἔσπευσε καὶ συμφώνησε μὲ τὸν Πάπα Εὐγένιο Δ΄ (1431-1447) νὰ συγκροτηθεῖ ἑνωτικὴ σύνοδος στὴν Φερρᾶρα τῆς Ἰταλίας.

Οἱ Ἄγιορεῖτες ἀρνήθηκαν νὰ ἀποστείλουν τὰ ἀπαραίτητα βιβλία, βάσει τῶν ὁποίων θὰ ἐγίνοντο οἱ συζητήσεις περὶ τῆς ἐνώσεως. Ἔστειλαν «μόνον δύο ἱερομονάχους, Μωϋσῆν ἐκ τῆς Λαύρας καὶ Δωρόθεον ἐκ τοῦ Βατοπαιδίου, ὡς δῆθεν τοποτηρητὰς πάντων τῶν Ἄγιορειτῶν»¹.

Ἡ στάση τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὰ θέματα τῆς πίστεως εἶχε ἀνέκαθεν μεγάλη σημασία, ὅπως γράφει καὶ ὁ ἄγιορείτης ἱστορικὸς Γεράσιμος Σμυρνάκης: «Ὅτι δὲ παρεκάθησαν ἐν αὐτῇ [τῇ Συνόδῳ] καὶ Ἄγιορεῖτες ἔγκριτοι Πατέρες εἶναι βέβαιον, διότι μεγάλην σημασίαν ἔχοντος τοῦ Ἁγίου Ὁρους, πολλάκις ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων ἐζητήθη ἡ γνώμη καὶ συμβολὴ τῶν ἐν αὐτῷ Πατέρων ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων»².

Ψυχὴ τῆς Ὁρθοδοξίας σὲ αὐτὴν τὴν Σύνοδο ἦταν ὁ ἅγιος Μᾶρκος, ἐπίσκοπος Ἐφέσου, ποὺ ἦταν καὶ τοποτηρητὴς τῶν τριῶν ἀνατολικῶν Πατριαρχείων. Ὑστερα ἀπὸ τὶς ἀρχικὲς συσκέψεις καὶ τὴν καλὴ διάθεση ποὺ ἐπέδειξε προσπαθώντας ἀρχικά με φιλοφρονήσεις νὰ παρακινήσει τοὺς παπικοὺς στὸ φιλότιμο, καὶ νὰ συν-

1. βλ. ΣΙΑΒΕΣΤΡΟΣ ΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ, *Les Memoires*, τμῆμα γ', κεφ. ι', σ. 170.

2. Τὸ Ἅγιον Ὅρος..., ὡς ἄ., σ. 108.

εργαστοῦν γιὰ μίᾳ ἀληθινή-ὀρθόδοξη ἔνωση, γρήγορα διεπίστωσε ὅτι οἱ Παπικοὶ ἐπιθυμοῦσαν νὰ στηρίξουν τὴν δυσσέβειά τους μὲ διάφορες σοφιστεῖες καὶ λογικούς στοχασμούς, νοθεύοντας καὶ παρερμηνεύοντας τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τοὺς Πατέρες. Καὶ ἐδῶ οἱ δόλιοι οἰκουμενιστὲς παρερμηνεύουν αὐτὴν τὴν εὐγένεια τοῦ ἁγίου πρὸς τὸν πάπα γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν ἰδικὴν τους ἀδικαιολόγητη καὶ προδοτικὴ στάση ἔναντι τῶν παπικῶν.

Τὸ ἐπόμενο ἔτος (1439) ἡ Σύνοδος μετατέθηκε στὴν Φλωρεντία γιὰ νὰ τοὺς ἐξαναγκάσουν νὰ ὑποκύψουν. Τοὺς ὑπέβαλλαν ὄντως σὲ στερήσεις σωματικὲς καὶ πείνα καὶ *«ἐν τοιαύτῃ εὐρίσκοντο ἐνδεία ...ὥστε καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ λοιπὰ αὐτῶν πράγματα ἐνεχείριζον καὶ ἐπώλουν, ὅπως οἰκονομήσωσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα»*³. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀληθινὸ πρόσωπο τῶν Παπικῶν.

Ἡ ἀδιαλλαξία καὶ ἡ πεισμονὴ τῶν παπικῶν ἦταν ἐντυπωσιακὴ. Σὲ αὐτὸν τὸν σκληρὸ ἀγῶνα ἀπέμεινε τελικῶς, νὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν Ὄρθόδοξη πίστη, σχεδὸν μόνος του, ὁ Ἅγιος Μάρκος. Ὁ αὐτοκράτορας καὶ ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ περισσότεροὶ λατινόφρονες ἐπίσκοποι, χρησιμοποιῶντας ὑποσχέσεις, δωροδοκίες, πλοῦσια γεύματα καὶ τὴν βία, κατόρθωσαν νὰ ὑποτάξουν καὶ ὅσους ἀκόμη ἀντιστέκονταν. *«Πρῶτος ὁ Πατριάρχης δι-άβασε ἔγγραφο τὴν γνώμη του σύμφωνα μὲ τὴν ὁποῖαν ἀποδεχόταν τὴν “καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ” ἐκπόρευση ὡς ὅμοια πρὸς τὴν “δι’ Υἱοῦ”. Δέχθηκε τὸ filioque ὅμοια πρὸς τὸ “δι’ Υἱοῦ” καὶ συμφώνησαν σ’ αὐτὸ ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἅγιο Μάρκο, ὁ ὁποῖος ἀπαντοῦσε στοὺς*

3. βλ. ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ, ὡς ἄ., σ. 186.

Λατινόφρονες: “Ὁὐ συγχωρεῖ συγκατάβασις εἰς τὰ τῆς πίστεως”»⁴. Δυστυχῶς, ὅλοι αὐτοὶ ἀπέδειξαν ὅτι δὲν εἶχαν τίποτε κοινὸ μὲ τοὺς Θεοφόρους Πατέρες καὶ κατήντησαν, προδότες τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας καὶ εὐσεβείας.

Τὸν ὄρο τῆς ἐνώσεως τελικῶς τὸν υπέγραψαν δεκαοκτὼ Ἑλλήνες ἀρχιερεῖς καὶ ἔνδεκα κληρικοί, καὶ κατόπιν βίας, ἀκόμη τέσσαρες ἀρχιερεῖς, ὁ Ἡρακλείας, ὁ Μονεμβασίας, ὁ Τραπεζοῦντος καὶ ὁ Ἀγχιάλου, καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ ἀγιορείτης Μωϋσῆς τῆς Λαύρας. Διέφυγαν καὶ δὲν υπέγραψαν ὁ Σταυρουπόλεως καὶ ὁ Ἰβηρίας. Ἀπὸ τοὺς λογίους, υπέγραψαν ὁ Γρηγόριος Μελισσηνὸς καὶ ὁ ἱστορικὸς Σίλβεστρος Συρόπουλος. Μόνον ὁ λόγιος φιλόσοφος Πλήθων ὁ Γεμιστὸς καίτοι θαυμαστὴς τῆς ἀρχαίας θρησκείας, στάθηκε ὁμως Ῥωμῆος καὶ Ἑλλήνας, καθὼς καὶ ὁ Γεώργιος Σχολάριος, ὁ μετέπειτα πατριάρχης Γεννάδιος, δὲν υπέγραψε. Ὁ μόνος ἐκ τῶν ἐκεῖ ἀρχιερέων ποὺ δὲν υπέκυψε καὶ δὲν υπέγραψε ἦταν ὁ ἄπυλος τῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ Ἅγιος Μᾶρκος Ἐφέσου. Καὶ τότε ὁ πάπας, ὅταν τὸ ἔμαθε, εἶπε τὸ ἱστορικό: «*Μάρκου μὴ ὑπογράψαντος, λοιπὸν ἐποιήσαμεν οὐδέν*»⁵.

Ἐπιστρέφοντας οἱ προδότες τῆς πίστεως, ἀντιμετώπισαν τὴν ἀποδοκιμασίαν τοῦ πιστοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος, εἶναι καὶ θὰ εἶναι ὁ τελικὸς φύλακας τῆς πίστεως. Τότε ὅλοι «*οἱ πνευματικοὶ καὶ οἱ ἡγούμενοι καὶ οἱ ἱερεῖς πάντες ἀπεσεῖοντο τοὺς ὑπογράψαντας, ὡς λατινίσαντας*» καὶ διέκοψαν τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μαζί τους⁶.

4. βλ. *Οἱ Ἀγῶνες...*, ὡς ἄ., σσ. 294-296 καὶ ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ, σ. 22.

5. βλ. Α. Δ. ΚΥΡΙΑΚΟΥ, *Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία*, τόμ. Α'-Β', Ἀθῆναι 1897-1898, σ. 52.

Ἄλλη μία μαρτυρία περὶ διακοπῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας μὲ τοὺς λατινίσαντες.

Ὅταν τοὺς ρωτοῦσε ὁ λαὸς γιατί ὑπέγραψαν τὴν ἔνωση, μετανοιωμένοι καὶ ντροπιασμένοι ἀποκρίνονταν: «*πεπράκαμεν [=προδώσαμε] τὴν πίστιν ἡμῶν, ἀντηλλάξαμεν τῇ ἀσεβείᾳ τὴν εὐσέβειαν, προδόντες τὴν καθαρὰν θυσίαν· ἀζυμῖται γεγόναμεν... Ἡ δεξιὰ αὐτῆ ὑπέγραψε, κοπήτω· ἡ γλῶττα ὠμολόγησεν, ἐκκριζούσθω*»· οὐκ ἄλλο εἶχον τι λέγειν»⁷. Οἱ Ἀγιορεῖτες Πατέρες ἐτάχθηκαν καὶ αὐτοὶ κατὰ τῆς ἐνώσεως καὶ ἀπειλοῦσαν μὲ σχίσμα, «*οἵτινες σχίσμα ἠπειλοῦν ἐὰν μὴ διωρθοῦτο τὸ ἐν Ἰταλίᾳ τελεσθὲν γεγονός*»⁸.

Τελικῶς, ἡ φιλενωτικὴ πολιτικὴ τῶν αὐτοκρατόρων ἀπέτυχε. Ὁ ἐνωτικὸς αὐτοκράτορας κακῶς ἀπεβίωσε, ὅπως καὶ ὁ Μιχαὴλ ὁ Η΄, ὑπέγραψε στὴν Λυὼν τὴν ἔνωση, ἔγινε διώκτης καὶ πέθανε ἀκήδευτος, ἔτσι καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Ζ΄, ὁ ὁποῖος ἐφράγκεψε καὶ ὁ πατριάρχης Ἰωσὴφ πέθανε κακῶς στὴν Φλωρεντία. «*Κόπρος ἐξῆλλθεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ καθ' ἣν στιγμὴν ἔτρωγε, ἐτελεύτησε δὲ αἰφνιδίως τῇ 10ῃ Ἰουνίου 1439 καὶ τὴν ψυχὴν ἀπέρριψε, καὶ ὡς ἄλλος Ἄρειος ἀντεστραμμένος διερράγη πρὶν τελειώσῃ ἡ σύνοδος*», μόλις ὑπέγραψε τὴν ἔνωση. Ἐτάφη στὴν Santa Maria Novella⁹. Αὐτά,

6. βλ. *Οἱ Ἀγῶνες...*, ὡς ἄ., σ. 296 καὶ ΣΙΑΒΕΣΤΡΟΣ ΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ, κεφ. α΄, σ. 546.

7. βλ. ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ, ὡς ἄ., σ. 212.

8. βλ. ΚΟΣΜΑ ΒΛΑΧΟΥ, *Ἡ χειρσόννησος τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἄθω*, Βόλος 1903, σ. 81 καὶ *Οἱ Ἀγῶνες...*, ὡς ἄ., σ. 296.

9. βλ. ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ, σ. 192, καὶ *Τόμος Ἀγάπης Δοσιθέου*, σ. 25.

τί ἄλλο ἦταν παρά φοβερὰ θεϊκὰ σημάδια τῆς θείας ἀποδοκιμασίας!

Τὰ τρία Πατριαρχεῖα ἀπεκέκρυξαν συνοδικῶς τὴν ἔνωσιν τὸ 1443 στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ καθαίρεσαν τὸν λατινόφρονα Μητροφάνη Κωνσταντινουπόλεως, ποὺ ἔγινε Πατριάρχης μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἰωσήφ. Ἐπίσης, ἡ ἴδια ἀντίδραση ὑπῆρξε καὶ ἀπὸ τὶς Ἐκκλησίες τῆς Τραπεζούντος, Ρωσίας, Μολδαβίας, Ἰβηρίας καὶ Σερβίας καθὼς καὶ ἀπὸ δύο μικρὲς Συνόδους τῶν Ὁρθοδόξων στὴν Κωνσταντινούπολιν. Γιὰ ἄλλη μία φορὰ καταδικάζονται οἱ παπικοὶ διὰ Συνόδου ὡς αἵρετικοὶ καὶ ὄχι ὡς σχισματικοί.

Οἱ Ἀγιορεῖτες ἀπειλοῦσαν τὸν αὐτοκράτορα νὰ διορθώσει τὴν προδοσίαν. Ὁ Ἰμβριος ἀγιορεΐτης ἱερομόναχος Θεοφάνης, φίλος τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ἔγραφε πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὸν προειδοποιοῦσε γιὰ τὴν στάση τοῦ Ἁγίου Ὁρους: «*Πρὸς Θεοῦ ἐπιδιορθωσάτω τὸ οὐκ ὀρθῶς γεγονός, ἐπεὶ σχισθήσεται ἀφ' ἡμῶν τό τε Ἅγιον Ὅρος καὶ τὰ πατριαρχεῖα μαθόντα τὸ οὐκ ὀρθῶς γεγονός, ἀλλὰ καὶ πᾶς ὁ θέλων εἶναι Ὁρθόδοξος*»¹⁰.

Τελικῶς, ἡ «Πόλις ἐάλω», ἐξ αἰτίας τῆς προδοσίας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ἐξί μῆνες πρὶν πέσει ἡ Πόλις, ὁ τελευταῖος αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος, δέχθηκε δυστυχῶς σὲ συλλεΐτουργο στὸν Ναὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας, τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ πάπα καὶ μάλιστα τὸν πρῶτον Ρωσίας Ἰσίδωρον, ὁ ὁποῖος τώρα ἐρχόταν ὡς καρδινάλιος παπικός!!!

Παρατηροῦμε ἐδῶ μία σύμπτωση ὀνομάτων, ὁ πρῶτος ἐπίσκοπος τῆς Νέας Ρώμης λεγόταν Μητροφάνης

10 βλ. ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Ὁρθόδοξος Ἑλλάς, Λειψία 1872, σσ. 105-106 καὶ *Οἱ Ἀγῶνες...*, ὡς ἄ., σ. 297.

καὶ ὁ πρῶτος αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος, καὶ ἐδῶ ὁ τελευταῖος ἐπίσκοπος πρὶν τὴν πτώση λέγεται πάλι Μητροφάνης καὶ ὁ τελευταῖος αὐτοκράτορας πάλι Κωνσταντῖνος (ὁ Παλαιολόγος) καὶ ἡ Πόλις πέφτει λόγῳ τῆς προδοσίας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως...

2. Ὁ Ἅγιος Μάρκος αἰώνιο παράδειγμα Ὁρθοδόξου ὁμολογίας, θάρρους, ἠρωϊσμοῦ

Ὁ Ἅγιος Μάρκος σὲ ἐπιστολὴ του στὸν ἐν λόγῳ ἀγιορείτη ἱερομόναχο Θεοφάνη τὸν Ἰμβριο ἔγραφε ποία στάση πρέπει νὰ κρατήσουν οἱ ἀγιορεῖτες καὶ οἱ ὀρθόδοξοι ἔναντι τῶν Λατινοφρόνων:

«...Ὅμως ὁ ἀγὼν δὲν εἶναι πλέον στὰ λόγια, ἀλλὰ στὰ ἔργα. Οὔτε εἶναι καιρὸς γιὰ ρητὰ καὶ ἔγγραφες ἀποδείξεις [τί θὰ ὠφελοῦσαν ἄλλωστε σὲ τέτοιους διεφθαρμένους κριτές;]. Ἀντιθέτως, ὅσοι ἀγαποῦν τὸν Θεόν, πρέπει νὰ ἔχουν ἐτοιμασθεῖ νὰ πολεμήσουν μαζί τους στὰ ἔργα. Ἐπίσης, νὰ εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ ὑποφέρουν κάθε κίνδυνο γιὰ τὴν εὐσέβεια καὶ γιὰ τὸν ἀγῶνα καὶ νὰ μὴ μολυνθοῦν ἀπὸ τὴν κοινωνία μὲ τοὺς ἀσεβεῖς... Ζητῶ ἀπὸ τὴν ἀγιωσύνη σου νὰ ἀναλάβῃς τὸν ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ ζῆλον, ὡς ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, φίλος τῆς ἀληθείας... Νὰ συμβουλευῇς δὲ τοὺς ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ νὰ ἀποφεύγουν μὲ κάθε τρόπο τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνία μὲ τὸν λατινόφρονα μιτροπολίτη τους καὶ οὔτε νὰ συλλειτουργοῦν μαζί του, οὔτε νὰ τὸν μνημονεύουν καθόλου, οὔτε νὰ τὸν θεωροῦν ἀρχιερέα, ἀλλ' ὡς μισθωτὸ λύκο. Ἐπίσης νὰ μὴ λειτουργοῦν καθόλου στίς λατινικὲς ἐκκλησίες, γιὰ νὰ μὴ ἔλθῃ καὶ σὲ ἐμᾶς ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ποὺ ἐπῆλθε στὴν

Κωνσταντινούπολι, ἐξ αἰτίας τῶν παρανομιῶν πού ἐγιναν ἐκεῖ... νὰ ἀποφεύγετε λοιπὸν καὶ σεῖς ἀδελφοί, τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ τοὺς ἀκοινωνήτους καὶ τὸ μνημόσυνο τῶν ἀμνημονεύτων. Δεῖτε, ἐγώ, ὁ ἀμαρτωλὸς Μᾶρκος, σᾶς λέγω, ὅτι ὅποιος μνημονεύει τὸν πάπα ὡς Ὁρθόδοξο ἀρχιερέα, εἶναι ἔνοχος νὰ ἐκπληρώσῃ ὅλο τὸν Λατινισμό... Ὁ λατινόφων ἀυτὸς θὰ καταδικασθῆ μαζὶ μὲ τοὺς Λατίνους καὶ θὰ θεωρηθῆ ὡς παραβάτης τῆς πίστεως»¹¹.

Ἔχουμε καὶ ἐδῶ μία ξεκάθαρη μαρτυρία ἀπὸ τὸν ἅγιο Μᾶρκο τὸν Εὐγενικό, ὅπως καὶ ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἀγιοπατερικὴ παράδοση, περὶ τῆς διακοπῆς μνημοσύνου καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας μὲ τοὺς αἰρετικούς καὶ αἰρετίζοντας. Ἀκόμη καὶ ὁ τυφλὸς καὶ ὁ πλέον ἀναίσθητος πνευματικὰ καταλαβαίνει, ποῖον εἶναι τὸ καθῆκον του ὡς Ὁρθόδοξος χριστιανός. Ὁ Ἅγιος Μᾶρκος ὁ Εὐγενικός συμβουλεύει τοὺς ἱερεῖς ξεκάθαρα νὰ μὴν συλλειτουργοῦν, νὰ μὴ μνημονεύουν καὶ νὰ μὴν ἔχουν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ τοὺς Λατινόφωνες ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς. Σήμερα γιὰ τοὺς αἰρετικούς οἰκουμενιστὲς ἐπισκόπους, τί θὰ μᾶς συμβούλευε;

Ὁ ἅγιος Μᾶρκος ἀπαντᾷ καὶ στοὺς σημερινούς «διακριτικούς», οἱ ὁποῖοι πιστεύουν, ὅτι ὁ συμβιβασμὸς στὰ τῆς πίστεως θὰ φέρει τὴν «ἔνωσι».

*«Οὐδέποτε μὲ τὶς μεσαῖες λύσεις, ἀνθρωπὲ μου δι-
ορθώθηκαν τὰ ἐκκλησιαστικά. Δὲν ὑπάρχει μέση κατά-
σταση μεταξὺ ἀληθείας καὶ ψεύδους, αὐτὸς πού παρε-
κλίνει λίγο ἀπὸ τὴν ἀλήθεια, στὸ ψεῦδος ἀνήκει»¹².*

11. βλ. ὡς ἄ., σσ. 103-104 καὶ *Οἱ Ἀγῶνες...*, σσ. 297-298.

3. Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, ὁ Πατριάρχης τῆς σκλαβωμένης Ρωμοσύνης

Ὁ Γεννάδιος - Γεώργιος Σχολάριος, ἦταν μιὰ μεγάλη καὶ ἠγετική μορφή στὴν συνείδηση τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, καὶ συνεχιστῆς τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῆς ψευδοενώσεως. Ἡ προπαγάνδα, ὅμως τῶν ξένων ἱστορικῶν καὶ τῶν ἡμετέρων λατινοφρόνων, μὲ τὴν πλαστογραφία πολλῶν κειμένων του ἀπὸ τὴν ομάδα τοῦ λατινόφρονος καὶ ἀρνησορθοδόξου Βησσαρίωνος, ἔθεσε μέχρι σήμερα στὴν σκιά μιὰ τέτοια μορφή καὶ αὐτὸ συνεχίζεται πολλὺ περισσότερον σήμερα διὰ τοῦ οἰκουμενισμοῦ, παρόλα αὐτά, ὅμως εἶναι ὁ συνεχιστῆς τοῦ θεολογικοῦ ἔργου καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας τοῦ ἀγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ.

Ὁ Γεννάδιος ἀνήκει στὶς μεγάλες μορφές τῆς ἱστορίας. Εἶναι ὅμως καὶ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ συκοφαντημένες προσωπικότητες, λόγῳ τοῦ μίσους τῶν παπικῶν. Ὁ Σχολάριος ἔχει κακοποιηθεῖ γιὰ λόγους ὁμολογιακῆς ἀντιπαραθέσεως, μέσῳ τῶν τόσο γνωστῶν νοθεύσεων καὶ τῶν πλαστογραφιῶν τοῦ Βατικανοῦ. Ἐξησε στὰ ὄρια μεταξὺ δύο ἐποχῶν, στὴν Δύση προετομαζόταν ἡ μετάβαση ἀπὸ τὸν Μεσαίωνα στὴν Ἀναγέννηση, καὶ στὴν Ἀνατολή, ἡ Ἑλληνορωμαϊκὴ αὐτοκρατορία, ἔσβηνε, καὶ τὴν ἀπειλοῦσαν δύο θανάσιμοι ἐχθροὶ της, ὁ ἐκ δυσμῶν καὶ ὁ ἐξ ἀνατολῶν, οἱ Λατῖνοι καὶ οἱ Τοῦρκοι.

Ὁ Σχολάριος εἶναι «*ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ ἰδίου τοῦ Εὐγενικοῦ, ἡ ἀπαράλλακτος καὶ πιστὴ εἰκὼν του, διὰ τοῦτο αὐτὸν ἐπέλεξε ἐπισήμως, ὀλίγον πρὸ τοῦ θα-*

12. ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΕΥΓΕΝΙΚΟΥ, Ἐπιστολὴ πρὸς Γεώργιο Σχολάριο, PG 160, 1093A.

νάτου του, ὡς συνεχιστὴν τῶν ἀγῶνων του. Ἐπίστευε, μάλιστα, ὅτι ὁ Γεννάδιος θὰ διεξήγαγεν ἐπιτυχέστερον ἀγῶνα, λόγω τῶν πολλῶν καὶ ἀναμφισβητήτων προσόντων του. Ὑπῆρξεν, κατ' αὐτὴν τὴν κρίσιμον περίοδον, τριάς σπουδαίων προσωπικοτήτων, συνδεομένων κατὰ σειρὰν μεταξύ των μὲ σχέσεις μαθητοῦ πρὸς διδάσκαλον: Ὁ Ἰωσήφ ὁ Βρυέννιος, ὁ Μᾶρκος ὁ Εὐγενικός καὶ ὁ Γεώργιος ἢ Γεννάδιος Σχολάριος. Καὶ οἱ τρεῖς συνεχίζουν τὴν ἔναντι τῆς Δύσεως στάσιν τοῦ Νείλου Καβάσιλα καὶ τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ, τὴν διδασκαλίαν δὲ τοῦ τελευταίου ἠρμίνευσαν καὶ ἀνέπτυξαν. Ἀποτελοῦν τοὺς τρεῖς νέους διδασκάλους καὶ ὑπερμάχους τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τοὺς ἐσχάτους διὰ τὴν αὐτοκρατορίαν καιροῦς»¹³. Ὁ Γεώργιος Σχολάριος μετείχε στὴν Σύνοδο Φεράρας - Φλωρεντίας ὡς ἀνώτερος κρατικὸς ἀξιωματοῦχος ἀλλὰ καὶ ὡς καταξιωμένος διδάσκαλος καὶ μεγάλος γνώστης τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας. Ὡς μαθητὴς τοῦ ἁγίου Μάρκου ἦταν καὶ αὐτός, ὅπως καὶ ὄλοι οἱ Ὁρθόδοξοι, ὑπὲρ μᾶς δικαίας καὶ ἀληθινῆς ἐνώσεως χωρὶς νὰ εἶναι λατινόφρονες, ὅπως κάποιοι τοὺς παραποιοῦν. Διὰ τοῦτο καὶ στὴν ἀρχὴ μαζὶ μὲ τὸν ἅγιο Μᾶρκο εἶχαν κρατήσει μετριοπαθεῖ καὶ ἐλαστικὴ στάσις ἐλπίζοντας ὅτι καὶ οἱ λατῖνοι θὰ εἶχαν ἀγαθὲς προθέσεις. Μετὰ ὅμως τὴν διαπίστωση τῶν προθέσεων τοῦ πάπα καὶ τῶν λατινιζόντων νὰ ἐπιβάλλουν μία ψευδοένωση, ἡ στάσις τους ἔγινε αὐστηρὴ καὶ ἀνυποχώρητος, μέχρι

13. βλ. Πρωτοπρεσβυτέρου ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΗΣΗ, *Γεννάδιος Β' Σχολάριος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία*, β' ἔκδοσις, Πατρι-
αρχικὸν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, Θεσσαλονίκη, 1988, σσ.
25, 26.

τέλους, στὶς ἀλαζονικὲς παπικὲς ἀπαιτήσεις. Ἡ ομάδα τῶν λατινοφρόνων σχηματίζεται κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου. Τότε ὁ Νικαίας Βησσαρίων μαζί με τὸν Ρωσσίας Ἰσίδωρον καὶ με μερικὰ ἄλλα πρόσωπα μετεστράφησαν πρὸς τὸν λατινισμό καὶ ἔγιναν Λατίνοι-Παπικοὶ στό τέλος. Ὁ Γεώργιος Σχολάριος, ὄχι μόνον ἔμεινε σταθερὸς δίπλα στὸ πλευρὸ τοῦ διδασκάλου του ἁγίου Μάρκου, ἀλλὰ κατώρθωσε νὰ διαφύγει μαζί με τὸν ἀδελφὸ τοῦ αὐτοκράτορα Δημήτριο καὶ τὸν Γεμιστὸν καὶ δὲν ὑπέγραψε τὴν ἔνωση.

Ἔολο τὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ Γενναδίου ἀποτελεῖ μία ἀνεκτίμητη πηγὴ καὶ εἶναι ἓνα πνευματικὸ ὄπλο-στάσιο ἐναντίον τῶν παπικῶν καινοτομιῶν. Ὅταν ὅμως οἱ πρωτεργάτες τῆς φλωρεντινῆς ἐνώσεως Βησσαρίωνες καὶ Ἰσίδωροι, προδίδοντας τὴν πατροπαράδοτη πίστη τους, ἀνυψώνονταν σὲ καρδινάλιους, καὶ ἀπολάμβαναν τὶς πλουσιοπάροχες οἰκονομικὲς δωρεές, ζώντας τρυφιλὴ ζωὴ στὴν παπικὴ αὐλή, καθὼς ἐπίσης μαζί τους καὶ ὄλοι οἱ ἄλλοι λόγιοι, οἱ ὅποιοι γιὰ νὰ γλυτώσουν τὸ σφάγανο τῶν Τούρκων, ἔφυγαν τρέχοντας, ἐγκαταλείποντας πίσω τους πίστη καὶ πατρίδα, συνιστῶντες πλέον τὸν γραικολατινισμό τῆς Δύσεως, καὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους προέρχονται οἱ σημερινοὶ ΟΥΝΙΤΕΣ, τότε ἔμεινε πίσω στῦλος ἀκλόνητος μόνον ὁ Γεννάδιος. Ὁ Γεννάδιος ἔμεινε πίσω στὴν πατρίδα του μόνος του γιὰ νὰ ἀγωνισθεῖ καὶ νὰ θυσιασθεῖ γιὰ τὴν Ὁρθοδοξὴ πίστη. Ἦταν ὁ μοναδικὸς ἄνδρας τὸν ὅποιον τιμοῦσε καὶ θαύμαζε ὁ λαός, μαζί με τὸν πρωθυπουργὸ Λουκᾶ Νοταρᾶ.

Τελευταῖος αὐτοκράτορας τῆς ἐπιθανάτιας ρωμοσύνης ἐξελέγη ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος. Ὅταν παραιτήθηκε ὁ Σχολάριος ἀπὸ τὰ καθήκοντά του στὴν

αὐτὴ γὰρ νὰ γίνῃ μοναχός, τότε οἱ λατινόφρονες κόλακες βρῆκαν τὴν εὐκαιρία καὶ ἄρχισαν νὰ ἐπιηρεάζουν τὸν Κωνσταντῖνον, ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως μὲ τοὺς παπικούς. Τοιοῦτοτρόπως, βλέποντας ὁ βασιλέας καὶ τὸν ἐγγίζοντα κίνδυνον πρὸς τὴν βασιλεύουσα ἐκ τῶν Τούρκων, ἄλλαξε τακτικὴ στὸ ἐκκλησιαστικοπολιτικὸ πρόβλημα. Ἀποφάσισε, λοιπόν νὰ στείλῃ πρέσβεις στὸν πάπα γὰρ διαπραγματεύσεις, καθότι καὶ οἱ παπικοὶ πίεζαν νὰ ἐφαρμοστῆ ὁ ἐνωτικὸς τόμος πού ὑπέγραψαν. Ὁ Σχολάριος ἦταν ἐξ ἀρχῆς ἀντίθετος μὲ αὐτὴ τὴν ἀποστολὴ καὶ εἶχε τὴν πεποιθήσιν ὅτι οὐδέποτε οἱ Λατῖνοι θὰ ἐδέχοντο νὰ ἀνακαλέσουν δι' ἐπανεξετάσεως τὰ ἐν Φλωρεντία συμφωνηθέντα καὶ τὴν αἴτησιν τῶν Ἀνατολικῶν γὰρ νέα Σύνοδος στὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἀπεναντίας ὁ πάπας, Νικόλαος ὁ Ε', ἔστειλε, ἐν εἴδει τελεσιγράφου, νὰ ἀναγνωρίσουν ἄνευ ὄρων τὴν ἐν Φλωρεντία ἔνωσιν, ἐὰν θέλουν νὰ ἐλπίζουν εἰς βοήθεια ἐκ τῆς Δύσεως. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἔστειλε καὶ παπικὸν λεγάτον.

Ὁ Γεννάδιος βλέποντας τὸν νέον κίνδυνον τῆς προδοσίας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως μὲ ἀντάλλαγμα τὴν σκιά καὶ τὸ ὄνειρον μιᾶς ἀβέβαιας βοηθείας, ἀπευθύνθηκε πολλὰς φορὰς πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὸν Μέγα Δούκα Λουκᾶ Νοταρά. Ἐξηγοῦσε στὸν λαὸ ὅτι ἡ πόλις ἦταν δυνατὸν νὰ σωθῆ χωρὶς νὰ δεχθοῦν τὴν προδοσίαν τῆς πίστεως, ὅποτε θὰ πρόκειται νὰ ἔχουν διπλὴ σωτηρίαν καὶ ἀπὸ τὸν τουρκικὸν κίνδυνον καὶ ἀπὸ τὸν λατινισμόν. Ὁ Γεννάδιος ὅχι μόνον δὲν ἐπηρέασε δυσμενῶς τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ, περιμένοντας, δηλαδὴ μοιρολατρικὰ τὴν πτώσιν τῆς πόλεως, ὅπως κατηγορεῖται, ἀλλὰ τὸ τελείως ἀντίθετον ἔπραξε.

Ὁ Γεννάδιος, μαζὶ μὲ τὸν Μέγα Δούκα Λουκᾶ Νο-

ταρᾶ, ἀγωνίσθηκαν γιὰ τὴν διάσωσι τῆς πόλης. Ὁ Μέγας Δούκας Λουκᾶς Νοταρᾶς, διέθεσε τὸ σύνολον σχεδὸν τῆς μεγάλης περιουσίας του γιὰ τὴν ὀργάνωσι τῆς ἄμυνας τῆς πόλης καὶ διακρίθηκε γιὰ τὴν γενναιότητα στὴν ὑπεράσπισί της κατὰ τῶν κατακτητῶν Τούρκων. Εἶναι πρόγονος τῶν δύο μετέπειτα μεγάλων ἀγίων μας, τοῦ Ὁσίου Γερασίμου Κεφαλληνίας καὶ τοῦ ἀγίου Μακαρίου Κορινθίας τῶν Νοταράδων. Εἶναι ἐπίσης καὶ ὁ πρῶτος ἅγιος Νεομάρτυρας, ὁ ὁποῖος μετὰ τὶς τραγικὲς στιγμὲς τῆς ἀλώσεως, ἐσφάγη ἀγρίως ἀπὸ τὸν κατακτητὴ γιὰ τὴν χριστιανικὴ πίστιν του μαζί μὲ τὰ τέκνα του, ἀλλὰ δυστυχῶς, ὅπως καὶ τόσοι ἄλλοι νεομάρτυρες, ἡ θεσμικὴ Ἐκκλησία ἀφίνει ἀκόμη τὸ μαρτύριό τους εἰς τὴν σκιάν.

Αὐτοὶ οἱ δύο ὀρθόδοξοι-ἀνθηνωτικοὶ ἔδιναν θάρρος καὶ πίστευαν καὶ δίδασκαν τὸν λαό, τονώνοντας τὸ φρόνημά του. Μάλιστα, ὁ Γεννάδιος εἶχε καὶ σχέδιον περὶ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως, τὸ ὁποῖο ἦταν τόσο ρεαλιστικόν, ποὺ ἐὰν ἐφαρμόζετο, ἴσως θὰ ἐσώζετο ἡ πόλις. Τόνιζε τὴν ἔμπρακτι συνειργεία καὶ τὴν προσφορὰ χρημάτων, τὴν κένωσι τῶν βαλαντίων ἀπὸ τοὺς πλουσίους καὶ μὲ προσφορὰ ἐργασίας καὶ ἐνίσχυσι τῆς ὀχυρώσεως τῆς πόλης. «*Ἐὰν μὴ κενώσωσιν αὐτῶν τὰ βαλάντια καὶ τὰ κιβώτια οἱ ἔχοντες, καὶ ἴσως οὐδὲ κενώσωσι... προδίδωσιν τὴν πατρίδα, τὴν πίστιν, τὴν θρησκείαν, τοὺς προγονικοὺς τάφους...*». *Οὐδὲν ἔθνος ἠθέλησε ποτὲ νὰ προδώσει τὴν θρησκεία του, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ εὐημερεῖ*»¹⁴. Πόσο ἐπικαιρὰ εἶναι ὅλα αὐτὰ καὶ γιὰ ἐμᾶς

14. βλ. Πρωτοπρεσβυτέρου ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΗΣΗ, ὡς ἀνωτ., σ. 29.

τοὺς νεοέλληνες σήμερα, ὅπου ἀντιμετωπίζουμε ἀκριβῶς τοὺς ἴδιους κινδύνους ἐκ δυσμῶν καὶ ἐξ ἀνατολῶν!

Ἐπίσης, δίδασκε ὅτι αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ ὅταν ὅλοι πεισθοῦν καὶ συνειδητοποιήσουν, ὅτι ὁσάκις ἢ πόλις ἐναπέθετε ἐν εὐσεβείᾳ τὶς ἐλπίδες τῆς στὸν Θεό καὶ τὴν Παναγία, τὴν Ὑπέρομο Στρατηγὸ καὶ ὄχι σὲ δυσσεβεῖς συμμαχίες, τότε ἐσώζετο. Μὲ αὐτὴ τὴν εὐσέβεια καὶ διὰ τῆς πίστεως δημιουργεῖται στὸν λαὸ ἡ πεποίθησις ὅτι θὰ σωθεῖ ἢ πόλις, καὶ ὄχι νὰ μένουν μόνον μοιρολατρικὰ στὶς καλλίφωνες ψαλμοδίες καὶ προσευχὰς μένοντες ἄπραγοι. *«Ἴσως ἐλπίζουσι τινές, ὅτι τὰ καθ' ἡμέραν θυώματα καὶ ἐκ μεσονυκτίων μέχρι ὄρθρων βοαὶ καὶ οἱ πλάγιοι δεύτεροι καὶ οἱ βαρεῖς τῶν ἤχων καλλιφωνούμενοι, οἱ μὴδὲ τὰς τῶν εὐλαβεστέρων ἀνθρώπων ἀκοὰς τέρπειν δυνάμενοι, ἀλλὰ τὰς ἀργοὺς ψυχὰς μᾶλλον θέλγοντες, τὸν Θεὸν ἡμῖν εἰς ἄμυναν ἐκκαλέσονται»*¹⁵.

Αὐτὸς ἦταν ὁ πρῶτος πατριάρχης τῆς σκλαβωμένης Ρωμοσύνης. Καὶ ὅμως βρέθηκαν κάποιοι ψευτοῖστορικοί, ἐμφορούμενοι ἀπὸ παπικὲς καὶ ἀθεϊστικὲς ἰδεοληψίες, ὅπου τόλμησαν νὰ παρουσιάσουν μέχρι καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας τοὺς ἀβάσιμους καὶ κακόβουλους ἰσχυρισμούς τους, ὅτι ὁ Σχολάριος ἦταν τουρκόφιλος καὶ περιέμενε μοιρολατρικὰ τὴν πτώσις γιατί εἶπε τὸ περίφημο ἐκεῖνο προφητικὸ ρητό: *«κρειττότερόν ἐστιν ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἰδέσθαι φακιόλιον τουρκικὸν ἢ καλύπτραν λατινικὴν»*¹⁶.

15. βλ. ὡς ἀν., σ. 180.

16. βλ. Πρωτοπρεσβυτέρου ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΗΣΗ, ὡς ἀνωτ., σ. 181.

Ἡ ἱστορία ὅμως καὶ μέχρι σήμερα τὸν δικαιώνει συνεχῶς, καὶ μᾶς ἀποδεικνύει ὅτι οἱ «φίλοι» μας, οἱ σημερινοὶ Εὐρωπαῖοι, οἱ Φραγγογερμανοί, εἶναι πάντοτε σκληροὶ καὶ ἀποφασισμένοι νὰ μᾶς ἀφανίσουν, ὅταν ἡμποροῦν. Μᾶς τὸ ἔχουν ἀποδείξει πολλές φορές, ὅπως τὸ κάνουν καὶ γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ στὶς ἡμέρες μας, ἀφοῦ ἐμεῖς εἴμαστε οἱ αἰώνιοι ἀδιάφοροι γιὰ τὶς πατροπαράδοτες πνευματικὲς καὶ ἠθικὲς ἀξίες τοῦ γένους μας.

Τὸ 1452 κατέφθασε στὴν Κωνσταντινούπολη, ὡς παπικὸς λεγάτος, ὁ πρῶν ὀρθόδοξος Μητροπολίτης Ρωσίας Ἰσίδωρος! Μετὰ ἀπὸ ἐπανειλημμένες συσκέψεις στὸ παλάτι τοῦ Ξυλαλά, τὸν Νοέμβριο τοῦ 1452, ἀποφάσισαν, παρόντος τοῦ Σχολαρίου, καὶ συνέταξαν ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα, ὅπου γιὰ τρίτη φορὰ *«ὀρισμῶ βασιλικῶ καὶ ἀξιώσει τῶν αἰδεσιμωτάτων τούτων πατέρων»*, ἀποκηρύσσουν, γιὰ τρίτη φορὰ, τὰ γενόμενα στὴν *Φερράρα-Φλωρεντία καὶ προτείνουν Σύνοδο στὴν Κωνσταντινούπολη, ὥστε «μετ' ἐλευθερίας τὸ ἐνδεὲς ἐκείνης θεραπευθεῖν τῆς συνόδου»*. Ἐνῶ, λοιπόν, σύμπασα ἡ πόλη ἦταν διατεθειμένη νὰ μὴ δεχθεῖ τὶς πιέσεις τοῦ παπικοῦ λεγάτου, ὅμως, ὅπως συνήθως γίνεται, ὕστερα ἀπὸ μυστικὲς διαβουλεύσεις καὶ παρασκίνια ἀπὸ τοὺς λατινόφρονες, ἄρχισε νὰ μεταβάλλεται ἡ κατάσταση. Ἐκμεταλλευόμενοι οἱ λατινόφρονες τὸν φόβο τοῦ κινδύνου ποὺ ἐνοιώθη ὁ λαὸς καὶ ὅτι ὁ μόνος τρόπος σωτηρίας, ὅπως πίστευαν ἦταν ἡ βοήθεια ἀπὸ τὸν πάπα, πρόβαλλαν, ὅτι στὸ θέμα τῆς πίστεως δὲν θὰ συζητεῖτο τώρα ἀλλ' ἀργότερον, κατώρθωσαν ἔτσι νὰ ἀλλάξουν τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ. Ἔτσι ὅλες οἱ ἐνέργειες καὶ οἱ ἀγῶνες τοῦ Σχολαρίου ἔπесαν στὸ κενό.

Τὴν 12^{nv} Δεκεμβρίου, λοιπόν ἔγινε στὸν ναὸ τῆς Ἁγί-

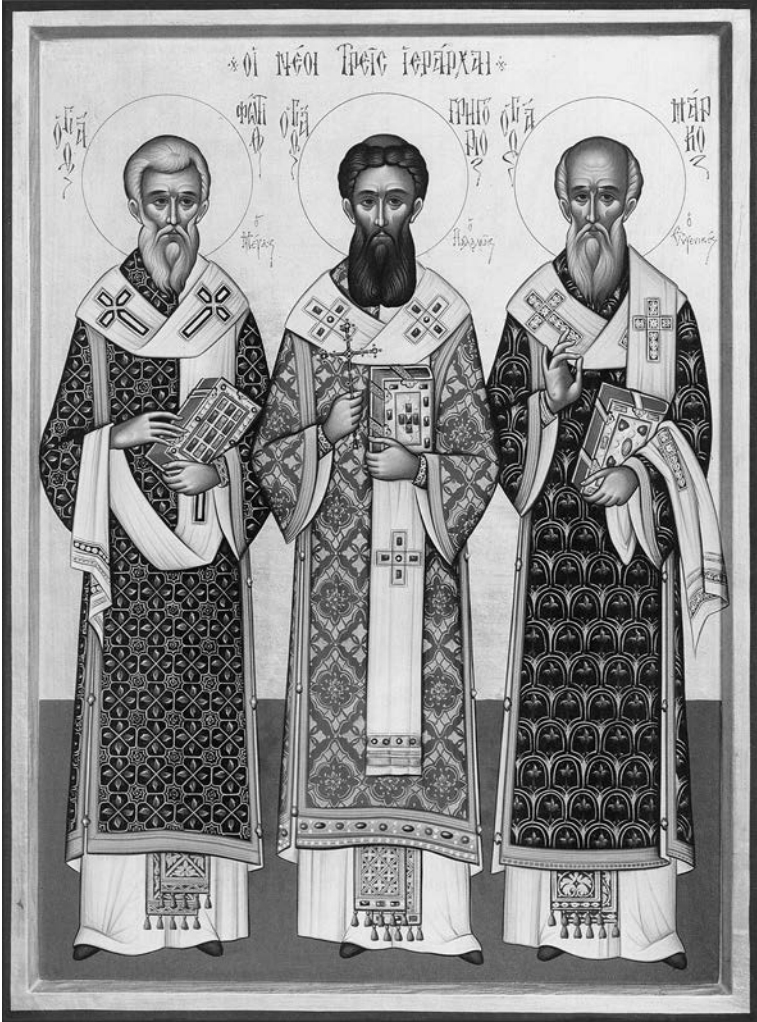
ας Σοφίας λειτουργία ὅπου μνημονεύθηκε ὁ πάπας Νικόλαος καὶ ὁ ἐξόριστος λατινόφων πατριάρχης Γρηγόριος. Οὕτως, δεκατρία χρόνια μετὰ τὴν ὑπογραφή του, ὁ ἑνωτικὸς ὄρος ἐφαρμοζόταν στὴν πράξη. Γεμᾶτος πικρίας ὁ Γεννάδιος στέλνει ἐπιστολὴ στὸν ὀρθόδοξο ἀδελφὸ τοῦ Κωνσταντίνου, τὸν Δημήτριο Παλαιολόγο, στὸν Μυστρά, ὅπου ἐκθέτει τὰ γεγονότα καὶ θρηνεῖ γιὰ τὴν μεγάλη καταστροφὴ πού ἔρχεται. Μετὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἑνωτικὴ λειτουργία πού ἔγινε στὶς 12 Δεκεμβρίου, ὁ Γεννάδιος παραμένει ἔγκλειστος στὸ κελλί του, «*μηδένα ὁρῶντες, μηδενὶ συγγινόμενοι πλὴν ὀλίγων, οὓς ἴσμεν καθαρῶς φρονοῦντας καὶ τηροῦντας τὰ πρότερα*»¹⁷. Κατ' αὐτὲς τὶς τραγικὲς καὶ ἱστορικὲς στιγμὲς εὗρισκόταν στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ὁ ἅγιος Ραφαὴλ τῆς Λέσβου, διορισμένος ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Κωνσταντῖνο ὡς σύμβουλός του καὶ πρωτόπαπας. Ὁ ἅγιος Ραφαὴλ συμβούλευε, ὅπως καὶ ὁ Γεννάδιος νὰ σταματήσουν κάθε σχέση μὲ τοὺς παπικοὺς καὶ νὰ ἀγωνισθοῦν διὰ τὴν σωτηρία τῆς Πόλεως ἐλπίζοντας στὴν ἄνωθεν βοήθεια τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ καὶ ὄχι στὸν πάπα. Διὰ τοῦτο καὶ ὅταν ἔγινε τὸ συλλεΐτουργο μὲ τοὺς ἑνωτικὸς καὶ τὸν πρῶν Ρωσίας Ἰσίδωρον καὶ νῦν καρδινάλιον καὶ ἀντιπρόσωπον τοῦ πάπα, ὁ ἅγιος διαμαρτυρήθηκε καὶ δὲν παραβρέθηκε στὸ συλλεΐτουργο, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ τὸν ἐξορίσει ὁ βασιλιάς καὶ ἔτσι δὲν ἦταν κατὰ τὴν πτώση τῆς Πόλεως παρῶν, ἀλλὰ κατέφυγε στὴν Λέσβο, ὅπου καὶ ἀργότερα μαρτύρησε. Αὐτὰ μᾶς τὰ ἀποκαλύπτει ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Ραφαὴλ στὶς ἐμφανίσεις του, πού ἔκανε στὴν ἐποχὴ μᾶς, καὶ μᾶς δίδει καὶ ἓνα μῆνυμα

17. βλ. ὡς ἄ. σσ. 184, 185.

πῶς πρέπει νὰ διαμαρτυρόμαστε καὶ νὰ μὴν συμμετέχουμε στὴν προδοσία τῆς πίστεως.

Μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ τόσο τραγικὰ καὶ ἱστορικὰ γεγονότα, ὅταν καταλάγιασε τό κακό καὶ κάπως ἡρέμισαν τὰ πράγματα, ὁ λαὸς πρόβαλε στὸν νέο κατακτητή, τὸν Μωάμεθ, γιὰ Πατριάρχη του ὡς τὸν μόνο ἄξιο, τὸν Γεννάδιο. Ἀνερχότανε λοιπὸν ὁ Γεννάδιος Σχολάριος, ὁ τελευταῖος τῶν παλαιῶν πρὸ τῆς ἀλώσεως καὶ ὁ πρῶτος μετὰ τὴν ἄλωση, στὸν αἱματοβαμμένο πατριαρχικὸ θρόνο. Ἀνελάμβανε τὸ ἔργο τῆς συσπειρώσεως τῶν λειψάνων τοῦ Γένους, μέσα σὲ κείνες τὶς ζοφερὲς ἡμέρες τῆς φρίκης τῆς ἀλώσεως τῆς Πόλης... Γίνεται ὁ πρῶτος ἐθνάρχης τοῦ Γένους μας καὶ βάζει τὰ θεμέλια γιὰ μιὰ νέα ἀνάστασι καὶ διάσωσι τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡ ὁποία μπόρεσε, σήκωσε καὶ ἄντεξε τὸν τουρκικὸ ζυγὸ γιὰ πεντακόσια τόσα χρόνια.

Βλέπουμε τὰ τραγικὰ λείψανα ἑνὸς ἐνδόξου γένους, μιᾶς αὐτοκρατορίας ποὺ διήρκησε πάνω ἀπὸ χίλια χρόνια προσφορᾶς στὸν Χριστιανισμό, στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὸν πολιτισμὸ τῆς ἀνθρωπότητας, παράδειγμα μοναδικό καὶ ἀνεπανάληπτο στὴν ἱστορία. Οἱ Ὁρθόδοξοι Ρωμιοί-Ἕλληνες, μόνοι τους, προδομένοι, ταπεινωμένοι, ἐξουθενημένοι, ἀνεβαίνουν, τώρα τὸν δικὸ τους Γολγοθὰ νὰ σταυρωθοῦν, περιμένοντας τὴν ἀνάστασή τους ἡ ὁποία ἀκόμη θὰ ἀργήσει, μέχρι νὰ ἔρθει τὸ ποθοῦμενο λόγῳ τῶν ἁμαρτιῶν μας καὶ τῆς ἀμετανοσίας...

Οι νέοι Τρεις Ιεράρχες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄

ΟΙ ΓΡΑΙΚΟΛΑΤΙΝΟΙ - ΟΥΝΙΤΕΣ ΚΑΙ Η ΛΑΤΙΝΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

Στους αιώνες που άκολούθησαν, αν και ή ένωση δέν έπιτεύχθηκε λόγω τής αντίδράσεως του λαου και λόγω τής υποδουλώσεως των Ρωμικών-Έλλήνων στην Τουρκοκρατία, ώστόσο όμως οί άποφάσεις τής ψευδο-συνόδου προβάλλονταν συστηματικά από την λατινική προπαγάνδα για την προώθηση τής Ουνίας.

Τί είναι ή Ουνία; «*Η Ουνία είναι ένα πανουργο θρησκευτικοπολιτικό σχήμα, που έπινοήθηκε από τον Παπισμό για την ύποταγή των Χριστιανών τής Ανατολής στην παπική κυριαρχία. Σύμφωνα μ' αυτό το σχήμα, με άπόσπαση πιστών από τους κόλπους τής Όρθόδοξης Έκκλησίας δημιουργούνται "έκκλησιαστικές" κοινότητες, οί όποίες διατηροϋν μέν έξωτερικά τον Όρθόδοξο εκκλησιαστικό τους ρυθμό, (άμφίεση κληρικών, λειτουργικό τυπικό, άρχιτεκτονική ναών, είκονογραφία, κ.ά.), άναγνωρίζουν όμως τον πάπα και μνημονεύουν τὸ ὄνομά του στις εκκλησιαστικές ακολουθίες. Έτσι προκύπτουν οί Ουνίτες, οί όποιοι στην πραγματικότητα είναι Παπικοί, άφου, έμμέσως, άποδέχονται όλα τὰ παπικά δόγματα, φοροϋν όμως προσωπειο Όρθοδόξου για νά έξαπατοϋν τους άπλοϊκούς πιστούς και νά τους πείθουν ότι είναι δυνατή ή ένωση δίχως έγκατάλειψη*

τῆς Ὁρθοδοξίας»¹. Τὸ τί φρονεῖ γιὰ τοὺς Οὐνίτες τὸ Βατικανό, μᾶς τὸ ἀποκαλύπτει ὁ οὐνίτης πατριάρχης τῶν Μελχιτῶν (πρώην ὀρθόδοξος) Μάξιμος ὁ Δ'. «Διὰ τὸ Βατικανὸν οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον δρῶντες οὐνίται ἀποτελοῦν μέσον “μεταστροφῆς τῶν αἰρετικῶν” [δηλαδὴ τῶν ὀρθοδόξων] ἐν εἶδος παγίδος, ὅπου ἡ ὁμοιότης τοῦ τυπικοῦ καὶ τῆς ἐξωτερικῆς ὀργανώσεως προσφέρεται ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς ἐκμετάλλευσιν»².

Οἱ φιλοενωτικοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κινούμενοι ἀπὸ ἐθνικοπολιτικὰ ἰδεώδη, προτίμησαν νὰ ὑποτάξουν τὴν μοναδικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν Παπισμό. Ἔβαλαν τὴν «πατρίδα» ἐπάνω ἀπὸ τὴν πίστη καὶ στὸ τέλος ἔχασαν καὶ τὴν πίστη τους (ἔγιναν Λατινόφρονες- Οὐνίτες, ἢ Παπικοί) καὶ ἔπαψαν νὰ εἶναι Ἑλλήνες.

«Ἡ ἔνωσις τῆς Φλωρεντίας εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διαίρεσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς δύο ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα, τῶν ἐνωτικῶν καὶ τῶν ἀνθενωτικῶν.... Ὁ λαὸς τῆς βασιλευούσης ἐπὶ διετίαν ὄλην δὲν ἐδοκίμαζε τόσῃν ἀγωνίαν ἐκ τῆς ἀπειλῆς τῶν Τούρκων, ὅσῃν ἐκ τῶν ἀορίστων φόβων του, μίπως εἰς τὴν Φλωρεντίαν κινδυνεύσων τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὄσια τῆς θρησκείας τῶν Πατέρων του»³.

Παρὰ τὴν ἀντίδραση τοῦ λαοῦ, ὅμως, οἱ ἐνωτικοὶ μὲ τὸν βασιλέα καὶ τὸν Πατριάρχη ἀγωνίζονταν νὰ ἐπιβάλλουν τὴν ἔνωσιν. Ἀλλὰ «οὐδ' αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ

1. βλ. Ι. Μ. ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ, Ὁ Παπισμὸς, σσ. 32, 33.

2. βλ. ΜΑΞΙΜΟΥ Δ' ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΜΕΛΧΙΤΩΝ, Καθολικὴ Ἀνατολικὴ καὶ Χριστιανικὴ ἐνότης, Ἀθῆναι σ. 13.

3. βλ. Π. ΣΠΥΡΙΑΩΝΟΣ ΜΠΙΛΛΗ, Ὁρθοδοξία καὶ Παπισμὸς, Ἀθῆναι 1969, σ. 75.

Ἰωάννης ἐτόλμισε μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του νὰ δημοσιεύσῃ ἐπισήμως τὸν τόμον τῆς Ἐνώσεως· ἀναγορεύσας δὲ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὡς διάδοχον τοῦ ἐν Φλωρεντία τελευτήσαντος Ἰωσήφ Β', τὸν πρότερον Κυζίκου μητροπολίτην Μητροφάνην (1440-1443), ἠγωνίζετο δι' αὐτοῦ καὶ τῶν ὀργάνων του νὰ καταστήσῃ ἀσπαστὸν ἐν τῇ Ἀνατολῇ τὸν ὑπογραφέντα ὄρον· εἰς μάτην ὁμως ἠγωνίζετο. Πολλοὶ ἀπεσιώπων καὶ τὸ μνημόσυνον τοῦ αὐτοκράτορος, καλοῦντες τὸν πατριάρχην Μητροφάνην “Μητροφόνον” καὶ τὴν ἐν Φλωρεντία Σύνοδον “ληστρικὴν” καὶ ἄλλα πολλά»⁴.

Ὁ λαὸς ἀκολουθοῦσε τὶς ὁδηγίαις τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ποὺ ὅπως ἤδη ἀναφέραμε ἦταν νὰ μὴ μνημονεύουν καὶ νὰ μὴ συλλειτουργοῦν μὲ τοὺς ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς καὶ μὲ ὅσους εἶχαν λατινικὰ φρονήματα: «Φευκτέον αὐτοὺς (τοὺς Λατινόφρονας, τοὺς ὑπερμαχοῦντας τῆς ψευδοενωτικῆς θεωρίας περὶ μεσότητος) ὡς φεύγει τις ἀπ' ὄφews, ὡς αὐτοὺς ἐκείνους, ἧ κακείνων πολλῶ δήπου χείρονας τοὺς χριστοκαπήλους καὶ χριστεμπόρους»⁵.

Ὁ Σ. Συρόπουλος γράφει ὅτι «οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ πλέον ἐστηρίζοντο καὶ κατεφρόνουν τῶν ἐν τῇ Συνόδῳ γεγονότων καὶ παρεσιώπων καὶ τὸ μνημόσυνον τοῦ βασιλέως». Οἱ ἀνθενωτικοὶ κληρικοὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἠρνοῦντο νὰ συλλειτουργήσουν μετὰ τῶν ἐνωτικῶν. Οἱ ἐνωτικοὶ ἱερεῖς ἀπίντων εἰς τὸν αὐτοκράτορα, τὸν ἀπαιτοῦντα τὸ συλλεῖτουργον ἀνθε-

4. βλ. Π. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ, *Σχέσεις Καθολικῶν καὶ Ὁρθοδόξων*, Ἀθῆναι 1958, σσ. 524, 525.

5. βλ. Σπ. ΜΠΑΛΑΗ, σ. 70 καὶ Ι. ΚΑΡΜΙΡΗ, Δ.Σ.Μ. σ. 360.

νωτικῶν καὶ Γραικολατίνων: «Πῶς λειτουργήσωμεν ὁμοῦ, ἐπεὶ αὐτοὶ φεύγουσιν ἡμᾶς;»⁶

Μήπως χρειαζόμαστε περισσότερες μαρτυρίες ἀπὸ αὐτὲς περὶ τοῦ ποία στάση ὀφείλουμε νὰ ἔχουμε ὡς Ὁρθόδοξοι ἔναντι τῶν Λατινοφρόνων καὶ σήμερα τῶν φανερῶν Οἰκουμενιστῶν, ποὺ εἶναι οἱ σύγχρονοι Λατινόφρονες;

Ὁ Ἅγιος Μάρκος ἦταν πνευματικὸς ἀπόγονος τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, διότι ὁ διδάσκαλός του, ὁ σοφώτατος Ἰωσήφ ὁ Βρυέννιος, ὁ Στουδίτης, ἦταν μαθητὴς τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ. Αὐτὴ εἶναι ἡ εὐλογημένη Πατερικὴ Παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας. Μεταλαμπαδεύεται ἡ φλόγα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀνδρείας ἀπὸ πατέρα σὲ υἱό. Τὸ ἐκπληκτικὸ εἶναι, ὅτι, δυστυχῶς, ἡ ἄρχουσα τάξη, βασιλεῖς, πατριάρχες, ἐπίσκοποι, ἀξιωματοῦχοι καὶ διανοούμενοι, πλὴν ἑξαρέσεων, συνήθως σὲ κάθε ἐποχῇ, εἶναι αὐτοί, οἱ ὅποιοι λόγῳ τῆς φιλοδοξίας τους καὶ τῆς κοσμικῆς ζωῆς προτιμοῦν τὴν αἵρεση προβάλλοντας ὡς πρόφασιν τὴν ἀγάπην, τὴν κατανόησιν καὶ τὴν ἔνωσιν, ἐνῶ οἱ ἱερεῖς, οἱ μοναχοὶ καὶ ὁ εὐσεβὴς λαὸς εἶναι αὐτοὶ ποὺ κρατοῦν τὴν Ὁρθόδοξην πίστιν ἀκαينوτόμητη. Τὸ μεγάλο αὐτὸ ρῆγμα, τὸ ὁποῖο ἄρχισε μετὰ τὴν πρώτη Σταυροφορία - κατάκτηση τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδοξίας ἀπὸ τοὺς Παπικούς, τὸ ἔζησε πολὺ ἐνεργὰ καὶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ὁ «ὑπάτος τῶν φιλοσόφων», Ἰωσήφ ὁ Βρυέννιος.

Τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς Οὐνίας ἐρρίφθησαν ὑπὸ τῶν Λατίνων τὸν ΙΓ' αἰ. (1215, Σύνοδος Λατεράνου) καὶ

6. βλ. ΣΙΑΒΕΣΤΡΟΥ ΣΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ὡς ἄ., κεφ. Α', σσ. 331, 332 καὶ ΣΠ. ΜΠΙΛΛΗ, σ. 77.

ἀπέδειξαν ἀπὸ τότε, οἱ Παπικοί, ὅτι δὲν ποθοῦσαν τὴν ἀληθινὴν ἔνωση, ἀλλὰ μία ἀπορρόφηση τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς ἀπὸ τὸ Βατικανό. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπιδιώκουν μέχρι σήμερα διὰ τῆς παναιρέσεως τοῦ συγκρητιστικοῦ οἰκουμενισμοῦ, δηλ. τὴν ὑποταγὴ τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν παπισμὸ καὶ στὴν πανθρησκεία. Αὐτὲς οἱ προσπάθειές τους ἐπρόκειτο νὰ καρποφορήσουν ἀργότερα καὶ νὰ ἀποδώσουν στὸ Βατικανὸ πλούσια συγκομιδὴ μὲ προσπλήτους, ἐξωμότες τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἱστορικὸ παράδειγμα εἶναι οἱ λατινοκρατούμενες περιοχὲς στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο, ὅπως, ἡ Κρήτη, ἡ Κύπρος, ἡ Ρόδος, ἡ Κέρκυρα καὶ ἄλλα νησιὰ στὰ Δωδεκάνησα καὶ τὰ Ἐπτάνησα, στὰ ὁποῖα ἕνα κομμάτι τοῦ λαοῦ εἶχε προσχωρήσει στὶς λατινικὲς κακοδοξίες καὶ εἶχε ἀποκοπεῖ ἐκκλησιαστικῶς ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Τὸ 1380, τὸ Πατριαρχεῖο ἔστειλε ὡς πατριαρχικὸ Ἐξάρχον στὴν Κρήτη τὸν Ἰωσήφ Βρυέννιο, ὅπου τὸ ἔργο του ἦταν πνευματικὸ, διδακτικὸ καὶ εἰρηνευτικὸ καὶ προσπάθησε νὰ δημιουργήσει ἕνα εἶδος συνδέσμου μεταξὺ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ὑποδοῦλων Ἑλληνορθοδόξων τῆς νήσου. Δείγμα τῆς ἐκεῖ διδασκαλίας τοῦ Βρυεννίου εἶναι τὸ ἔργο του *Κεφάλαια ἐπτὰκις ἐπτὰ*, τὸ ὁποῖο περιέχει δογματικὲς συνδιαλέξεις καὶ ἤλεγξε τὶς λατινικὲς κακοδοξίες.

Μετὰ τὴν ἀποστολὴ του στὴν Κρήτη, τὸ Πατριαρχεῖο τὸν ἔστειλε στὴν Κύπρο. Τὴν Κύπρο «τὴν κατεῖχαν οἱ Λατῖνοι ἀπὸ τὸ 1192. Οἱ Κύπριοι, μὲ ὑποδουλωμένη τὴν Ἐκκλησίαν τους, ἀπευθύνθησαν τὸ 1405-6, μέσῳ τριῶν χωροεπισκόπων, στὸν πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως *Ματθαῖο Α΄ (1397-1410)*, ζητῶντας τὴν ἐπανασύνδεση τῶν σχέσεών τους μὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινου-

πόλεως καὶ ὑποσχόμενοι πλήρη ὑπακοὴ σ' Αὐτή... Ἐκεῖ, ὁ Βρυέννιος μίλησε γιὰ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ παρεκάλεσε τοὺς Κυπρίους νὰ τηρήσουν τὴν ὑπόσχεσή τους πρὸς τὴν Σύνοδο τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὴν Ὁρθοδοξία, τὴν μοναδικὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Κατόπιν, προσπάθησε νὰ ἀποδείξει στοὺς Κυπρίους, ὅτι μὲ τὴν ἐνορκὴ ὑποταγὴ τῶν ἐπισκόπων τους στὴν Ἐκκλησία τῆς Ρώμης, τὴν παραδοχὴ τῆς ἀγιότητας τοῦ πάπα καὶ τὴν ἐξάρτησή τους ἀπὸ τὸν Λατῖνο ἐπίσκοπο τῆς Λευκωσίας, βρίσκονται αὐτομάτως ἐκτὸς Ἐκκλησίας... καὶ ὅτι αὐτὸ εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνο, διότι «ὁ νεύματι μόνω τὸν Θεὸν ἀρνούμενος, ἀπωλεία ὑπόκειται»⁷. ...

Ἡ θεμελιώδης θέσις τοῦ Βρυεννίου, ἦταν ὅτι: «Μιὰ ἐνωσις μὲ τὴν Λατινικὴ Ἐκκλησία, ποὺ θὰ σήμαινε τὴν ἀλλαγὴ τῆς πίστεως καὶ τὴν ἀπόρριψη τῆς Ὁρθόδοξης ἀγιοπατερικῆς θεολογίας, ἦταν ἀδύνατο νὰ ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀληθῆ ἐνωσις τοῦ διεσπαρμένου ποιμνίου τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ γίνῃ δεκτὴ ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους»⁸. Αὐτὴ ἦταν ἡ πίστις τοῦ μεγάλου διδασκάλου τῆς Ὁρθοδοξίας Ἰωσήφ τοῦ Βρυεννίου, τῶν φίλων του καὶ τῶν πνευματικῶν τέκνων του, ὅπως ἦταν καὶ ὁ πρῶτος Πατριάρχης τοῦ σκλαβωμένου πιά Γένους μας, ὁ Γεώργιος-Γεννάδιος Σχολάριος, ὁ ὁποῖος ἦταν ὁ σοφώτερος κληρικὸς τῆς ἐποχῆς του.

Αὐτός, τίς παραμονές τῆς Ἄλωσης τῆς Πόλης ἀπὸ τὸν Μωάμεθ, ὅπου γινόταν καὶ πάλιν προσπάθειες γιὰ

7. βλ. Ἀρχμ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΙΩΑΝΝΙΑΗ, ὡς ἄ., σσ. 193-196.

8. βλ. ὡς ἄ., σ. 209.

τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, κλεισμένος στὸ κελλάκι τοῦ ὁ ὄσιος Γεννάδιος, ἔδωκε τὴν τελευταία του ἀπάντησιν ἐγγράφως:

«Ἄθλιοι Ρωμαῖοι, εἰς τί ἐπλανήθητε καὶ ἀπεμακρύνετε ἐκ τῆς ἐλπίδος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἠλπίσατε εἰς τὴν δύναμιν τῶν Φράγκων, καὶ σὺν τῇ πόλει ἐν ἧ̄ μέλλει φθαρῆναι, ἐχάσατε καὶ τὴν εὐσέβειάν σας. Ἰλεῶς μοι, Κύριε. Μαρτύρομαι ἐνώπιόν σου ὅτι ἀθῶος εἰμὶ τοῦ τοιοῦτου πταισματος. Γινώσκετε, ἄθλιοι πολῖται, τί ποιεῖτε; Καὶ σὺν τῷ αἰχμαλωτισμῷ, ὃς μέλλει γενέσθαι εἰς ὑμᾶς, ἐχάσατε καὶ τὸ πατροπαράδοτον, καὶ ὠμολογήσατε τὴν ἀσέβειαν. Οὐαὶ ὑμῖν ἐν τῷ κρίνεσθαι»⁹.

Πολὺ φοβούμεθα ὅτι αὐτὸ θὰ γίνεῖ καὶ στὴν ἐποχὴ μας, ἐὰν δὲν προλάβουμε τὴν νέα πτώσιν διὰ τῆς μετανοίας καὶ τῆς ὁμολογίας τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἐδῶ τελειώσαμε μὲ τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν στάσιν τῶν Ἁγίων πατέρων καὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, στὰ θέματα τῆς πίστεως, μέχρι τὴν πτώσιν τῆς Πόλεως. Θὰ συνεχίσουμε νὰ δοῦμε τώρα, τὴν στάσιν τοὺς στὴν σύγχρονη ἐποχὴ μας, τὴν λεγόμενη Νέα ἐποχὴ, ἢ ὁποῖα ἔχει σὰν κύριον γνώρισμα τὸν Συγκρητισμὸν. Ἡ μεγάλη αἵρεσις τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ὁ Διαχριστιανικός, καὶ Διαθρησκευτικὸς Συγκρητιστικὸς Οἰκουμενισμὸς. Ὁ Συγκρητισμὸς ἐμφανίζεται ἤδη ἀπὸ τὸν α' αἰῶνα τοῦ Χριστιανισμοῦ, διὰ τοῦ Γνωστικισμοῦ τοῦ Μάνεντος, καὶ θὰ εἶναι πάλι ἡ τελευταία αἵρεσις πρὶν τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τὸ τέλος τοῦ κόσμου.

9. βλ. Δ. Α. ΜΟΡΤΜΑΝΟΥ, *Πολιορκία καὶ Ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως*, Ἀθῆναι 1859, σ. 79.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄

Η ΠΑΝΑΙΡΕΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ

1. Τὸ τελευταῖο χτύπημα τοῦ Παπισμοῦ κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἔχει ὡς μοναδικὴ κεφαλὴ τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τέλειον Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον, ἡ ὁποία διὰ μέσφ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν διαδόχων αὐτῶν, τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μᾶς παρέδωσε τὴν μοναδικὴ παρακαταθήκη τῆς σωτηρίας μας, τὴν Ὁρθόδοξο πίστη.

«Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ μας εἶναι ἀπὸ τὴν φύση τῆς οἰκουμένη καὶ ἀσφαλῶς παγκόσμια. Ἔχει ἀνοιχτὴ τὴν ἀγκαλιά Της σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, κάθε φυλῆς καὶ ἐποχῆς, καὶ τοὺς καλεῖ νὰ ἔρθουν κοντά Της. Ὁ Χριστός, πού εἶναι ἡ κεφαλὴ Της, ἀπευθύνει διαχρονικὰ στὸν κόσμον τὸ “δεῦτε πρὸς με πάντες”, ἐνῶ παράλληλα στέλνει τοὺς μαθητὲς Του νὰ διδάξουν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας “εἰς πάντα τὰ ἔθνη”»¹. Ἐδῶ, εἶναι ἀναγκαῖο νὰ ἐπισημάνουμε, ὅτι ὁ Χριστὸς ἔδωσε τὴν ἐντολὴν στοὺς μαθητὲς Του «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς

1. βλ. Ι. Μ. ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ, Ὁ Οἰκουμενισμός, σ. 3.

καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν» (Ματθ. κ', 19). Οἱ Ἀπόστολοι εἶχαν ἐντολὴ νὰ μαθητεύσουν καὶ νὰ διδάξουν τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα εὗρισκονταν «ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου», καὶ ὄχι νὰ ἀνοίγουν δῆθεν «θεολογικούς» διαλόγους γιὰ νὰ ψάξουν νὰ βροῦν τὴν ἀλήθεια. Ἡ Ἀλήθεια εἶναι ἥδη ἀποκεκαλυμμένη καὶ κατατεθειμένη στὸ σῶμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ Ἀλήθεια δὲν ἀνακαλύπτεται ἀλλὰ ἀποκαλύπτεται. Οὗ διάλογος τῆς Ἐκκλησίας μὲ τοὺς ἐκτὸς Αὐτῆς πρέπει νὰ ἔχει σκοπὸ μόνον νὰ ἀποκαλύπτει τὴν Ἀποκεκαλυμμένη Ἀλήθεια στοὺς μὴ πιστοὺς καὶ νὰ τοὺς καλεῖ σὲ μετάνοια.

Σήμερα, δυστυχῶς, ἐδῶ καὶ 115 χρόνια, ἀπὸ τὸ 1902, ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ ζοῦμε μίαν πνευματικὴν τραγωδίαν, τὴν ὁποία σὲ καμμία ἄλλῃ ἐποχῇ δὲν ἔζησε ἡ Ἐκκλησία μας, καὶ αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ πολλὰ σημεία... Ἡ οἰκουμενικότητα τῆς Ἐκκλησίας μεταβάλλεται σὲ μιὰ νεοεποχίτικη θρησκευτικὴ παγκοσμιοποίηση. Ἡ πλειονότητα τῆς τάξεως τῶν ἐπισκόπων, μὲ προεξάρχον τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἐπιδιώκει ἐμφανῶς νὰ μετεξελίξει, καὶ νὰ παραμορφώσει τὸν ὄρατὸ ὄργανισμὸ τῆς Ἐκκλησίας-Σώματος τοῦ Χριστοῦ σὲ ἕναν πολιτικο-θρησκευτικο-κοινωνικο-φιλανθρωπικὸ ὄργανισμὸ, μὲ συνέπεια νὰ χάνει τὴν ἐκκλησιολογικὴ τῆς συνείδηση, ὅτι εἶναι Σῶμα Χριστοῦ, ὅπου ζεῖ καὶ ὑπάρχει διὰ τοὺς πιστεύοντας καὶ βουλομένους νὰ κληρονομήσουν ζωὴν αἰώνιον. Αὐτοὶ οἱ σκοποὶ, τῶν ἐν λόγῳ ἐπισκόπων, ἀποβλέπουν στὴν ἐκκοσμίκευση τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ στὴν ἀπώλεια τοῦ πραγματικοῦ τῆς σκοποῦ ποὺ εἶναι ἡ σωτηρία τῶν πιστῶν, ἥτοι ἡ δυνατότητα τῆς

θεώσεώς τους με τὴ μετάνοια καὶ τὴν Θεία Χάρη.

Κατὰ τὸν δεῦτερο αἰῶνα, ἡ Ἐκκλησία, ὕστερα ἀπὸ ποταμοὺς αἱμάτων ποὺ ἔχυσαν τὰ τέκνα Τῆς διὰ τοῦ μαρτυρίου, οἱ ἅγιοι Μάρτυρες, καὶ στὴν συνέχεια διὰ τῆς αγιότητος τοῦ βίου τῶν Χριστιανῶν, τοῦ μοναχισμοῦ καὶ διὰ τῆς θεοπνεύστου, ἐμπειρικῆς, μυστικῆς θεολογίας τῶν Ἁγίων Πατέρων, κατόρθωσε νὰ ἐκχριστιανίσει τὸν πεπλανημένον καὶ δαμονοκρατούμενον κόσμον διὰ μέσῳ τῆς ἀληθινῆς πίστεως τοῦ Εὐαγγελίου καὶ νὰ ἐνώσει τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Ἀντιθέτως, στὴ σημερινὴ ἐποχὴ παρατηρεῖται ἡ ἀντίστροφη πορεία, ἀντὶ νὰ συνεχίζεται αὐτὴ ἡ ἐκκλησιαστικοποίηση τῆς οἰκουμένης, εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἐκκοσμίκευση. Παρατηρεῖται ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, εἶναι μόνον κατ' ὄνομα, μὲ μία διαρκὴ καὶ ἀλματώδη ἀποχριστιανοποίηση τόσο τῆς Ἑλλάδος ὅσο καὶ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων χωρῶν. Αὐτὴ ἡ ἐκκοσμίκευση καὶ ἀποχριστιανοποίηση, ποὺ ἐπικρατεῖ στὴ σημερινὴ ἐποχὴ, ὀφείλονται στὴν ἀχαλίνωτη δράση τοῦ Ἑωσφορικοῦ, Συγκρητιστικοῦ, Διαχριστιανικοῦ καὶ Διαθρησκευτικοῦ Οἰκουμενισμοῦ, καθὼς καὶ στὴν ὑπνώτουςα στάση τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας. Ἡ ἔλλειψη κατήχησης καὶ μαθητείας στὴν ὀρθοδόξη θεολογία καὶ τὰ Δόγματα, ἐκ μέρους τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας, καθὼς ἐπίσης καὶ τῆς ἱεραποστολῆς πρὸς τοὺς ἀλλόθρησκους λαοὺς, π.χ. τοὺς Μωαμεθανοὺς ἐξισώνοντας τὴν ἱεραποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸν προσηλυτισμό, εἶναι ἴσως οἱ κυριότεροι λόγοι τῆς συρρικνώσεως τῆς Ὁρθοδοξίας, διὰ τῆς ἀποστασίας καὶ τῆς ἐκκοσμικεύσεως τῶν ὀρθοδόξων χριστιανικῶν λαῶν καὶ κατόπιν τὰ ἐωσφορικὰ παγκό-

σµα σχέδια τῶν ἐντολοδόχων τῆς παγκοσµιοποίησης τῆς Νέας τάξεως πραγµάτων ὅπως λέγεται.

«Οἱ ἔννοιες οἰκουµενικὸς (γεωγραφικά) καὶ καθολικός (πνευματικά), ταυτίζονται νοηµατικά, σχετιζόµενες µὲ τὴν πληρότητα καὶ παγκοσµιότητα τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας... Σ' αὐτὸ τὸ πλαίσιο λειτουργεῖ καὶ ἡ ἱεραποστολή, ὡς διαρκῆς κλήσι στὴν “ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύµατος”.

Ἡ οἰκουµενικὴ αὐτὴ συνείδησις ποὺ καθιερώθηκε καὶ πολιτειακὰ μέσα στὴν αὐτοκρατορία τῆς Νέας Ρώµης, τὴν Ρωμανία δὲν ἔχει χῶρο στὴν ἀνάπτυξη ρατσιστικῆς συνειδήσεως, καθὼς πολὺς λόγος γίνεται σήμερα. Ὁ Μ. Κωνσταντῖνος εἶναι ὁ πρῶτος Ρωµαῖος - Ρωµπός - Ἕλληνας Ὁρθόδοξος Χριστιανός, αὐτοκράτορας τῆς Οἰκουµένης. Κρατικὸ θεµέλιο δὲν ἦταν πιὰ ἡ κοσµικὴ ἐξουσία, ἀλλὰ ἡ Ὁρθοδοξία. Αὐτὴ ἡ συνείδησις συνεχίζεται στὴν Ὁρθοδοξία. Ὅπου βιώνεται ἡ Ὁρθόδοξη πίστις, ἐκεῖ σώζεται καὶ ἡ ρωµαῖικη οἰκουµενικότητα καὶ παναδελφότητα. Τὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶµα, ὅταν μένει πατερικὰ Ὁρθόδοξο, διασώζει τὴν οἰκουµενικότητα»². Ἡ Ἐκκλησία διὰ τοῦ «Ἠσυχασµοῦ», τῆς θεολογίας τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν τοῦ Χριστοῦ, ὅπως περιγράψαµε πρὸ ἐπάνω διὰ τῆς ἀσκήσεως καὶ ἐξασκήσεως τῆς θεοποιοῦ νοεραῖς καὶ ἀδιαλείπτου προσευχῆς, ποὺ ἐνεργοῦντο τόσο στὰ Ἱερὰ Φροντιστήρια - τὰ Μοναστήρια ὅσο καὶ ἐν τῷ κόσµῳ ἀπὸ τοὺς ἀγωνιζοµένους Χριστιανοὺς, ὅλα αὐτὰ ἦταν ὁ κεκρυµένος θησαυρὸς

2. βλ. Πρωτοπρεσβυτέρου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ, Ὁφειλὴ ἀγάπης, ὁµιλία, ἐκδ. Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 2008, σσ. 21, 22, 23.

τῶν ὑποδουλωμένων Ρωμῶν, μὲ τὰ ὅποια ἄντεξε ἡ πονεμένη καὶ σταυρωμένη Ρωμωσύνη καθ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ σκοτεινὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς στὸν Τοῦρκο κατακτητή.

«*Στὰ κέντρα τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως, τὴν Κωνσταντινούπολη, τὴν Θεσσαλονίκη καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἡ Ὁρθοδοξία καὶ ὁ Ἑλληνισμός, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν Ἄλωση, περιχαράκωσαν τὰ ὄριά τους, γιὰ νὰ ἀντέξουν στὴν ἐπερχόμενη λαίλαπα τῶν ἐξισλαμισμῶν καὶ ἐκλατινισμῶν, τῆς ἀπαράδεκτης προπαγάνδας τῶν Ἰησουιτῶν, οἱ ὅποιοι, μὲ ὄργανο τὴν Οὐνία καὶ κατάλληλους συμμάχους τὴν ἔνδεια καὶ τὴν ἀπαιδευσία, κατεσπάραταν τὸ σῶμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ τοὺς μιμηθοῦν στὴν συνέχεια οἱ Προτεστάντες μισσιονάριοι... Σὲ τέτοιες κρίσιμες περιστάσεις γιὰ τὸ Γένος, οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες δὲν χαριτολογοῦσαν..., ἀλλὰ μὲ αὐξημένη ποιμαντικὴ εὐθύνη καὶ ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια παίρνουν ἀποτελεσματικὰ μέτρα γιὰ νὰ συγκρατήσουν τὸν ἀπαίδευτο λαό»³.*

Αὐτὴν τὴν σεμνοτάτη καὶ ἱερὰ παράδοση συνέχισαν νὰ μεταλαμπαδεύουν, καθ' ὅλη τὴν σκοτεινὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, οἱ Ἁγιορεῖτες πατέρες πού ἔμειναν στὴν ἱστορία μὲ τὸ ὄνομα «Κολλυβάδες». Σ' αὐτοὺς χρωστοῦμε τὴν περίφημη Φιλοκαλικὴ Ἀναγέννηση τοῦ 17ου αἰῶνος, πού προέβαλε τὴν Ἠσυχαστικὴ καὶ Νηπτικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλη αὐτὴ ἡ Ὁρθόδοξη παράδοση, χάρισε πολλοὺς Ἁγίους στὴν Ἐκκλησία,

3. βλ. Πρωτοπρεσβυτέρου ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΗΣΗ, «Ἡ ἐπικαιρότης τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου», στὸ *Κολλυβαδικά. Ἅγιος Νικόδημος Ἁγιορεΐτης, Ἅγιος Ἀθανάσιος Πάριος*, ἐκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 45.

κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας. Δυστυχῶς, ὅμως, μετὰ τὸ 1821, μὲ τὴν δημιουργία τοῦ Νεοελληνικοῦ κρατιδίου, ἐρχόμενοι οἱ λόγιοι καὶ φραγκοσπουδαγμένοι γρακῦλοι ἐκ τῆς Δύσεως, τῆς «πεφωτισμένης» καὶ ἄθνης Εὐρώπης, ἄρχισαν νὰ γκρεμίζουν κάθε τι ὀρθόδοξο, χριστιανικό, ρωμαϊκό καὶ ἑλληνικό, κουβαλῶντας μαζί τους τὸ σύμπλεγμα-κόμπλεξ τῆς ξενομανίας τους. Δυστυχῶς καὶ ἐδῶ πρωτοστάτησαν, κάποιοι φαναριῶτες τύποι Μαυροκοροδάτου καὶ Σχοινᾶ...

2. Ἡ ἱστορία τοῦ Οἰκουμενισμοῦ (Ἐν συντομίᾳ)

Κατὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ Κ' αἰῶνος, συντελεῖται μίᾳ μεγάλῃ πνευματικῇ αὐτοκτονία. Τὸ πάνσεπτο καὶ μαρτυρικό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μας, τὸ Πατριαρχεῖο τῶν Ρωμῶν, τὸ ὁποῖο ἔχουμε μέσα στὰ φυλλοκάρδια τῆς ψυχῆς μας φυλαγμένο γιὰ αἰῶνες ὡς τὸν πολυτιμότερο θησαυρὸ τῆς καρδιάς μας, δυστυχῶς ἀλώθηκε ἀπὸ τὸν Οἰκουμενισμό ... Ὡ! τίς δώσει μοι ὕδωρ τῆ κεφαλῆ μου καὶ δάκρυα τοῖς ὀφθαλμοῖς μου καὶ κλαύσω ἡμέρας καὶ νυκτὸς τὴν μεγάλην ἀλλοίωση καὶ ἀλλοτριώση ποὺ ὑπέστη ὁ ὀφθαλμὸς τῆς Οἰκουμένης, τὸ Κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας!

Ὅπως τότε, σὲ ἐκεῖνα τὰ σκοτεινὰ χρόνια τῆς δουλείας, ἐκμεταλλεζόμενος ὁ παπισμὸς τὶς ἀνάγκες τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ, μὲ τὸ προσωπεῖο τῆς παιδείας καὶ τῶν σχολείων καὶ «μὲ κέντρο τὸ οὐνιτικὸ Ἑλληνικὸ Κολλέγιο τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τῆς Ρώμης, εἶχε ἐκθρέψει δεκάδες ἀποστατῶν λογίων καὶ ἡ Κύπρος καὶ ἡ Κρήτη κόντεψαν νὰ ἐκλατινισθοῦν, ὅπως καὶ ἄλλα νησιά, ἡ Σύρος, κ.λπ.»⁴.

Ἔτσι καὶ τώρα στὶς ἀρχὲς τοῦ Κ' αἰ. διὰ τῶν σπουδῶν στὰ διάφορα γερμανικὰ πανεπιστήμια –ὄχι ὅτι οἱ σπουδὲς εἶναι κάτι κακό, ἐξ ἄλλου σὲ ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνας οἱ εὐρωπαῖοι χρωστοῦν ὅ,τι καλὸ ἔχουν στὸν πολιτισμὸ τους καὶ τὴν γνώση, ἄρχισε νὰ εἰσέρχεται τὸ κοσμικό-ἄθεο πνεῦμα τῆς Δύσεως καὶ ἡ συστηματικὴ μεθόδευση καταλύσεως τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή. Τὸ μεγάλο χτύπημα, ἔρχεται τώρα μὲ τὴν μεγάλη Παναίρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Ἄς παρακολουθήσουμε γιὰ λίγο πῶς ξεφυτρώνει ὁ Οἰκουμενισμός.

Στὰ τέλη τοῦ 19^{ου} αἰώνα, ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον κρίσιμα ζητήματα τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ἦταν ἡ τύχη καὶ ἡ διάδοχη κατάσταση τοῦ «μεγάλου ἀσθενοῦς» δηλ. τῆς θνήσκουσας, ἀλλὰ τεράστιας σέ ἔκταση, Ὁθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἰδιαίτερα οἱ Βρεττανοὶ «τρέχοντας» νὰ προλάβουν τοὺς ἄλλους μεγάλους ἀνταγωνιστὲς τους (Γάλλους, Γερμανοὺς, Ρώσους) ἔδωσαν μεγάλο βᾶρος στὴν προσέγγιση τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν τῆς αὐτοκρατορίας θέλοντας νὰ τοὺς προσεταιριστοῦν μὲ στόχο νὰ τοὺς ἔχουν στὸ πλευρὸ τους στὴν μετα-οθωμανικὴ ἐποχὴ, ὅπου ἤλπιζαν νὰ τοὺς βρεῖ νὰ διαχειρίζονται ἕνα τεράστιο μερίδιο τοῦ ἀχανοῦς κράτους... Οἱ Βρεττανοὶ εἶχαν τὴν φαινὴν ἰδέα νὰ προσεγγίσουν τοὺς ἀνατολίτες Χριστιανοὺς ὑπηκόους τῆς αὐτοκρατορίας μὲ αὐτὸ πού κυρίως τοὺς χαρακτήριζε: τὴν χριστιανικὴ πίστη τους. Στὴν προσπάθειά τους αὐτὴ εἶχαν ἕνα πολύτιμο σύμμαχο: τὴν ὄχι ἀκριβῶς ἀγγλόδουλη, ἀλλὰ σὲ σημαντικὸ βαθμὸ ἀγγλόφιλη –μικρὴ τότε– Ἑλλάδα, ἡ

4. βλ. Πρωτοπρεσβυτέρου Θεοδώρου Ζηση, ὡς ἄ., σ. 46.

ὅποια καλλιεργοῦσε τὴν «Μεγάλη Ἰδέα», τῆς ἀνάκτησης δηλαδὴ τῶν ἀνατολικῶν ἐδαφῶν της. Οἱ Βρεττανοὶ ἄφηναν νὰ ἐννοηθεῖ ὅτι θὰ συναινοῦσαν πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτό, ἐφόσον καὶ ἡ Ἑλλάδα μὲ τὴν σειρὰ της θὰ τοὺς ἐξυπηρετοῦσε... Στὸ κέντρο, λοιπὸν ὅλης αὐτῆς τῆς προσπάθειας, καὶ κινητικότητος βρισκόταν, ὅπως ἦταν φυσικό, τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ γιὰ τοὺς παραπάνω λόγους τὸ προσήγγισαν οἱ Βρεττανοί...

Ἔτσι σιγά-σιγά διὰ μέσῳ τοῦ Βενιζέλου καὶ διὰ τῆς ἰδικῆς του προσωπικῆς παρέμβασης τοποθετήθηκε στὸν πατριαρχικὸ θρόνο ὁ μεγαλύτερος οἰκουμενιστής, ὁ Μελέτιος Μεταξάκης. Ἡ πρώτη, ὅμως ἱστορικά, προσέγγισι μὲ τοὺς Ἀγγλικανοὺς ἔγινε ἀπὸ τὸν Ἰωακείμ τὸν Γ΄.

Ὁ οἰκουμενισμὸς εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Διαφωτισμοῦ καὶ τοῦ δυτικοῦ τρόπου ζωῆς. Ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς, παπικὸς-προτεσταντικὸς, εἶναι ἓνας ἐκκοσμικευμένος κοινωνικοπολιτικὸς πολιτισμὸς, ποὺ στηρίζεται ἐπάνω σὲ καθαρὰ ἐγκοσμιοκρατικὰ καὶ ὑλιστικὰ κριτήρια. Πρῶτα-πρῶτα στηρίζεται στὴν οἰκονομία καὶ στὶς ἐννοιες α) τῆς ἐλευθερίας τοῦ κεφαλαίου, β) στὴν λεγόμενη φιλελεύθερη δημοκρατία, ποὺ στὴν οὐσία εἶναι ἡ κυριαρχία τῶν πλουτοκρατῶν, καὶ γ) στὸν καταναλωτισμὸ, ὅπου ὀδήγησαν τὸν ἄνθρωπο, ὥστε νὰ βλέπει τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς ἡδονιστικά, ἐγωϊστικά καὶ ἀτομοκρατικά. Αὐτὸς εἶναι σήμερα ὁ χειραγωγημένος δυτικὸς ἄνθρωπος. Αὐτὸς ὁ τρόπος ζωῆς εἶναι τελείως ἀντίθετος μὲ τὸν ὀρθόδοξο χριστιανικὸ τρόπο ζωῆς, ὅπως ζοῦσαν ἐδῶ καὶ αἰῶνες οἱ ὀρθόδοξοι. Γι' αὐτὸ ἔπρεπε πρῶτα νὰ ἐκκοσμικευθοῦν σὲ μεγάλο βαθμὸ οἱ λαοί.

Ἡ ἐκκοσμίκευση ἄρχισε φυσικὰ ἀπὸ τὰ ἀνώτερα στρώματα, τὰ ὁποῖα ἄλλωστε διαθέτουν τὸν πλοῦτο καὶ τὴν ἐξουσία, καὶ μεταδίδεται στὰ κατώτερα στρώματα. Κατὰ συνέπεια ὁ Οἰκουμενισμὸς γιὰ νὰ πετύχει τοὺς στόχους του, πρῶτα χτυπᾷ τὸ ἀσκητικὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας τὸ ὁποῖο σιγά-σιγὰ τὸ εἰσάγει καὶ μέσα στὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα. Ἔτσι, ὁ φτωχός, ὁ ἀκτῆμων καὶ μονοχίτων Θεάνθρωπος Χριστὸς καθὼς καὶ οἱ Ἀπόστολοι καὶ ὅλοι οἱ Ἅγιοι, καθὼς καὶ τὸ ἀσκητικὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας καταλίγουν στὴν ἐποχὴ μας ὡς κάτι δυσκολοκατόρθωτο. Γίνεται σαφές, λοιπόν, ὅτι ὁ Οἰκουμενισμὸς, ὁ ὕλισμὸς καὶ ἡ ἐκκοσμίκευση ὁδηγοῦν σταδιακὰ καὶ στὴν ἀλλοίωση τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητας, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος, ὅπως θὰ φανεῖ καὶ παρακάτω⁵.

Μετὰ τὸν Β΄ παγκόσμιον πόλεμον οἱ Ἄγγλοι μὲ ἡγετική δύναμιν τὴν Ἀμερικὴ ἀποκτοῦν τὴν ἡγεμονία τοῦ κόσμου. Στὴν Ἀμερικὴ ἰδρύεται ὁ Ο.Η.Ε., «Ὁργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν». Τὸ 1948 ἰδρύεται καὶ τὸ Π.Σ.Ε., τὸ «Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν», ἀντίστοιχο τοῦ Ο.Η.Ε., γιὰ τὶς χριστιανικὰς Ὁμολογίας. Ὁ σκοπὸς τοῦ ἦταν καὶ θρησκευτικὸς καὶ πολιτικός.

Οἱ ρίζες τοῦ Οἰκουμενισμοῦ φύτρωσαν πρῶτα στὸν προτεσταντικὸν χῶρον. Γιὰ τὴν ἐπιδίωξιν τῶν σκοπῶν τοῦ Συγκρητιστικοῦ Οἰκουμενισμοῦ παρατηρεῖται μιὰ ἐνωτικὴ δραστηριότητα τῶν προτεσταντικῶν ομάδων καὶ συνεργασία μὲ αὐτοὺς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχεί-

5. βλ. Μοναχοῦ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΚΑΨΑΛΙΩΤΗ, *Οἰκουμενισμὸς, θέσεις ἀρχές, προβλήματα, ἀντιμετώπιση*, ἁγιορειτικὸν φυλλάδιον, σ. 3.

ου. Ἡ ἐνωτικὴ αὐτὴ δραστηριότητα πῆρε τὴν μορφὴ ὡς «Οἰκουμενικὴ κίνησις» καὶ ἰδρύεται τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν, τὸ Π.Σ.Ε. Εἶναι ἓνας ὄργανισμὸς στὸν ὁποῖο μετέχουν 340 Προτεσταντικὲς ὁμάδες ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ οἰκουμενισμὸς ἔχοντας ἀποκτίσει ὡς θεσμικὸ ὄργανον τὸ Π.Σ.Ε., διερύνει τοὺς στόχους του καὶ προσδένει στὸ ἄρμα του καὶ τὶς Ὁρθόδοξες τοπικὲς Ἐκκλησίες. Σ' αὐτὸ λοιπὸν τὸ συνονθύλευμα τῶν ὁμάδων συμμετέχει δυστυχῶς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μας καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, μὲ ἄλλες 12 Αὐτοκέφαλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, ὡς ἰσότιμα μέλη, μὲ τὶς ἄλλες ὁμάδες! Οἱ Παπικοί, ὅμως, δὲν μετέχουν στὸ Π.Σ.Ε., ἀλλὰ ἀποστέλλουν μόνον παρατηρητὲς, διασώζοντας ἔτσι τὴν παπικὴν τους ἀξιοπρέπεια, κάτι τὸ ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ κάνουν καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι, τουλάχιστον, ἂν ὑποθέσουμε ὅτι αὐτὸ θὰ ἦταν μία ἱεραποστολικὴ μαρτυρία στὸν διεσπασμένον κόσμον τῆς Δύσεως.

Οἱ Προτεστάντες, ὅμως, ὡς αἰρετικοὶ εἶναι ἀποκομμένοι ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπορρίπτουν τὴν Ἱερὰ Παράδοσιν καὶ τὶς Οἰκουμενικὰς Συνόδους. Δὲν τιμοῦν τὴν Παναγίαν, δὲν πιστεύουν στὸ ἀειπάρθενον τῆς Θεοτόκου, οὔτε τιμοῦν τοὺς Ἁγίους, καὶ τὶς ἱερὰς εἰκόνες. Λέγουν, ὅτι δέχονται μόνον τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἀλλὰ τὴν ἐρμηνεύουν ὅπως τὴν καταλαβαίνει ὁ καθένας. Διπλαδὴ κάθε Προτεστάντης εἶναι ἓνας πάπας, ἐνῶ ὁ ψευτο-πάπας εἶναι ἓνας προτεστάντης, ἀντικαθιστώντας τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Κεφαλὴν τῆς ψευτο-Ἐκκλησίας του. Μὲ ὅλες αὐτὰς τὶς παρασυναγωγὰς μπορεῖ ἢ ὀρθόδοξον ἔκκλησίαν νὰ ἔχει ποτὲ καμμία σχέση;

Τὸ Π.Σ.Ε., ὅμως, δὲν στοχεύει πλέον στὴν «ἐνωσιν» τῶν χριστιανῶν μόνον, ἀλλὰ, διευρύνοντας τοὺς στό-

χους του, προχωράει και στην επικράτηση της Πανθηρσκευίας μέσω του διαθηρσκευιακού συγκρητισμού, όπου θεωρεί όλες τις θρησκείες ως ισότιμους δρόμους και τρόπους για την σωτηρία των ανθρώπων, που σημαίνει πλήρη άρνηση του Χριστού και του Χριστιανισμού. Αυτό, μάλιστα το έπεςίμαναν και οι ίδιοι οι Όρθόδοξοι εκπρόσωποι στο Π.Σ.Ε., στην Ζ' Γενική Συνέλευση στην Καμπέρρα της Αυστραλίας (Φεβρουάριος 1991), όπου έπεςίμαναν ότι υπήρχαν: «τάσεις υποκαταστάσεως του Αγίου Πνεύματος από ένα "ιδιωτικό" πνεύμα, από το "πνεύμα του κόσμου ή άλλα πνεύματα". Γι' αυτό και κάποιοι σύνεδροι έπικαλούνται "τά πνεύματα της γης, του άερα, του νερού, και των πλασμάτων της θαλάσσης"»⁶.

Μάλιστα, στην Διαθηρσκευιακή Διάσκεψη του Χόνγκ-Κόνγκ, άπροκάλυπτα ώμολόγησαν, ότι πίσω από τα ποικίλα όνόματα λατρεύεται ο ίδιος Θεός, ο οποίος, «όμιλει μέ διαφορετικούς τρόπους στις διάφορες παραδόσεις: ή Σεχινά στην Ιουδαϊκή παράδοση, το Άγιο Πνεύμα του Τριαδικού Θεού στους Χριστιανούς, το Άτμαν στους Ίνδουϊστές και τους Σίχ, το Ρουάχ στους Μουσουλμάνους». Με τέτοιους συνέδρους συγκάθηνται, συναγελάζονται και συμπροσεύχονται και οι Όρθόδοξοι εκπρόσωποι!

Το Π.Σ.Ε. δέν θά μπορούσε ποτέ νά λάβει «οικουμενικό» χαρακτήρα, αλλά θά παρέμενε άπλά μιá ένδοπρωτεσταντική υπόθεση, άν δέν συμμετείχαν και οι τοπικές Όρθόδοξες Έκκλησίες. Δυστυχώς, την μεγαλύτερη ώθηση στην δημιουργία της Οικουμενικής Κινήσεως την

6. βλ. Συλλογικός τόμος έκδ. «Τέρτιος», Κατερίνη 1992, σ. 79.

ἔδωσε τὸ Ὁρθόδοξο Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ αὐτὸ παρέσυρε σιγά-σιγά καὶ τὶς ἄλλες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, γιὰ αὐτὸ καὶ ἔχει καὶ τὴν μεγαλύτερη εὐθύνη. Διὰ τοῦτο τὸ οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο θὰ πρέπει νὰ συνειδητοποιήσει ὕστερα ἀπὸ τόσες δεκαετίες, ὄχι μόνον πόσο πολὺ σκανδαλίζει μὲ τὴν στάση του αὐτὴ ὅλους ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους, ἀλλὰ καὶ ὅτι δὲν ἐκπληρώνει πλέον τὴν ἀποστολὴ του ὡς ὀρθόδοξη τοπικὴ Ἐκκλησία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΝΑΙΡΕΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ

Τὸ Ἅγιον Ὅρος, ὕστερα ἀπὸ 500 χρόνια τουρκοκρατίας, ἔρχεται τώρα νὰ ἀντιμετωπίσει τὴν πιὸ μεγάλη καὶ ὑπουλη αἴρεση ὅλων τῶν αἰῶνων. «Οἱ Οἰκουμενιστές, ποὺ κατορθώνουν νὰ κατέχουν ἐπισκοπικοὺς θρόνους, καὶ μάλιστα ἀρχιεπισκοπικοὺς καὶ πατριαρχικοὺς, προωθοῦν τὸν Οἰκουμενισμό ποὺ εἶναι αὐτὸ τὸ σύγχρονο δράμα τῆς Ἁγίας Ὁρθοδοξίας μας, ποὺ ἄρχισε νὰ παίζεται ἤδη ἀπὸ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους καὶ ὀξύνθηκε στὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνα μὲ πρωτοπόρους καὶ συνοδοιπόρους τοὺς Φαναριῶτες Πατριάρχες, ἀπὸ τὸν Ἰωακείμ τὸν Γ΄ (1901-1912) καὶ μάλιστα τὸν Μελέτιο Δ΄ (Μεταξάκης, 1922-1923) καὶ τὸν Ἀθηνάγορα Α΄ (1948-1972), ἕως καὶ τοὺς διαδόχους τους, Πατριάρχη Δημήτριο Α΄ (1972-1991), καὶ τὸν σημερινὸ Πατριάρχη Βαρθολομαῖο Α΄. Τὴν οἰκουμενιστικὴ ἀλυσίδα “ἔσπασε” γιὰ λίγο ὁ παραδοσιακὸς Πατριάρχης Μάξιμος Ε΄ (1946-1948) καὶ γι’ αὐτὸ σύντομα ἐξαναγκάστηκε σὲ παραίτηση...»¹.

1. βλ. Μοναχοῦ Νικολημοῦ Μπλάλη, Ἡ ἀκυρότητα τῶν «Μυστηρίων» τῶν Λατινοπαπικῶν ὡς Αἰρετικῶν, ἀνάπτυπον, σ. 10, ὑποσημείωση.

1. Ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ Γ' (1878-1912)

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', κατὰ τὴν πρώτην πατριαρχία του (1878-1884), λόγῳ τοῦ λεγομένου «Προνομιακοῦ Ζητήματος» (προσπάθεια καταργήσεως τῶν προνομίων τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν Ρωμῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τὸ Τουρκικὸ κράτος), παραιτήθηκε ἀπὸ τὸν θρόνον του καὶ ἤλθε αὐτοεξόριστος στὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅπου ἔζησε ἐπὶ μίαν δεκαετίαν. Ἐὰν καὶ εἶδε καὶ ψηλάφησε πολλοὺς ἀγίους μοναχοὺς καὶ ἀσκητὲς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δυστυχῶς, ὁ πόθος του γιὰ τὴν πατριαρχία, τὸν ἔκανε νὰ καταφύγει στὴν Ἀγγλία, ὅπου ἤλθε σὲ σχέσεις μὲ τοὺς Οἰκουμενιστὲς Ἀγγλικανούς. Οἱ τελευταῖοι ἐπίεσαν τοὺς Τούρκους, ὥστε νὰ ἐπανέλθῃ στὸν θρόνον του, ἀλλὰ ζήτησαν καὶ κάποια ἀνταλλάγματα... οἰκουμενιστικά. Ἔτσι, κατὰ τὴν δεύτερη πατριαρχία του (1901-1912), μὲ ἀφορμὴ τὰ λεγόμενα «Εἰρηνικὰ Γράμματα», ἔστειλε Ἐγκύκλιο Γράμμα στὰ λοιπὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὶς τοπικὲς Ἐκκλησίες, τὸ 1902, καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ἔσπειρε τὸν οἰκουμενιστικὸ σπόρο².

Ἐγκύκλιος Ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ' (1902)

α) «...Θεοφιλὲς ἔτι καὶ εὐαγγελικόν ἐστὶν ἐπιζητῆσαι τὰ δοκοῦντα ταῖς ἀγιωτάταις αὐτοκεφάλαις Ἐκκλησίαις περὶ τῶν ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι σχέσεων ἡμῶν μετὰ τῶν δύο μεγάλων τοῦ χριστιανισμοῦ

2. βλ. Μοναχοῦ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΜΠΙΛΑΛΗ, *Οἰκουμενισμὸς καὶ ἀλλαγὴ Πασχαλίου*, Ἅγ. Ὄρος, 2007, σσ. 39, 40.

ἀναδενδράδων [θεωρία τῶν κλάδων], τῆς δυτικῆς δηλοῦν καὶ τῆς τῶν διαμαρτυρομένων Ἐκκλησίας...».

β) «...Οὐχ ἥττονος προσοχῆς ἄξια λογιζόμεθα καὶ τὰ περὶ κοινῷ ἡμερολογίου ἀφ' ἱκανοῦ ἤδη χρόνου λεγόμενά τε καὶ γραφόμενα, ἐν οἷς ἰδίᾳ τὰ προτεινόμενα συστήματα μεταρρυθμίσεως τοῦ ἀπ' αἰῶνων κρατοῦντος ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, ἢ ἀποδοχῆς τοῦ Γρηγοριανοῦ, ἐκείνου μὲν ὡς ἐλλειπτεστέρου ἐπιστημονικῶς, τούτου δ' ὡς ἀκριβεστέρου, νομιζομένων καὶ περὶ τῆς κατ' ἀναγκαίαν ἀκολουθίαν μεταστάσεως τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικοῦ πασχαλίου»³.

Καὶ συνεχίζει, «ὡς εὐοίωνον ἀπαρχὴν τῆς ἐλπίζομένης καὶ ποθητῆς παγκοσμίου ἐνότητος». Μᾶς μιλάει ξεκάθαρα γιὰ τὴν παγκοσμιοποίηση πρὶν 115 χρόνια πῶς τὸ ἤξερε ἄραγε!

καὶ γ) «...καλὸν ἠγασάμεθα, ἵνα καὶ περὶ τούτου τοῦ σπουδαίου μελετήματος ἐπικαλεσώμεθα τὴν εὐσεβῆ καὶ φιλάδελφον γνώμην τῶν ἀγιωτάτων ὁμοδόξων ἐκκλησιῶν, εἶγε εὐκαιρον αὐταῖς δοκεῖ καὶ κατὰ τίνα τρόπον βουλευσασθαί τι ἀγαθόν καὶ εὐπρόσδεκτον ἐπὶ τῷ διευκολῦναι τὴν πραγμάτων τοῦ πρὸς τὴν μεθ' ἡμῶν τελείαν ἔνωσιν πόθου τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος χριστιανῶν, ὡς εὐοίωνον ἀπαρχὴν τῆς ἐλπίζομένης καὶ ποθητῆς παγκοσμίου χριστιανικῆς ἐνότητος»⁴.

Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι καὶ πάλιν τονίζεται, ὅτι ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς κινήσεως εἶναι ὁ πόθος γιὰ τὴν τελείαν ἔνωσιν (μυστηριακὴ-ἐκκλησιαστικὴ) μὲ ὅλες τὶς

3. σσ. 10-11.

4. βλ. Ιω. ΚΑΡΜΙΡΗ, Δογματικὰ Συμβολικὰ Μνημεῖα, (Δ. Σ.Μ.) τόμ. ΙΙ, σ. 946.

χριστιανικὲς ομάδες τῆς Δύσεως ὥστε νὰ ἐπιτευχθῆι ἡ ἐλπιζομένη καὶ ποθητὴ παγκόσμια χριστιανικὴ ἐνότης. Ἡ παγκοσμιοποίηση λοιπὸν, ποὺ ζοῦμε σήμερα δὲν ἦρθε ξαφνικά, ὑπάρχει μεθοδευμένο παγκόσμιο σχέδιο.

Τὸ πρῶτο βῆμα, λοιπὸν πρὸς αὐτὴν τὴν ἔνωση εἶναι ἡ καινοτομία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου. Ἀπορίας ἄξιον εἶναι πῶς ἐνῶ τόσους ὀλοκλήρους αἰῶνες τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἀντιστέκονταν στὶς προτάσεις ἀλλαγῆς τοῦ παπικοῦ Ἡμερολογίου, ξαφνικὰ στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰωακείμ τοῦ Γ' φαίνεται μιὰ ἀλλαγὴ 180 μοιρῶν! Ἄν ὅμως καταφύγει κανεὶς στὶς ἱστορικὲς πηγές, μᾶς δίδεται ἡ ἀπάντησις: Ἡ παπικὴ προπαγάνδα γιὰ καιρὸ δουλεῖ ὑπὲρ τῆς Ἡμερολογιακῆς ἀλλαγῆς. Ὁ πάπας Λέων ΙΓ', μὲ ἐγκύκλιο τὸ 1895, ἔθεσε τὶς βάσεις τοῦ παποκεντρικοῦ οἰκουμενισμοῦ. Ὁ καρδινάλιος Π. Τοντίνι ἀπὸ τὸ 1894 ἔδιδε διαλέξεις στὴν Κωνσταντινούπολι προπαγανδίζοντας τὴν ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου. Ὁ Πατριάρχης Ἀνθίμος ὁ ΣΤ' 1895-1896, ἀπαγόρευσε τὶς σχετικὲς συζητήσεις. Ὁ Ἰωακείμ ὁ Γ' τὶς ἐπανέφερε καὶ προώθησε τὴν σχετικὴ συζήτησι τὸ 1901, θέτοντας ἔτσι ἐμφανῶς καὶ τὸ θέμα τοῦ ἡμερολογίου στὸ πλαίσιο τῆς ἐνδύτης οἰκουμενικῆς πρωτοβουλίας του.

Εὐτυχῶς ὅμως, ὅλες οἱ τοπικὲς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες ἀντέδρασαν καὶ ἀπήντησαν ἀρνητικῶς γιὰ τὴν καινοτομία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἡμερολογίου. Ἰδιαίτερος δὲ ὁ Δογματολόγος Χρῆστος Ἀνδρουτσοῦς ἔκρινε αὐστηρὰ τὶς προτάσεις του. Ἐτσι ὁ Ἰωακείμ «ιματισμένος καὶ σωφρονῶν», ὡς μύστις τῆς φαναριώτικης διπλωματίας, ἀναδιπλώθηκε καὶ ἀπέστειλε νέο Ἐγκύκλιο Γράμμα, τὸ 1904, ὅπου ὑπερθεματίζει γιὰ τὴν μὴ ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου καὶ Πασχαλίου! Πλὴν ὅμως, ὡς ἔμπειρος

διπλωμάτης, μετέθετε τὸ θέμα τοῦ Ἡμερολογίου-Πασχαλίου στὸ μέλλον. Ἴδου χαρακτηριστικὸν ἀπόσπασμα:

Ἐγκύκλιος τοῦ 1904

«...Περὶ δὲ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἡμερολογίου τοιαύτην ἔχομεν γνώμην αἰδέσιμον [σεβαστόν] εἶναι καὶ ἔμπεδον [ἔδραϊον] καὶ ἀμετακίνητον, τὸ ἀπ' αἰῶνος μὲν ἤδη καθωρισμένον, κεκυρωμένο δὲ τῇ διπνεκεῖ τῆς Ἐκκλησίας πράξει Πασχάλιον, ὡς οὐκ ἔξδν [νὰ μὴν εἶναι δυνατόν] περὶ τοῦτο καινοτομῆσαι...Πρόωρον, τόγε νῦν, καὶ ὄλως περιττὸν ἠγούμεθα ἡμεῖς τε γὰρ οὐδαμῶς ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως ὑποχρεούμεθα μεταλλάττειν Ἡμερολόγιον...»⁵.

Ἐνῶ στὴν πρώτη Ἐγκύκλιό του, τὸ 1902 ἔγραφε τὰ ἀντίθετα: «...περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ κρατοῦντος ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, ἢ ἀποδοχῆς τοῦ Γρηγοριανοῦ, ἐκείνου μὲν ὡς ἐλλιπεστέρου ἐπισημονικῶς, τούτου δὲ ὡς ἀκριβεστέρου, νομιζομένων καὶ περὶ τῆς κατ' ἀναγκαίαν ἀκολουθίαν μεταστάσεως τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικοῦ πασχαλίου»...

Στὴν δεύτερη Ἐγκύκλιό του τὸ 1904 ἔγραφε:

Τὸ ἡμερολόγιο εἶναι «αἰδέσιμον καὶ ἔμπεδον καὶ ἀμετακίνητον τὸ ἀπ' αἰῶνος καθωρισμένον καὶ κεκυρωμένον καὶ οὐκ ἔξδν περὶ τοῦτο καινοτομῆσαι [= δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸ ἀλλάξει κανεῖς]».

Τί νὰ πρωτοθαυμάσει κανεῖς ἀπὸ τοὺς οἰκουμενιστές; Τὸν νεωτερισμὸ τους, τὴν διπλοπροσωπεῖα καὶ διπλωματία τους ἢ τὴν «ὀρθοδοξία» τους;

5. βλ. Ἰω. ΚΑΡΜΙΡΗ, Δ.Σ.Μ., ὡς ἄ., τόμ. ΙΙ, σ. 946.

Καὶ συνεχίζει: «...πρόωρον τό γε νῦν καὶ ὄλως περιττὸν ἠγοούμεθα...». Ἐδῶ μᾶς λέγει, ὅτι, δέν ἦρθε ἡ ὥρα ἀκόμη γιὰ τὴν καινοτομία...

Ὁ ἀείμνηστος π. Νικόδημος Μπιλάλης χαρακτηρίζει αὐτὴ τὴν δευτέρη Ἐγκύκλιο σὰν μιὰ «*χαραμάδα ἢ ρωγμὴ στὸ ἀρραγές ὀρθόδοξο τεῖχος, ἢ μιὰ σταγόνα δηλητηρίου σ' ἓνα ὠραῖο ποτὸ ἢ φαγητό!*»⁶.

Ἡ Ἐγκύκλιος τοῦ 1902 θεωρήθηκε ἀπὸ τοὺς ὑμνητὲς τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ὡς κάτι πολὺ σπουδαῖο, διότι «*ἐξέφραξε τὰ ποιμαντικὰ ἐνδιαφέροντα καὶ τὴν οἰκουμενικὴ εὐαισθησία τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως... καὶ ἀποτελεῖ μιὰ προγραμματικὴ καὶ γενναία πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' γιὰ μιὰ οὐσιαστικὴ ἐπανεκτίμηση ἢ καὶ ἀναθεώρηση τῆς βάσεως, ὅχι μόνο στὶς διορθόδοξες, ἀλλὰ καὶ στὶς διαχριστιανικὲς σχέσεις*»⁷.

«*Πρόκειται, πράγματι, γιὰ μιὰ καινοφανῆ τακτικὴ, ἄγνωστη μέχρι πρό τιος στὴν Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Μὲ τὴν ἐγκύκλιο τοῦ 1902 συνδέεται καὶ ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος τοῦ 1904 τοῦ ἰδίου Πατριάρχου καὶ τοῦ ἰδίου πνεύματος μὲ τὴν πρώτη*»⁸.

6. βλ. π. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΜΠΙΛΑΛΗ, *Οἰκουμενισμός*, σ. 41.

7. ΒΑ. ΦΕΙΔΑ, «*Αἱ Ἐγκύκλιοι τοῦ 1902 ὡς πρόδρομοι τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ 1920...*» τόμ. Α', Ἰαν.-Μάρτ. 2003, σ. 131.

8. βλ. ΠΡΩΤΟΣΠΡ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, «*Θεολογικὴ καὶ Ἱστορικὴ κριτικὴ τῆς Εἰσηγήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ κ. Ἰγνατίου στὴν παπικὴ ἡμερίδα γιὰ τὴ Β' Βατικάνειο Σύνοδο*», *Θεοδρομία* ΙΣΤ' 1 (Ἰαν.-Μάρτ. 2014), σ. 97.

Βέβαια κανείς από τους οικουμενιστές-πατριαρχικούς δέν μᾶς ἐξηγεῖ τί ἐννοοῦν «ἀναθεώρηση τῆς βάσεως στίς διορθόδοξες καὶ διαχριστιανικές σχέσεις». Ἡ λέξη γιὰ τίς «ἀναδενδράδες», πού χρησιμοποιεῖ στήν πρώτη ἐγκύκλιό του εἶναι ὁ Παπισμός καὶ Προτεσταντισμός. Ἡ λέξη «ἀναδενδράδες» τῆς πατριαρχικῆς Ἐγκυκλίου δὲν χρησιμοποιεῖται τυχαία. Ἡ λέξη «ἀναδενδράς» χρησιμοποιεῖται κυριολεκτικῶς γιὰ τὴν ἀναρριχωμένη κλιματσίδα, τὸ ἀγριόκλημα καὶ τὸν κισσὸ προφανῶς, ὅμως δὲν σκέφθηκαν ὅτι οἱ παραφυάδες, οἱ ὅποιες τρέφονται μὲν ἀπὸ τὴν ἴδια ρίζα τοῦ δένδρου, ὅμως δὲν παρουσιάζουν-παράγουν καρπὸ, ἀλλὰ ἀντίθετα ἀπομυζοῦν καὶ στεγνώνουν τὸ δένδρο στὸ ὅποιο ἀναρριχῶνται, καὶ εἶναι ἀσθένεια. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιος «ἀναγνωρίζει μία συγκεκριμένη μορφή ἐκκλησιαστικότητας στὰ ἀποσχισμένα ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἐκκλησιαστικὰ σώματα τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου τῆς Δύσης». Ἡ ἀρχὴ αὐτὴ πού ἐγκαινιάζεται, δηλαδὴ οἱ διαχριστιανικὲς σχέσεις μὲ τοὺς αἰρετικούς βλάπτουν τὴν Ὁρθοδοξία, ἐνῶ δίδουν ἀξία σ' ὅλες αὐτὲς τίς παρασυναγωγές⁹.

2. Δωρόθεος Α' Τοποτηρητής (1919-1921)

Συνεχιστὴς τοῦ ἔργου τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ' ὡς πρὸς τὸν Οἰκουμενισμό εἶναι ὁ τοποτηρητὴς τοῦ χηρεύοντος Θρόνου Δωρόθεος Α' (1919-1921). Ἐκλήθη ἡ

9. βλ. Πρωτοπρ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ὡς ἄ., σ. 96, ὑποσημείωση.

ἔσπευσε(;) καὶ αὐτὸς τότε στὸ Παρίσι γιὰ νὰ συνδιαλεχθεῖ μὲ τοὺς Γάλλους Οἰκουμενιστὲς-Προτεστάντες καὶ τὴν «Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν»; Πάντως, ἐπέστρεψε «ὑποχρεωμένος» καὶ δεσμευμένος, διότι διατηροῦσε σχέσεις μὲ τὸν Soderblom καὶ τοὺς ἄλλους δυτικούς πρωτεργάτες τοῦ Οἰκουμενισμοῦ¹⁰. Βλέπουμε ὅτι καὶ αὐτὸς πηγαίνει στὴν Δύση καὶ παίρνει ὁδηγίες-ἐντολές γιὰ τὸν οἰκουμενισμό.

Τὸ Διάγγελμα-Ἐγκύκλιος τοῦ 1920, ἐπὶ τοποτηρητείας Δωροθέου, ἀποτελεῖ τὴν νομοτελειακὴ ἐξέλιξη τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ 1902, καὶ σηματοδότησε τὴν ἔναρξη τῆς «Οἰκουμενικῆς Κινήσεως». Ἡ νέα αὐτὴ Ἐγκύκλιος δὲν ἀπεστάλη μόνον πρὸς τοὺς Ὁρθοδόξους, ὅπως ἡ προηγουμένη, ἀλλὰ «πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ». Οἱ ἀναδενδράδες τώρα ἐξελίσσονται σὲ «Ἐκκλησίες». Ἡ ἔνωση καὶ ἡ «συνάφεια» τῶν ἀναδενδράδων εἶχε ὡς πρότυπο τὸν πρόδρομο τοῦ Ο.Η.Ε, τὴν «Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν», πού εἶναι ἕνας καθαρὰ κοσμικός θεσμός, τεκτονικῆς καὶ σιωνιστικῆς προελεύσεως.

Ἡ Ἐγκύκλιος τοῦ 1920, ἔγραφε, μεταξύ ἄλλων:

«Πρὸς τὰς σεβασμίας χριστιανικὰς Ἐκκλησίας... νομίζομεν δεύτερον ὅτι ἐπιβάλλεται ἵνα ἀναζωπυρωθῇ καὶ ἐνισχυθῇ πρὸ παντὸς ἡ ἀγάπη μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν, μὴ λογιζομένων ἀλλήλας ὡς ξένας καὶ ἀλλοτρίας, ἀλλ' ὡς συγγενεῖς καὶ οἰκείας ἐν Χριστῷ καὶ «συγκληρονόμους καὶ συσσώμους τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Χριστῷ»¹¹.

10. βλ. π. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΜΠΙΛΑΛΗ, ὡς ἄ. «Οἰκουμενισμός», σ. 42.

11. ΙΩ. ΚΑΡΜΙΡΗ, Δ.Σ.Μ. ὡς ἄ., τόμ. 2, σσ. 957-960.

Ἡ Ἐγκύκλιος εἶχε ὡς κυριότερους στόχους:

Ἀρχίζει ἐπίσης ἀπὸ ἐδῶ καὶ στὸ ἐξῆς νὰ γίνεται λόγος καὶ γιὰ ἓναν «ὀρθόδοξο» οἰκουμενισμό. «Τὸ Διάγγελμα τοῦ 1920 κατὰ τὸν π. Γ. Τσέτση (Μέγα Πρωτοπρεσβύτερο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, σήμερα) ἦταν: «ὀριακὴ ἔκφραση τοῦ Ὀρθοδόξου Οἰκουμενισμοῦ καὶ ὀρόσημο στὴν ἱστορία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως». Ὅπως ἐπίσης ἀποτελοῦσε καὶ «τὸν καταστατικὸ χάρτη γιὰ τὴν στάση, ποὺ ἔπρεπε νὰ τηρήσει στὸ μέλλον ἡ Ὀρθόδοξη παράταξη μέσα στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση»¹².

Ἔτσι ἀπὸ ἐδῶ καὶ στὸ ἐξῆς τὸ Πατριαρχεῖο δέχεται ξεκάθαρα καὶ κάνει λόγο γιὰ «Ὀρθόδοξο» Οἰκουμενισμό! Τὸ πατριαρχεῖο κηρύττει καὶ ἠγεῖται τῆς παναιρέσεως τοῦ οἰκουμενισμοῦ, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς προωθήσεως τῆς ὀρθοδόξης μαρτυρίας πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους. Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου συνέβη τὸ ἐντελῶς ἀντίθετο: ἀντὶ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο νὰ κάνει ὀρθοδόξους τοὺς ἑτεροδόξους, ὅπως ἐξήγγειλε προσχηματικά, ἐκεῖνο ἀπέκτησε ἀνεπίστροφο πνεῦμα πλάνης διολισθαίνοντας στὸν Ἐωσφορικὸ Συγκρητιστικὸ Διαχριστιανικὸ καὶ Διαθρησκευτικὸ Οἰκουμενισμό! Μετὰ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἐπίσημο αὐτοπροσδιορισμὸ τοῦ Πατριαρχείου ἀπὸ τὸν Μ. Πρωτοπρεσβύτερο ὅτι ἐκφράζει «τὴν ὀριακὴ ἔκφραση τοῦ Ὀρθοδόξου Οἰκουμενισμοῦ», κάποιοι ἐπίσκοποι ἐνοχλοῦνται, ὅταν τοὺς ἀποκαλοῦμε οἰκουμενιστές!

«Οἱ Πατριαρχικὲς Ἐγκύκλιοι τοῦ 1902 καὶ τοῦ 1920, ἀπὸ θεολογικῆς πλευρᾶς, κυρίως ἡ δεύτερη, φαίνεται

12. βλ. π. Γ. ΤΣΕΤΣΗ, *Οἰκουμενικὸς θρόνος καὶ Οἰκουμένη - Ἐπίσημα πατριαρχικὰ κείμενα*, ἐκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1989, σσ. 56-57 καὶ Πρωτ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ὡς ἄ., σ. 97.

νὰ θέτουν τὴν βάση τῆς «βαπτισματικῆς Θεολογίας» καὶ τῆς «Διευρυμένης Ἐκκλησίας»¹³.

Τὸ 1920 ἰδρύεται (σύμπτωση;) στοὺς κύκλους τῆς «Ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας» τῆς Ἀμερικῆς ἢ Παγκόσμιος Κίνησις Πίστεως καὶ Τάξεως. Ἀπὸ τὶς 16-20 Αὐγούστου, ἔλαβε χώρα στὴ Γενεύη συνέδριο, σὲ αὐτὸ συμμετείχαν 120 ἀντιπρόσωποι 70 «ἐκκλησιῶν» ἐκ 40 χωρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 18 ἦσαν Ὁρθόδοξοι. Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ κατὰ τὴν ὁποίαν συμμετέχουν Ὁρθόδοξοι εἰς παρόμοια συνέδρια»¹⁴.

Γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἔνωση, θέτουν λοιπὸν ὡς κυριώτερους στόχους τοῦ Οἰκουμενισμοῦ τὰ ἑξῆς βήματα, τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς φέρουν σταδιακὰ πρὸς τὴν «ἔνωση», δηλαδὴ τὴν ὑποταγὴ τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν Παπισμὸ καὶ τὴν Πανθηρσκεία.

Σὴν Ἐγκύκλιο τοῦ 1920 προτείνονται **ἔνδεκα** τρόποι προσεγγίσεως, ἢ «βήματα πορείας», μὲ σκοπὸ τὴν ἔνωση, ἢ καλύτερα τὴν ὑποταγὴ τῆς Ὁρθοδοξίας τὰ ὁποῖα εἶναι:

Τὰ ἔνδεκα βήματα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ¹⁵.

1. Ἡ παραδοχὴ ἐνιαίου ἡμερολογίου πρὸς ταυτόχρονον ἑορτασμὸν τῶν μεγάλων ἑορτῶν ὑπὸ πιασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν.

2. Ἡ ἀνταλλαγὴ ἀδελφικῶν γραμμάτων

3. Ἡ φιλικὴ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων

13. βλ. Πρωτοπρεσβύτερος ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, ὡς ἄ.

14. βλ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΨΑΛΤΑΚΗ, *Οἰκουμενισμός*, ἐκδ. Σωτήρ, Ἀθήνα 1995, σ. 8, τευχ. 1, σσ. 98-99.

15. βλ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΤΑΥΡΙΑΝ, *Θ.Η.Ε.* τόμ. 9, Ἀθῆναι 1967, σ. 859.

4. Ἡ ἐπικοινωνία τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἀνταλλαγὴ τῶν συγγραμμάτων καὶ περιοδικῶν τους

5. Ἡ ἀνταλλαγὴ σπουδαστῶν

6. Ἡ σύγκληση παγχριστιανικῶν συνεδρίων

7. Ἡ ἀπαθής, ἐπὶ τὸ ἱστορικότερον, ἐξέταση τῶν δογματικῶν διαφορῶν.

8. Ὁ ἀμοιβαῖος σεβασμὸς ἠθῶν καὶ ἐθίμων.

9. Ἡ ἀμοιβαία παραχώρηση ναῶν καὶ νεκροταφείων

10. Ὁ διακανονισμὸς μικτῶν γάμων, καὶ

11. Ἡ ἀμοιβαία ὑποστήριξη διὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς θρησκευτικῆς πίστεως, τῆς φιλανθρωπίας, κ.λπ.

Τὸ πρῶτο βῆμα εἶναι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου, ποῦ ἔγινε στὴν Κωνσταντινούπολη ἀπὸ τὸν Μελέτιο Μεταξάκη, (10 Μαΐου-8 Ἰουνίου 1923). Τὴν ἀλλαγὴ τὴν ἔκανε ὄχι Σύνοδος ἀλλὰ Πανορθόδοξον Συνέδριον, τὸ ὁποῖον τελικὰ οὔτε πανορθόδοξον ἦταν, καὶ ἔλαβαν μέρος μόνο ἕξι (6) Ἀρχιερεῖς. Ἐκεῖ ὁ Μητροπολίτης Σελευκείας, εἶπε χαρακτηριστικὰ γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου: «*Ἡ χρησιμοποίησις αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς οὐδένα κανονικὸν λόγον προσκρούει, ἀποτελεῖ δὲ μάλιστα τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν ποθητὴν κοινωνίαν τῶν Ἐκκλησιῶν*»¹⁶. Ὅλα, λοιπὸν εἶναι μεθοδευμένα καὶ βαδίζουν βάσει παγκοσμίου σχεδίου.

16. βλ. *Πρακτικὰ καὶ ἀποφάσεις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πανορθόδοξου Συνεδρίου, 10 Μαΐου 1923* ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου, σ. 224. Βλ. ἐπίσης Ἰω. ΚΑΡΜΙΡΗ, *Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα τῆς Ὁρθόδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, Graz 1968, τόμ. Β', σσ. 957 (1055), 958-959 (1056-1057).

3. Ἐθνικὲς συμφορὲς

Ὅμως «Ὁ Ἅγιος Τριαδικὸς Θεὸς ἔδειξε τὴν ἀποστροφὴν του γιὰ τὰ οἰκουμενιστικὰ αὐτὰ ἀνοίγματα. Ἦλθε ἡ μικρασιατικὴ καταστροφὴ. Ἡ μικρασιατικὴ καταστροφὴ τὸ 1922-23 ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα τῶν οἰκουμενιστικῶν ἐγκυκλίων τοῦ 1902, 1904 καὶ 1920 ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μὲ τοὺς κυροὺς Ἰωακείμ Γ' καὶ Προύσης Δωρόθεο»¹⁷.

Ἐπίσης μετὰ τὴν οἰκουμενιστικὴ καινοτομία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου ἀκολουθεῖ ἡ μεγαλύτερη ἐθνικὴ συμφορὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅλων τῶν αἰῶνων, ἔχουμε τὸ ξερρίζωμα τοῦ Μικρασιατικοῦ καὶ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τὶς πανάρχαιες ἐστίες του. Σβύνουν οἱ λυχνίες τῆς Ἀποκαλύψεως, εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὰ σημεῖα τῶν ἐσχάτων.

Ἀνάλογα παραδείγματα, πού εἶναι ἀποτελέσματα τῆς ἀποστασίας καὶ τῆς προδοσίας τῆς πίστεως, ὅπως καὶ τότε πού ἔπεσε ἡ Πόλη, θὰ μπορούσε κάποιος νὰ θεωρήσει καὶ τὶς ἐπόμενες ἐθνικὲς συμφορὲς, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τοῦ μικρασιατικοῦ καὶ τοῦ ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἶναι καὶ τὰ Σεπτεμβριανὰ τοῦ 1955 καὶ τὸν διωγμὸ τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων τὸ 1964. Τότε μάλιστα ἦταν πατριάρχης ὁ «μέγας» Ἀθηναγόρας, αὐτὸς πού συνέχισε τὴν πορεία τοῦ οἰκουμενισμοῦ μὲ μεγαλύτερο ζῆλο πρὸς τὴν ἔνωση, τότε ἀκολουθεῖ καὶ ἄλλη ἐθνικὴ συμφορὰ. Ξερρίζωνεται σχεδὸν καὶ ὀλόκληρος ὁ ἑλληνισμὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπὸ 100.000 κάτοικοι-ρωμιοὶ ἔχουν μείνει μέχρι σήμερα 2-3.000 κάτοικοι...

17. βλ. π. ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ὡς ἄ., σσ. 98, 99, 100.

Εἶναι ἀπορίας ἄξιον καὶ ἐδῶ, πῶς ὁ Πατριάρχης Ἀθηνᾶγόρας, ὁ προσωπικὸς φίλος τοῦ προέδρου τῆς Ἀμερικῆς Τρούμαν, δὲν γνῶριζε τίποτε γιὰ τὸ ἐθνοκτόνο σχέδιο τῶν Τούρκων καὶ πῶς δὲν ἔκανε κάτι γιὰ νὰ τὸ ἀποτρέψει ὡς πατριάρχης τοῦ Γένους! Ἀπὸ τότε τὸ πατριαρχεῖο καὶ ἡ Πόλη παραμένουν μία σκιὰ τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος. Εἶναι, ὅμως πνευματικὸς νόμος: Ἡ ἀποστασία καὶ ἡ προδοσία τῆς πίστεως ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα, πάντοτε, τὴν ἐθνικὴν συμφορὴν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ θεολογία τῆς ἱστορίας, τὴν ὁποία διατύπωσε ὁ Ὅσιος Γέροντας Ἀθανάσιος, Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κομνηνείου Στομίου Λαρίσης στὴν ἐγκυρότερη *Ἑρμηνεία τῆς Ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως* καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν δυστυχῶς, ἐπειδὴ δὲν ἔχουμε ὀρθόδοξα κριτήρια δὲν μποροῦμε οὔτε νὰ ἐμβαθύνουμε οὔτε νὰ διδαχθοῦμε. Ἐνας λαὸς ὅμως ποὺ δὲν διδάσκεται ἀπὸ τὴν ἱστορία του, ἅς εἶναι ἔτοιμος νὰ τὴν ξαναζήσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑΛΙΟΥ (Συνοπτικά)

Είδαμε ὅτι τὸ πρῶτο βῆμα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἦταν ἡ δημιουργία ἐνιαίου-κοινοῦ ἡμερολογίου καὶ ταυτόχρονα, ὁ κοινὸς ἑορτασμὸς τῶν μεγάλων ἑορτῶν ἀπὸ ὅλες τὶς «ἐκκλησίες» ὅπως καὶ τὸ κοινὸ Πασχάλιο. Ἡ σύνδεση τῆς Ἐγκυκλίου μὲ τοὺς στόχους τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου εἶναι ἀμεσώτατη.

Ἀπὸ τὸ ἔτος 325 μ.Χ. μετὰ τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, ἕως τὸ 1054, ἦτοι γιὰ 729 ἔτη, ἴσχυε ἀδιατάρακτα ὁ ἀποστολοπαράδοτος κοινὸς ἑορτασμὸς τοῦ Πάσχα σὲ ὁλόκληρη τὴν Ἐκκλησία.

Πλὴν ὅμως κατὰ τὴν περίοδο αὐτή, ἔγιναν στὸ δυτικὸ καὶ ἀνατολικὸ τμήμα τῆς Ρωμαϊκῆς-Ἑλληνορωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, ἀρκετὲς μελέτες καὶ προσπάθειες διορθώσεως-ἀλλαγῆς τοῦ ἐν χρήσει Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου, ἀλλά, χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἀναφέρουν δὲ ὅτι μία ἀπὸ τὶς αἰτίες τοῦ Σχίσματος τοῦ 1054 ἦταν καὶ ἡ προτεινόμενη ἀπὸ τὸν Πάπα Λέοντα Θ΄ (1048-1054) προσαρμογὴ τοῦ Ἡμερολογίου, τὴν ὁποίαν δὲν ἀποδέχθηκε ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος (1043-1058). Καὶ ἀκριβῶς, ἐπειδὴ μὲ τὶς ἐνωτικὲς προσπάθειες (Σύνοδοι Λυῶν, Φεράρας-Φλωρεντίας, κ.ἄ.) καὶ

μὲ τις Σταυροφορίες του δὲν κατόρθωσαν ὁ Παπισμὸς καὶ στὴν συνέχεια ὁ παπογενὴς Προτεσταντισμὸς νὰ ὑποτάξει τὴν Ὁρθοδοξία, ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ ΙΓ' (1572-1585), τὸ ἔτος 1582, ἔκαμε τὴν διόρθωση-ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου καὶ τοῦ Πασχαλίου μὲ τὴν προοπτικὴ νὰ παρουσιάσει τὸ νέο Γρηγοριανὸ Ἡμερολόγιο ὡς ἐπίτευγμα ἐπιστημονικὸ καὶ νὰ προσεγγίσει ἔτσι εὐκολώτερα τοὺς ἀντισταμένους Ὁρθοδόξους¹.

Ἡ διόρθωση τοῦ Ἡμερολογίου ἦταν μιὰ ἀκόμη ἀπόπειρα τῆς παπικῆς ὑπερεξουσίας γιὰ νὰ ὑποτάξει τὴν Ὁρθοδοξία. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ Πατριαρχεῖο ἀντιδρῶσε γιὰ 342 χρόνια μέχρι τὸ 1923, ὅπου τελικῶς ὑποτάχθηκε στὶς ἀξιώσεις τοῦ παποκινήτου Οἰκουμενισμοῦ.

Ἀρχικὰ, ἐδέχθηκαν τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ πάπα Γρηγορίου οἱ ἐπαρχίες τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Πορτογαλίας. Στὴν συνέχεια ἡ Γαλλία, ἡ Ἑλβετία καὶ οἱ Κάτω Χῶρες, μὲ τελευταῖες τὴν Πολωνία καὶ τὴν Οὐγγαρία. Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ τοῦ ἡμερολογίου δὲν ἔγινε ἀποδεκτὴ. Ἀρχικῶς ἀντέδρασαν ἀκόμη καὶ οἱ παπικὲς χῶρες γιὰ μικρὸ συνολικὸ διάστημα, μιᾶς πενταετίας (1582-1587). Ἀντίθετα, οἱ προτεσταντικὲς χῶρες ἀντέδρασαν ἐπὶ δεκαετίες, ἀπ' τὸ 1582 ἕως τὸ 1700, συνολικὰ ἐπὶ 118 ἔτη. Ἡ ἀντίδραση τῶν Προτεσταντῶν ἀποδίδεται καὶ στὴν νωπὴ ἀκόμη (1572) μεγάλη σφαγὴ τῶν Προτεσταντῶν (Καλβινιστῶν-Οὐγενότων) ἀπὸ τοὺς φανατικοὺς Παπικοὺς κατὰ τὴν φριχτὴ νύκτα τοῦ «Ἁγίου Βαρθολομαίου». Ἡ σφαγὴ ἔγινε ἐπὶ τοῦ ἰδίου τοῦ πάπα Γρηγορίου τοῦ ΙΓ', ὁ ὁποῖος ἄλλαξε καὶ τὸ

1. βλ. π. Νικ. ΜπΙΛΛΗΣ, *Οἰκουμενισμός*, ὡς ἄ., σσ. 26, 27, 28.

ἡμερολόγιο. Κατὰ τὴν φριχτὴ αὐτὴ νύχτα (23-24 Αὐγούστου 1572), φανατικοὶ παπικοὶ ἔσφαξαν 20.000 Οὐγγετόνους-Προτεστάντες στὴν Γαλλία².

Ὡς πρὸς τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἡμερολογίου ὑπῆρξε πολὺ μεγαλύτερη ἀντίδραση στὴν Ὁρθοδοξία κατὰ τῶν σχεδίων τοῦ πάπα Γρηγορίου ΙΓ' καὶ ἡ ὁποία κράτησε 442 χρόνια μέχρι τὸ 1924. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἱερεμίας ὁ Τρανός (ὁ Ἑπειώτης), ἓνας ἐκ τῶν μεγαλύτερων Πατριαρχῶν μετὰ τὴν Ἄλωση, ἐξ ἀρχῆς, ἀπὸ τὸ 1582, ἀπάντησε ἀρνητικὰ στὶς παπικὲς προτάσεις ἀποδοχῆς τοῦ Γρηγοριανοῦ-παπικοῦ ἡμερολογίου. Τὴν ἀνοιξὴν τοῦ 1583 ἀπέστειλε ὁ πάπας Γρηγόριος ἐπιτροπὴ μὲ πλοῦσια δῶρα πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἱερεμίαν τὸν Τρανὸ γιὰ νὰ δεχθῆι τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἡμερολογίου καὶ ὁ Πατριάρχης ἀπάντησε: «*Εἰ καὶ ὁ χρόνος καὶ ἡ τῶν φωστήρων κίνησις περὶ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἀνωμαλίαν τινὰ ποιεῖ, τῇ εὐσεβείᾳ γε μὴν οὐδ' ὅπως οὖν τοῦτο λυμαίνεται· ὄθεν οὐδὲ μετατρέπειν δεῖ τὸν τῶν Πατέρων κανόνα καὶ καινοτομεῖν καὶ εἰς αἰτίαν στάσεως τὰς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κινεῖν εἴπερ ἀληθεία καὶ θεῖον Πνεῦματι περὶ ἀναγκαίων καλῶς ἐσκόπουν, πολλὰ εἰσι τὰ ψυχοφελῆ καὶ οὐχὶ τὰ παίγνια τῶν προλογίων τούτων*»³.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1583, ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας συγκάλεσε Σύνοδο Μητροπολιτῶν στὴν Κωνσταντινούπο-

2. βλ. ΝΙΚ. ΜΠΙΛΛΗΣ, ὡς ἄ., σ. 36.

3. Βλ. ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΣΛΘΑ, *Ἱερεμίας Β'*, σσ. 26-28 καὶ ΔΙΑΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ, *Ἐκκλ. Ἱστορία*, τόμ. Γ', σ. 124, καὶ ΑΝΘΙΜΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ, *Τὸ Ἡμερολογιακὸ Ζήτημα*, Κωνσταντινούπολις 1922.

λη, παρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Σιλβέστρου, ἡ ὁποία ἀπέρριψε καὶ κατεδίκασε τὴν παπικὴ ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου. Τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ ἡ τοπικὴ Σύνοδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ 1587. Ἐπειδὴ ὁμοῦ οἱ παπικὲς πιέσεις ἐντείνονταν, συνῆλθε καὶ ἄλλη, μεγάλη Σύνοδος στὴν Κωνσταντινούπολη, τὸ 1593.

Στὴν Σύνοδο αὐτὴ ἔλαβαν μέρος, ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίας Β΄, ὁ Ἀλεξανδρείας Μελέτιος Πηγᾶς, ὁ ὁποῖος ἐκπροσωποῦσε καὶ τὸν Ἀντιοχείας Ἰωακεῖμ, ὁ Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος καὶ 41 Ἀρχιερεῖς. Σύμφωνα μέ ὅσα γράφει ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ἡ Σύνοδος ἀπέκρουσε τὸ Γρηγοριανὸ Ἡμερολόγιο *«ὡς νεωτεριστικόν, ἀντιβαῖνον εἰς Κανόνας καὶ διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας. Κυρίως δὲ ἡ Σύνοδος, διὰ τοῦ 8^{ου} Κανόνος, ἐπανέλαβε τὴν περὶ τοῦ Πάσχα διάταξιν τῆς Ἀ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀποφασίσασα νὰ μείνῃ αὕτη ἀσάλευτος...»*⁴.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν δέχεται τὴν ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου, διότι βεβαίως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δεχθεῖ μία μεταρρύθμιση πού προτείνει ὁ παπισμὸς καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι αὐτὴ δὲν ἦταν τέλεια καὶ ἀκριβῆς ἐν πᾶσι καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι διέβλεπε καὶ κατανοοῦσε τὸ ὀπισθόβουλον τῶν τοιούτων προτάσεων καὶ ἐνεργειῶν τοῦ Πάπα, ὁ ὁποῖος τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου τὸ θεωροῦσε σπουδαῖο μέσον γιὰ παραπλάνηση καὶ σαγήνευση τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, καὶ στὴν ἀποδοχὴ αὐτῆ τοῦ ἡμερολογίου ἀποδίδεται καὶ ἡ σημασία τῆς ἀναγνωρίσεως ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους τοῦ πρωτείου ἐμμέσως.

4. βλ. π. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΜΠΙΛΛΗΣ, ὡς ἄ., σ. 35.

Μὲ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ Νικαῖκοῦ Πασχαλίου παραβιάζονται δύο βασικοὶ ἀποστολικοὶ καὶ ἁγιοπατερικοὶ ὅροι:

α) ὁ ἑορτασμός τοῦ Πάσχα νὰ γίνεταί μετὰ τὴν ἑαρινὴ ἰσημερία καὶ

β) τὸ «μὴ μετὰ Ἰουδαίων ἑορτάζειν».

Ἀντίθετα, μὲ τὸ Γρηγοριανό, τὸ Πάσχα τῶν Λατίνων συχνὰ προηγεῖται τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἑβραϊκοῦ Πάσχα, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐνίοτε καὶ συμπίπτει. Γιατὶ οἱ μεταγενέστεροι Ραββῖνοι ἔχουν ἀλλάξει ἐπίσης τὸ παλαιὸ Ἑβραϊκὸ Πασχάλιο⁵.

Ἀλλὰ καὶ στοὺς ἐπομένους τρεῖς αἰῶνες, συνήλθαν καὶ τοπικὲς καὶ πανορθόδοξες Σύνοδοι, οἱ ὁποῖες κατεδίκασαν τὸ Γρηγοριανὸ ἡμερολόγιο καὶ τὰ αἰρετικὰ παπικὰ δόγματα. Ἀπὸ τὸ 1620, ἐπὶ Κυρίλλου Λουκάρεως, ἕως καὶ τὸ 1730, ἐπὶ Χρυσάνθου, συνήλθαν δέκα Σύνοδοι.

Ὅπως καταλαβαίνουμε, τὸ Γρηγοριανό-παπικὸ ἡμερολόγιο, ἔγινε ἀποδεκτὸ κατόπιν πιέσεως τοῦ Παπισμοῦ-Βατικανοῦ. Στὸν χῶρον τῆς Ἀνατολῆς ἔγινε ἀποδεκτό, ἀρχικὰ ὡς πολιτικὸ μόνον. Μετὰ τὴν ἀποδοχὴ τοῦ ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἔγινε ἀποδεκτὸ ὡς πολιτικὸ στὶς παρακάτω Ὁρθόδοξες χῶρες:

Βουλγαρία τὸ 1916, Ρωσία τὸ 1918, Σερβία καὶ Ρουμανία τὸ 1919. Ἰδιαιτέρα γιὰ τὴν Ρωσικὴ Ἐκκλησίαν οἱ ἐπαναστάτες Μπολσεβίκοι-Κομμουνιστὲς ἐπιχείρησαν νὰ ἐπιβάλλουν καὶ στὴν Ἐκκλησίαν τὸ Νέο Ἡμερολόγιο, ἀλλ' ὑποχώρησαν ἐμπρὸς στὴν ἀντίδραση τοῦ εὐσεβοῦς ρωσικοῦ λαοῦ, πού θεώρησε τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου ὡς ἓνα μέτρο διωγμοῦ τῆς Ἐκκλησίας... Τότε, μετὰ

5. βλ. ὡς ἄ, σσ. 29, 30.

τὸν «ἐν φυλακῇ» θάνατο τοῦ Πατριάρχῃ Τύχωνα, πολλοὶ ἐπίσκοποι διέφυγαν, ἀρχικὰ πρὸς τὴν Σερβία καὶ τὴν Εὐρώπη, καὶ στὴν συνέχεια στὴν Ἀμερική. Ἐκεῖ, συνεκρότησαν τὴν Ἱ. Σύνοδο τῶν Ρώσων τῆς Διασπορᾶς⁶.

6. βλ. ὡς ἄ., σσ. 45, 46.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ'

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΚΑΙ Η ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο πιστὸ στὸ οἰκουμενιστικὸ πρῶτον βῆμα μὲ σκοπὸ τὴν ἔνωση μὲ τὸν Παπισμὸ, ἀποφάσισε τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου στὶς 23 Μαΐου τοῦ 1923. Στὴν Συνδιάσκεψη ποὺ ἔγινε στὸ Πατριαρχεῖο, ἡ ὁποία δὲν ἔχει ἰσχὺ Πανορθόδοξου Συνόδου, δὲν συμμετεῖχαν τρία Πατριαρχεῖα (Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων καὶ Ἀντιοχείας). Ἐκεῖ ἀποφασίστηκε ἡ διόρθωση τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου καὶ ἡ ἄρση τῆς διαφορᾶς μεταξὺ θρησκευτικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἡμερολογίου. Πρὸς τοῦτο, ἀκατανόητη παραμένει ἡ διαπίστωση ἀπὸ πλευρᾶς τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὅτι δὲν ὑπῆρχε κανονικὸ κώλυμα, δηλαδὴ ὅτι οἱ ἱεροὶ κανόνες ἐπιτρέπουν, τὴν ἀλλαγὴ ἐνῶ ἡ ἐκκλησία ἐπὶ τόσους αἰῶνες, μὲ δέκα τοπικὲς καὶ πανορθόδοξες Συνόδους, καταδίκασαν μία τέτοια καινοτομία!¹

1. βλ. Μπτρ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗ, *Ἱστορικὴ καὶ Κανονικὴ Θεώρησης τοῦ Παλαιοημερολογιακοῦ ζητήματος*, Ἀθήνα 1982, σ. 73.

1. Ὁ Μελέτιος Μεταξάκης (1922-1923), καὶ ἡ καινοτομία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἡμερολογίου

Ἡ περίπτωση αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου εἶναι ἓνα δυσερμίνευτο ἱστορικό φαινόμενο. Ἦταν ἓνας τετράθρονος ἱεράρχης, (Κιτίου-Λάρνακος, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ παρ' ὀλίγον καὶ Ἱεροσολύμων). Ἦταν ἓνας τολμηρότατος νεωτεριστὴς καὶ Μασόνος, σύμφωνα μὲ τὰ ἀρχεῖα τῆς Μασονίας.

Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἔγινε μόνον καὶ μόνον γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου, μὲ τὴν φιλάδελφον-μασωνικὴ συνδρομὴ τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου. Ἔσπευσε νὰ συγκαλέσει, τὸ 1923, ὄχι Πανορθόδοξον Σύνοδο, ἀλλὰ ἓνα σκαιῶδες δεκαμελὲς «Συνέδριον» μὲ ἑπτὰ μόλις Ἐπισκόπους καὶ τρεῖς κληρικούς ἀντιπροσώπους! Πρῶτο καὶ κύριο θέμα τοῦ Συνεδρίου ἦταν ἡ ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου καὶ τοῦ Πασχαλίου, ὡς «δυνατή». Πλὴν ὅμως, δὲν πραγματοποιήθηκε, λόγῳ ρητῆς ἀρνητικῆς δηλώσεως τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὡστόσο, δέχθηκαν τελικῶς τὴν ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου μόνον οἱ Μητροπόλεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ Κυπριακὴ Ἐκκλησία, τὴν ὁποία εἶχε προετομάσει, ὡς Μητροπολίτης Λάρνακος. Οἱ λοιπὲς παρέμειναν στὸ Ἰουλιανὸ ἀρχικῶς, ἀλλὰ ἀργότερα κάποιες ἀπὸ αὐτὲς προσχώρησαν στὸ Νέο. Ὅσο ἦταν πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ὁ Φώτιος, τὸ πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας δὲν δεχόταν τὴν ἡμερολογιακὴ ἀλλαγὴ. Μετὰ τὸν θάνατό του ἔσπευσε καὶ ἐπικαθήσει ἐπὶ τοῦ ἀλεξανδρινοῦ θρόνου ὁ Μελέτιος Μεταξάκης καὶ

εὐθύς ἀμέσως προχώρησε καὶ τὸ πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας στὴν καινοτομία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου².

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προχώρησε στὴν ἡμερολογιακὴ ἀλλαγὴ στίς 27.12.1923. Στὴν Δ' Συνεδρία τῆς Α' συνελεύσεως τῆς Ἱεραρχίας, ὑπὸ τὴν πίεση τῶν πολιτικῶν τῆς ἐπαναστατικῆς κυβερνήσεως τοῦ Στυλιανοῦ Γονατᾶ, παρὰ τὶς ἐπιφυλάξεις ἀρκετῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας δέχθηκε τὴν ἀλλαγὴ. Ἡ ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας, ὑπὸ τὴν καθοδήγησι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, κινήθηκε στό ἔξῃς ἐπίπεδο: Θὰ προσαρμοζόνταν στίς νέες ἡμερομνίες τοῦ διορθωμένου ἡμερολογίου μόνο τὸ ἑορτολόγιο τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν, ὄχι ὅμως τὸ Πασχάλιο ποὺ περιελάμβανε τὸν κύκλο τῶν κινητῶν ἑορτῶν (Πάσχα). Ὡς ἡμερομνία ἐφαρμογῆς ὀρίστηκε, μὲ ἔγκρισιν τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἡ 10^η Μαρτίου 1924.

2. Ἡ καινοτομία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἡμερολογίου στὸ Ἅγιον Ὅρος

Ἡ ἀπόφαση ἀλλαγῆς ἡμερολογίου ποὺ ἐλήφθη στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ μὲ τὴν σύμφωνη γνώμη τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γνωστοποιήθηκε ἐπίσημως καὶ στὸ Ἅγιον Ὅρος μὲ Ἐγκύκλιο τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τὴν Ἱερὰ Κοινότητα στίς 27.2.1927 (μετὰ ἀπὸ τρία χρόνια!).

Ἡ Ἐγκύκλιος ζητοῦσε ἀπὸ τοὺς Ἀγιορεῖτες:

« ...*Αφεύκτως ἀπὸ τῆς 10^{ης} τοῦ προσεχοῦς μηνὸς*

2. βλ. π. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΜΠΙΛΛΗ, ὡς ἄ., σσ. 43, 44.

Μαρτίου, νὰ προσαρμοσθῆ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον καὶ τὸ ἐορτολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀκινήτους ἐορτάς, μόνον δὲ τὸ Πασχάλιον τότε νῦν μείνῃ ὡς ἔχει, μέχρι τῆς ὀριστικῆς ἀκολουθίως διευθετήσεως καὶ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Καθόλου Ἐκκλησίας»³.

Εἶναι ἀπορίας ἄξιο πῶς τὸ Πατριαρχεῖο ἀπευθύνεται πρὸς ἓνα υπεραιωνόβιο Μοναστικὸ Κέντρο, ὅπως εἶναι τὸ Ἅγιον Ὅρος, χωρὶς καμμία αἴσθηση σεβασμοῦ πρὸς τὴν μακραίωνη παράδοσή του, χωρὶς κἄν νὰ καλέσει τοὺς Ἄγιορεῖτες σὲ ἀκρόαση καὶ διάλογο (μὰ πού ἀγαπάει τόσο πολὺ τοὺς διαλόγους). Γιὰ ἓνα τόσο πολὺ σοβαρὸ θέμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, πῶς τὸ Πατριαρχεῖο ἀποφασίζει μόνο του; Καὶ μάλιστα ἐρήμην τριῶν Πατριαρχείων, καὶ διατάζει «ἀφεύκτως» τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἡμερολογίου, λὲς καὶ πρόκειται νὰ ἀλλάξει κάποιος ἓνα παλαιὸ ροῦχο πού σχίστηκε μὲ ἓνα καινούργιο!

Ἡ Ἱ. Κοινότης, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη τὴν διαμορφούμενη ἀρνητικὴ γνῶμη, τοῦ λαοῦ καὶ τῶν μοναχῶν, συγκάλεσε Διπλῆ Σύναξη, τῶν Ἡγουμένων καὶ τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν Ἱ. Μονῶν. Ἀπὸ τὶς 20 Ἱ. Μονές, οἱ 15 ἀποφάνθηκαν κατὰ, οἱ τέσσαρες δὲν κατέληξαν σὲ κάποια ἀπόφαση. Μόνο ἡ Ἱ. Μ. Βατοπαιδίου συμμορφώθηκε καὶ δέχθηκε τὴν ἡμερολογιακὴ καινοτομία, μέχρι τὸ 1981-2. Ἡ Ἱ. Κοινότης, ἀποφάσισε τελικὰ ὅτι

3. βλ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΟΥΖΑΚΗ, *Τὸ Ἅγιον Ὅρος κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Μεσοπολέμου*, ἐκδ. Ν. Σάκκουλα Ἀθήνα-Κομοτηνὴ 2008, σ. 348 καὶ *Ἀρχεῖο Οἰκ. Πατριαρχείου* κωδ. Α/93, σσ. 692-3.

«θὰ δεχθῆ [τὸ διορθωμένο Ἡμερολόγιο] μόνον κατόπιν ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου».

Ἰσορροπώντας ἀνάμεσα στὸ νὰ μὴν ἀποστεῖ ἀπὸ τὸ παραδοσιακὸ ἐκκλησιαστικὸ ἡμερολόγιο, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ διαταράξει τὶς σχέσεις της μὲ τὴν Μητέρα Ἐκκλησία, κατέληξε, τὸ 1927, στὴν ἐπίσημη ἀπόφαση:

«Νὰ διατηρήσει μὲν τὸ ἐν χρήσει Ἰουλιανὸ ἡμερολόγιο καὶ νὰ μὴν προσχωρήσει στὸ νέο, χωρὶς ὅμως νὰ διακόψει τὴν κοινωνία μὲ τὶς Ἐκκλησίες πού τὸ υἰοθέτησαν, ἀφοῦ ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ δὲν ἔθιγε οὔτε τὰ δόγματα, οὔτε τὴν παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας»⁴.

Ἔτσι, οἱ Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους «παρέμειναν προσπλωμένες στὴν τήρηση τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου, ὡς μὴ συγκροτηθείσης εἰσέτι Οἰκουμενικῆς Συνόδου», δὲν ἔπαυσαν ὅμως νὰ ἐπικοινωνοῦν μὲ τοὺς ἀσπασθέντας τὸ Νέον Ἡμερολόγιον καὶ νὰ μνημονεύουν τὸ Σεπτὸν ὄνομα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου». Παρὰ τὶς προσπάθειες τῆς Ἱ. Κοινότητος νὰ βρεῖ μία «χρυσὴ τομὴ» καὶ μία ἰσορροπία ἀπέναντι στὴν καινοτομία πού ἀποφάσισε τὸ Πατριαρχεῖο, τὸ Ἅγιον Ὅρος διὰ τῆς ἀμφιρρεπούσης γραμμῆς πού ἐπέλεξε, ὡς θεσμικὴ ἀρχὴ ἥδη εἰσέρχεται σὲ μία νέα σελίδα τῆς ἱεῶς ἱστορίας του.

Ὁ σκοπὸς τῆς παρούσης μελέτης δὲν εἶναι φυσικὰ ἡ θεολογικὴ καὶ ἐκκλησιολογικὴ ἀνάλυση τοῦ μεγάλου αὐτοῦ θέματος αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνῃ ἥδη ἀπὸ τοὺς ἐγκρίτους ἱεράρχες καὶ ποιμένες καὶ τοὺς τῆς Ὁρθοδόξου θεολογίας καταξιωμένους ἐν πράξει ἀρετῆ καὶ θεωρίᾳ. Τὸ γεγονός ὅμως εἶναι ἓνα, ὅτι στὸ Ἅγιον Ὅρος ἡ καινοτομία αὐτὴ ἔγινε αἰτία νὰ θρηνήσει καὶ νὰ θρη-

4. βλ. ΔΗΜ. ΜΟΥΖΑΚΗ, ὡς ἄ., σσ. 348, 349, 350.

νεὶ ἀκόμη, διότι εἰσῆλθε στὰ σπλάγχνα του ἕνας ἐμφύλιος πνευματικὸς διχασμὸς.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, οἱ ἅγιοι Γέροντες τοῦ Ἁγίου Ὁρους φρονοῦσαν καὶ ἔβλεπαν τὰ θέματα πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς συγχρόνους μοναχοὺς. Τότε, ὀλόκληρο τὸ Ἅγιον Ὄρος, σὰν ἕνα σῶμα καὶ μία ψυχὴ, ἀντιστάθηκε σ' αὐτὴ τὴν καινοτομία τῆς ἀλλαγῆς.

«Οἱ ἀγῶνες τῶν Ἡσυχαστῶν, τῶν Ἀνθενωτικῶν, τῶν Κολλυβάδων, μὲ πρωτοπόρους πλῆθος ἐπωνύμων καὶ ἀνωνύμων Ἁγιορειτῶν ἀγίων, πού βασανίστηκαν ἐκδιώχθηκαν, φυλακίστηκαν καὶ μαρτύρησαν γιὰ τὴν προάσπιση τῆς ἀνόθευτης πίστεως καὶ τῶν πατρῶν ἐθίμων, ἐνέπνεαν τὸ πνεῦμα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων... Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς 5000-6000 μοναχοὺς τότε, θέλοντες τὴν σωτηρία τους, ἐπόμενο ἦταν νὰ ἀνησυχίσουν, ἀλλὰ καὶ νὰ ζητήσουν νὰ πάρουν μιὰ σωστὴ στάση στὴν αἰφνίδια πρόκληση. Ἄν λάβει κανεὶς ὑπόψη, ὅτι οἱ Ἁγιορεῖτες θεωροῦν τοὺς ἑαυτοὺς τους σὰν φρουροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας μὲ πολυαίμακτη ἱστορία στοὺς ἀγῶνες γιὰ τὴν ὀρθὴ πίστη, πὺ ἀνανεώνεται στὴν ἄγρυπνη συνείδησή τους μὲ τὰ καθημερινὰ Συναξάρια, εὐκόλα θὰ καταλάβει τὴν μαχητικὴ ψυχολογία τους»⁵.

Ἄναφέρουμε ἕνα παράδειγμα ἀπὸ τὰ πολλὰ, ἐκ τῶν παλαιῶν Ἁγιορειτῶν πατέρων, οἱ ὁποῖοι ἀντιστάθηκαν στὴν ἡμερολογιακὴ καινοτομία. Ἐνα τέτοιο λαμπρὸ ἀστέρι στάθηκε καὶ ὁ Γερο Ἀββακοῦμ ὁ ἀνυπόδητος, ὁ Λαυριώτης. Ὄταν τὸ Πατριαρχεῖο προσπάθησε νὰ ἐπιβάλλει αὐτὴν τὴν καινοτομία, τότε στὴν Μονὴ τῆς Μ.

5. βλ. Μοναχοῦ ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΟΥ, *Εἰσαγωγικὰ στὸ Παλαιοημερολογιακὸ Σχίσμα*, ἔκδ. 1979, σσ. 3, 4.

Λαύρας ἀντέδρασαν 27 ἱερομόναχοι καὶ μοναχοί, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦταν ὁ ἱατρὸς Γέροντας Ἀθανάσιος Καμπανίου καὶ ὁ Γερο Ἀββακούμ, ὁ ὁποῖος διεκρίνετο τόσο γιὰ τὴν ἀγάπη του πρὸς πάντας, ἰδιαίτερος δὲ γιὰ τὴν διακονία του στὸ νοσοκομεῖο καὶ τὸ γηροκομεῖο τῆς Μονῆς:

«*Ἀρχὰς τοῦ 1927 ἡ Μονὴ τῆς Λαύρας ἠθέλησε νὰ δώσει τέλος εἰς τὴν συνεχιζομένην διάστασιν τῆς ἀδελφότητος. Πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτοῦ ἐκάλεσε ἐγγράφως τὸν πολιτικὸν Διοικητὴν νὰ προεδρεύσῃ τῆς συνεδρίας τῆς Γεροντίας της, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἀνεκρίνετο διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὸ θέμα τῶν ζηλωτῶν πατέρων. Προτάσει τοῦ ζηλωτοῦ ἱατροῦ π. Ἀθανασίου (Καμπανίου) ἐξελέγη ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν ζηλωτῶν τῆς Μονῆς, ὁ π. Ἀββακούμ, ὁ ὁποῖος τὴν ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν παρουσιάσθη εἰς τὸ Συνοδικὸν τῆς Μονῆς, ὅπου παρευρίσκοντο οἱ Γεροντάδες μετὰ τοῦ Διοικητοῦ. Εἰς ἐρώτησιν τοῦ Διοικητοῦ:*

- *Διατὶ, πάτερ, ἀπεσκιρτήσατε τῆς ἀδελφότητος καὶ ἐφέρατε τὴν ἀναρχίαν εἰς τὴν Μονὴν καὶ δὲν συμπροσεύχεσθε μετὰ τῶν ἀδελφῶν πατέρων; Ὁ π. Ἀββακούμ μὲ πραότητα καὶ ταπεινῶσιν ἀπῆντησεν.*

- *Κύριε, Διοικητὰ, ἔχετε μελετήσει τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας τοῦ Πηδαλίου;*

- *Τί γράφει τὸ Πηδάλιον, πάτερ, ἀπῆντησεν ὁ Διοικητής.*

- *Ἄφου ἀγνοεῖτε τὸ περιεχόμενόν του, διαβάστε το πρῶτα καὶ κατόπιν ἐλάτε νὰ μᾶς κρίνετε.*

Ἡ ἀπάντησις ἐκρίθη ὑπὸ τῆς Γεροντίας, ὡς περιφρόνησις τῆς Ἀρχῆς καὶ ἐξωρίσθη εἰς τὴν Ἱ. Μονὴ Ἐνροποτάμου. Ἔτσι ὁ πτωχὸς Ἀββακούμ ἀπεμακρύνετο

διὰ τρίτην φοράν τῆς μετανοίας! Μετὰ δίμηνον περίπου, ἐπειδὴ πανηγύριζε ἡ Μονὴ τῆς ἐξορίας του (9 Μαρτίου), προσεκλήθη νὰ παραστῆ εἰς τὴν ἀγρυπνίαν καὶ ὁ πολιτικός Διοικητής, ὁ ὁποῖος ἀμέσως μετὰ τὴν ἀγρυπνίαν ἀνεχώρησεν ἐπειγόντως διὰ ἡμιόνου πρὸς Καρυάς. Τότε ὁ π. Ἀββακοῦμ βρῆκε τὴν εὐκαιρία, πιάνοντας τὸ χαλινὸ τοῦ ζώου καὶ περιπατῶν πλησίον αὐτοῦ, νὰ ἐπεξηγή μὲ τὸν χαρισματοῦχο τρόπο του, διατί ἀντέδρασαν οἱ Πατέρες τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὴν ἡμερολογιακὴ καινοτομία καὶ τί λέγουν περὶ αὐτῆς τῆς δικαίας ἀντιδράσεως τῶν τὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀπλότης του, ἡ μεγάλη γνῶσις του τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τὸ παιδικὸν καὶ ἐνθουσιῶδες εἰς τὴν ὁμιλία του, ἔπεισαν ἀμέσως τὸν Διοικητὴν, ὅτι πρόκειται περὶ ἀγνοῦ ἰδεολόγου καὶ ἐναρέτου ἀνδρός. Μόλις ἔφθασε στὶς Καρυές ἐζήτησε ἀμέσως νὰ γίνῃ ἀνάκλησις τῆς ἐξορίας του. Ἔτσι μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸν ἐδέχετο καὶ πάλι στὴν ἀγκαλιά της ἡ Μ. Λαύρα».

Ὅταν κάποτε τὸν ἐρώτησε ὁ π. Ἐφραίμ, τὸ Ἐφραιμάκι, ὁ ἐκκλησιαστικὸς τῆς Λαύρας, γιατί ἔγινε ζηλωτῆς – (δὲν μνημονεύει τὸν Πατριάρχη;) τοῦ ἀπάντησε:

«-Διότι θὰ μοῦ ζητήσῃ λόγον ὁ Θεὸς θὰ μοῦ πεῖ: Ἀββακοῦμ, ἐσὺ ἐγνώριζες τὸν νόμον τῆς Ἐκκλησίας, πῶς τὸν κατεπάτησες;»⁶.

Οἱ σημερινοὶ μοναχοὶ ἀποφεύγουν νὰ μάθουν τὸν νόμον τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες, οἱ ὁποῖοι ἀπαγορεύουν νὰ μνημονεύουμε ἕνα αἰρετικὸ Πατριάρχη, διὰ νὰ ἔχουν, ὅπως νομίζουν ἡσυχὴ τὴν συνείδησίν τους

6. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, Ἀββακοῦμ ὁ ἀνυπόδητος, ἔκδ. 2002, σ. 30.

καὶ προβάλλουν προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, πιστεύοντες ἔτσι, ὅτι θὰ ξεγελάσουν τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ.

Τελικῶς, ὁ Γερο Ἀββακούμ, ἀναγκάσθηκε λόγῳ τῶν ἐσωτερικῶν πιέσεων ἐκ τῆς Μονῆς νὰ καταφύγει στὴν ἔρημο τῆς Βίγλας, ὅπου μὲ τὸν λοστὸ καὶ τὴν βαριά ἔκτισε ἐκ τοῦ μηδενὸς τὴν καλύβη τοῦ ἁγίου Φανουρίου. Ἐδῶ ἐτελειώθη, ἐκοιμήθη καὶ ἐνταφιάσθη. Ἄλλ' ὅμως ἕνας ἱερομόναχος ἐκ τῆς Λαύρας ἀργότερον ἔκανε ἐκταφὴ καὶ παρέλαβε τὰ λείψανά του, τὰ ὁποῖα διεσκόρπισε στὸ ὀστεοφυλάκιον τῆς Μονῆς, διὰ νὰ μὴ τὰ βροῦν οἱ «πλανεμένοι» ζηλωτὲς καὶ τὸν κάνουν ἅγιο!!! Μέχρι ἐκεῖ φτάνει ὁ φανατισμὸς τῶν οἰκουμενιστῶν-νεωτεριστῶν καὶ μετὰ κατηγοροῦν τοὺς ζηλωτὲς ὡς φανατικούς. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ τοὺς δώσει κάποτε μετάνοια νὰ ἀνανήψουν...

Ὅσο γιὰ τὸν Γέροντα Ἀββακούμ, τὸ ξυπόλυτο παιδί τῆς Παναγίας, δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἁγιοποιήσεις. Αὐτοὶ ποὺ τὸν ἔζησαν γνωρίζουν τὰ περὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ ἀνδρός.

«Αὐτὸς γνωρίζει πράγματα, τὰ ὁποῖα γνωρίζουν συνήθως μόνο Καθηγηταὶ Πανεπιστημίου. Αὐτὸς μπορεῖ νὰ κἀνὴ κάθε σοφὸ νὰ ντρέπεται. Εἶναι πτωχὸς ἀλλὰ κατέχει περισσότερα ἀπ' ὅ,τι ὅλοι οἱ σοφοὶ καὶ διανοούμενοι τοῦ κόσμου. Αὐτὸς εἶναι πραγματικὰ φωτισμένος». (Ν. Λούβαρις, Ἀκαδημαϊκός) καὶ *«Θεῖα χάρις! Μνήμην ἀπέραντος οὔτε ἄκουσα, οὔτε θὰ ξανακούσω».* (Ι. Καρμίρης, Ἀκαδημαϊκός). Εἶχε ὁ Γερο Ἀββακούμ τὸ χάρισμα νὰ γνωρίζει ἀπὸ στήθους τὴν Ἁγία Γραφή καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν Ἁγίων Πατέρων, εἶχε ἀπέραντον μνήμην, ὅπως καὶ ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης.

Βλέπουμε ἐδῶ, πὼς ἀφ' ἑνὸς μὲν ἢ μὴ ἔγκαιρη ἐνημέρωση, ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὸ Ἅγιον

Ὅρος καὶ τὴν Ἱ. Κοινότητα γιὰ τοὺς λόγους ποὺ γινόταν αὐτὴ ἢ καινοτομία, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἢ λεπτὴ εὐαισθησία τῶν Ἀγιορειτῶν στὰ θέματα τῆς πίστεως καὶ τῆς παραδόσεως, καθὼς καὶ τὸ γνήσιο τῆς ἀσκητικῆς καὶ νηπτικῆς ζωῆς τους, ἢ εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρος των, τὰ ὁποῖα εἶναι καθημερινὸ βίωμα γιὰ τοὺς μοναχοὺς, ἀλλὰ, κυρίως, ὁ ἄστοργος, ἀπαιτητικὸς καὶ ἀψυχολόγητος τρόπος τοῦ Πατριάρχου-Πατριαρχείου, ὥστε νὰ ἐπιβάλλει τὴν ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου, ὅλα αὐτὰ ἔδωσαν στοὺς Ἀγιορείτες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὴν αἴσθησι, ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ μίαν ὄντως καινοτομία, ἢ ὁποῖα ἀποσκοποῦσε τυραννικῶ τῶ τρόπῳ νὰ ἐπιβληθῆι. Μία καινοτομία ἢ ὁποῖα ἔθιγε, ὄχι μόνον τὴν Ἱερὰ Παράδοσι, ἀλλὰ, ἐμμέσως-κρυφίως πλὴν σαφῶς, ἦταν ἢ ἀρχὴ καὶ γιὰ τὴν μελλοντικὴ προσβολὴ τῆς δογματικῆς συνειδήσεως τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ὅπως δυστυχῶς ἀποδεικνύεται σήμερα μὲ τὰ αἰρετικὰ ἀνοίγματα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Μετὰ παρέλευσι 90 ἐτῶν ἀπὸ τότε, τὸ θέμα πλέον τοῦ ἡμερολογίου δὲν ἀπασχολεῖ πιὰ σοβαρὰ τὸ σύνολο τῶν Ἀγιορειτῶν καὶ τῶν χριστιανῶν. Πιστεύουν, ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀνάξια λόγου, ὅτι ἢ ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου ἦταν μιὰ ἀπλῆ ἀλλαγὴ 13 ἡμερῶν, ἓνα «ἄλμα 13 ἡμερῶν», ὅπως ἔλεγαν κάποιοι. Ἀλλὰ, ὅμως, δὲν εἶναι ἔτσι τὰ πράγματα, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν μελέτη τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἐν συντομίᾳ ἀναφέραμε παραπάνω. Οἱ τολμητίες τῆς ἡμερολογιακῆς ἀλλαγῆς ἐπεδίωκαν καὶ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ Πασχαλίου. Τοῦτο δὲν συνέβη τότε, ἐπειδὴ «...περὶ τοῦτο καινοτομησάι... πρόωρον τό γε νῦν», ἀκόμη δὲν εἶχε ἔλθει ὁ καιρὸς γιὰ νὰ πραγματοποιηθῆι ἢ ἔνωσι πρὸς ταυτόχρονον ἑορτασμὸν τῶν μεγάλων ἑορτῶν ὑπὸ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν.

Μπορεῖ νὰ μὴν πέτυχαν οἱ οἰκουμενιστὲς τὴν ἀλλαγὴ τοῦ πασχαλίου ἀκόμα, ἀλλὰ πέτυχαν, ὅμως μὲ τὸ «πρῶτο βῆμα» τοῦ Οἰκουμενισμοῦ τὸν ἐορτολογικὸ διχασμὸ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν διαίρεση τῆς μοναστικῆς πολιτείας τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Εἶδαμε τί φρονοῦσαν οἱ Ἀγιορεῖτες τότε πληροφορούμενοι, μάλιστα ὅτι ὁ Πατριάρχης Βασίλειος ὁ Γ' (1925-1929) ἦταν καὶ μέλος ἀποκρυφιστικῶν ὀργανώσεων (μυήθηκε στὸν Τεκτονισμὸ σὲ στοὰ τῆς Κωνσταντινούπολης)⁷.

Ὡς μασῶνος ὁ πατριάρχης Βασίλειος εἶχε πολλὲς μεταρρυθμιστικὲς τάσεις γιὰ τὸν κλῆρο καὶ ἀρνητικὲς διαθέσεις γιὰ τὸν Μοναχισμό. Ἔτσι, πολλοὶ μοναχοί, ἀπὸ τὶς Σκῆτες, τὰ Κελλιὰ καὶ τὰ ἐρημητήρια, ἄρχισαν νὰ κρατοῦν στὴν ἀρχὴ ἀποστάσεις, ἐνῶ ἄλλοι διέκοψαν τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ τὶς Μονές. Ἡ ἀρχὴ ἐγένε μὲ τὴν Ἰ. Μ. Βατοπαιδίου, ἡ ὁποία ἦταν ἡ μόνη Μονὴ ποὺ ἀκολούθησε τὸ νέο ἡμερολόγιο στὸ Ἅγιον Ὅρος μέχρι τὸ 1981-2. Ἡ στάση αὐτὴ τῆς Μ. Βατοπαιδίου στάθηκε αἰτία γιὰ νὰ ἔλθει ἀντιμέτωπη μὲ τοὺς λεγομένους «Ζηλωτὲς», οἱ ὁποῖοι διέκοψαν τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μαζί της. Μάλιστα ὅταν τὸ 1926 διετέλεσε ὡς πρωτεπιστάτης ὁ προηγούμενος Ἀνδριανὸς Βατοπαιδινός, πολλοὶ ζηλωτὲς ἀπέφευγαν νὰ παραλαμβάνουν ἱεροκοινοτικά ἔγγραφα ποὺ εἶχαν ἐκδοθεῖ κατόπιν δικῆς τους αἰτήσεως, γιὰ νὰ μὴ «βάλλουν μετάνοια» σ' αὐτόν⁸.

7. βλ. ΜΙΧΑΗΛ ΦΥΣΕΝΤΖΙΔΗ, *Ἐπιφανεῖς καὶ Διάσημοι Ἑλληνες Ἐλευθεροτέκτονες*, τόμ. Α', ἔκδ. Βογιατζῆ, σ. 149.

8. βλ. ὡς ἄ, σ. 349, ὑποσημείωση.

Οἱ Ἁγιορεῖτες τότε, ὀργανώθηκαν καὶ σύστησαν, τὸ 1926, τὸν «Ἱερό Σύνδεσμο Πατέρων» μὲ καταστατικὸ καὶ μὲ τίτλο *Ἡ Ἄγκυρα τῆς Ὁρθοδοξίας*, καὶ μὲ ὑπογραφὸς πάνω ἀπὸ 300 ἱερομονάχους καὶ μοναχοὺς, οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν ὁποίων ἦταν Σκητιῶτες καὶ Κελλιῶτες.

Τὸ Πατριαρχεῖο, ἀντιλαμβανόμενο τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος ποὺ δημιουργήθηκε, ἀντέδρασε στέλνοντας ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Ἱ. Κοινότητα ἀπαιτῶντας, καὶ ζητοῦσε ἐκ μέρους τῶν Ἁγιορειτῶν μοναχῶν, τὴν «*ὀφειλομένην πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας εὐλάβειαν καὶ ὑποταγὴν*». Ἐξέφραζε ἀκόμη καὶ τὴν δυσφορία του «*διὰ τὴν ἀποτολμουμένην ἀντίθετην στάσιν κελλιῶτων καὶ ἀσκητῶν, ἐν ἀντιθέσει μάλιστα πρὸς τὰς ἰδίας αὐτῶν κυριάρχους Μονάς*» καὶ συνιστοῦσε πρὸς τὴν Ἱ. Κοινότητα, μὲ «*μητρικὴ ἀγάπη*», βέβαια..., «*νὰ ἐνασκηθῆ ἅπασα ἡ ἐπιβολὴ τῆς ὀσιότητος ὑμῶν κατὰ παντὸς δυστροποῦντος καὶ μὴ συμμορφωθέντος εἰσέτι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις πρέπει ἀφεύκτως νὰ ἐκτελεσθῆ ὑπὸ πάντων ἀνεξαιρέτως*»⁹.

Ἡ κατάστασι, κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς συνθῆκες καὶ τὶς ἀπειλὲς τοῦ Πατριαρχείου, ἐπιδεινωόταν. Ἕνας σημαντικὸς ἀριθμὸς ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν ἔπαυσαν νὰ μνημονεύουν τὸν Πατριάρχη Βασίλειο Γ', ἔτσι μετὰ ἀπὸ τόσους αἰῶνες, τὸ Ἅγιον Ὅρος μὲ ἀφορμὴ τὴν ἡμερολογιακὴ καινοτομία, ἡ ὁποία στάθηκε τὸ πρῶτο βῆμα τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἔκανε διακοπὴ μνημοσύνου, ὅπως γινόταν καὶ παλαιότερα κατὰ τῶν ἐνωτικῶν προσπαθειῶν τῶν Λατινοφρόνων, καὶ ὅπως ὀρίζουν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, ἐν καιρῷ αἵρέσεως.

9. βλ. ΔΗΜ. ΜΟΥΖΑΚΗ, ὡς ἄ., σσ. 352, 353.

Ἡ Ἱ. Κοινότης, ἐνῶ ἀρχικῶς κρατοῦσε μία χαλαρὴ καὶ διακριτικὴ στάση, διότι ὅλο τὸ Ἅγιον Ὅρος, Μοναστηριακοὶ καὶ Κελλιῶτες, ἦσαν ἀντίθετοι μὲ τὴν ἡμερολογιακὴ καινοτομία, πιεζομένη ὁμως ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο, ἄρχισε στὴ συνέχεια νὰ ἀλλάξει στάση. Μὲ Ἐγκύκλιό της ἡ Ἱ. Κοινότης, πρὸς τὶς 20 Ἰ. Μονὲς στὶς 3.5.1926, κατεδίκασε τὴν παύση τοῦ μνημοσύνου, ὡς παράλειψη ποῦ ἀντίκειται «πρὸς τὰ πανάρχαια Ἱερὰ καθεστῶτα καὶ τοὺς προαιωνίους πνευματικοὺς θεσμούς...». Θεώρησαν τὴν διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου ὡς ἀπειθεία, διότι δὲν εἶχε φανεῖ ξεκάθαρα τότε ἡ παναίρεσις τοῦ οἰκουμενισμοῦ, ὅπως σήμερα. Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ ἔμεινε ἀνεκτέλεστη, διότι ἡ ἀστυνομία ἀρνήθηκε τὴν συνδρομὴ της.

Ἐν τῷ μεταξύ, οἱ μοναχοὶ διαμαρτύρονταν ὅλο καὶ περισσότερο καὶ εἶχε συγκεντρωθεῖ στὶς Καρυὲς ἓνα μεγάλο πλῆθος ἀσκητῶν καὶ ἐρημιτῶν, ἄνθρωποι τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἀσκήσεως, γιὰ νὰ διαδιδάσκουν τὴν ἀντίθεσίν τους πρὸς τὶς ἀποφάσεις τῆς Ἱ. Κοινοτήτος. Μεταξὺ αὐτῶν τῶν ἀσκητῶν ἦσαν καὶ πολλοί, τοὺς ὁποίους σήμερα τιμοῦμε γιὰ τὴν ἀγιότητά τους, ὅπως ὁ Γέροντας Ἰωσήφ ὁ Ἡσυχαστής, πνευματικὸς πρόγονος ἀρκετῶν Ἡγουμένων καὶ Μονῶν σήμερα κ.α.

Στὴν ἴδια Ἐγκύκλιο, ἡ Ἱ. Κοινότης ἀποκήρυσσε τὸ βιβλίον τοῦ μοναχοῦ Ἀρσενίου Κοττέα, τὸ ὁποῖο εἶχε ὡς τίτλον *Κέντρο τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἡ Σάλπιγξ τῶν Ἡσυχαστῶν Μοναχῶν Ἀγιορειτῶν*. Τό ἐν λόγω βιβλίον κυκλοφοροῦσε ἀπὸ τὸ 1925 καὶ διακινουήταν ἕως τότε ἐλεύθερα σὲ ὅλες τὶς Μονές. Τότε, διέταξε τὴν καύση του καὶ καταδίκασε τὸν ἴδιον τὸν συγγραφέα ὡς ψευδολόγον καὶ λαοπλᾶνον.

Οἱ ἐξελίξεις τοῦ 1926 ἀποδείκνυαν, ὅτι τὸ φαινόμενο εἶχε λάβει μεγάλες διαστάσεις καὶ ὅτι τὸ κίνημα τοῦ «Ζηλωτισμοῦ», ὅπως ἄρχισε νὰ ἀποκαλεῖται, ἀπειλοῦσε τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ὑπόστασι τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἁγιορειτῶν, ποὺ ἐμφανίζεται ὀργανωμένος μὲ πολλὰ μέλη, ἀλλὰ καὶ μὲ μιὰ δυναμικὴ καὶ μαχητικὴ κινητοποίηση, ἀποστέλλει, στὶς 2 Ἰουλίου 1928, ἐλεγκτικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Ἱ. Κοινότητα, μὲ τὴν ὁποία ἐκθέτει, μὲ ἐπιχειρήματα ἀγιοπατερικὰ καὶ νομοκανονικά, τὶς θέσεις του καὶ ὑποβάλλει σειρὰ αἰτημάτων-ὄρων.

α) Ἐπαναφορὰ τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου στὴν Ἱ. Μ. Βατοπαιδίου,

β) Παύσις τοῦ μνημοσύνου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου (γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέραμε),

γ) Ἀνάκλησις τῶν δεκαεννέα ἐξορίστων Μοναχῶν,

δ) Ἀλλαγὴ στάσεως τῆς Ἱ. Κοινότητος στὸ θέμα τοῦ νέου ἡμερολογίου καὶ ἡ δημόσια καταγγελία του ἐκ μέρους της.

Εἶναι ἀξιοσημεῖωτο, ὅτι ἀπὸ τὶς 19 ὑπογραφὲς ποὺ ἔχει τὸ κείμενο, οἱ 12 εἶναι ἀπὸ Μοναστηριακοὺς. Αὐτὸ δείχνει, ὅτι ἐξ ἴσου καὶ οἱ μοναχοὶ στὶς Μονὲς διαμαρτύρονταν δυναμικά¹⁰.

Εἶναι πολὺ σημαντικό γιὰ τὸν ἱστορικὸ ἐρευνητὴ νὰ ἐξετάσει γιὰ ποιὸν λόγο ἡ Ἱ. Κοινότης ἄρχισε νὰ ἀλλάζει στάσι ἀπέναντι στὴν πλειοψηφία τῶν Ἁγιορειτῶν, οἱ ὁποῖοι ἦταν ἀντίθετοι πρὸς τὴν ἡμερολογιακὴ καινοτομία; Ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἐξαίρετος ἱστορικὸς ἐρευνη-

10. βλ. Δ. ΜΟΥΖΑΚΗ, ὡς ἂν, σσ. 355, 356, Ἀρχεῖο Ἱ. Μ. Κουτλουμουσίου.

τῆς Δημ. Μουζάκης: «Τὸ γεγονός ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν ποὺ ἐντάχθηκαν στὸ κίνημα αὐτὸ ἀποτελοῦνταν ἀπὸ ἐξαρτηματικούς Κελλιῶτες Ἀσκητές, προκαλεῖ ἐρωτηματικά καὶ προβληματισμούς... Θά πρέπει νὰ τεθεῖ τὸ ζήτημα, μήπως τὸ ζήτημα τῶν Ζηλωτῶν ἀποτελεῖ μία ἀκόμπ ἐκδήλωση ἀντίδρασης τῶν ἐξαρτηματικῶν, καὶ ἴσως τῶν κατωτέρων μοναστικῶν τάξεων, κατὰ τοῦ συγκεντρωτισμοῦ καὶ τῶν διοικητικῶν αὐθαιρεσιῶν τῶν 20 Μονῶν καὶ τῆς ἀνώτερης διοικητικῆς τάξης αὐτῶν; Εἶναι ἐπίσης ἀξιοσημεῖωτο τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴ πού ἔδυε ἡ Κελλιώτικη Ἀδελφότητα, φάνηκε στὸ προσκίνηιο ἓνα ἄλλο κίνημα ἐξαρτηματικῶν, μὲ ἄλλη ἀφορμὴ ἴσως, ἀλλὰ πιθανὸν μὲ τὰ ἴδια κίνητρα. Ἦταν δηλαδὴ διάχυτη ἡ ἐντύπωση στοὺς ἀπλοὺς μοναχοὺς, καὶ μάλιστα στοὺς ἐξαρτηματικούς, ὅτι ἡ ἐν γένει πολιτεία καὶ οἱ ἐνέργειες τῆς μοναστηριακῆς elite, ἀπεῖχε τοῦ μοναχικοῦ ιδεώδους καὶ τῆς γνήσιας ἀποστολῆς τοῦ Ἁγιορειτικοῦ Μοναχισμοῦ»¹¹. Ἡ στάση τους κυρίως ὅμως ἦταν γιὰ λόγους πίστεως.

Ἐξ ἄλλου, καὶ μόνον ὁ χαρακτηρισμὸς «ἐξαρτηματικός», ποὺ χρησιμοποιοῦν τὰ Μοναστήρια, ἔναντι τῶν κελλιωτῶν μοναχῶν εἶναι ὑποτιμητικὸς καὶ δείχνει οἴηση, διότι τὰ Κελλιὰ, τὰ ἐρημητήρια καὶ τὰ ἀρχαῖα Μονύδρια προηγοῦνται χρονολογικῶς τῶν μοναστηριῶν. Τὰ κελλιὰ ἄρχισαν νὰ υπάγονται στὰ Μοναστήρια ἀπὸ τὸ 1600 καὶ μετὰ γιὰ καθαρῶς οἰκονομικοὺς λόγους καὶ μέχρι τότε υπάγονταν στὸν Πρῶτον τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὁ ὁποῖος σήμερα λειτουργεῖ ἀπλὰ σὰν ἓνας ἀρχαῖος θεσμός. Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης, ὅταν ἦρθε στὸ

11. βλ. ὡς ἂ. σελ. 53, 54.

Ἐθῶνα βρῆκε τὸν θεσμὸν τοῦ Πρώτου καὶ τὴν Ἱερὰ Σύναξιν τῶν Γερόντων στὶς Καρυές, καὶ τὰ διάσπαρτα Μονύδρια καὶ Κελλιά, καὶ κατόπιν ἔκτισε τὴν Λαύρα ποὺ εἶναι ἡ πρώτη μεγάλη κοινοβιακὴ Μονή. Ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος δὲν ἦταν μόνον ἓνας μεγάλος κοινοβιάρχης, ἦταν καὶ ἓνας μεγάλος ἡσυχαστὴς σπηλαιώτης, ζοῦσε καὶ σὲ σπήλαιο καὶ ποτὲ δὲν περιφρονοῦσε τοὺς κελλιῶτες μοναχοὺς, ὅπως γίνεται σήμερα. Αὐτὴ ἡ ἀπαξιωτικὴ στάσις τῶν Μοναστηριῶν πρὸς τοὺς Κελλιῶτες-Ἀσκητὲς δείχνει μία ἀλαζονεία, ὡσὰν νὰ εἶναι δευτέρας κατηγορίας μοναχοί. Αὐτό, βέβαια, δὲν τιμᾷ τὰ Μοναστήρια, ἀντιθέτως ἡ ταπείνωσις, γὰρ τοὺς Κελλιῶτες εἶναι ἀρετὴ, διότι καὶ ὁ Κύριος περιφρονήθηκε ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴ ἡγεσία τῆς ἐποχῆς του. Οἱ Ἱ. Μονές, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι σὰν στοργικὲς μπτέρες πρὸς τοὺς Κελλιῶτες καὶ συμμοναστὲς τους, καὶ ὄχι νὰ συμπεριφέρονται ὡς ἐξουσίαν ἔχοντες, ἀλλὰ ἀντιθέτως ὡς διακονίαν ἐπιτελοῦντες. Ἐξάλλου καὶ οἱ περισσότεροι ἅγιοι τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ οἱ κτίτορες τῶν Μονῶν γνωρίζουμε ὅτι εἶναι κελλιῶτες. Ἄραγε ἡ αἰτία τῆς ἀλλαγῆς τῆς στάσεως τῶν Μονῶν δὲν ἦταν τόσο ὁ φόβος τους μήπως οἱ Κελλιῶτες ἀποκτήσουν περισσότερα δικαιώματα (!) ἀλλὰ αὐτὴ καθ' ἑαυτή, ἡ διαμαρτυρία τους κατὰ τῆς ἡμερολογιακῆς καινοτομίας, τὴν ὁποίαν λόγῳ πίεσεως ἐκ μέρους τοῦ πατριαρχείου τὴν θεώρησε ἡ Ἱερὰ Κοινότης καὶ τὴν κατηγόρησε, ὅτι ἦταν ἓνας ἄκρατος καὶ «οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» ζηλωτισμὸς.

Οὔτε ἐπίσης εἶναι σωστὸν ὅτι ἡ υἰοθέτησις τοῦ Γρηγοριανοῦ-παπικοῦ ἡμερολογίου ἦταν κάτι ἀδιάφορον καὶ δὲν ἔθιγε τοὺς Ἱ. Κανόνες καὶ τὴν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως, πιστεύεται καὶ μέχρι σήμερα. Ἦδη

ἀπὸ τὸ 1752, ἐπὶ Ἱερεμίου τοῦ Τρανοῦ, μέχρι καὶ τὸ 1895 μὲ δεκατρεῖς Πανορθόδοξες καὶ Τοπικὲς Συνόδους, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπέρριπτε καὶ καταδίκασε τὸ Γρηγοριανό-παπικὸ ἡμερολόγιο, ὅπως ἀπεδείχθη καὶ ἀναφέρθηκε ἀνωτέρω. Πρὸς ποῖα λοιπὸν «*πανάρχαια Ἱερὰ καθεστῶτα καὶ προαιωνίους πνευματικούς θεσμούς...*», ἀντίκειται ἡ διακοπὴ μνημοσύνου ἑνὸς καινοτόμου-αἱρετικοῦ πατριάρχου;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΔ΄

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΕΣ ΕΞΑΡΧΙΕΣ

Ἡ ἀδράνεια καὶ ἡ ἔλλειψη ἐνημερώσεως τῶν Ἁγιορειτῶν ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου κατὰ τὴν τριετία 1924-27, εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα νὰ ἰσχυροποιηθῆι τὸ κίνημα τῆς διαμαρτυρίας τῶν Ζηλωτῶν. Τότε, τὸ Πατριαρχεῖο ἄρχισε νὰ ἐξαποστέλλει τὶς πρῶτες Ἐξαρχίες.

Ἡ πρώτη πατριαρχικὴ Ἐξαρχία ἤρθε στὶς 8.3.1927 ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς Μητροπολίτες Διδυμοτείχου Φιλάρετο, Μαρωνείας Ἄνθιμο καὶ Ζιχνῶν Ἀλέξανδρο. Ἔμεινε 24 ἡμέρες καὶ περιόδευσε σὲ ὅλες τὶς Μονές, πλὴν τῶν Μονῶν Καρακάλλου καὶ Σιμωνόπετρας, ὅπου ἦταν Καθηγούμενοι οἱ φημισμένοι Γέροντες, ὁ Γέροντας Κοδρᾶτος, τῆς Ἱ. Μ. Καρακάλλου, καὶ ὁ Γέροντας Ἱερώνυμος, τῆς Ἱ. Μ. Σιμωνόπετρας. Ἐπίσης καὶ ὁ ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μ. Γρηγορίου, ὁ Γέροντας Ἀθανάσιος, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν Δεύτερη Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία δέχθηκε μὲν τὴν Ἐξαρχία, ἀλλὰ δὲν μνημόνευσε τὸν Ἐξαρχο καὶ τὸν Πατριάρχη. Μήπως εἶναι τυχαῖο, ὅτι καὶ οἱ τρεῖς αὐτοὶ Ἠγούμενοι ἀναγκάσθηκαν μετὰ εἰς παραίτησιν, ἀπὸ τῆς ἡγουμενίας τους;

Ἡ Ἐξαρχία διαπίστωσε, ὅτι ἡ μοναδικὴ Μονὴ ποὺ συμμορφώθηκε πρὸς τὶς ὑποδείξεις τοῦ Πατριαρχείου ἦταν ἡ Μ. Βατοπαιδίου. Οἱ ὑπόλοιπες ἀρνήθηκαν τὴν ἡμερολογιακὴ ἀλλαγὴ καὶ περιορίσθηκαν, ἀπρόθυμα,

στήν τήρηση τοῦ μνημοσύνου τοῦ Πατριαρχοῦ κατὰ τὶς λατρευτικὲς συνάξεις. Ἐπίσης, διαπιστώθηκε ὅτι, ὕστερα ἀπὸ τὴν λήψη ὀρισμένων πειθαρχικῶν μέτρων ἀπὸ τὴν Ἱ. Κοινότητα, οἱ Ζηλωτὲς γίνονταν μαχητικότεροι καὶ περισσότερο ἀδιάλλακτοι, διακόπτοντας τὴν ἐπικοινωνία μὲ τὶς Μονές, καὶ πρῶτα μὲ τὴν Μ. Βατοπαιδίου, λόγῳ τοῦ ὅτι δέχθηκε τὴν ἀλλαγί.

Ἡ Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία συνῆλθε μετὰ τῆς Ἱ. Κοινότητος καὶ ἀποφάσισε πᾶνω ἀπ' ὅλα νὰ ἐπαναφέρει τὸ μνημόσυνο καὶ νὰ ἀναλάβει τὴν τιμωρία τῶν Ζηλωτῶν. Συγκεκριμένα, συνέστησε ὅπως, *«οἱ δρῶντες φανατικοὶ καὶ μὴ μεταπειθόμενοι τιμωρηθῶσι ἀναλόγως, οἱ μὲν ἱερομόναχοι δι' ἀργίας καὶ ὑπερορίας, οἱ δὲ μοναχοὶ δι' ἐκποίσεως τῆς καλύβης αὐτῶν καὶ ὑπερορίας»*¹.

Ἡ κρισιμότητα τῆς καταστάσεως ἔκανε τὸ Πατριαρχεῖο νὰ πυκνώσει τὶς ἀποστολὰς ἐκπροσώπων του μὲ τὶς Πατριαρχικὲς Ἐξαρχεῖες. Τὸ 1928, γιὰ τὸν ἴδιο λόγο, ἔρχεται ἡ Β' Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία ὑπὸ τὸν Τραπεζούντος Χρῦσανθο, μὲ σκοπὸ νὰ ἐξετάσει, *«τὰ αἷτια τῆς παραλείψεως τοῦ μνημοσύνου τοῦ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ὑπὸ ἀτόμων ἢ ἰδρυμάτων, παραγνωριζόντων τὴν θέσιν καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ ἀσεβοῦντων πρὸς τε τὸ ὀρθόδοξον δόγμα περὶ τῆς Μιᾶς... Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας καὶ τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου (ἄρθρα 5, 183, 184), εἶναι βαθυτέρα πρὸς τὴν ὑπόσκαψιν τοῦ κύρους τῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ γοήτρου τῆς πατριαρχικῆς ἐξουσίας»*².

1. βλ. Συνεδρία Λ' καὶ ΛΑ' στὶς 19, 20, 22 Μαρτίου 1927. Βλ. ΔΗΜ. ΜΟΥΖΑΚΗ, ὡς ἄ., σσ. 364, 365.

Τὸ θέμα ποὺ καίει τοὺς πατριαρχικοὺς εἶναι ἓνα, τὸ μνημόσυνο τοῦ Πατριάρχου καὶ ὄχι ἡ ἀκρίβεια καὶ ἡ ὁμολογία τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἶναι ἀξιοσημείωτο καὶ ἐδῶ τὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὁποῖο προσεγγίζεται τὸ ὅλον θέμα. Μᾶλλον δὲν ἐγνώριζαν οἱ Ἐξαρχοὶ τὴν προσχώρησι τοῦ Πατριαρχείου στὸν Οἰκουμενισμό καὶ τὶς μυστικὰ συμφωνίες ποὺ εἶχε ὑπογράψει μὲ τοὺς Ἀγγλικανούς, γι' αὐτὸ καὶ πίστευαν ὅτι οἱ Ἄγιορεῖτες ἀσεβοῦν στὸ Ὁρθόδοξον δόγμα περὶ τῆς Μίας... Ἐκκλησίας. Μετὰ ὅμως ἀπὸ 115 χρόνια, βλέποντας ἐμεῖς σήμερα, τὰ πράγματα πρὸ ξεκάθαρα καὶ μακρὰ ἀπὸ προκαταλήψεις καὶ «φανατισμούς» τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καταλαβαίνουμε πόσο δίκαιο εἶχαν γιὰ τὴν στάση τους αὐτή, οἱ παλαιοὶ Ἄγιορεῖτες Πατέρες καὶ πόσο ἐπαληθεύτηκαν οἱ πρόγονοί μας. Θὰ ἐμάκρυνε πολὺ ὁ λόγος ἐὰν κάναμε μία ἱστορικὴ καὶ ἐκκλησιολογικὴ ἀνάλυσι τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Πατριαρχείου.

Στὴν Μονὴ Γρηγορίου, ὅπως προαναφέραμε, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου Χρυσάνθου Τραπεζοῦντος, συνοδευομένου ἀπὸ τὸν Διοικητὴν τοῦ Α.Ο. Ν. Λέβη, ὁ ἡγούμενος Γέροντας Ἀθανάσιος καὶ οἱ Γρηγοριάτες μοναχοὶ ἀρνήθησαν νὰ μνημονεύσουν τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, δηλώνοντας, ὅτι «δὲν ἐννοοῦσι νὰ συμμορφωθῶσι, οὔτε πρὸς τὰς διατάξεις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας περὶ μνημοσύνου τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὃν θεωροῦσιν αἰρετικὸν ὡς ἐφαρμόζοντα τὸ νέον ἡμερολόγιον, οὔτε τὰς διατάξεις τοῦ κράτους». Οἱ παλαιοὶ Ἄγιορεῖτες θεωροῦσαν ὡς

2. βλ. ὡς ἄ., σ. 367, καὶ Ἐγγραφοὺν Ἱερᾶς Κοινότητος πρὸς Διοικητὴν Α.Ο. 395/12-12-1927.

αἵρετικὸν τὸν Πατριάρχη καὶ μόνον διὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἡμερολογίου, σήμερα τί θὰ ἔκαναν μὲ τὴν παναίρεση τοῦ οἰκουμενισμοῦ, ποὺ ἀποδέχεται τὸν πάπα καὶ τοὺς αἵρετικούς ὡς Ἑκκλησίες καὶ συνεχίζουν οἱ σημερινοὶ Ἱηγούμενοι νὰ μνημονεύουν τὸν Πατριάρχη ὡς ὀρθόδοξον καὶ «ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας»;

Ὁ Διοικητὴς συγκάλεσε ἀμέσως Ἱερὰ Σύναξη μὲ σκοπὸν τὴν λήψη μέτρων καί, πράγματι, ἡ Ἱ. Κοινότης, κατόπιν προτάσεώς του, «λίαν προθύμως συνελθοῦσα, ἀπεφάσισε τὴν σύστασιν εἰς τὴν ἀνωτέρω Μονὴν, τὴν παῦσιν τοῦ Ἱηγουμένου Ἀθανασίου καὶ τοῦ Ἐπιτρόπου Στεφάνου, τὸν περιορισμὸν ἐπὶ τρίμηνον ἐν ἄλλῃ Μονῇ καὶ τὴν μετὰπεμψιν τετραμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας τῆς Ἱερᾶς Κοινοτήτος καὶ τοῦ Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου καὶ ἐμοῦ [τοῦ Διοικητοῦ], ἵνα ἐκφράσῃ λύπην καὶ ἀποκατάστασιν μνημοσύνου»³. Ἡ Μονὴ δυστυχῶς ὑποχώρησε, ἔτσι γίνεται συνήθως καὶ ἀναγκάσθηκε στὸ τέλος, ὁ ἐναρετώτατος, ἡσυχαστικὸς καὶ νηπτικὸς Καθηγούμενος Ἀθανάσιος εἰς παραίτησιν καὶ ἀνεχώρησεν ἀργότερον εἰς τὴν ἀμπελικιὰν τῆς Μονῆς πρὸς ἡσυχίαν...

Οἱ περισσότεροι μοναχοὶ ποὺ διαμαρτύρονταν διέμεναν στὴν περιοχὴ τῆς Μ. Λαύρας. Ἰδιαίτερα στὴν Σκήτη Καυσοκαλυβίων, ὅπου ἐγκαταβίωνε καὶ ὁ μοναχὸς Ἀντώνιος Μουστάκας, στὴν Ρουμανικὴ Σκήτη Τ. Προδρομοῦ, στὴν Σκήτη τῆς Ἁγίας Ἄννης καθὼς ἐπίσης στὴν Νέα Σκήτη καὶ ἄλλοι μοναχοὶ οἱ ὅποιοι ζοῦσαν σὲ καλύβες καὶ ἐρημητήρια. Στὶς Καρυὲς πολλοὶ Γέροντες καὶ μοναχοὶ Κελλιῶτες δὲν μνημόνευαν, στὴν Σκήτη

3. βλ. ὡς ἂ. σελ. 362, 363.

Ἁγίου Ἀνδρέα-Σεραΐ, στὴν Σκήτη Κουτλουμουσίου, καὶ στὴν Βατοπαϊδιῆ Σκήτη Ἁγίου Δημητρίου (ἡ ὁποία στὸ τέλος ἐρημώθηκε λόγῳ τῶν διωγμῶν τῶν μοναχῶν της), στὴν Ξενοφωντινὴ Σκήτη, στὴν Σκήτη τοῦ Λάκκου, στὴν Σκήτη τῶν Ἰβήρων καὶ στὴν Σκήτη Μπογορόντιτσα (Ρωσικοῦ), καὶ οἱ ἡσυχαστὲς μοναχοὶ τῆς Καιράλας καὶ γενικῶς οἱ περισσότεροι μοναχοὶ δὲν μνημόνευαν τὸν πατριάρχη.

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης βλέποντας τὸ ὁμολογιακὸ φρόνημα τῆς πλειοψηφίας τῶν Ἁγιορειτῶν βρέθηκε σὲ δύσκολη θέση, ἀλλὰ δυστυχῶς προτίμησε νὰ εἶναι εὐάρεστη πρὸς τὸν Πατριάρχη καὶ νὰ διώξει τὰ τέκνα τῆς Παναγίας, τοὺς φτωχοὺς καὶ ἁγιασμένους κελλιῶτες, πολλεῶντας κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο μὲ τὸ ἴδιο της τὸ σῶμα.

«*Ἡ Ἱ. Κοινότης ὑπὸ τὴν πίεση τῶν Πατριαρχικῶν Ἐξαρχιῶν καὶ κυρίως ἀπὸ τὸ καθεστῶς φόβου μίπως τὸ ζηλωτικὸ προκαλέσει μία γενικότερη ἀποσταθεροποίηση στὸ Ἅγιο Ὅρος (καθὼς ἔτεινε νὰ μετατραπῆ σὲ ἀγῶνα τῶν ἐξαρχηματικῶν κατὰ τῶν κυριάρχων Μονῶν, καὶ τῶν ἀλλοεθνῶν κατὰ τοῦ ἰσχύοντος ἐκκλησιαστικοῦ καὶ νομικοῦ πλαισίου ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχε τεθεῖ τὸ Ἅγιον Ὅρος), ἄρχισε νὰ λαμβάνει μέτρα καὶ νὰ κλιμακώνει τὴν αὐστηρότητά της κατὰ τῶν Ζηλωτῶν. Δὲν ἄργησε ὁ χρόνος ποὺ τὶς νουθεσίαι καὶ τὶς παραινέσεις ἀντικατέστησαν οἱ ἐκποιώσεις κελλιῶν καὶ οἱ ἀπελάσεις μοναχῶν»⁴.*

Ἐβλεπε, λοιπὸν ἡ Ἱ. Κοινότης τὴν ζηλωτικὴ κίνηση σὰν μιὰ ὠρολογιακὴ βόμβα, ἡ ὁποία θὰ κλόνιζε τὰ θεμέλια τοῦ ἰδίου ἱεροῦ τόπου καὶ προχώρησε σὲ σκληρότερα μέτρα.

4. βλ. ὡς ἄ., σ. 369.

Δὲν διώχθηκαν λοιπὸν οἱ πατέρες, οἱ λεγόμενοι Ζηλωτές, διότι ἦταν πλανεμένοι, ἀλλὰ περισσότερο διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων... Δυστυχῶς, ὅμως, καὶ οἱ Ζηλωτές δὲν κρατοῦσαν πάντοτε τὸ εὐπρεπὲς μέτρο τῆς διαμαρτυρίας, διότι καὶ αὐτοὶ κάποιες φορές παρασύρθηκαν σὲ ἀκρότητες καὶ παρεκτράπησαν τῆς ὁμαλῆς ὁδοῦ. Κυρίως τὸ μεγάλο λάθος τῶν Ζηλωτῶν εἶναι ὅτι ἄνοιξαν τὸ μεγάλο θέμα περὶ «ἀκύρων μυστηρίων». Ἡ οὐσία, ὅμως εἶναι ἡ ἀσθένεια, νὰ θεραπευθεῖ στὴν ρίζα τῆς καὶ ὄχι νὰ μένουμε στὶς παρενέργειες. Ἐντονο πρόβλημα δημιουργήθηκε στὶς δύο Σκῆτες, τῶν Μονῶν Βατοπαιδίου καὶ Κουτλουμουσίου. Ἐδῶ οἱ Μοναχοί, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου τοῦ Πατριάρχου Βασιλείου Γ', διέκοψαν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ ὄσους μνημόνευαν τὸν Πατριάρχη.

Ἡ Ἱ. Κοινότητα, πιεζόμενη καὶ ἐξαπατώμενη ἀπὸ τὶς πατριαρχικὲς ἐξαρχίεις τὸ θεώρησε αὐτὸ ὡς ἀνταρσία καὶ μὲ τὴν συνδρομὴ τῆς πολιτικῆς Διοίκησης καὶ τῆς ἀστυνομίας, ἀποφάσισε νὰ ἐξορίσει 19 Μοναχοὺς - ζηλωτές, (11 Βατοπαιδινούς καὶ 8 Κουτλουμουσιανούς) ἔξω ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος, στὴν Μακεδονία καὶ στὰ νησιὰ τῶν Σποράδων.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ ἡ Ἱ. Κοινότης ἄρχισε νὰ βλέπει ὅτι περιοριζόταν ὁ ἀριθμὸς τῶν ζηλωτῶν μοναχῶν. Ἀλλὰ, αὐτὸ ἦταν μιὰ ὠραιοποιημένη εἰκόνα. Πολλοὶ Ἁγιορεῖτες, καὶ λόγῳ τῆς καταστάσεως τοῦ διωγμοῦ, ἀλλὰ καὶ οἰκειοθελῶς, ἔβγαιναν ἔξω ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος γιὰ νὰ ἐνισχύσουν τὸ κίνημα τῶν Παλαιομερολογητῶν στὶς διάφορες Μητροπόλεις τῆς Ἑλλάδος. Πολλοὶ ἱερομόναχοι καὶ Μοναχοί, εἴτε ἐξόριστοι ἐκ τῶν Ἱ. Μονῶν των, εἴτε καὶ ὡς αὐτο-ἐξόριστοι, ἐξῆλθαν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ

μετέβησαν στὸν χῶρο τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ὅπου ἴδρυσαν ἡσυχαστήρια καὶ μονύδρια, ἀλλὰ καὶ ἐνορίες μὲ τὸ Ἰουλιανὸ ἢ Παλαιὸ Ἡμερολόγιο. Τὸ λάθος ἦταν ὅτι ἔκαναν χειροτονίες ἐπισκόπων καὶ ἀπὸ τὸ 1935 καὶ μετὰ δημιουργήθηκαν οἱ λεγόμενες Γοχικὲς παρατάξεις, ἀρχῆς γενομένης τοῦ σχίσματος τοῦ 1937, μὲ ὅλα τὰ τραυματικὰ ἀποτελέσματα. Ὁ εὐσεβὴς καὶ εὐλαβὴς λαὸς δὲν ἀναπαύονταν μὲ τὸν νεωτερισμὸ καὶ τὴν καινοτομία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου καὶ στὴν πλειονότητά του ἤθελε νὰ ἀκολουθήσει αὐτὸ ποὺ παρέλαβε ἀπὸ τοὺς προγόνους του.

Ἐνας τέτοιος Ἀγιορείτης ἱερομόναχος, ὁ ὁποῖος ἔζησε ἀπὸ μικρὸς στὸ παλαιὸ ἐκεῖνο Ἅγιον Ὅρος, ποὺ ἦταν γεμᾶτο μὲ ἀγωνιστὲς καὶ ἐναρέτους Γέροντες, ἦταν καὶ ὁ διακριτικὸς καὶ κατανυκτικὸς Χρῦσανθος ὁ Ἁγιαννανίτης.

«Τότε, μαζὶ μὲ ἄλλους Πατέρας καὶ Πνευματικούς ἀπὸ τὰ Ἱερὰ Κοινόβια καὶ τὶς Σκήτες τοῦ Ἁγίου Ὅρους (ὅπως ὁ περίφημος παπα-Εὐγένιος ὁ Διονυσιάτης, ὁ παπα-Ἱερώνυμος ὁ Ἀγιοπαυλίτης, κ.ἄ), προσπάθησαν νὰ συμπαρασταθοῦν καὶ νὰ στηρίξουν τοὺς ἀγωνιζομένους Χριστιανοὺς εἰς τὴν πατροπαράδοτον Ὁρθόδοξον εὐσέβειαν μὲ ζῆλον ἀγνόν. Ὁ Γέροντας μάλιστα, τρέφων ἐκ νεότητος πολὺν ζῆλον διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Πατερικὴν ἱερὰν Παράδοσιν καὶ ἀλγῶν διὰ τὴν δυσάρεστον κατάστασιν αὐτὴν εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, εὐθαρσῶς ἤλεγξε καὶ προσωπικῶς τὸν τότε Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν Χρυσόστομον Παπαδόπουλον διὰ τὸν νεωτερισμὸν τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἑορτολογίου, λέγοντάς του μὲ πολὺν πόνον, “ὅτι θὰ δώσῃ λόγον εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀναστάτωσιν εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν

ὅποῖαν ἐπέφερε ἡ σκανδαλώδης ἀνθαίρετος ἀλλαγί... Ἐπεσήμανε, ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἑορτολογίου ἐπέφερε ζημίαν εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, διότι “ἔπαυσαν νὰ συζητοῦν διὰ τὴν προσευχὴν, διὰ τοὺς βίους τῶν Ἁγίων καὶ διὰ τὰς εὐεργεσίας τοῦ παναγάθου Θεοῦ, ποὺ μαλακώνουν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἀνεβάζουν εἰς τὸν θεῖον ἔρωτα, καὶ ἀσχολοῦνται μὲ θέματα τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἐξετάζονται ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ εὐρίσκονται εἰς ἀνωτέραν πνευματικὴν κατάστασιν”»⁵.

Ἐχει πολὺ δίκαιο, ἐὰν ὄντως οἱ πατέρες ποὺ εὐρίσκονται σὲ ἀνωτέρα πνευματικὴ κατάστασι, εἶχαν ἀντιμετωπίσει τὸ θέμα μὲ ἐνότητα καὶ ἀποφαστικότητα, τὰ πράγματα σήμερον θὰ ἦταν σὲ πολὺ καλύτερη κατάστασι. Σήμερον, ὅμως δυστυχέστατα, λόγῳ τοῦ φιλοκουμνισμοῦ ποὺ ἐπικρατεῖ καὶ τῆς ἠθελημένης ἄγνοιαι καὶ ἀδιαφορίας γιὰ τὰ θέματα τῆς πίστεως καὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνες, ἔπαυσαν νὰ ἀσχολοῦνται ἀκόμη καὶ αὐτοὶ ποὺ ἔχουν πνευματικὴν κατάστασι, οἱ ὅποιοι θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν λόγο δημόσιο καὶ ὁμολογιακό. Αὐτὸ εἶναι πολὺ ἀνψυχητικό, διότι ἡ ἀφωνία αὐτὴ δείχνει μᾶλλον ἀσέβεια καὶ κρυμμένη αἴρεσι καὶ ὄχι διάκρισι. Καλλιιεργεῖται ἓνα ἀρρωστημένο κλίμα ψευτοσεβισμοῦ καὶ ἀγιότητος, κάτι ποὺ οἱ Ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔπραξαν ποτὲ ὅταν ἡ πίστις ἐνοθεύετο. Εἶναι ἀληθὲς ὡς συμπέρασμα, αὐτὸ ποὺ λέγονταν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ἁγιορεῖτες, ὅτι τελικὰ ἐκεῖνο ποὺ πέτυχε

5. βλ. Γερομονάχου ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ ΑΓΙΑΝΝΑΝΙΤΟΥ, *Γεροντικά καὶ ἐνθυμήσεις καὶ διηγήσεις*, τόμ. Α', ἐκδ. Ἰ. Μ Παναγίας Ὁδηγητρίας Μώλου Λοκρίδος, σσ. 12, 13.

τὸ Πατριαρχεῖο μὲ τοὺς νεωτερισμοὺς καὶ τὶς καινοτομίες τοῦ Οἰκουμενισμοῦ εἶναι νὰ “παράγει” ζηλωτές.

Τελικῶς, ἡ κατάσταση ποὺ διαμορφώθηκε μεταξὺ τῶν Ἄγιορειτῶν, ὡς πρὸς τὴν ἡμερολογιακὴ καινοτομία, διακρίνεται:

α) Σὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μνημόνευαν τὸν πατριάρχη.

β) Σὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι προχωροῦσαν μόνο στὴν διακοπὴ τοῦ πατριαρχικοῦ μνημοσύνου, εἰς ἔνδειξιν δι-
αμαρτυρίας καὶ κυρίως ἦταν οἱ μοναστηριακοί, ἀλλὰ εἶχαν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ ὄσους μνημόνευαν.

γ) Σὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶχαν κάνει διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου, ἀλλὰ πίστευαν ὅτι ἡ σχέση μὲ τὶς Μονές καὶ τοὺς λοιποὺς Ἄγιορεῖτες, οἱ ὁποῖοι μνημόνευαν, τὸν πατριάρχη, ἦταν κοινωνία στὴν αἴρεση, ὅπως θεωροῦσαν τὴν καινοτομία τοῦ ἡμερολογίου, δηλαδὴ μολυσμὸς πίστεως καὶ γι’ αὐτὸ δὲν εἶχαν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μαζί τους.

Αὐτοὶ ὠνομάσθησαν εἰρωνικὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους «Ζηλωτές», ἀλλὰ αὐτοὶ εὐρίσκονται πιὸ κοντὰ πρὸς τὴν ἀγιοπατερικὴ παράδοση ἢ ἀφαιρέσει κανεὶς τὰ περὶ ἀκύρων μυστηρίων καὶ τὴν ἔνταξή τους σὲ διάφορες παρατάξεις. Τὰ περὶ ἀκύρων μυστηρίων, συνδυάζονται μὲ τὴν παπικὴ ἐκκλησιολογία περὶ αὐτομάτου ἀπωλείας τῆς χάριτος, ὅταν ἕνας ἱερέας ἀποκόβεται ἀπὸ τὴν πίστη στὸν Πάπα. Στὸν ὀρθόδοξο χῶρο ἐμφανίζεται περὶ τὸν 13^{ον} αἰ.

Ἡ Ἰ. Κοινότητα, αὐξάνουσα τὰ πειθαρχικὰ μέτρα ἐναντίον τῶν ζηλωτῶν, τοὺς στέργει ἀπὸ τὸ ἀφορολόγητο, δηλαδὴ τὸ δικαίωμα τῆς τελωνειακῆς ἀτέλειαις γιὰ νὰ τοὺς ἐξαναγκάσει νὰ ὑποκύψουν, ἀλλὰ σὲ αὐτό, διαμαρτυρήθηκε ἡ πολιτικὴ Διοίκηση.

Ἐπίσης, ἡ Ἰ. Κοινότης, σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ἰ. Μ.

Μ. Λαύρας, στὴν προσπάθειά της νὰ πείσει ἐκκλησιολογικῶς τοὺς Ζηλωτῆς, ἀνέθεσε στὸν λόγιο Μοναχὸ π. Γεράσιμο Μενάγια νὰ συγγράφει ἐγχειρίδιο μὲ τίτλο *Οἱ ἐν Ἁγίῳ Ὁρει μνημονεύοντες καὶ οἱ Ζηλωτῆς*, ποὺ σκοπὸ εἶχε τὴν ἐνημέρωση τῶν «ἀμόρφωτων καὶ ἀπλοϊκῶν» Ζηλωτῶν, ὥστε νὰ πάψουν νὰ «παρασύρονται» καὶ νὰ ἐπιστρέψουν στὴν κανονικὴ τάξη καὶ νομιμότητα. Ἐδῶ γίνεται λόγος γιὰ πρώτη φορὰ καὶ παρουσιάζεται ἡ καινοφανὴς ἐρμηνεία περὶ τῆς δυνητικῆς χρήσεως καὶ ὄχι ὑποχρεωτικῆς τοῦ ΙΕ' Κανόνος τῆς πρωτοδευτέρας Συνόδου.

Ὁ π. Γεράσιμος Μενάγιας *«προσπαθεῖ πάσῃ θυσίᾳ νὰ δικαιολογήσῃ τοὺς καινοτομήσαντας, διότι πιστεύει ὅτι μόνον διὰ κηρυττομένην αἴρεσιν δυνάμεθα νὰ διακόπτωμεν κοινωνίαν. Ὑπογραμμίζομεν τὸ δυνάμεθα, διότι κατ' αὐτὸν δὲν ὑποχρεούμεθα, ἀφοῦ ὁ Κανὼν εἶναι δυνητικός! Δυνητικοὶ ὅμως Κανόνες δὲν ὑπάρχουν, ὅπως δὲν ὑπάρχουν δυνητικαὶ ἐντολαὶ! Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐρμηνευτῶν τῶν ἱερῶν Κανόνων ἐχαρακτήρισε δυνητικὸν τὸν ΙΕ' Κανόνα τῆς ΑΒ' Συνόδου»*⁶.

Ἐδῶ, μαθαίνομεν, ὅτι ὁ ἐφευρέτης τῶν «δυνητικῶν» Κανόνων, στὸν χῶρο τοῦ Ἁγίου Ὁρους εἶναι ὁ π. Γεράσιμος Μενάγιας, τὸν ὁποῖον χρησιμοποίησε ἡ Ἱ. Κοινότης γιὰ νὰ παραπλανήσει τοὺς «πλανεμένους ζηλωτῆς» καὶ ἀργότερα συνεχίζει τὸ ἔργο του ὁ «ἀξιολογώτατος θεολογικὸς κάλαμος» τοῦ π. Θεοκλίτου Διονυσιάτου. Στὴ συνέχεια φαίνεται νὰ ἀκολουθεῖ στὰ θεολογικὰ καὶ κα-

6. βλ. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ, Ὁρθοδοξία Πολεμουμένη, Ἀθήνα 2007, σ. 54.

νονολογικά μαθήματα και ό κατά τὰ ἄλλα ἀξιόλογος και λόγιος π. Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος συγγραφέωντας *Τὰ Δύο Ἄκρα*, καταφερόμενος και αὐτὸς μὲ περισσότερη λεπτότητα κατά τῶν «πλανεμένων ἀγιορειτῶν ζηλωτῶν». Αὐτὸ τὸ βιβλίο ἔχει γίνει, σήμερα ἡ σημαία τόσο τῶν οἰκουμενιστῶν, ὅσο και τῶν εὐλαβῶν ἀντιοικουμενιστῶν και χρησιμοποιεῖται, ὡς τροχοπέδη γιὰ τὴν διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου. Ἀπάντησι στίς θέσεις τοῦ π. Ἐπιφανίου ἔχει δώσει ὁ ἀγιορείτης ἱερομόναχος π. Θεοδώρητος μὲ τὸ βιβλίο του *Τὸ Ἀντίδοτον* (Ἀθῆναι 1990), τὸ ὁποῖον σήμερα οἱ περισσότεροί τὸ ἀγνοοῦν ἢ δὲν θέλουν νὰ τὸ δημοσιοποιήσουν.

Ὁ ἴδιος ὁ π. Θεόκλητος, στὴν ἀρχὴ τῆς συγγραφικῆς του δράσεως, ὅπως και οἱ περισσότεροί τῶν ἀγιορειτῶν ὑποστήριξε τοὺς ζηλωτὲς και ἦταν και αὐτὸς κατά τῆς καινοτομίας τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου και ὑπὲρ τῆς διακοπῆς τοῦ μνημοσύνου, ὅπως και τὸ μείζον τιμῆμα τῶν ἀγιορειτῶν καθὼς και μοναστήρι του και ὁ Γέροντάς ὁ Ἠγούμενος Γέροντας Γαβριὴλ Διονυσιάτης. Τελικῶς, ὅμως ὅταν ἀνῆλθε στίς ἱεροκοινοτικὲς ἐξουσίες, (ὅπως διαδίδεται), στράφηκε κατά τῶν ζηλωτῶν μὲ μανία ζηλωτικὴ.

Ὡς μέλος τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος και μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ Ἀντιπροσώπου και τοῦ Πρωτεπιστάτου, ἀλλάζει στάση και στρέφεται ἐναντίον τους. Δὲν διστάζει και αὐτὸς μὲ «πολλὴ ἀγάπη και ταπείνωσι» νὰ τοὺς χαρακτηρίσει ὡς «χύδην ὄχλους».

Ἀναφέρουμε μόνον, ἐνδεικτικῶς, τὴν σκληρὴ πολεμικὴ του ἐναντι τῶν Ζηλωτῶν Πατέρων, χωρὶς, βέβαια νὰ ἀναλαμβάνουμε ἐμεῖς τὸν ρόλο τῶν ὑπερασπιστῶν τους, οὔτε ἀσφαλῶς και νὰ μειώσουμε τὴν φήμη τοῦ π.

Θεοκλίτου, ἀλλὰ χάριν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀληθείας. Παραθέτουμε τὶς θέσεις ποὺ εἶχε ὁ π. Θεόκλητος παλαιότερα, γιὰ νὰ τὶς συγκρίνει κάθε καλόπιστος μελετητής.

Ἐγραφε, λοιπόν, διὰ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου καὶ τὴν διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου.

«Ἦδη εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος, τὸ μείζον τμήμα τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν καὶ Μοναστηρίων δὲν μνημονεύουν τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, μὲ κίνδυνον γενικεύσεως τῆς ἀποδοκιμασίας του»⁷.

Γιὰ αὐτοὺς τοὺς ἀγιορεῖτες Πατέρες, μὲ τοὺς ὁποίους ἐδῶ δείχνει ὅτι συμπορεύεται, ὕστερα ἀπὸ 7 χρόνια, ὡς Πρωτεπιστάτης τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἔγραφε: «Δὲν ἀμφισβητεῖται ἡ εὐλάβεια πολλῶν ἐκ τῶν συγκροτούντων τὸ σχίσμα ἀδελφῶν, ἀλλὰ δὲν παύουν «νὰ ἀποτελοῦν, κατὰ τὴν ἔκφρασιν ἁγίων Πατέρων καὶ Συνόδων, τοὺς “ὄχλους”, τοὺς “χύδην ὄχλους” καὶ τὰ “ἄτακτα πλήθη”»⁸. Οἱ ἀγιορεῖτες Πατέρες, οἱ ὁποῖοι ἦταν τὸ μείζον τμήμα τοῦ Ἁγίου Ὁρους γίνονται τώρα, κατὰ τὸν π. Θεόκλητον «σχισματικοὶ καὶ χύδην ὄχλος».

Γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου παλαιότερα ἔγραφε:

«...Καὶ εἰ δυνατὸν, ἅς ἐνοποιήσῃ τὸν διχασμένον Ὁρθόδοξον λαόν, ἐπαναφέρουσα τὸ Πάτριον Ἐορτολόγιον. Μία Ἱεραρχία τὸ κατήγησε. Μία Ἱεραρχία δύναται νὰ τὸ ἐπαναφέρῃ. “Ὁ πατάξας καὶ ἰάσεται”, “ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται”. Ἀρκετὴν πικρὰν πείραν ἐλάβομεν ἀπὸ τὰς και-

7. Ὁρθόδοξος Τύπος, ἀρ. φύλλου 78, Αὐγουστος 1967.

8. βλ. «Περὶ ἐν χρονίζον Σχίσμα», Ἀθωνικοὶ Διάλογοι, τ. 22, (Μάρτιος-Ἀπρίλιος 1974) 23.

νοτομίας. Τὴ ὠφέλησεν ἡ καινοτομία τοῦ ἡμερολογίου. Διχασμὸν καὶ πόλεμον τεσσαρακονταετῆ, μὲ ἐξορίας, βιαίας πράξεις, ἀντιχριστιανικοὺς διωγμοὺς, μὲ συνέπειαν νὰ ἔχωμεν ἤδη ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Ἐκκλησίας, διεκδικούσας δι' ἑαυτὰς τὴν ἀλήθειαν!»⁹.

Καὶ συνεχίζει, «Κληθεῖσα ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐκπροσωπηθῇ εἰς τὸ χοικὸν ἐκεῖνο “Συμπόσιον”, ὄφειλε νὰ δώσῃ ἐν θαυμάσιον μάθημα εἰς τοὺς συμμετέχοντας. Νὰ εἶπῃ: Τί θὰ συζητήσετε; Διὰ τὴν μετάθεσιν τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα; Ἡ Ἐκκλησία εἶναι δεσμευμένη δι' ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἀλλὰ θὰ προβάλουν ἀστρονομικὰ λάθη; Ἡ Ἐκκλησία, ὅμως οὐδέποτε ἐπρόσεξε τὴν ἀκρίβειαν τοῦ χρόνου, εἰμὴ μόνον τὴν ἐνότητα τοῦ πληρώματος. Αὐτὰ ἔπρεπε νὰ λεχθοῦν... Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐθέσπισεν ὁ Παπισμὸς τὸ Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον, κατὰ τὰ τέλη τοῦ 16^{ου} αἰῶνος, ἀνέτρεψε καὶ θεωρητικῶς τὸν Πασχάλιον Κανόνα, δι' ὃν λόγον καὶ ἡ Τοπικὴ Σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τὸν Ἱερεμία τὸν Β', ἐχαράκτήρισε τὴν πράξιν ὡς «παγκόσμιον σκάνδαλον»!... Διότι εἰς τὰ «πορίσματα» προβάλλεται ὁ πλέον μιστὸς συγκρητισμὸς, ὑπὸ μορφὴν τοῦ “οἰκουμενισμοῦ“, ὅστις καταλύει πᾶσαν ἔννοιαν περὶ Ἐκκλησίας... Εἶναι γνωστὸν, ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως ἐκείνης, καίπερ μὴ γενόμεναι ἀποδεκταί, ἐθεωρήθησαν ὡς ἀποφάσεις Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τοῦτο ἐδημιούργησεν εἶδος τι Σχίσματος... Συνιστῶμεν προσοχίν, οἷαν καὶ ὁ Ἀπόστολος πρὸς τοὺς “ἔχοντας γνῶσιν”, διὰ νὰ μὴ σκανδαλίζουν τοὺς ἀπλουστέρους.

9. Ἁγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη, ἀρ. τεύχ. 335-336, Ἰούλιος-Αὐγούστος 1964.

Τουλάχιστον αὐτὸ. Διὰ τὰ μὴ εἰπωμεν καὶ διὰ τὰ “κατ’ ἀγνωσίαν Θεοῦ” πραττόμενα [ἀπὸ τοὺς οἰκουμενιστές], ἐκ τῶν ὁποίων σκανδαλίζονται καὶ οἱ “ἔχοντες γνῶσιν”... Ἀκουσάτωσαν λοιπὸν τοῦ π. Ἰουστίνου ὅλοι οἱ “Οἰκουμενισταί”, ὄλων τῶν ἀποχρώσεων, ὄλων τῶν ιδιοτήτων, ὄλων τῶν ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ βαθμῶν καὶ ἀξιομάτων!»¹⁰.

Ὑστερα ἀπὸ δέκα χρόνια, τὸ 1979 ἐξέδωσε ἓνα φυλλάδιον *Ἡμερολογητικῶν κατηγοριῶν ἔλεγχος*, ὅπου ἔγραφε τελείως τὰ ἀντίθετα.

Μέσα σὲ αὐτὸ ἀβασάνιστα υἱοθετεῖ τὴν ψευδῆ ἀνακοίνωση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ὑπῆρχε πλήρη ὁμοφωνία τῶν μελῶν τῆς ἱεραρχίας γιὰ τὴν καινοτομία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου. Σὲ αὐτὸ τὸν ἐλέγχει ὁ ὁσιος Γέροντας Φιλόθεος Ζερβάκος. Στὸ φυλλάδιο αὐτὸ «προσεπάθησε νὰ δικαιολογήσῃ τὰ ἀδικαιολόγητα, διότι τὸ θέμα δὲν ἦτο ἡ γνησιότης τῶν Σιγγιλίων ἢ μὴ, ἀλλὰ ἡ ἀντικανονικὴ εἰσαγωγή τοῦ νέου ἡμερολογίου στὴν Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία ἐρήμην τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἐνῶ ἐγνώριζεν διὰ τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ 1920, ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου ἀπέβλεπε εἰς τὴν ἔνωση τῶν Ἐκκλησιῶν»¹¹.

Συνεχίζοντας ὁ π. Θεόκλητος ἐξηγεῖ πῶς δημιουργοῦνται τὰ σχίσματα:

«Ἐννοεῖται ὅτι τὰ σχίσματα, ἐπειδὴ ἔχουν ἀνάγκη

10. Ὁρθόδοξος Τύπος, ἀρ. φύλλου 109, 10 Ὀκτωβρίου 1969.

11. βλ. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ Ἱερομονάχου, Ὁρθοδοξία Πολεμουμένη, Ἀθήνα 2007, σ. 52.

ἐρεισμάτων θεωρητικῶν, ἐπινοοῦν τὶς πρὸς τερατώδεις “θεολογίας”. Καὶ ἀφοῦ ἤδη ἐδόμψαν δική τους ἐκκλησία ἐπιστρατεύουν θεμιτὰ καὶ ἀθέμιτα μέσα καὶ ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ στηριχθοῦν. Αὐτῆς τῆς φυσιολογίας τῶν σχισμάτων τὰ χαρακτηριστικά, τὰ βλέπει κανεὶς στὸ πενήντάχρονο σχίσμα τῶν παλαιοημερολογιτῶν. Ὅταν ἔγινε τὸ ἄλμα (ὀνομαστικὸ μόνον) τῶν 13 ἡμερῶν, τὸ Ἅγιον Ὅρος ἀναστατώθηκε. Οἱ μοναχοὶ τῶν μοναστηριῶν, ἀνίσχυοι νὰ συζητοῦν ὡς πρὸς τὴ σημασία τῆς καινοτομίας καὶ τὴν ὀφειλομένη στάση τους. Οἱ σκητιῶτες νὰ κάνουν συμβούλια καὶ διαβούλια πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς «ἐπιβουλῆς». Οἱ ἀσκητὲς καὶ οἱ ἐρημίτες, ἐλεύθερα ἀγριοπερίστερα αὐτοί, νὰ ἀφήνουν τὶς ἀετοφωλῆς τους καὶ νὰ ρωτοῦν τοὺς πρὸς λογίους καὶ τοὺς πρὸς ὀσίους, τί πρέπει νὰ κάμουν... Μέσα στὴ σύγχυσίν τους οἱ εὐλαβέστατοι, ἀλλὰ δυσήνιοι ὀλίγοι ἀγιορεῖτες, πού «ἐδόκουν στυλοὶ εἶναι», τῆς εὐσεβείας, ἔπρεπε νὰ εὔρουν στοιχεῖα γιὰ ὑπόδομὴ τοῦ φρονήματός τους, σύμφωνα μὲ τὸ ὅποιο τὸ ἄλμα τῶν 13 ἡμερῶν (χρονικὸ καὶ ὄχι ἐορτολογικόν), ἦταν ἓνα εἶδος αἰρέσεως. Καὶ ἐνῶ ἡ καινοτομία ἦταν ἓνα γεγονός, ὅμως ἀποδείξεις ἢ Ἱερὸς Κανὼν δὲν ἐφαίνετο νὰ τὴν προβλέπουν... Γιατὶ οὔτε ἀποφάσεις καταδικαστικὲς ὑπάρχουν, γιὰ τὴν εἰδικὴ περίπτωσιν, οὔτε Σύνοδοι συνῆλθαν γιὰ τὸν ἴδιον λόγο! Ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ λειτουργήσῃ ὁ ΙΕ΄ τῆς ΑΒ΄, ἔπρεπε νὰ ἔχουμε “αἴρεσιν ὑπὸ τῶν Πατέρων κατεγνωσμένη”... Πάντως οὔτε Σιγγίλια ἐξεδόθησαν γιὰ τὸ Ἡμερολόγιον, οὔτε ἀναθέματα διευτυπώθησαν... Οὐδέποτε οὐδεμία ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ οὐδεὶς ὀρθόδοξος θεολόγος, σεβόμενος ἑαυτόν, εἶπεν ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ ἡμερολογίου, ἔχει σχέσιν πρὸς τὰ δόγματα καὶ τὰς

παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας». Καὶ τέλος ὑποστηρίζει ὁ π. Θεόκλητος ὅτι «...Ἐπῆρξε δὲ ἀπολύτως ὁμόφωνος ἡ ἀπόφασις αὐτῆς περὶ διορθώσεως τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου... Τίποτε τὸ ἄτοπον δὲν ὑπάρχει στὸ ἄλμα τῶν 13 ἡμερῶν παρὰ μόνον ὁ ἄστοχος τρόπος. Στὴν οὐσία τίποτε δὲν μετεβλήθη στὴν Ὁρθοδοξία»¹².

Παλαιότερα ἔγραφε: «Ἀρκετὴν πικρὰν πεῖραν ἐλάβομεν ἀπὸ τὰς καινοτομίας. Τί ὠφέλησεν ἡ καινοτομία τοῦ ἡμερολογίου. Διχασμὸν καὶ πόλεμον τεσσαρακονταετῆ, μὲ ἐξορίας, βιαίας πράξεις, ἀντιχριστιανικοὺς διωγμούς.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι δεσμευμένη δι' ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἀλλὰ θὰ προβάλλουν ἀστρονομικὰ λάθη; Ἡ Ἐκκλησία, ὁμως οὐδέποτε ἐπρόσεξε τὴν ἀκρίβειαν τοῦ χρόνου, εἰμὴ μόνον τὴν ἐνότητα τοῦ πληρώματος. Αὐτὰ ἔπρεπε νὰ λεχθοῦν... Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐθέσπισεν ὁ Παπισμὸς τὸ Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον, κατὰ τὰ τέλη τοῦ 16^{ου} αἰῶνος, ἀνέτρεψε καὶ θεωρητικῶς τὸν Πασχάλιον Κανόνα, δι' ὃν λόγον καὶ ἡ Τοπικὴ Σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τὸν Ἱερεμία τὸν Β', ἐχαρακτήρισε τὴν πράξιν ὡς “παγκόσμιον σκάνδαλον”!... Διότι εἰς τὰ “πορίσματα” προβάλλεται ὁ πλέον μισητὸς συγκρητισμὸς, ὑπὸ μορφὴν τοῦ “οἰκουμενισμοῦ”».

Τὰ συμπεράσματα ἀνήκουν στὸν καλόπιστον καὶ ἀμερόληπτον ἀναγνώστην. Παρόλο ὅτι ὁ π. Θεόκλητος ἐγνώριζε τὴν ἀλήθεια περὶ τοῦ Ἡμερολογιακοῦ καὶ τὸ ἀγιοπατερικό, γνήσιο φρόνημα καὶ τὸν ἔνθεο ζῆλον τῶν

12. Μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσιατοῦ, *Ἡμερολογητικῶν κατηγοριῶν ἔλεγχος*, β' ἔκδοσις, Θεσσαλονίκη 1979, σσ. 3, 4, 5, 9, 12, 29.

παλαιῶν ἀγιορειτῶν Πατέρων, τοὺς ὁποίους καὶ πρόβαλλε ὡς πρότυπα ὑψηλῆς νηπιτικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς, μέσα ἀπὸ τὸ βιβλίον του *Μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς* καὶ εἶχε ἄμεση σχέση καὶ μὲ τὸν ὄσιο Γέροντα π. Φιλόθεον Ζερβᾶκον, ὅστις ἦτο ὑπέρμαχος τῆς κανονικῆς τάξεως ἐπὶ τοῦ θέματος, ἔγραφε ὅλα τὰ ἀνωτέρω!!!

Βλέπουμε, ὅτι τὸ ὅλον θέμα, ὅπως γίνεται κατανοητόν, ἐπειδὴ δὲν κινήθηκε ἐπάνω σὲ καθαρῶς ἀγιοπατερικὴ βάση, παρουσιάζει ἄγνοια τῆς θεολογίας τῶν Πατέρων, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καὶ διαστρέβλωση τῶν ἱερῶν κανόνων, γιὰ αὐτὸ καὶ ἀντιμετωπίστηκε ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος μονομερῶς, καὶ ὑπηρετοῦσε μᾶλλον μία σκοπιμότητα ὑπὲρ τοῦ Πατριαρχείου καὶ ὄχι μιὰ προσπάθεια νὰ ἐπανέλθουν τὰ πράγματα στὴν ἀγιοπατερικὴ ὁδὸ.

Παραθέτουμε, ἐδῶ καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὀσίου Γέροντος π. Φιλοθέου Ζερβάκου πρὸς τὸν π. Θεόκλητον Διονυσιάτην, περὶ τοῦ θέματος:

«*Ἐν Πάρῳ τῇ 16-8-1979* [ἓνα ἔτος πρὶν τὴν κοίμησίν του].

Ἀγαπητέ μοι ἐν Κυρίῳ π. Θεόκλητε,

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σας... Ὁ Παπαδόπουλος τοῦ ὁποίου μοὶ γράφετε ὅτι ἀνατυπώνετε τὸ βιβλίον του “Ἡμερολογιακῶν κατηγοριῶν ἔλεγχος”... Εἰς αὐτὴν ἰσχυρίζεσθε, ὅτι ἡ διόρθωσις τοῦ ἡμερολογίου δὲν ἦτο ἔργον ἰδικόν του, ἀλλ’ ὅτι ἐγένετο ὁμοφώνῳ γνώμῃ τῆς Ἱεραρχίας, ἀλλὰ καὶ ὅτι εἰς τὸ βιβλίον του αὐτό ἀποδεικνύει ὅτι ὁ παλαιοημερολογισμὸς εἶναι πλάνη.

Ἡ καθαρὰ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Παπαδόπουλος εἰς ἐπιτροπὴν τινα, ἥτις συνῆλθεν κατὰ τὸ ἔτος 1923 διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου, τῆς ὁποίας

ἦτο μέλος, καθηγητῆς ὢν... ἐξέφρασε τὴν γνώμην του ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται ἡ διόρθωσις τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου... Ἄλλ' ὅτε μετὰ πάροδον ὀλίγων μηνῶν, ψήφῳ, οὐχὶ Θεοῦ καὶ λαοῦ, ἀλλὰ ψήφῳ τῆς τότε ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεως Πλαστήρα-Γονατᾶ, ἀνέβη εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον Ἀθηνῶν, εἰσήγαγε τὸ παπικὸν ἡμερολόγιον τῇ διαταγῇ καὶ τῇ συμβουλῇ τοῦ τότε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη, ἀρχιμασώνου, καινοτόμου, νεωτεριστοῦ, φέροντος τὸν ἀνώτατον 33ον βαθμὸν τῆς μασωνίας...

Κατ' ἀρχὰς τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀντικανονικῶς, παρανόμως καὶ ἀπερισκέπτως, δὲν συνεφώνησαν, ὡς ψευδῶς λέγει ὁ Παπαδόπουλος, πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ ἀντέστησαν 8 Ἀρχιερεῖς, καί, φοβηθέντες μήπως χάσουν τοὺς θρόνους των, ὑπεχώρησαν... [ὅ,τι ἀκριβῶς γίνεται καὶ σήμερα ἔναντι τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, “δὲν συμφωνοῦμε, λέγουν, ἀλλὰ τί νὰ κάνουμε...”]... τινὲς δὲ ὑπεχώρησαν διὰ τὰς ἀκρότητας καὶ τὸν φανατισμὸν καὶ ἀδιάκριτον ζῆλον τινῶν παλαιοημερολογιτῶν Ἁγιορειτῶν, οἱ ὅποιοι ἐξετράπησαν τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ὑπέπεσαν εἰς αἰρέσεις, ἀναβαπτισμούς, ἀναμυρώσεις, κηρύττοντες καὶ φρονοῦντες ὅτι τὰ μυστήρια ἄνευ τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου εἰσὶν ἄκυρα καὶ οὐχ ὑπάρχει σωτηρία ἐκτὸς τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου [σημ. ἡμ. αὐτὰ εἶναι τὰ ἄκρα τῶν ζηλωτῶν μὲ τὰ ὅποια καὶ δὲν συμφωνοῦμε καὶ ἐξ αἰτίας αὐτῶν δημιούργησαν περισσότερο κακό, παρὰ ὠφέλεια στὴν Ἐκκλησία. Ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι ἡ μεγάλη παγίδα ποὺ ἔπεσαν οἱ Ζηλωτὲς καὶ ναυάγησε τὸ ἔργο τους. Εὐχόμεθα κάποτε νὰ ἀφήσουν αὐτὲς τὶς ἀκρότητες γιὰ τὴν ἀγάπην τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτὸ ὁμῶς δὲν σημαίνει ὅτι ἦταν καλὴ καὶ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου ἢ πολὺ περισσότερο ἢ παναίρεση τοῦ οἰκουμενισμοῦ!]

...Ἐπομένως τὸ νὰ λέγει ὁ Παπαδόπουλος ὅτι δὲν ἦτο ἔργον ἰδικόν του καὶ ὅτι ἐγένετο ὁμοφώνῳ γνώμῃ τῆς Ἱεραρχίας... δὲν λέγει τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν».

Ὁ ἅγιος Γέροντας Φιλόθεος εἶχε γράφει ἐπίσης καὶ δύο ἐπιστολὰς στὸν Ἀρχιεπίσκοπον, μία πρὶν καὶ μία μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ν. ἡμερολογίου:

«...τῷ εἶχον γράφει δύο ἐπιστολάς μιὰ πρὶν εἰσαγάγῃ... νὰ μὴ τολμήσῃ καὶ τὸ εἰσαγάγῃ καὶ διαιρέσῃ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς δύο ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα... Τὴν δευτέραν ἐπιστολὴν τῷ ἔγραψα κατόπιν τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ν. ἡμ. καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ παλαιὸν ἑορτολόγιον, τὸ ὁποῖον οἱ 318 θεοφόροι Ἅγιοι Πατέρες οἱ συγκροτήσαντες τὴν Α' Μεγάλῃν Ἁγίαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἐδέχθησαν καὶ ἐθέσπισαν νὰ μένῃ αἰώνιον καὶ ἀσάλευτον... “Σπεύσατε Μακαριώτατε, νὰ τὸ ἐπαναφέρετε, διότι θὰ ἔλθῃ ὥρα καὶ θὰ κτυπήσετε τὴν κεφαλὴν σας...”. Τοῦτο δὲ ἔπαθε... Ὅταν ἦλθε ἡ ἡμέρα καὶ ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν του, ἔλεγε μετὰ στεναγμῶν καὶ δακρῦων: “Νὰ μὴν τῶσωνα, νὰ μὴν τῶσωνα, νὰ ἐδεχόμεν τὸ ν. ἡμερολόγιον! Αὐτὸς ὁ διεστραμμένος ὁ Μεταξάκης μὲ πῆρε στὸ λαϊμὸ του!”

Τὸ νὰ ἀποδεικνύῃ, ὡς γράφετε, [λέγει ἀπευθυνόμενος στὸν π. Θεόκλητο], ὅτι ὁ παλαιοημερολογιτισμὸς εἶναι μία καθαρὴ πλάνη, τοῦτο ἀποδεικνύει ἀστάθειαν χαρακτῆρος καὶ πλάνην νοῦς καὶ διανοίας. Ἐὰν ἔλεγε ὅτι τινὲς τῶν φανατικῶν καὶ ὑπερζηλωτῶν ἐξετράπησαν τῆς εὐθείας ὁδοῦ... ὅτι δὲν μᾶς παρήγγειλαν [οἱ Ἅγιοι Πατέρες], ὅτι τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον θὰ μᾶς

σώση, καὶ μὲ αὐτὸ θὰ τελῶμεν μυστήρια. Ἐὰν οὕτως ἔλεγε [ὁ Ἀρχιεπίσκοπος] θὰ ἐδικαιολογεῖτο. Ἀλλὰ τὸ νὰ λέγη ὅτι ὁ παλαιομερολογιτισμὸς εἶναι καθαρὰ πλάνη, τότε κατηγορεῖ τοὺς 318 Θεοφόρους Πατέρας πὸ τὸ ἐθέσπισαν, ὅλας τὰς Οἰκουμενικὰς καὶ Τοπικὰς Συνόδους, αἱ ὁποῖαι τὸ ἠκολούθησαν καὶ τὸ ἐκύρωσαν, καὶ ὅλας τὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας πὸ τὸ ἀκολούθησαν ἄχρι τοῦ ἔτους 1924»¹³.

Ἡ ὀρθόδοξη στάση τοῦ ὁσίου Γέροντος Φιλοθέου ἔναντι τῆς ἡμερολογιακῆς καινοτομίας ὁμοιάζει μὲ τὴν στάση τῶν Ἀγιορειτῶν καὶ ἐκφράζεται καὶ μὲ μία ἄλλην ἐπιστολὴν τοῦ πρὸς τὸν Μητροπολίτην Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιον, τὸ 1968, ὅπου ἔγραφε:

«Σεβασμιώτατε, Θέλημα Θεοῦ εἶναι νὰ φυλάττωμεν πάσας τὰς ἐντολάς Του, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς Ἀποστολικὰς καὶ πατρικὰς παραδόσεις τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, περὶ τῶν ὁποίων παραδόσεων ὁ μὲν θεηγόρος Παῦλος λέγει: “Εἰ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ’ ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω” (Γαλ. α’, 9). Ὡσαύτως ἡ ἁγία Ζ’ Οἰκ. Σύνοδος ὀρίζει: “Εἴ τις πᾶσαν παράδοσιν ἔγγραφον ἢ ἄγραφον, ἀθετεῖ, ἀνάθεμα”. “Ἀπαντα τὰ παρὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν καὶ διδασκαλίαν καὶ ὑποτύπωσιν τῶν ἀοιδίμων Πατέρων καινοτομηθέντα ἢ πραχθέντα ἢ μετὰ ταῦτα πραχθησόμενα, ἀνάθεμα τρίς”!

...Μεταξὺ τῶν ἄλλων παραδόσεων, οἱ θεοφόροι Πατέρες μᾶς παρέδωσαν καὶ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, τὸ ὁποῖον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἠνωμένη ἠκολούθει ἐπὶ

13. βλ. Πρωτοπρεσβύτερος ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΖΗΣΗΣ, Ὁ Ὅσιος Φιλόθεος Ζερβάκος, ἔκδ «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 2014, σσ. 265, 266, 268, 271.

15 περίπου αἰῶνες ἄχρι τοῦ 1924...Τὸ νέον παπικὸν ἡμερολόγιον, τὸ κακῶς καὶ ἀντικανονικῶς εἰσαχθὲν χωρὶς ἀπόφασιν οἰκουμενικῆς ἢ τοπικῆς συνόδου ...ὄχι μόνον δὲν τὸ ἐδέχθην ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ 44 ὀλόκληρα ἔτη ἠγωνίσθην διὰ τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ παλαιοῦ...

...Τὴν ἡμέραν τῶν Ἁγίων Πάντων κατόπιν θερμοτάτης προσευχῆς πρὸς τοὺς ἀγίους Πάντας καὶ τὸν προφήτην Ἡλίαν ἔλαβον τελείαν πληροφορίαν ὅτι πρέπει νὰ ἀκολουθῶμεν τὸ ἐορτολόγιον ὅπερ μᾶς παρέδωκαν οἱ ἅγιοι Πατέρες. Ἀπὸ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἀκολουθῶ τὸ πατροπαράδοτον καὶ θὰ τὸ ἀκολουθῶ ἄχρι θανάτου! Δὲν πιστεύω οὔτε ἐλπίζω ὅτι θὰ μὲ σώσῃ μόνον τὸ ἐορτολόγιον, ἐὰν δὲν ἔχω καὶ ἔργα καλά. Ἀλλὰ καὶ πιστεύω ὅτι ὅστις καταφρονεῖ τὰς Ἀποστολικὰς καὶ πατρικὰς παραδόσεις δὲν ἐξαιρεῖται οὔτε ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὰ ἀναθήματα ποὺ ὀρίζουν οἱ ἅγιοι Πατέρες.

Οἱ πατέρες καὶ οἱ ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ἀκολουθήσουν ὅποιο θέλουν, δὲν τοὺς βιάζω, ὅπως καὶ ἐκεῖνοι καὶ ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης δὲν δύναται νὰ μὲ βιάσῃ. Εἰς τὸ ζήτημα τῆς συνειδήσεως δὲν πρέπει νὰ βιάζῃ τίς τινα. Ὅποιος δὲ μὲ βιάσῃ δὲν θὰ τὸν ὑπακούσω· θὰ προτιμήσω ἀκόμη καὶ τὸν θάνατον...

Ὑποβάλλω δὲ καὶ τὴν παραίτησίν μου ἐκ τῶν ἡγουμενικῶν καθηκόντων καὶ ὡς διάδοχόν μου κατὰ τοὺς κανόνας τῶν κτητόρων τῆς Μονῆς ἀφήνω τὸν π. Δαμιανόν... Ἀλλὰ σᾶς πληροφορῶ ὅτι, ἕως νὰ συνέλθῃ [τὸ Πανορθόδοξο Συμβούλιον], θὰ ἀκολουθῶ εἰς τὸ ἡσυχαστηριόν μου τὸ παλαιόν,...

Μετὰ σεβασμοῦ Ἀρχιμ. Φιλόθεος Ζερβάκος. Πά-

14. βλ. Ἱερομ. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ, «Ὅταν οἱ Φύλακες προδί-

ρος, *Πεντηκοστή 1968*»¹⁴.

Πράγματι ἐγκατέλειψε τὴν ἡγουμενία καὶ ἀποσύρθηκε στὴν Γυναικεΐα Ἱερὰ Μονὴ τῶν Θαυμανῶν ἐν Πάρῳ, ἀλλὰ, ὅπως διαδίδεται κάποιος Ἀρχιμανδρίτης ἐξ Ἀθηνῶν τὸν μετέπεισε νὰ ἐπιστρέφει μὲ τὸ νέον ἡμερολόγιον.

Καὶ πρὸς τὸν Μητροπολίτην π. Αὐγουστίνον Καντιώτην ἔγραφε:

*«Ἐπειδὴ τὸ παλαιὸν ἐορτολόγιον εἶναι παράδοσις ἔγγραφος, ἐπειδὴ τὸ νέον εἶναι καινοτομία παπικῆς καὶ μασονικῆς προελεύσεως, ὅσοι καταφρονοῦν τὸ παλαιὸν ἐορτολόγιον καὶ ἀκολουθοῦν τὸ νέον εἶναι ὑποκείμενοι τῷ ἀναθέματι. Κάθε πρόφασις καὶ δικαιολογία εἶναι ἀδικαιολόγητος καὶ "προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις"»*¹⁵.

Καὶ ἐπανερχόμεθα μετὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀπαραίτητη διασάφηση περὶ τοῦ ἡμερολογιακοῦ θέματος, στὴν συνέχεια τῆς ἐξιστορήσεως τῆς πορείας τῶν πραιγμάτων ἐν Ἀγίῳ Ὄρει. Ἐνῶ ὅλα ἔδειχναν πὼς ἡ κλιμάκωση τῶν μέτρων τῆς Ἱ. Κοινότητος καὶ τοῦ Πατριαρχείου, σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος, θὰ ἀπέδιδε καρπούς, τὸ 1933 παρουσιάστηκε κάποιον ρῆγμα στὸ μέτωπο κατὰ τοῦ Ζηλωτισμοῦ στὸ Ἅγιον Ὄρος. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν συνέστησε στὸν πολιτικὸ Διοικητὴ τοῦ Α.Ο νὰ μὴν ἐφαρμόσει τὴν ἄρση τῆς τελωνειακῆς ἀτέλειαι, μὲ δική του εὐθύνη, καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε ἡ συμμόρφωση τῶν Ζηλωτῶν νὰ ἐπιτευχθεῖ μὲ εὐθύνη τῆς Ἱ. Κοινότητος καὶ τῶν κυριάρχων Μονῶν, χωρὶς τὴν ἐπέμβαση τῆς

δου», ἔκδ. περιοδικοῦ Ὁ Ἀγιορείτης, Ἀθήνα 2001, σσ. 232, 233, 235.

15. βλ. ὡς ἄ., σ. 230.

πολιτείας. Μὲ τὸ σκεπτικὸ, ὅτι τὰ παραπτώματα τῶν Ζηλωτῶν ἦταν ἐκκλησιαστικῆς φύσεως καὶ ὑπάγονταν στὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν καὶ ὄχι τῶν πολιτικῶν.

Πάντως, ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ καὶ ὕστερα δὲν παρατηρήθηκε κάποια ἰδιαίτερη δραστηριότητα γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τὸ Ζηλωτικὸ καὶ τὰ πράγματα, γιὰ τὰ ἐπόμενα χρόνια ὡς τὸ τέλος τοῦ μεσοπολέμου, παρέμειναν σὲ ἐκκρεμότητα, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παγιωθεῖ ἡ θέσις τῶν Ζηλωτῶν στὸ Ἅγιον Ὅρος¹⁶. Ἡ κατάστασις αὐτὴ διατηρεῖται μέχρι καὶ τὰ ἔτη 1968-1978 περίπου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἄρχισαν νὰ ἔρχονται οἱ νέες Συνοδεῖες ἐκ τοῦ κόσμου γιὰ νὰ ἐπανδρῶνουν τὶς Ἱ. Μονές, λόγω λειψανδρίας. Οἱ νέες ἀδελφότητες ἐπανέφεραν καὶ τὸ μνημόσυνο τοῦ Πατριάρχου.

Σήμερα ἡ κατάστασις καὶ ἡ στάσις τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος καὶ τῶν Μονῶν ὡς πρὸς τοὺς ζηλωτές, διακρίνεται ἀπὸ μία φαινομενικὴ ἀνεκτικότητα. Δὲν στέλνουν, βέβαια τὴν ἀστυνομία νὰ τοὺς διώξει ἀπὸ τὰ κελλιά τους, ἀλλὰ δὲν ἀναγνωρίζουν τὶς μοναχικὲς κουρᾲς τῶν νέων μελῶν τοῦ κελλίου. Δὲν τοὺς ἐγγράφουν στὸ μοναχολόγιον τῆς μονῆς καὶ στὸ ὁμολόγιον τοῦ κελλίου διὰ νὰ μὴν δικαιῶνται νὰ κληρονομήσουν τὸ κελλί, ὅταν κοιμηθεῖ καὶ ὁ τελευταῖος ἐγγεγραμμένος γέροντας τοῦ κελλίου καὶ τότε οἱ λοιποὶ διώκονται ἀπὸ τὰ κελλιά τους. Ἐπίσης δὲν τοὺς βγάζουν ἀστυνομικὲς ταυτότητες καὶ βιβλιάρια ὑγείας. Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ἐσφιγμένου, ἔχει ἀντικατασταθεῖ ὑπὸ μιᾶς κελλιῶτικῆς ἀδελφότητος ἢ ὁποῖα κατοικοεδρεύει ἐπὶ μία δεκαετία στὶς Καρυές καὶ

16. βλ. Δ. ΜΟΥΖΑΚΗ, ὡς ἄ., σ. 379.

ἀποτελεῖται ἀπὸ μερικὰ μέλη ὡς ἀδελφότητα, τὰ ὅποια ἐναλλάσσονται. Φαινόμενο πωτοφανὲς στὴν ἀγιορειτικὴ ἱστορία! Οἱ μοναχοὶ τῆς Μονῆς διώκονται, φυλακίζονται καὶ εἶναι ἀποκλεισμένοι ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα ἀγαθὰ ἐπιβίωσης, τρόφιμα, φάρμακα κ.ἄ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΕ΄

Η ΕΡΩΤΟΤΡΟΠΙΑ ΤΟΥ ΕΩΣΦΟΡΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΗΤΙΣΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΤΕΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ

1. Ἡ Πατριαρχία Ἀθναγόρα τοῦ Α΄ (1949-1972)

Ὁ Πατριάρχης Ἀθναγόρας ὁ Α΄, ὁ πρόων Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς, ἐπιβλήθηκε ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴ κυβέρνησι διὰ μέσου τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους στὴν Ἱ. Σύνοδο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου «ἔπειτα ἀπὸ ἐξαναγκασμὸ σὲ παραίτησι τοῦ παραδοσιακοῦ Ὁρθόδοξου Πατριάρχου Μαξίμου Ε΄ (1946-1948). Ἦταν μία ἐπιλογὴ τῆς Ἀμερικῆς, ἡ ὁποία ἀπέβλεπε στὴν ἐπιτάχυνσι τοῦ Συγκρητιστικοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἡ ὁποία συνιστᾷ τὴ θρησκευτικὴ παγκοσμοποίησι, καὶ ἡ ὁποία ἔχει ὡς κατάληξι τὴν Πανθρησκεία τῆς Νέας Ἐποχῆς τοῦ Σατανισμοῦ καὶ τοῦ Αντιχρίστου!

Ὁ Πατριάρχης Ἀθναγόρας, εἶναι ὁ Πατριάρχης τῶν «Διαλόγων». Μὲ τὴν ἀναρρίχισή του στὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ξεκίνησε ἐπίσημες καὶ μυστικὲς ἐπαφὲς μὲ τὸ Βατικανό. Ὁ Ἀθναγόρας ἐπὶ συνεχῆ ἔτη διαπραγματεύεται παρασκηνιακῶς μὲ τὸ Βατικανὸ τὴν συνάντησή του μὲ τὸν πάπα. Διαμεσολαβητῆς εἶναι ὁ Ρουμᾶνος Ἀρχιμανδρίτης Σκριμα, διαπρεπῆς θεολόγος, καὶ διάφορες προσωπικότητες τοῦ παπικοῦ κόσμου.

Ἡ συνάντηση αὐτὴ πραγματοποιοῦνθηκε τελικὰ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1964 στὰ Ἱεροσόλυμα...

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθιναγόρας ἔσπευσε προηγουμένως νὰ δηλώσει ὅτι θὰ πῆγαινε καὶ ὁ ἴδιος στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐπιθυμοῦσε δὲ στὴν συνάντηση αὐτὴ νὰ συμμετάσχουν καὶ οἱ ἡγέτες τοῦ Προτεσταντισμοῦ μὲ σκοπὸ μίᾳ παγχριστιανικῆ προσέγγιση, ποὺ θὰ ὀδηγοῦσε στὴν “ἔνωση”. Ἐπίσης, ἤθελε καὶ ὅλες οἱ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες νὰ συμμετάσχουν “γιὰ νὰ πάρουν εὐλογία”... ὅπως, «*πορευθῶσι ὅλοι ὁμοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, συναντηθῶσι μετὰ τοῦ πάπα καὶ διεξαγάγωσι μετὰ τούτου συζήτησιν περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν*»¹.

«Πρόκειται γιὰ πρωτόγνωρες πραγματικὰ ἀποφάσεις, ποὺ ἀνέτρεψαν μέσα σὲ μιὰ στιγμή κάθε δεδομένο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὴν Ἱαγιοπατερικὴ Παράδοση, τὴν δογματικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση, καὶ τόσα ἄλλα. Καὶ νὰ σκεφθεῖ κανεὶς πὼς ἐπρόκειτο γιὰ ἀποφάσεις ἐνὸς καὶ μόνου ἀνδρός, χωρὶς καμμία προηγούμενη πανορθόδοξη ἀπόφαση, οὔτε κἂν ἐνημέρωση ἐπ’ αὐτῶν!»²

2. Ἡ ἄρση τῶν ἀναθεμάτων

Ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Διαλόγου τῆς «ἀγάπης», ἐντάσσεται καὶ ἡ ἄρση τῶν ἀναθεμάτων τοῦ 1054, ἡ

1. βλ. Ἀρχιμ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΠΙΛΛΗ, *Ὁρθοδοξία καὶ Παπισμός*, Ἀθῆναι 1969, σσ. 339, 340.

2. βλ. Πρωτοπρ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ὡς ἂν, σσ. 109, 110.

ὅποια ἔγινε ἀμοιβαία ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸ Βατικανό, στίς 7 Δεκεμβρίου τοῦ 1965. Ὅμως ἐδῶ καὶ πάλιν παίχθηκε μιὰ ἄλλη ἀπάτη. Σὲ ἐμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους κοινοποιήθηκε ὡς ἄρση τῶν ἀναθεμάτων, ποὺ δημιούργησαν τὸ λεγόμενο «Σχίσμα», ἐνῶ στοὺς Παπικοὺς ὡς ἄρση τῆς «διακοινωνίας», γιὰ αὐτὸ καὶ προτρέπουν τοὺς παπικοὺς νὰ ἔρχονται καὶ νὰ κοινωνοῦν στὰ μυστήριά μας.

Ἡ ἰδέα αὐτὴ ἦταν τοῦ Οὐνίτου πατριάρχη Μαξίμου Δ' καὶ τῆς Β' Βατικάνειας Συνόδου. Ἡ ἄρση τοῦ σχίσματος ἐντάσσεται στὴν λογικὴ τῶν ἀποφάσεων τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου, ποὺ πραγματοποιοῦνταν ἐκεῖνο τὸ διάστημα, γιὰ τὴν ἄρση τῆς ἀκοινωνσίας καὶ τὴν ἀναγνώριση τῶν μυστηρίων τῶν Ὁρθοδόξων.

Στὸ λατινικὸ μάλιστα κείμενο τῆς «ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων» ὑπάρχει ὁ ὅρος *excommunicatio*, ποὺ σημαίνει ἀκοινωνσία, ὁ ὁποῖος στὴν ἐπίσημη μετάφραση τοῦ Πατριαρχείου μεταφράστηκε ὡς «ἄρσις ἀναθεμάτων». Τὸ κείμενο, δηλαδὴ μιλοῦσε γιὰ «ἄρση ἀκοινωνσίας», ἐνῶ τὸ πατριαρχεῖο ἐνημέρωσε τὸ ὀρθόδοξο ποιμνιό του, ὅτι ἔγινε ἄρσις τῶν ἀναθεμάτων!

Ἐπίσης αὐτὸ τὸ ἐπιβεβαιώνει καὶ ὁ μακαριστὸς καθηγητὴς μας π. Ἰωάννης Ρωμανίδης: «Οἱ *New York Times*, μετέδωσαν τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀγγελίαν τοῦ Βατικανοῦ καὶ τοῦ Φαναρίου τῆς 7^{ης} Δεκεμβρίου 1965 διὰ τὴν ἄρσιν τοῦ *excommunicatio* [τῆς ἀκοινωνσίας τοῦ Λατινικοῦ κειμένου], εἰς τὴν πρώτην σελίδα, ὡς τὸ τέλος τοῦ σχίσματος τοῦ 1504 καὶ ὡς τὴν ἐπανέναρξιν τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας ποὺ τότε δῆθεν εἶχε διακοπεῖ. Φαίνεται πλέον σαφῶς ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον, ποὺ ἀναγγέλει τὴν “ἄρσιν τῶν ἀναθεμάτων”, ἦτο τεχνηέντως

παραπλανητικόν. Φαίνεται εἶχε σκοπὸν νὰ ἀμβλύνη ἐνδεχομένας ἀρνητικὰς ἀντιδράσεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν»³.

Ἐπιστρέφοντας ὁ Πατριάρχης Ἀθιναγόρας ἀπὸ τὴν συνάντησί του μὲ τὸν πάπα, δήλωσε στοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ἡμερησίου Τύπου: «Τὸ γεγονός εἶναι μέγα καὶ ἱστορικόν. Ἔχω ἤρμεμον τὴν συνείδησίν μου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὁρθοδοξία σημαίνει ἐλευθερία καὶ οἱ ἐλεύθεροι προχωροῦν, βαδίζουν χωρὶς νὰ προδίδουν τὴν πίστιν των καὶ τὰ ἰδανικά των. Οἱ περιχαρακωμένοι φοβοῦνται. Δὲν πιστεύουν εἰς τὴν δύναμιν τῆς πίστεως. Ἡμεῖς, δὲν φοβούμεθα, διότι πιστεύομεν καὶ γνωρίζομεν νὰ πιστεύομεν. Τὰ δόγματα εἶναι ἡ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας, ὁ πλοῦτος της, διὰ τοῦτο τὰ κρατοῦμεν εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον. Τοῦτο ὅμως οὐδόλως μᾶς ἐμποδίζει νὰ κόψωμεν ἓνα κοινὸν νόμισμα μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν: “Τὸ νόμισμα τῆς ἀγάπης”». Στις 29 Ἰουνίου τοῦ 1963 εἶχε δηλώσει: «Ὁ αἰὼν τοῦ δόγματος παρῆλθε»⁴!

Διὰ τὴν παράνομη, ἀντιεκκλησιαστικὴ καὶ ἀντικανονικὴ αὐτὴ ἄρση τῶν Ἀναθεμάτων διαμαρτυρήθηκε σύσσωμος ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἀρχιεπίσκοποι, ἐπίσκοποι καὶ θεολόγοι. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Β΄, δήλωσε:

«Ὁλόκληρον τὸ γρανιτῶδες κανονικὸν καθεστὼς τοῦτο, πρὸ τοῦ ὁποίου οὐδεὶς Ἐπίσκοπος Ὁρθόδοξος δύναται νὰ ἀντιπαρέλθῃ ἄνευ κινδύνου νὰ ὑποστῇ ἀμέσους τὰς ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων κυρώσεις, ἐν τούτοις

3. βλ. ὡς ἄ., σ. 113.

4. βλ. Ἀρχιμ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΠΙΛΑΛΗ, Ὁρθοδοξία καὶ Παπισμός, Ἀθῆναι 1969, σ. 339, 340.

ὑπερφαλάγγισεν, ἀτυχῶς, ἀτυχέστατα, καὶ διὰ πελωρίων βημάτων, ὁ Πατριάρχης Ἀθιναγόρας, ὁδεύσας εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν τῆς Ἱερουσαλήμ τὴν 5^{ην} Ἰανουαρίου 1964. [Καὶ συνεχίζει:] Κρίνοντες τὰς γενομένας πράξεις ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου... τὰ τελεσθέντα εἶναι κανονικῶς κολάσιμα, ὡς γενόμενα ἐπὶ καταφρονήσει τῶν ἁγίων καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ ἐπὶ ἀνατροπῇ τῆς ἐν Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ αἰωνοβίου τάξεως, καὶ πρὸς σοβαρὸν σκανδαλισμὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, δὸς δ' εἰπεῖν, καὶ διαιρέσεως αὐτῶν, καὶ πρὸς προφανῆ ἐξευτελισμὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ... Τὰ περὶ τούτου λαβόντα χώραν γεγονότα, ἄκρως δυσάρεστα καὶ διασύροντα αὐτὸ τοῦτο τὸ κῦρος τῆς Ὁρθοδοξίας, δὲν πρόκειται νὰ ἐκθέσωμεν ᾧδε. Θὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ τούτων ἡ Ἱστορία μίαν ἡμέραν»⁵.

Τί θὰ ἔγραφε σήμερα, ἂν ζοῦσε, ὅπου οἱ Πατριάρχες συμπροσεύχονται μετὰ Ἑβραίους, Μωαμεθανούς, Βουδιστές, μάγους καὶ μοιράζουν καὶ Κοράνια ἀντὶ γιὰ τὸ Εὐαγγέλιο! Αὐτά, δὲν εἶναι λόγια ἐνὸς φανατικοῦ ζηλωτοῦ, ἀλλὰ ἐνὸς ἀληθινοῦ ποιμένου τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι μιλοῦσαν κάποτε, πρὶν 50 χρόνια, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι. Καὶ ἄλλοῦ, πάλι συνεχίζει: «Ἐν ἐπιλόγῳ δέον ὅπως σημειωθῇ, ὅτι ἡ πρᾶξις τῆς ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου οὐδεμίαν ἰσχὺν ἔχει διὰ τὴν Οἰκουμενικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ὁ ἀφορισμὸς τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ὡς αἰρετικῆς τυγχάνει πρᾶξις πανορθόδοξος, ὡς ἐπικυρωθεῖσα κατὰ τοὺς Κανόνας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας παρὰ πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐπομένως οὗτος μόνον

5. βλ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΠΙΛΑΛΗ, ὡς, ἄ., σσ. 345, 347.

διὰ Συνόδου Πανορθοδόξου δύναται νὰ ἀρθῆ»⁶.

Ὅμως, ἄς πάρουμε καὶ ἄλλη μιὰ μικρὴ γεύση τῶν «ἐκκλησιολογικῶν» φρονημάτων τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα. Τὸ 1970, εἶχε κάμει δηλώσεις σὲ ἀπογευματινὴ ἐφημερίδα.

«...Μὰ ἔχουμε καὶ πολλές διαφορές, μᾶς λένε. Ποιές; Τὸ “Φιλιόκβε”; Ἀπὸ τὸν 7ον αἰῶνα ὑπῆρχε καὶ οἱ Ἐκκλησίες δὲν εἶχαν χωρισθῆ. Τὸ Πρωτεῖον καὶ τὸ Ἀλάθητο; Τί μᾶς ἐνδιαφέρει; Κάθε Ἐκκλησία θὰ κρατήσῃ τὰ δικά της ἔθιμα. Ἄν τό θέλῃ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία, ἄς τὸ κρατήσῃ. Ἄλλωστε ὅλοι θεωροῦμε τὸν ἑαυτὸ μας ἀλάνθαστο. Στὴ δουλειά μας, στὴ σκέψη μας, σὲ ὅλα. Σὲ ρωτᾷ ἡ γυναίκα σου πόσο ἀλάτι θὰ βάλῃ στὸ φαγητό; Ὅχι ἀσφαλῶς. Ἔχει τὸ ἀλάθητό της. Ἄς τὸ ἔχει καὶ ὁ Πάπας, ἅμα τὸ θέλῃ. Ἐμεῖς δὲν τὸ ζητᾶμε νὰ τὸ ἔχουμε...»⁷.

Μᾶς ἐκπλήσσει βέβαια ἡ «πατριαρχικὴ καὶ ὀρθόδοξη» συνείδησή του! Πόσο πρόχειρα καὶ ἄνετα ἀπλοποιεῖ τόσο σοβαρὰ καὶ δογματικὰ θέματα ἀλλὰ γιὰ αὐτὸν τὰ Δόγματα ἦταν ἀπλὰ ἔθιμα!

Καὶ ἄλλοῦ ἐδύλωσε: «Εἶχα κάποτε λάβει πτυχίον Θεολογίας, ἀλλὰ τὸ ἔχασα!... Ἐγώ, δὲν εἶμαι θεολόγος, ἀλλὰ διοικητής»⁸. Εὐτυχῶς σὲ αὐτὸ ἦταν εἰλικρινής.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, ὁ ὁποῖος ἔθεσε τίς βάσεις τοῦ σύγχρονου Διαλόγου, ὑποστήριξε ὅτι: «δὲν θεωρεῖται ἀναγκαῖα ἡ ἐκ τῶν προτέρων δογμα-

6. βλ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Β', «Τά Πεπραγμένα», ὡς ἄ., σσ. 334, 337.

7. βλ. ὡς ἄ., σ. 36.

8. βλ. π. Νικοδημοῦ Μπιαλη, ὡς ἄ., σ. 29.

τικὴ ἐνόησις τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν. Εἶναι δυνατόν νὰ ἐνωθοῦν αἱ Ἐκκλησίαι κρατοῦσαι ὅ,τι ἔχει ἐκάστη ὡς πίστιν καὶ δόγμα, καὶ οὕτως ἠνωμένα νὰ ἀναθέσουν εἰς τὴν θεολογίαν νὰ ἐπιλύσῃ καὶ νὰ ἐναρμονίσῃ ἐν καιρῷ τὰς δογματικὰς αὐτῶν διαφοράς! Αὐτὸ ἐπεδίωκαν νὰ ἐπιτύχουν καὶ μετὰ τὴν Μεγάλῃ Σύνοδο, ποῦ προετοίμαζαν.

Μετέτοια ἀξιολόγησις τῶν Δογμάτων ἀπὸ Ὁρθόδοξο Πατριάρχῃ, πῶς εἶναι δυνατόν ὀρθόδοξῃ συνείδησιν νὰ μείνῃ ἀδιάφορη; Μετέτοια «ὀρθόδοξη» συνείδησις προχωρεῖ ἀκάθεκτος καὶ σὲ ἄλλες, ἀνεπίτρεπτες καὶ ἀνορθόδοξες, ἐκκλησιολογικὰς ἐνέργειαι, ὅπως συμπτωσυχόταν μετὰ τὸν Πάπα, μνημόνευε τὸ ὄνομα τοῦ στῆ Λειτουργία, μετέδιδε τὴν Θεία Κοινωνία σὲ Παπικούς. Τελικὰ, ἡ ἐνωτικὴ του στάσις, ἐπειδὴ δὲν εἶχε προϋποθέσεις θεολογικὰς καὶ σωτηριολογικὰς, ὑπονόμευσε τὴ μοναδικότητα καὶ ἀκεραιότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας⁹.

Ὁ π. Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος ἔγραφε, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Πατριάρχῃν Ἀθηναγόραν:

«Παναγιώτατε, ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀποστολὴν τῆς παρούσης ἔδωκέ μοι πρόσφατος ἐπιστολὴ μιᾶς ἐκλεκτῆς Μοναχικῆς Συνοδείας τοῦ Ἁγίου Ὁρους [τοῦ Γέροντος Ἐφραίμ Φιλοθεΐτου-Ἀριζῶνος], δι' ἧς ἐξεφράζετο ἡ ἀδυναμία τῆς συνεχίσεως τοῦ μνημοσύνου Ὑμῶν καὶ ἐξηπτεῖτο ἡ γνώμη τῆς ταπεινότητός μου περὶ τοῦ πρακτέου. Ἄλλ' εἶθε νὰ ἦτο μόνη ἡ ἐπιστολὴ αὕτη!... Ψάλλετε καὶ Ὑμεῖς καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες Ὑμῖν, εἰς πάντας τοὺς ἡχούς, τὸ τροπάριον τῆς "Ἀγάπης". Ἀγάπῃ, ἀγάπῃ, ἀγάπῃ!

9. βλ. Ι. Μ. ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ, Ὁ Παπισμός, ὡς ἄ., σ. 40.

“Ἀγάπῃ, ἄνευ ὄρων καὶ ὁρίων”...Περίεργον ὅμως! Ἐφ’ ὅσον ἡ καρδία Ἰμῶν ἐκχειλίζει ἐξ ἀγάπης... πῶς δὲν διατίθενται ὀλίγα σταγόνες ἀγάπης καὶ διὰ τοὺς ταλαιπώρους Ὁρθοδόξους;... Δι’ ἐκείνους ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων, οἵτινες σκανδαλίζονται, βλέποντες τὸν Ὁρθόδοξον Πατριάρχην Κων/πόλεως νὰ ἀθετῇ, –ἐν ὀνόματι τῆς ἀγάπης!– ἱερούς Κανόνας, νὰ ἀνατρέπη αἰωνοβίους Παραδόσεις, νὰ γκρεμίξῃ τείχη ἀσφαλείας, νὰ μεταίρη ὅρια ἃ ἔθεντο ἀγιώτατοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας; Δι’ αὐτοὺς ἐστείρευσαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀγάπης Ἰμῶν;... κ.τ.τ.»¹⁰.

Ἐπίσης, σὲ ἄλλη του ἐπιστολῆ πρὸς τὸν Πατριάρχη ἔγραφε:

«Ἀπὸ πολλοῦ ἀπεδείξατε Ἰμᾶς αὐτὸν ὡς ὀπαδὸν τοῦ πλέον ἀπαισίου συγκρητισμοῦ... Ὑπὸ τὸν ἐπάρατον Οἰκουμενισμόν δὲν κρύπτεται ἀπλῶς μία αἵρεσις. Κρύπτεται αὐτὴ αὕτη ἡ ἄρνησις τοῦ ἀποκαλυπτικοῦ χαρακτῆρος τῆς χριστιανικῆς Πίστεως. Κατὰ τοῦτο ὁ Οἰκουμενισμὸς εἶναι χείρων πάσης αἰρέσεως»¹¹. Ἐδῶ μᾶς ὁμιλεῖ ξεκάθαρα ὅτι ὁ οἰκουμενισμὸς δὲν εἶναι ἀπλὰ μία τυχαία αἵρεση, ἀλλὰ ἡ χειρότερη αἵρεση ὅλων τῶν αἰρέσεων ἐξ’ οὗ καὶ παναίρεσις. Ἀποροῦμε, ὕστερα ἀπὸ μία τέτοια φρικτὴ διαπίστωση πῶς ὁ π. Ἐπιφάνιος συνιστοῦσε νὰ μὴν προχωροῦν σὲ παύση μνημοσύνου καὶ ἀνέπτυξε τὴν θεωρία τῆς δυνητικότητος τοῦ ΙΕ’ Κανόνος; Ἀποροῦμε πῶς κάποιοι μποροῦν ἀκόμη νὰ συνεχίσουν νὰ μένουν ἀδιάφοροι ἢ νὰ διερωτῶνται ἐὰν πρέπει

10. βλ. Ἀρχμ. ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ, *Τὰ Δύο ἄκρα*, ἔκδ. Ἱ. Ἡσυχαστηρίου Κεχαριτωμένης Θεοτόκου Τροιζῆνος». Ἀθῆναι, 1997, σσ. 18, 19.

11. βλ. ὡς ἄ., σ. 27.

νὰ προχωρήσουν στὴν ὀφειλομένη διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου, ὅταν ὁ πατριάρχης κηρύττει «γυμνῆ τῆ κεφαλῇ» αἴρεση καὶ παναίρεση;

3. Τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ ἡ Διακοπὴ μνημοσύνου ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Ἀθιναγόρα

Τότε, τὸ Ἅγιον Ὅρος ὀλόκληρο, ὡς μία ψυχὴ καὶ σῶμα, ἀντέδρασε δυναμικά, καὶ μάλιστα, διέκοψε, ὡς ὄφειλε ὀρθοδόξως, καὶ τὸ μνημόσυνο τοῦ Πατριάρχου Ἀθιναγόρα.

Ἄς ἰδοῦμε πρῶτα ὀλίγα ἱστορικά, γιὰ νὰ καταλάβουμε καλύτερα τί συνέβη τότε καὶ γιὰ τὰ ὁποῖα σήμερα δὲν μᾶς ὀμιλεῖ κανεῖς, οὔτε ἀσχολοῦνται πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, γιὰ νὰ καλλιιεργεῖται, ὅπως εἶναι φυσικόν, ἡ ἄγνοια. Στὶς δεκαετίες τοῦ '60 καὶ '70, πού ὁ Οἰκουμενισμὸς ἦταν σὲ ἔξαρση, ἐνῶ σήμερα ἔχει φθάσει σὲ πολὺ χειρότερη κατάσταση, καὶ εὐρίσκεται στὸ ἀποκορύφωμά του. Τότε ὑπῆρξε σθεναρὴ ἀντίδραση τῶν Ἀγιορειτῶν καθὼς καὶ πολλῶν Ὀρθοδόξων ἱεραρχῶν καὶ κληρικῶν-μοναχῶν, θεολόγων καθηγητῶν, ἀκαδημαϊκῶν καὶ ἄλλων, οἱ ὁποῖοι ἐδημοσίευσαν κείμενα ἱεροσυνοδικὰ καὶ ἀγιοπατερικὰ περὶ τῆς καταδίκης τοῦ Παπισμοῦ, ὡς αἰρέσεως καὶ ὄχι μόνον, ἀλλὰ ὡς Παναίρεσεως, κατὰ τὸν ἅγιον Ἰουστίνον Πόποβιτς († 1979).

Γιὰ τοὺς οἰκουμενιστὲς ὁ στόχος εἶναι προγεγραμμένος καὶ προαποφασισμένος: ἡ «ἔνωσις». Γι' αὐτοὺς ἡ ἔνωσις θὰ γίνεῖ καὶ γι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ φύγουν πρῶτα ὅλα τὰ ἐμπόδια, ὅπως εἶναι οἱ Ἱεροὶ Κανόνες τῶν Ἀγίων Πατέρων, κ.ἄ.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἰάκωβος ἔλεγε: «Ὅλοι κατὰ ταῦτα οἱ ἱ. κανόνες, οἱ περιορίζοντες τοὺς πιστοὺς εἰς μίαν ἀπομόνωσιν καὶ ἐπιφυλακτικότητα μετὰ τῶν ἄλλων χριστιανῶν καὶ μὴ Ὁρθοδόξων, χρήζουν κάποιας μεταρρυθμίσεως. Ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀνάμιξίν της μὲ τὸν κόσμον, ἐὰν πράγματι θέλῃ νὰ τὸν κερδίσῃ. Τελείως ἀνεφάρμοστος κατὰ ταῦτα διὰ τὴν ἐποχὴν μας, ὡς στερούμενος ἀγάπης, ὁ ΜΕ' Κανὼν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων [Σημ.: ὁ κανόνας αὐτὸς ἀπαγορεύει τὴν συμπροσευχὴ μὲ τοὺς αἰρετικούς]... Πολὺ περισσότερον ἀσυγχρόνιστος παραμένει ὁ ΝΣΤ' Κανὼν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ἀπαγορεύων τὴν εἴσοδον ἀκόμῃ εἰς εὐκτήριον οἶκον ἑτεροδόξων ἢ Ἰουδαίων Συναγωγῆν»¹².

Γίνεται φανερόν, ὅτι ὅλα εἶναι μεθοδευμένα. Αὐτὸ ἃς τὸ ἀκούσουν καὶ ἃς συνετιστοῦν ὅσοι συνεχίζουν ἀκόμῃ νὰ πιστεύουν, ὅτι «οἱ καμμένοι οἱ οἰκουμενιστές τὰ κάνουν γιατί πιέζονται...», κ.λπ. Ὁ στόχος εἶναι δεδομένος: Ἡ πλήρης «ἔνωσις» καὶ τὸ κοινὸ Ποτήριον, εἴτε μᾶς ἀρέσει εἴτε δὲν μᾶς ἀρέσει; Τὸ πρόβλημα εἶναι σὲ ἐμᾶς.

Ὁ Ἀθηναγόρας σὲ ἑλληνοαμερικανοὺς ἐπισκέπτες στὸ Φανάρι εἶπε:

«...Ἦδη εἰς τὴν Ἀμερικὴν μεταλαμβάνετε πολλοὺς ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ποτήριον καὶ καλὰ κάνετε! Καὶ ἐγὼ ἐδῶ, ὅταν ἔρχονται Καθολικοὶ ἢ Προτεστάνται καὶ ζητοῦν νὰ μεταλάβουν, τοὺς προσφέρω τὸ Ἅγιον Ποτήριον! καὶ εἰς τὴν Ρώμην τὸ ἴδιο γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἦδη ἔρχεται μοναχό του. Ἀλλὰ δὲν κάνει νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς. Πρέπει

12. βλ. Μητροπ. Καλαβρίας ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ, «Ἐν ὄψει τῆς Συνόδου» περιοδικὸν Ἐκκλησία, ἀρ. 14 (15.7.1967), σσ. 400-402.

νὰ εἶναι σύμφωνος καὶ ἡ Ἱεραρχία καὶ ἡ Θεολογία... Ἡ ἔνωση τῶν Ἐκκλησιῶν ἤδη ἔγινε, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀκόμη “τελεία”».

Θὰ γίνεῖ ἡ πλήρης ἔνωση, ὅταν πάπας καὶ Πατριάρχης «κοινωνήσουν», ἀπὸ τὸ «κοινὸ Ποτήριον». Μὲ αὐτὰ τὰ δεδομένα οἱ λατινόφρονες Πατριάρχες, Ἀρχιεπίσκοποι καὶ λοιποὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ παρουσιάζουν σταδιακὰ τὴν ἔνωση, πού ἀποφασίσθηκε τὸ 1965»¹³.

Ὁ μακαριστὸς π. Γεώργιος Καψάνης παρατηρεῖ: «Πάντα τὰ ἀνωτέρω δηλοῦν ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δὲν θεωρεῖ τὸν πάπαν καὶ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν [Παπικὴν] «Ἐκκλησίαν», ὡς αἰρετικούς, σχισματικούς καὶ πλανεμένους, ἐφ’ ὅσον δέχεται τὴν παπικὴν Ἐκκλησίαν ὡς “ἁγίαν”, τὸν δὲ ἐπικεφαλῆς αὐτῆς ὡς “ἅγιον” καὶ “μακαριστόν”, ὑπὲρ οὗ τελεῖ καὶ ἐπιμνημόσυνον δέξιν. Σημαίνουν ἐπίσης ὅτι ἡ ἔνωσις σχεδὸν ἔχει γίνεῖ καὶ ἀπομένει ἡ μέθοδος τῆς τελείας μυστηριακῆς κοινωνίας, πρὸς τὴν ὁποῖαν βαίνομεν ὀλοταχῶς...»¹⁴. Παρ’ ὅλης, λοιπὸν αὐτῆς τῆς διαπίστωσης τοῦ Γέροντος Γεωργίου Καψάνη εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς ὁ ἴδιος δὲν εἶχε διακόψει τὸ μνημόσυνον, ἀλλ’ ἀπεναντίας ἐδίλωνε, ὅτι μνημονεύει τὸν Πατριάρχη ὄχι τυπικὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ καρδίας!

Τὸ ὅτι στὸ Πατριαρχεῖο τὸ μνημόσυνο τοῦ Πάπα ἐνεργεῖται «μυστικῶ τῶ τρόπῳ», τὸ ἐπιβεβαιώνει καὶ

13. πρβλ. Πρωτοπρεσβυτέρου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ, «Ἡ προσλαλιά τοῦ Ἀθηναγόρου», στὸ «Οἱ διάλογοι χωρὶς προσωπεῖον», *Παρακαταθήκη* ἀρ. 25 (Ιούλιος- Αὐγούστος 2002), σ. 6 καὶ Πρωτοπρ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ὡς ἄ., σσ. 114, 115.

14. βλ. Ὁρθόδοξος Τύπος, φ. 333, 20-11-1978.

πάλι, ὁ ἴδιος ὁ Ἀθηναγόρας. Σὲ ἐπιστολί του πρὸς τὸν πάπα Παῦλο τὸν ΣΤ' τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1968 ἔγραφε: «...Μνησθησόμεθα ἀπὸ τῶν διπτύχων τῆς καρδίας ἡμῶν τοῦ τιμίου ὀνόματός Σου, ἀδελφέ, Ἀγιώτατε τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης Ἐπίσκοπε, ἐνώπιον τῆς ἀγίας ἀναφορᾶς αὐτοῦ τούτου τοῦ τιμίου Σώματος καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ τιμίου Αἵματος τοῦ Σωτῆρος... τῆς Ἀρχιερωσύνης σου μνησθεῖν Κύριος ὁ Θεός...»¹⁵.

Ἀπὸ αὐτὰ ὅλα πὸν γνωρίζουμε ἐμεῖς σήμερα, ἐλάχιστα ἐγνώριζαν οἱ πρὸ ἡμῶν Ἀγιορεῖτες Πατέρες, καὶ ὅμως φωτιζόμενοι, ἐννόησαν τὸ μέγεθος τῆς ἀσεβείας καὶ τῆς προδοσίας τῆς Ὁρθοδόξου πίστεώς μας ἀπὸ τὸν Πατριάρχη καὶ τοὺς οἰκουμενιστὲς καὶ μιλοῦσαν περὶ αἰρέσεως.

«Τότε, ἀκριβῶς ἡ γενομένη καὶ νωρίτερα διακοπὴ τοῦ πατριαρχικοῦ “μνημοσύνου”, γενικεύθηκε σὲ ὅλα τὰ Ἱ. Κοινόβια καὶ στὸ μεγαλύτερο ἀριθμητικὰ μέρος τοῦ Ἁγίου Ὄρους (Ἱ. Σκῆπτες καὶ Ἱ. Κελλία). Τὰ Ἀγιορείτικα Ἱ. Κοινόβια τοῦ νότου, ἀρχικὰ ἀντέδρασαν μὲ διακοπὴ τοῦ πατριαρχικοῦ “μνημοσύνου” στὶς ἰ. ἀκολουθίες. Δυστυχῶς, ὅμως, ὁ Ἀθηναγόρας, προχωρῶντας ἀκάθεκτος πρὸς τὴν “ἔνωση”, ἐκάλυψε καὶ αὐτὸ τὸ αἰρετικὸ καὶ βλάσφημο *filioque*, λέγοντας: “...Ὅσον διὰ τὸ *filioque*, δὲν νομίζω ὅτι εἶναι κώλυμα...”¹⁶!

Οἱ Ἱερὲς Μονὲς πὸν προχώρησαν στὴν διακοπὴ τοῦ πατριαρχικοῦ μνημοσύνου εἶναι:

Ἱ. Μ. Ὁσίου Διονυσίου, μὲ Ἡγούμενον τὸν Γέροντα Γαβριήλ,

15. βλ. «Τόμος ἀγάπης», σσ. 525, 528, 530.

16. βλ. π. ΝΙΚΟΔ. ΜΠΙΛΑΛΗ, ὡς ἄ., σ. 61.

Ἰ. Μ. Καρακάλλου, μετὰ Ἡγούμενον τὸν Γέροντα Παῦλο,

Ἰ. Μ. Σίμωνος Πέτρας, μετὰ Ἡγούμενον τὸν Γέροντα Χαράλαμμο,

Ἰ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου, μετὰ Ἡγούμενον τὸν Γέροντα Βησσαρίωνα,

Ἰ. Μ. Ἀγίου Παύλου, μετὰ Ἡγούμενον τὸν Γέροντα Ἀνδρέα,

Ἰ. Μ. Ξενοφῶντος, μετὰ Ἡγούμενον τὸν Γέροντα Εὐδόκιμο,

Ἰ. Μ. Ἐσφιγμένου, μετὰ Ἡγούμενον τὸν Γέροντα Ἀθανάσιον, καὶ συνέχισαν ὁ Ἡγούμενος Εὐθύμιος καὶ ὁ σμερινὸς Ἡγούμενος Μεθόδιος. Ἡ Μονὴ Ἐσφιγμένου εἶναι σήμερα ἡ μόνη Μονὴ ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ μὴν μνημονεύει, ἀλλὰ δυστυχῶς ἔχει προσχωρήσει σὲ Γοχικὲς παρατάξεις.

Ἰ. Μ. Σταυρονικήτα ἀκολούθησε τὸ 1968, μετὰ Ἡγούμενον τὸν Γέροντα Βασίλειον, κατόπιν πίεσεως τοῦ Γέροντος Παΐσιου.

Ἡ Ἰ. Μ. Κουτλουμουσίου, μνημόνευαν μόνο στὴν πανίγυρι τῆς Μονῆς τυπικὰ μόνον, καθὼς καὶ ἡ Ἰ. Μ. Κωσταμονίτου.

Ἐπίσης, ἀπὸ τὶς Ἰδιόρρυθμὲς Μονές:

Ἡ «πρῶτη τῆ τάξει», Ἰ. Μ. Μεγίστης Λαύρας, μολονότι ἦταν ἀκόμῃ τότε ἰδιόρρυθμη, μνημόνευαν **μόνο** στὸ καθολικό, τυπικὰ. Πολλοὶ ἱερομόναχοι τῆς Μεγίστης Λαύρας, ὅπως ὁ πρῶτος ἡγούμενος, μετὰ τὴν κοινοβιοποίησίν της τὸ 1981, ὁ Γέρον Ἀθανάσιος, ἐνῶ μνημόνευαν «τυπικὰ» στὸ Καθολικὸ τῆς Μονῆς, στὰ παρεκκλήσια, οἱ ἴδιοι, ὅταν λειτουργοῦσαν, δὲν μνημόνευαν, ὅπως ἐπίσης καὶ ἄλλοι ἱερομόναχοι τῆς Μονῆς. Τὸ ἴδιο συνέ-

βαινε καὶ σὲ ἄλλες Μονές, ὅπως π.χ. στὴν Ἱ. Μ. Ἀγίου Παύλου πού, ὁ παπα Παῦλος συνέχισε, μέχρι τέλους, νὰ μὴ μνημονεύει, καίτοι ἡ Μονὴ μετὰ τὴν παραίτησι τοῦ Ἱγουμενοῦ Ἀνδρέα ἄρχισε νὰ μνημονεύει.

Ἀλλά, καὶ οἱ ἄλλες Ἱ. Μονές ἀντιδροῦσαν καὶ δὲν ἤθελαν τὸ μνημόσυνο, ἀλλὰ μνημόνευαν ἀπὸ «εὐγένεια» περισσότερο, ἂν καὶ στὰ θέματα τῆς πίστεως δὲν χωρῶνε εὐγένειες διότι δὲν εἶναι θέμα εὐγενείας ἀλλὰ ὁμολογίας καὶ τηρήσεως τῆς ἀκρίβειας τῶν δογμάτων, ὅπως ἔκαναν καὶ ὅλοι οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας. «*Εἰς τὰ τῆς πίστεως οὐ συγχωρεῖ συγκατάβασις*», ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ ἀγιορεῖτες.

Τὸ Ἅγιον Ὅρος, λόγῳ τῶν αἵρετικῶν-οἰκουμηνιστικῶν φρονημάτων τοῦ Πατριάρχου Ἀθιναγόρα ἔκανε διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου, κάνοντας χρῆσι τοῦ δικαιώματος πού μᾶς δίδει ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸν ΜΕ' Ἀποστολικό, τὸν ΛΒ', ΛΓ' τῆς ἐν Λαοδικεῖα καὶ τὸν ΙΕ' Κανόνα τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου. Αὐτὴ ἦταν ἡ Ὁρθόδοξος παράδοσις τῶν Ἀγιορειτῶν πατέρων ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους.

Ὁ Πατριάρχης Ἀθιναγόρας στὸ θέμα τοῦ μνημοσύνου κράτησε, ὅμως μὴ ἀρχοντικὴ στάσι, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε, καὶ εἶναι πρὸς τιμὴ του, μὲ τὴν ἔννοια ὅτι δὲν κυνήγησε, οὔτε τιμώρησε τοὺς Ἀγιορεῖτες πού τοῦ διέκοψαν τὸ μνημόσυνο, ἀλλά, ὅπως ἔγραφε καὶ ἡ Ἱ. Μ. Γρηγορίου, «*...οὐδέποτε ἠσχολήθη μὲ τὸ θέμα αὐτό, εἴτε διότι ἠσθάνετο τὴν ἐνοχίαν του διὰ τὰς ἀντορθοδόξους κινήσεις πού ἔκαμε, εἴτε διότι ἦτο ἀνώτερος, ὡς ἄνθρωπος, καὶ δὲν ἔδιδε σημασίαν εἰς τοῦτο*».

Ὁ ἴδιος ὁ Ἀθιναγόρας σὲ Ἐγκύκλιο πού ἔστειλε πρὸς τὴν Ἱερὰ Κοινότητα στίς 11/17/23-9-1968 καὶ ἀριθ.

Πρωτ. 140/Κ, ἔγραφε: «Ὡς παρακολουθοῦμεν τὰ πράγματα τοῦ Ἱεροῦ Τόπου νοερῶς, μὴ ἔχοντες ἰδιαιτέρους προσωπικούς παρατηρητάς, γνωρίζομεν, ὅτι πολλαὶ παρεξηγήσεις ἐγεννήθησαν ἐν αὐτῷ εἰς βάρος ἡμῶν. Καὶ φύλλα ἐναντίον ἡμῶν, ἐκδιδόμενα ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλαχοῦ, κυκλοφοροῦσι εὐρέως ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, καὶ ἄρθρα δημοσιεύονται αὐτόθεν ἐν αὐτοῖς καὶ ἐν αὐτόθι ἐκδιδόμενοις περιοδικοῖς καὶ ἐντύποις τοῦ ἐξωτερικοῦ, μέχρι σημείου νὰ καταργηθῇ καὶ τὸ μνημόσυνον ἡμῶν ἐν τισὶ τῶν Ἱερῶν Μονῶν. Δὲν κατακρίνομεν, οὐδὲ καταδικάζομεν ταῦτα, ἐπαφιέμενοι εἰς τὴν συνείδησιν ἐνὸς ἐκάστου, ὅτι ταῦτα πράττοντες ἀμαρτάνομεν ἐναντίον ἡμῶν αὐτῶν, καὶ εἰς τὸν χρόνον, ὁ ὁποῖος ἐπανορθῶναι πολλὰ λάθη καὶ παρεξηγήσεις».

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Γρηγορίου μᾶς ἀναφέρει γιὰ τὴν διακοπή, ὅτι προϋπῆρχε ἥδη στὸ Ἅγιο Ὄρος ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου καὶ ἐπιδεινώθηκε ἐπὶ Ἀθναγόρου:

«Τὸ θέμα τοῦ μνημοσύνου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὅπερ ὑφίσταται ἀπὸ 8)ετίας, μετὰ ἐκείνην τὴν συνάντησιν τῶν Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ καὶ πρὸ 50)ετίας σχεδὸν ὑπὸ τῶν λεγομένων «Ζηλωτῶν» κατὰ τὴν καινοτομίαν τοῦ Νέου Ἡμερολογίου, ἔχει συζητηθῆ ἐπανειλημμένως μετὰ φορτικότητος...»¹⁷.

Ἡ μαρτυρία αὐτὴ εἶναι πολὺ σημαντικὴ, διότι δείχνει τὴν λεπτότητα καὶ τὴν ἀκρίβεια τῶν παλαιῶν Ἀγιορειτῶν, ὅτι ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ ἔγινε λόγῳ του Συγκρητιστικοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ ὄχι γιὰ τὸ ἀπαιτοῦσαν, ὅπως ψευδῶς ἔλεγαν, «ἡ ἐπιστήμη αἱ ἐμπορικαὶ καὶ διεθνεῖς σχέ-

17. βλ. Ο.Τ., φ...21-9-1972.

σεις». Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη ἦταν αὐτὸς ὁ λόγος, εἶναι κάτι ποὺ δὲν ἔχει ἐκκλησιολογικὴ ὑπόσταση. Ἡ ἀλλαγὴ ἔγινε, ἀπὸ ὅλα ὅσα ἀναφέραμε, γιὰ νὰ προχωρήσουν διὰ τοῦ συγκρητιστικοῦ οἰκουμενισμοῦ στὴν «φεοδοένωση», στὴν ὑποταγὴ τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν πάπα καὶ τὴν πανθηρσκειά. Ἡ ἀλλαγὴ ἐκείνη ἦταν τὸ πρῶτο βῆμα ἀπὸ τὰ ἔντεκα (11) ποὺ εἶχαν δεσμευθεῖ νὰ κάνουν οἱ Οἰκουμενιστὲς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Αναφέρουμε ὀλίγους ἐκ τῶν πολλῶν παλαιῶν Ἁγιορειτῶν πατέρων, οἱ ὁποῖοι διέκοψαν τὸ μνημόσυνο:

Ἔνας ἐκ τῶν ἐναρέτων Γερόντων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦταν καὶ ὁ περίφημος παπα-Μάξιμος ὁ Ἰβηρίτης, ὁ Πνευματικὸς, καὶ προσμονάριος ἐπὶ πολλὰς δεκαετίες στὴν Παναγία τὴν Πορταΐτισσα, ποὺ ἐξομολογοῦσε τέσσερα Μοναστήρια καὶ πολλοὺς μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς. Ἦταν καὶ αὐτὸς ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς Ἁγιορεῖτες ποὺ δὲν μνημόνευαν. Ὅταν λοιπὸν ἦρθε ὁ Πατριάρχης Ἀθιναγόρας στὸ Ἅγιον Ὄρος γιὰ τὶς ἐορτὲς τῆς χιλιετηρίδος, τὸ 1963, τότε κάποιοι τὸν ρώτησαν:

– Τί θὰ κάνετε, Παναγιώτατε, μὲ αὐτοὺς ποὺ δὲν σᾶς μνημονεύουν; Καὶ ἀπάντησε:

– Ἐ, ἂς μὴ μὲ μνημονεύουν. Μήπως θὰ σωθῶ ἀπὸ τὸ ἐὰν μὲ μνημονεύουν ἢ δὲν μὲ μνημονεύουν;

Τότε, ὅταν πῆγε γιὰ νὰ προσκυνήσει στὴν Πορταΐτισσα, τοῦ εἶπαν ὅτι ἐκεῖ δὲν τὸν μνημόνευαν. Καὶ τότε ρώτησε:

– Ἐ, ποιὸς δὲν μὲ μνημονεύει ἐδῶ;

– Ἐδῶ μνημονεύουμε «ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν...», ἀπάντησε ὁ ἅγιος Πνευματικὸς παπα-Μάξιμος.

– Ποιὸν Ἀρχιεπίσκοπον; Ὄνομα δὲν ἔχει;

– Ἄ, τὸ ὄνομά του τὸ ξέρει ὁ Θεός!

Αὐτὸ ἦταν τότε τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ οἱ παλαιοὶ Ἁγιορεῖτες!

Ἐπίσης, καὶ ἄλλοι διακριτικοὶ καὶ ἐνάρετοι Γέροντες καὶ Πνευματικοὶ δὲν μνημόνευαν, ἀναφέρουμε μερικὰ ὀνόματα διὰ τὴν ἱστορία:

Στὴν Ἱ. Σκήτη Καυσοκαλυβίων στὸ Κυριακὸ δὲν μνημόνευαν ὅλοι καὶ οἱ ζηλωτὲς καὶ οἱ μὴ ζηλωτὲς. Ὁ τελευταῖος ἀπὸ τούς παλαιοὺς Καυσοκαλυβίτες, ὁ Γέρον Νικάνωρ ὁ Καυσοκαλυβίτης, δὲν μνημόνευε, οὔτε στὸ Κυριακὸ, οὔτε στὸ Κελλί του.

Στὴν Σκήτη τῆς Ἁγίας Ἄννης δὲν μνημόνευαν στὸ Κυριακὸ, οὔτε ἐπέτρεπαν νὰ λειτουργήσει νεοημερολογίτης παπᾶς καὶ ἐπίσκοπος. Ὁ Γέρον Ἄνθιμος, ὁ πνευματικός, δὲν μνημόνευε, καὶ ὅταν ἀργότερα ἄρχισαν νὰ μνημονεύουν, στὸ Κυριακὸ, ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὶς νέες Συνοδεῖες τῶν Μονῶν, αὐτός, ὅταν λειτουργοῦσε ὡς πρωτόπαπας πάλι δὲν μνημόνευε καὶ αὐτὸ τὸ σέβονταν ὅλοι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν πίεζε κανέναν νὰ μὴ μνημονεύει, διότι εἰς τὰ τῆς πίστεως δὲν χωραεὶ ἡ βία, ἀλλὰ ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως¹⁸. Ἐδῶ πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ, ἡ ὑποχώρηση καὶ ἡ συγκατάβασις στὰ τῆς πίστεως, ἡ ὁποία εἶναι ἀντίθετη μὲ τὴν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν διαχρονικὴ παράδοσι τοῦ Ἁγίου Ὅρους στάθηκε τελικῶς ἡ ἀρχὴ τῆς συμπορεύσεως μὲ τούς οἰκουμενιστὲς ἐπισκόπους καὶ ἡ ὁποία στὶς ἡμέρες μας ὀλοκληρώνεται.

18. Προφορικὴ μαρτυρία ἀπὸ τὸν ὀσιώτατον Γέροντα Ἰλαρίωνα, ὁ ὁποῖος ἔζησε δέκα χρόνια στὴν Σκήτη τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ τὸν εἶχε πνευματικὸ.

Τὸ μνημόσυνο ἐπανῆλθε στὸ Κυριακὸ ἐξ ἀφορμῆς ἐνὸς νεοημερολογίτου ἐπισκόπου ἐπειδὴ δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ λειτουργήσῃ, κάποιοι δημιούργησαν θέμα. Γιὰ τὴν ἱστορία θὰ πρέπει νὰ ἀναφέρουμε, σύμφωνα μὲ προφορικές μαρτυρίες παλαιῶν Γερόντων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ πρωτοστάτησαν στὴν ἐπαναφορὰ τῆς μνημονεύσεως στὸ Κυριακὸ τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ ἐπηρέασαν καὶ τὶς Μονὲς ἦταν ἡ συνοδεία τῶν Μικραγιαννανιτῶν, τοῦ π. Γερασίμου τοῦ ὑμνογράφου.

Στὴν Νέα Σκίτη ἐπίσης δὲν μνημόνευαν οἱ περισσότεροι πατέρες οὔτε στὰ κελλιά τους οὔτε στὸ Κυριακὸ, ζηλωτὲς καὶ μὴ ζηλωτές¹⁹. Τὸ μνημόσυνο ἐπανῆλθε κατὰ τὸ 1972(;), θὰ λέγαμε μὲ ἓναν «παιδαριώδη» τρόπον, δηλαδή, χωρίστηκαν σὲ δύο μερίδες αὐτοὶ ποὺ ἤθελαν νὰ ἐπανεέλθῃ καὶ αὐτοὶ ποὺ δὲν ἤθελαν καὶ συμφώνησαν, ἐκπειράζοντας τὸν Θεὸν ζητοῦντες σημείον, ἐὰν ἀναβε τὸ κανδῆλι τῆς Παναγίας ἀπὸ μόνο του θὰ τὸ ἐπανεφέραν, ἂν ὄχι δὲν θὰ μνημόνευαν. Τότε ἓνας διάκονος, μαθητῆς τῆς Ἀθωνιάδος, ποὺ τὸ ἄκουσε αὐτό, βρῆκε τρόπο καὶ ἀπαρητήρητος ἀναψε τὸ κανδῆλι, τότε μὲ θαυμασμὸ εἶπαν ὅτι εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ ἐπαναφέρουν τὸ μνημόσυνο. Αὐτὸ διαδίδετο, τώρα ἐὰν αὐτὸ συνιστᾷ σοβαρότητα γιὰ τόσο σπουδαῖα θέματα, ἅς κρίνει ὁ καθεὶς.

Στὶς Καρυές, οἱ περισσότεροι Γέροντες τῶν Ἱ. Κελίων δὲν μνημόνευαν, ὅπως:

19. βλ. τὴ μαρτυρία τοῦ π. Νικοδήμου Μπιλάλη ὑποτακτικοῦ τοῦ Γέροντος Ἰωσήφ, τοῦ μετέπειτα Βατοπαιδιοῦ, κατὰ τὰ ἔτη 1968-1978.

Στὸ Ἰ. Κελλίον τῶν Ἀρχαγγέλων, ἡ ἐνάρετη Συνοδεία τῶν «Ἀβερκαίων», ἐδῶ ἦταν καὶ τὸ κέντρο τῆς περιφήμης «Ἀγιορειτικῆς Ἀδελφότητος», μὲ πολὺ σπουδαῖο ἱστορικό, φιλανθρωπικό, ἐθνικὸ καὶ παναγιορειτικό ἔργο²⁰. Μὲ τὴν Συνοδεία αὐτὴ εἶχε πολλές πνευματικὲς σχέσεις καὶ ὁ Ἡγούμενος Γέροντας Ἀνδρέας τῆς Ἰ. Μ. Ἁγίου Παύλου, ὅπου ὁσάκις ἐρχόνταν στὶς Καρυὲς γιὰ τίς Συνάξεις τῆς Ἰ. Κοινότητος πρῶτα πῆγαινε καὶ λειτουργοῦσε στοὺς Ἀβερκαίους καὶ ὕστερα ἀνέβαινε στὴν Σύναξη.

Στὸ Ἰ. Κελλίον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος τῶν «Κερκυραίων», ὅπου ἔζησαν ἐνάρετοι καὶ νηπτικοὶ Γέροντες δὲν μνημονεύουν, μέχρι καὶ σήμερα, χωρὶς νὰ ἀνήκουν σὲ καμία παράταξη ζηλωτική.

Στὸ Ἀγιοπαυλίτικο Ἰ. Κελλίον τῆς Ὑπαπαντῆς, ὁ παπὰ Παντελεήμων ὁ Πνευματικός, δὲν μνημόνευε καθῶς καὶ ἄλλοι Καρυῶτες.

Στὰ Βατοπαιδινὰ Κελλιά, καὶ στὴν Σκήτη τῆς Κολιτσοῦ ὁ παπα-Διονύσιος δὲν μνημόνευε τὸ ὄνομα τοῦ Πατριάρχου, καὶ αὐτὸ τὸ εἶχε κληρονομήσει ἀπὸ τοὺς Γεροντάδες του, ἀπὸ τὴν ἡμερολογιακὴ καινοτομία καθῶς καὶ ἡ πλειοψηφία τῶν Ρουμάνων Γερόντων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ὁ ἐνάρετος παπα Τύχων ὁ Ρῶσος, ἔλεγε μιὰ ἀλήθεια τὴν ὁποία ἐβίωναν οἱ παλαιοὶ Ἀγιορεῖτες «γιὰ νὰ μείνης σήμερα Ὁρθόδοξος πρέπει νὰ εἶσαι μισὸς ζηλωτής», καταδικάζοντας προφανῶς τὰ ἄκρα τῶν Ζηλωτῶν.

20. βλ. περισσότερα στὸ ἱστορικό ἔργο τοῦ κ. Δημ. Μουζάκη, ὅπου ἀναφερόμεθα συχνάκις.

Ἀκούσαμε ἀπὸ ἓνα παλαιὸ ἀγιορείτη Γέροντα Κελλίου, οἱ ὅποιοι ἐκ παραδόσεως δὲν μνημόνευαν στὸ κελλί τους. Πῆγε ἐκ τῆς Μονῆς στὴν ὁποία ἀνῆκαν, ἓνας ἱερομόναχος προϊστάμενος, στὸ κελλί τους καὶ ζήτησε νὰ λειτουργήσει. Ὁ Γέροντας τοῦ Κελλίου τοῦ ἀπάντησε: Ἐμεῖς, παπὰ ἐδῶ δὲν μνημονεύουμε, ἂν θέλῃς νὰ λειτουργήσεις καὶ νὰ μὴ μνημονεύσεις νᾶναι εὐλογημένο, διαφορετικὰ δὲν γίνεται, καὶ ὁ ἱερομόναχος ἄφαντος ἐγένετο...

Ὁ Γέροντας Ἰωσήφ ὁ Σπλαιώτης, καθ' ὅλη τὴν ζωὴ του ἦταν ζηλωτῆς καὶ ὅλες τὶς καταστάσεις τῆς χάριτος τὶς ἐβίωσε ὡς ζηλωτῆς, καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα χρόνια τῆς ζωῆς του γύρισε μὲ τὶς Μονές. Συνέχιζε ὁμως, καίτοι ἐπανῆλθε νὰ μὴ μνημονεύει μέχρι τέλος τῆς ζωῆς του († 1959), στὴν Ν. Σκίτη. Αὐτὸ δὲν εἶναι γνωστὸ καὶ τὸ ἀποκρύπτουν.

Τὸ ἴδιο ἔκαναν καὶ οἱ ὑποτακτικοὶ του. Ὁ Γέροντας Ἐφραίμ μὲ τὴν Συνοδεία του, ὅσα χρόνια ἦταν στὸ Κελλί τοῦ Ἁγίου Ἀρτεμίου στὴν Προβάτα, δὲν μνημόνευε μέχρι ποὺ ἔγινε Ἡγούμενος στὴν Ἱ. Μ. Φιλοθέου (1973). Μάλιστα, στὴν συνοδεία του χρωστᾶμε καὶ τὶς ἐπιστολὲς τοῦ π. Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου, ποὺ ἔστειλε ὡς ἀπαντήσεις στὶς ἐπιστολές τους, γιὰ τὸ θέμα τῆς μνημονεύσεως. Ὁ Γέροντας Χαράλαμπος μὲ τὴν Συνοδεία του στὸ Μπουραζέρι δὲν μνημόνευε, μέχρι ποὺ ἔγινε Ἡγούμενος στὴν Ἱ. Μ. Διονυσίου τὸ 1978. Ὁ περίφημος καὶ νηπτικὸς παπὰ Ἐφραίμ Κατουνακιώτης μία ζωὴ καὶ αὐτός, ὡς προερχόμενος ἐκ τῶν Ζηλωτῶν, καὶ ἔχοντας καὶ χειροτονία ἐκ τῶν Ζηλωτῶν, δὲν μνημόνευε, μέχρι ποὺ ἐκοιμήθη ὁ Γέροντάς του καὶ ἄρχισε νὰ μνημονεύει διὰ νὰ ἀποφύγει τὰ ζηλωτικὰ ἄκρα...

α. Ἐπιστολὴ τῆς Ἰ. Μ. Σταυρονικήτα

Περὶ τοῦ πνευματικοῦ κλίματος, τὸ ὁποῖον ἐπικρατοῦσε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὸ Ἅγιον Ὅρος, μνημονεύουμε τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ἡγουμένου τῆς Ἰ. Μονῆς Σταυρονικήτα. Ἡ Ἰ. Μονὴ Σταυρονικήτα ἦταν ἡ τελευταία ποὺ ἔκοψε τὸ μνημόσυνον καθότι ἡ Μονὴ ἦταν σὲ μεγάλη παρακμὴ γιὰ χρόνια, ὥσπου ἐπανδρώθηκε τὸ 1968 ἀπὸ τὸν Ἀρχιμ. Βασίλειο. Περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ μνημοσύνου, μεταξύ ἄλλων ἔγραφε τότε στὴν ἐπιστολή της:

« ...Τὸ ὅτι σὴν Μονὴ Σταυρονικήτα μνημονεύεται σήμερα τὸ ὄνομα τοῦ Πατριάρχου –πρᾶγμα σπάνιο γιὰ Κοινόβιο τοῦ Ἁγίου Ὁρους– [σημαντικὴ μαρτυρία!], τοῦτο γίνεται κατ’ ἀνοχὴν, ἀπὸ σεβασμὸ σὴν Ἐκκλησία καὶ ὄχι σὰν ἔκφρασι καταφάσεως σὴν γραμμὴ αὐτή... Θὰ ἦταν πρᾶγματι τουλάχιστον ἄστοχῃ, ἂν μὴ ἀθλία, ἡ ἀποστολὴ ἐκείνου ποὺ στὸ χῶμα τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐνσυνείδητα θὰ προωθοῦσε τέτοιες ιδέες. Πιστεύουμε ὅτι ἡ στάσις τῶν πολλῶν Ἁγιορειτῶν καὶ τῶν ἐνσυνείδητα πιστῶν σ’ ὅλη τὴν Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἀρνητικὴ. Ἡ ἀρνησις πρὸς τὸν Πατριάρχην δὲν εἶναι ἀρνησις πρὸς τὴν ἀγάπην, οὔτε πρὸς τὴν ἐνότητα. Εἶναι “ὄχι” πρὸς τὸ ψεῦδος καὶ “ναί” πρὸς τὴν Ἀλήθεια, ποὺ κρύβει μέσα της ἡ Ἐκκλησία. Ὅταν οἱ πιστοὶ διακρίνουν διαφορὰς, ποὺ ὑπάρχουν μεταξύ Ὁρθοδόξων καὶ Ἐτεροδόξων, δὲν σημαίνει ὅτι ἐπιθυμοῦν τὸ σχίσμα καὶ τὴν διαιώνισή του, ἀλλὰ ζητοῦν τὴν ἀληθινὴ ἐνότητα, τὴν μόνη σωτήριον γιὰ ὅλους. Εἶναι, ἄρα, αὐτὸ ἕνας σταυρός, ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ ἀγάπην γιὰ τοὺς ἀδελφούς. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος δὲν ζητεῖ ἀπλῶς νὰ εἶναι ἐνωμένοι οἱ πιστοί. Ζητεῖ ἐπίμονα

“ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν, καθὼς Σὺ Πάτερ, ἐν Ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν Σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ᾧσιν”. (Ιωάν. 17, 20-21). Αὐτὴ ἡ μυστηριακὴ τριαδικὴ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀποστολήν της.

Ἔτσι εἶδε τὴν Ἀλήθεια ἀνεκάθεν ἡ Ὁρθοδοξία, σὰν μέγα καὶ φοβερὸ Μυστήριον... ποὺ δὲν μᾶς ἀνίκηει σφετεριστικά [ἡ Ἀλήθεια], ἀλλὰ τῆς ἀνήκομε· ποὺ δὲν ἔχουμε δικαίωμα νὰ τὴν πωλήσωμε, νὰ κάνωμε φιλοφρονήσεις· μὰ ποὺ μπορούμε, πεθαίνοντας ἀπὸ ἀγάπην γι’ αὐτήν, νὰ τὴν προσφέρωμε σὰν τὴν μόνη σώζουσα Ἀλήθεια. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ φάνηκαν “σκληροῖ” στὴν διατήρηση τοῦ Δόγματος, εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἀγάπησαν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον τὸν ἄνθρωπο... Δὲν θέλησαν ποτὲ νὰ τὸν κοροϊδέψουν μὲ τίς συναισθηματολογίες ἐφήμερης καὶ ἀνύπαρκτης ἀγάπης. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ πιστότης στὸ Δόγμα “στενοκεφαλιά”, οὔτε ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία “μισαλλοδοξία”, ἀλλὰ ὁ μοναδικὸς τρόπος ἀληθινῆς ἀγάπης»²¹.

Ἡ διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου ἐγίνε κατ’ ἐντολὴν τοῦ Γέροντος Παΐσιου, ὁ ὁποῖος τότε ἦταν καὶ προϊστάμενος τῆς Μονῆς καὶ πνευματικὸς ὁδηγὸς καὶ γέροντας, μάλιστα μέχρι ποὺ νὰ ἀποφασίσουν στὴν Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα νὰ διακόψουν τὸ μνημόσυνο ἔφευγε καὶ πήγαινε νὰ κοινωνεῖ στὴν Ἱ. Μ. Ἰβήρων, ὅπου λειτουργοῦσε ὁ Γέροντας παπὰ Μάξιμος ὁ Πνευματικὸς. Ἐγραψε καὶ αὐτὸς [ὁ Γέροντας Παΐσιος] μία ἐπιστολὴ στὸν Ὁρθόδοξο Τύπο γιὰ τὰ ἀνορθόδοξα ἀνοίγματα τοῦ Πατριάρχου Ἀθιναγόρα καὶ μᾶς φανερώνει τὸ φρόνημα τῶν παλαιῶν ἀγιορειτῶν.

21. βλ. Ὁρθόδοξος Τύπος, φ. 98 (1 Μαρτίου 1969), σ. 4.

β. Ἐπιστολὴ τοῦ ὁσίου Γέροντος Παΐσιου

«...Τὰ γραφόμενά μου δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνας βαθύς μου πόνος διὰ τὴν γραμμὴν καὶ τὴν κοσμικὴν ἀγάπην δυστυχῶς τοῦ πατέρα μας κ. Ἀθηνναγόρα. Ὅπως φαίνεται, ἀγάπησε μίαν ἄλλην “γυναῖκα”, μοντέρνα, ποὺ λέγεται Παπικὴ Ἐκκλησία, διότι ἡ Ὁρθόδοξος Μητέρα μας δὲν τοῦ κάμνει καμμίαν ἐντύπωση, ἐπειδὴ εἶναι πολὺ σεμνὴ... Ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ δείξει ἀγάπην πρῶτα σὲ μᾶς, τὰ παιδιά του καὶ τὴν Μητέρα μας Ἐκκλησία, αὐτός, δυστυχῶς, ἔστειλε τὴν ἀγάπην του πολὺ μακριά. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ ἀναπαύσει μὲν ὅλα τὰ κοσμικὰ παιδιά,... καὶ νὰ κατασκανδαλίσει ὁμως ὅλους ἐμᾶς, τὰ τέκνα τῆς Ὁρθοδοξίας, μικρὰ καὶ μεγάλα, ποὺ ἔχουν φόβον Θεοῦ. Μετὰ λύπης μου, ἀπὸ ὅσους φιλενωτικούς [=Οἰκουμενιστές] ἔχω γνωρίσει, δὲν εἶδα νὰ ἔχουν, οὔτε ψίχα πνευματικὴ, οὔτε φλοιό. Ξέρουν ὁμως νὰ ὁμιλοῦν γιὰ ἀγάπην καὶ ἐνότητα, ἐνῶ οἱ ἴδιοι δὲν εἶναι ἐνωμένοι μὲ τὸν Θεόν, διότι δὲν Τὸν ἔχουν ἀγαπήσει. Θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω θερμὰ ὅλους τοὺς φιλενωτικούς ἀδελφούς μας: Ἐπειδὴ τὸ θέμα τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι κάτι τὸ πνευματικὸν καὶ ἀνάγκη ἔχουμε πνευματικῆς ἀγάπης, ἅς τὸ ἀφήσουμε σὲ αὐτοὺς ποὺ ἀγαπήσανε πολὺ τὸν Θεὸν καὶ εἶναι θεολόγοι, σὰν τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὄχι νομολόγοι... Ἄς γνωρίζουν ὅτι δὲν ὑπάρχουν μόνον φυσικοὶ νόμοι, ἀλλὰ καὶ πνευματικοί. Ἐπομένως ἡ μέλλουσα ὀργὴ τοῦ Θεοῦ δὲν μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπισθεῖ μὲ συνεταιρισμὸν ἀμαρτωλῶν (διότι διπλὴν ὀργὴν θὰ λάβωμεν), ἀλλὰ μὲ μετάνοιαν καὶ τήρησιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου».

Ἦς τὰ ἀκούσουν αὐτὰ καὶ κάποιοι σημερινοὶ ἀγαπολόγοι καὶ δῆθεν πολὺ «διακριτικοί», πού φασκιώνουν τὰ πνευματικοπαῖδια τους καὶ τὰ κατευθύνουν μὲ τὴν ἐφησυχαστική, φιλοενωτική-οἰκουμενιστική στάση τους στὰ θέματα τῆς πίστεως. Διδάσκουν καὶ νομίζουν ὅτι ἀκολουθοῦν τὴν γραμμὴ τοῦ Γέροντος Παῖσιου, δηλαδή, νὰ βλέπουν δῆθεν «μὲ καλὸ λογισμό» ὅλους καὶ ὅλα τὸ ἴδιο. Πιστεύουμε, ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀντίθετο μὲ τὴν ἀγιοπατερικὴ παράδοση, καὶ σήμερα ἔχουμε περισσότερη ἀνάγκη οἱ πιστοὶ ἀπὸ τὸ ὁμολογιακὸ πνεῦμα. Παράλληλα μὲ τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ καὶ πολιτεία, χρειάζεται καὶ ἡ ὁμολογία. Ἐὰν ἀκολουθοῦμε μονόπλευρα τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ, ἀλλὰ ἀδιαφοροῦμε καὶ δὲν προβάλλουμε τὴν ὀρθοδοξία μὲ τὴν ὁμολογιακὴ στάση μας κατὰ τῆς Παναρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ὅπως ἔπραττε καὶ ὁ ὁσιος, τότε δὲν μᾶς ὠφελεῖ σὲ τίποτε ἡ ἄσκηση. Ἄσκηση ὑπάρχει καὶ ἐκτὸς τῆς Ὀρθοδοξίας, ἄσκηση ἔχουν καὶ οἱ γκουρού, ἀλήθεια πίστεως ὑπάρχει μόνον μέσα στὴν Ὀρθοδοξία. Ὀρθοδοξία χωρὶς ὁμολογία δὲν ὑπάρχει.

Καὶ συνεχίζει:

«Ἐπίσης, ἅς γνωρίσωμεν καλὰ ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας δὲν ἔχει καμμίαν ἔλλειψιν. Ἡ μόνη ἔλλειψις ποὺ παρουσιάζεται, εἶναι ἡ ἔλλειψις σοβαρῶν Ἱεραρχῶν καὶ Ποιμένων μὲ πατερικὲς ἀρχές.

[Μήπως ἐδῶ, ὁ Γέροντας κάνει κατάκριση καὶ «ιεροκατηγορία»; Πόσο λείπουν σήμερα καὶ ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος τοιοῦτοι Γέροντες ποὺ νὰ ἐμπνέουν!]

»Εἰς τοὺς καιροὺς μας βλέπουμε ὅτι πολλὰ πιστὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας μας, Μοναχοὶ καὶ λαϊκοί, ἔχουν δυστυχῶς ἀποσχισθῆ ἀπὸ αὐτὴν ἐξ αἰτίας τῶν φιλοενωτικῶν [τῶν σημερινῶν οἰκουμενιστῶν]. Ἐχω τὴν

γνώμην ὅτι δὲν εἶναι καθόλου καλὸν νὰ ἀποχωριζώμεθα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν κάθε φορὰ πού θὰ πταίῃ ὁ Πατριάρχης· ἀλλὰ ἀπὸ μέσα, κοντὰ στὴν Μητέρα Ἐκκλησία ἔχει καθῆκον καὶ ὑποχρέωσι ὁ καθένας ν' ἀγωνίζεται μὲ τὸν τρόπο του. Τὸ νὰ διακόψῃ τὸ μνημόσυνο τοῦ Πατριάρχου, νὰ ἀποσχισθῇ καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἰδικὴν του Ἐκκλησίαν καὶ νὰ ἐξακολουθῇ νὰ ὀμιλῇ ὑβρίζοντας τὸν Πατριάρχην, νομίζω, εἶναι παράλογον»²².

Ἐν συντομίᾳ ὀφείλουμε νὰ κάνουμε κάποιες διευκρινήσεις. Προφανῶς ἐδῶ, ὁ Ὅσιος, δὲν ἐννοεῖ νὰ μὴν κάνουμε διακοπὴ μνημοσύνου, ἀλλὰ νὰ μὴν κάνουμε παρατάξεις καὶ ὀμάδες, διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔκανε διακοπὴ μνημοσύνου σὰν ἀγιορείτης πού ἦταν. Ὁ ἴδιος, ἐπίσης μὴ ξεχνᾶμε ὅτι, ξεκίνησε τὴν μοναχικὴν του ζωὴν ὡς δόκιμος στὴν Σκήτη τῆς Ἁγίας Ἐφνης σὲ «μετριοπαθεῖς ζηλωτές» καὶ ὕστερα στὴ Ἱερὰ Μονὴ Ἐσφιγμένου, ἡ ὁποία ἀπὸ τότε, τὸ 1953, δὲν μνημόνευε Πατριάρχη²³.

Ὅποιος κάνει διακοπὴ μνημοσύνου, λοιπὸν δὲν ἀποχωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἅπαγε τῆς βλασφημίας, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὴν ἀγιοπατερικὴν διαδασκαλία καὶ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες, ἀποχωρίζεται ἀπὸ ψευδεπισκόπους καὶ ψευδοδιδασκάλους καὶ δὲν τοὺς μνημονεύει γιὰ νὰ μὴν γίνῃ κοινῶνς στὴν αἵρεσί τους.

Αὐτὴ εἶναι ἡ διδασκαλία τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων. Οἱ Ἁγιορείτες Πα-

22. Γράφτηκε στὶς 23.01.1969, ἐστάλη στὸν Ο.Τ., ἀλλὰ δὲν δημοσιεύτηκε.

23. βλ. *Βίος Ὁσίου Παΐσιου* ἔκδ. Ἰ. Ἡσυχαστήριον «Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Βασιλικὰ Θεσσαλονίκης 2015, σσ. 94, 111.

τέρες ἐν καιρῷ αἰρέσεως καθ' ὅλην τὴν ἱστορία, ἔκαναν διακοπὴ μνημοσύνου καὶ αὐτὸ ἐπιβεβαιώνεται καὶ ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ ἐπιστολὴ τῶν Ἄγιορειτῶν Πατέρων τὴν ὁποίαν ἔστειλαν οἱ ἅγιοι Ὁσιομάρτυρες στὸν βασιλέα Μιχαὴλ Η' τὸν Παλαιολόγο τὸ 1275, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν δεύτερη ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Σύνοδο Κωνσταντινουπόλεως. Οἱ Ἄγιορείτες Πατέρες κάνουν λόγο τόσο γιὰ τὸν ΙΕ' Κανόνα τῆς Α' καὶ Β' ἐπονομασθείσης Συνόδου, ὅσο καὶ γιὰ τὸν Ι' Κανόνα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων *«Εἴ τις ἀκοινωνήτω κἂν ἐν οἴκῳ συνεύξηται, οὗτος ἀφοριζέσθω»* καὶ τὸν Β' Κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου *«...ἢ τις τοῦ κανόνος τοῖς ἀκοινωνήτοις κοινωνῶν, καὶ τοῦτον ἀκοινωνήτον εἶναι, ὡς συγγέοντα τὸν κανόνα τῆς Ἐκκλησίας»*. Αὐτὸ εἶναι δικαίωμα, τὸ ὁποῖο μᾶς δίδει ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία, διὰ τῶν Ἱερῶν Κανόνων της, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἰσόκυροι τῆς Ἁγίας Γραφῆς, κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο, ὅταν οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ βασιλεῖς ἀθετοῦν τὴν πίστιν, τοὺς θεῖους καὶ ἱερὸς κανόνες καὶ τὶς παραδόσεις καὶ κηρύσσουν αἵρεση. Παραθέσαμε ἤδη ἀναλυτικὰ τὰ ἴδια τὰ λόγια τῶν Ἄγιορειτῶν Πατέρων-Ὁσιομαρτύρων.

Ἀπὸ ἐδῶ μανθάνουμε ὅτι ὅσοι κάνουν διακοπὴ μνημοσύνου τῶν αἱρετικῶν δὲν ἀποσχίζονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, αὐτὸ ποὺ λέγει ὁ ὅσιος: *«δὲν εἶναι καθόλου καλὸν νὰ ἀποχωριζόμεθα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν κάθε φορὰ ποὺ πταίει ὁ Πατριάρχης»*, ἔχει ὑπ' ὄψιν του τὶς ζηλωτικὲς παρατάξεις. Βεβαίως καὶ συμφωνοῦμε, ὅταν πταίει ὁ Πατριάρχης νὰ μὴν ἀποχωριζόμεθα καὶ νὰ μὴ δημιουργοῦμε δικές μας ομάδες, ἀλλὰ ἐδῶ πρόκειται περὶ αἵρέσεως, ὄχι περὶ πταίσματος. Οἱ ἅγιοι Πατέρες μᾶς λένε ὅτι ὅσοι ἀποχωρίζονται ἀπὸ αἱρετικούς ἐπισκόπους ὄχι μόνον δὲν κάνουν σχίσμα, ἀλλὰ προστα-

τεύουν τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὰ σχίσματα καὶ εἶναι ἄξιοι ἐπαίνου καὶ τιμῆς καὶ μάλιστα εἶναι καὶ ὑποχρεωμένοι νὰ ἀποχωρισθοῦν διὰ τῆς διακοπῆς τοῦ μνημοσύνου ἀπὸ τὸν αἰρετικὸ ἐπίσκοπο, «ἄξιον προσῆκον ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς».

4. Ὁ Πατριάρχης Δημήτριος (1972-1992) καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ μνημοσύνου

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Πατριάρχου Ἀθιναγόρα, ἀναδεικνύεται Πατριάρχης ὁ Δημήτριος ὁ Α', ἄνθρωπος πρᾶος καὶ ταπεινός, ἐκ χαρακτῆρος, ἀλλὰ καὶ χειραγωγούμενος, ἄλλοι τὸν καθοδηγοῦσαν. Οἱ Ἄγιορεῖτες εἶδαν τὸν νέο Πατριάρχη μὲ πολλὰς ἐλπίδες καὶ ἠλπιζαν ὅτι ἐπιτέλους τὰ ἐκκλησιολογικὰ προβλήματα θὰ τακτοποιοῦντο πρὸς τὸ καλύτερο. Ὅμως, δυστυχέστατα, ἡ παναίρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ «οὐκ οἶδε προτιμᾶν τὸ συμφέρον» τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τῆς ἀποστασίας.

Ἔτσι στὶς 25 Ἰουλίου τὸ 1972, στὸν ἐνθρονιστήριό λόγῳ του, ὁ νέος Πατριάρχης Δημήτριος δῆλωσε μεταξὺ ἄλλων: «...Καὶ διαδηλοῦμεν τὴν πρόθεσιν ἡμῶν ὅπως ἐν πιστότητι πρὸς τὴν ἄχρι τοῦδε γραμμῆν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀκολουθήσωμεν τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην γραμμῆν τοῦ Μεγάλου Προκατόχου ἡμῶν, τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθιναγόρου τοῦ Α', διὰ τὴν ἐν Πανορθόδοξῳ συμπνοίᾳ διαχριστιανικὴν ἐνότητα. Οὐδόλωσ, θὰ παραλείψωμεν τὸ ἐπιβαλλόμενο χρέος [ποιό εἶναι αὐτὸ τὸ ἐπιβαλλόμενο χρέος; Εἶναι οἱ μυστικὲς συμφωνίες ποὺ εἶχαν ὑπογράψει ἀπὸ τὸ 1920;], ὅπως συνάψωμεν διαλόγους, πρωτίστως μετὰ

τοῦ Ἰσλάμ, ἔπειτα μετὰ τῶν μειζόνων μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν...».

Ἐδῶ ὑπείσέρχεται ξεκάθαρα ἡ Πανθρησκεία. Τό ἐπιβαλλόμενον χρέος εἶναι οἱ διάλογοι καὶ οἱ συμπροσευχές μετὰ τὸ Ἰσλάμ, τὸ μοίρασμα τοῦ Κορανίου, τὸ ἄναμμα τῆς ἐπτάφωτης λυχνίας τῶν ἑβραίων, τὸ ἄναμμα τῶν κεριῶν στὸν βωμὸ τοῦ Βάαλ τῆς πανθρησκείας στὴν Ἀσίζη τῆς Ἰταλίας, τὶς ἰσλαμικὲς σπουδὲς στὶς ὀρθόδοξες θεολογικὲς Σχολές, τὸ κτίσιμο τζαμιῶν καὶ τεμένων στὴν πατρίδα μας, τὴν εἰσροὴ ἑκατομμυρίων μωαμεθανῶν στὴν Ἑλλάδα πρὸς ἐποίκησιν γιὰ νὰ τὴν μετατρέψει τελικῶς σὲ μία ἰσλαμικὴ χώρα. Ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλά, τὰ ζοῦμε σήμερον καὶ ἔχουν τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα, ξέφραγο ἀμπέλι καὶ παλιόψαθα τῶν ἐθνῶν, ὅπως ἔγραφε καὶ ὁ ἀθάνατος Μακρυγιάννης. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐπιβάλλον χρέος τοῦ Πατριαρχείου;

Ὅλα αὐτὰ μᾶς ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ τελικὸς στόχος τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ εἶναι ἡ «ἔνωσις», μετὰ ὅλους, καὶ μετὰ ὅλα καὶ ἡ διαίρεσις τῆς Ὁρθοδοξίας. Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ «μεγάλῃ γραμμῇ», τὴν ὁποίαν, μετὰ περισσὴ πιστότητα, ἀκολουθεῖ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Αὐτὸ καὶ μόνον ἔφθανε γιὰ νὰ μᾶς ἀποδείξουν, ὅτι οἱ οἰκουμενιστὲς δὲν ἔχουν καμμία σχέση μετὰ τὸν Χριστό, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν πατρίδα μας τὴν ἔνδοξον Ἑλλάδα.

Οἱ ἅγιοι Νεομάρτυρες, οἱ ἥρωές μας καὶ ἀμέτρητα πλήθη χριστιανῶν Ἑλλήνων, ποὺ ἐμαρτύρησαν καὶ σφαγιασθήκαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους-Μωαμεθανούς γιὰ νὰ μᾶς παραδώσουν μιὰ πατρίδα Ὁρθόδοξον καὶ ἑλληνικὴν, τότε πρὸς τί, ἢ θυσίαν τοὺς καὶ τὸ αἷμα τοὺς, γιὰ νὰ μοιράζοντο κοράνια οἱ σημερινοὶ ψευδοποιημένους οἰκουμενιστὲς!!!

5. Οἱ Πατριαρχικὲς Ἐξαρχίαι ἐπὶ Πατριάρχου Δημητρίου

Τὸ Πατριαρχεῖο ἄρχισε καὶ πάλι νὰ ἐξαποστέλλει πατριαρχικὲς ἐξαρχίαι. Τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1972 κατέφθασε ἡ πρώτη Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία ὑπὸ τὸν πατριαρχικὸν Ἐξαρχο Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Ἀλέξανδρον, μὲ κύριο σκοπὸ νὰ ἐπιβάλλει τὸ μνημόσυνο. Τὸ πατριαρχεῖον εἶχε ἀποφασίσαι πάση θυσίᾳ νὰ ἐπαναφέρει τὸ μνημόσυνο ἐπὶ πατριαρχίας Δημητρίου. Τὸ σχέδιο καὶ ἡ μέθοδος εἶναι ἡ ἴδια, νὰ κατηχήσουν τοὺς ἀπλοῖκους ἀγιορεῖτες, ποὺ εὐκόλα “παρασύρονται ἀπὸ τοὺς φανατικοὺς ζηλωτές”, ὅτι ὅλα εἶναι ὀρθόδοξα, καλὰ καὶ ἅγια.

«...Ἀφοῦ προσπάθησε ὁ πατριαρχικός Ἐξαρχος νὰ πείσῃ τοὺς Ἀντιπροσώπους τῶν Μονῶν, ὅτι ὁ Πατριάρχης ἦταν Ὁρθόδοξος, ὅπως καὶ ὁ προκάτοχός του, ἐκλήθησαν νὰ ἀπαντήσουν γραπτῶς αἱ μὴ μνημονεύουσαι Ἱερὰ Μοναὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ μνημοσύνου.

Ὑστερα ἀπὸ πολλὰς συζητήσεις τέλος συνῆλθε ἡ Ἐκτακτὸς Διπλὴ Ἱερὰ Σύναξις εἰς τὴν Ἱερὰ Κοινότητα (ΝΒ' Συνεδρία, τῆ 13ῃ Νοεμβρίου 1971) καὶ κατόπιν πολλῶν διεργασιῶν ἀποφασίσει ὅτι:

«...ἐπαφίεται εἰς τὴν συνείδησιν ἐκάστης μονῆς ἡ διαμνημόνευσις τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου».

Ἡ Ἐγκύκλιος αὐτὴ ἐπέχει θέσιν πνευματικοῦ νόμου. Κατόπιν, δι' Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ἐκλήθησαν οἱ Μονὲς οἱ ὁποῖες δὲν μνημόνευαν νὰ ἀπαντήσουν γραπτῶς διὰ τοὺς λόγους ποὺ δὲν μνημονεύουν. Οἱ ἑπτὰ Ἱερὲς Μονὲς ἀπάντησαν. Οἱ ὑπόλοιπαι Ἱερὲς

Μονές οἱ ὁποῖες τὸ ἐπανεφέραν ἢ συνέχισαν νὰ μνημονεύουν δὲν θὰ ἔπρεπε καὶ αὐτὲς νὰ ἀπαντήσουν διὰ τοὺς λόγους ποὺ μνημονεύουν; Γιατὶ δὲν ἀπάντησαν οὔτε τότε, οὔτε καὶ μέχρι σήμερα;

Τὴν διακοπὴ τοῦ πατριαρχικοῦ μνημοσύνου συνέχισαν μόνο ἑπτὰ Ἱερὰ Μοναί:

1) Ἱ. Μ. Καρακάλλου, 2) Ἱ. Μ. Σίμωνος Πέτρας, 3) Ἱ. Μ. Γρηγορίου, 4) Ἱ. Μ. Ἐσφιγμένου, 5) Ἱ. Μ. Ἁγίου Παύλου, 6) Ἱ. Μ. Ξενοφῶντος καὶ 7) Ἱ. Μ. Κωνσταμονίτου.

Πρῶτη ποὺ ἄλλαξε καὶ ἄρχισε νὰ μνημονεύει ἦταν ἡ Ἱερὰ Μονὴ Σταυρονικήτα ἡ ὁποία ἀπάντησεν, ὅτι «θὰ μνημονεύῃ τοῦ λοιποῦ». Αὐτὴ ἦταν ἡ τελευταία ποὺ εἶχε διακόψει τὸ μνημόσυνο, μὲ ἐκείνη τὴν «θεολογικὴ καὶ ὁμολογιακὴ» ἐπιστολὴ της, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁμως φαίνεται ὅτι τίποτε δὲν ἐπίστευε, ὅπως ἀποδεικνύεται ἐν τῇ πράξει.

6. Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Πάτμου, ὡς ἱστορικὸν προηγούμενον

Μία πολὺ σημαντικὴ ἱστορικὴ μαρτυρία περὶ τῆς δυνατότητος μὴ μνημονεύσεως τοῦ πατριαρχικοῦ ἢ ἐπισκοπικοῦ ὀνόματος κατὰ τὴν τέλεση τῶν μυστηρίων καὶ τῆς θείας λειτουργίας, εὐρίσκουμε καὶ στὴν γεγραρὰ καὶ σεβάσμα Ἱ. Μονὴ τῆς Πάτμου. Ἡ Ἱερὰ μονὴ κτίσθηκε ἀπὸ τὸν Ὅσιο Χριστόδουλο τὸ 1088 μ.Χ., ἀφοῦ τοῦ παρᾶχωρήθηκε ὁλόκληρος ἡ νῆσος καθότι ἦταν ἔρημος καὶ ἀκατοίκητος. Ὁ Ὅσιος Χριστόδουλος, σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχαία μοναστικὴ παράδοση, ποὺ θέλει τὸν Μοναχισμό ἀπερίσπαστον, ἀμέριμνον καὶ ἐλεύθερον-αὐτοδέσποτον

άπο κάθε κοσμική και εκκλησιαστική έξουσία για λόγους πνευματικούς, άφησε στην Μονή του τήν «Υποτύπωση», έν είδει πνευματικῆς ύποθήκης. Αύτῃ εἶναι έμπνεόμενη άπο τίς άρχές όργανώσεως τών Μονών του Λάτρου.

Στήν παράγραφο ι' τῆς Υποτυπώσεως γράφει ό Όσιος Χριστόδουλος:

«...καί προέβη τὸ ἐπὶ τοῦτο πᾶσι χρυσόβουλον κατὰ τὴν ἐμὴν θέλησιν καὶ αἴτησιν, καὶ εὐαρέσκειαν, ὥστε εἶναι τά τε ἄλλα τῶν δωρηθέντων ἡμῖν καὶ αὐτὴν δὴ πᾶσαν τὴν νῆσον Πάτμον ἐλευθέραν τὸ καθ' Ὁλου καὶ παντὸς ὑπεράνω κειμένην δημοσιονομικοῦ βάρους καὶ οἰουδήτινος λειτουργήματος» (σ. 48).

Καὶ στήν παράγραφο ιστ' συνεχίζει:

«...καί μίτε βασιλικοῖς ἢ ἐκκλησιαστικοῖς δικαίοις ὑποβαλλομένη, μίτε προσωπικῆ οἰαδηποτοῦν ἢ ἀρχοντικῆ χειρὶ καὶ διακατοχῇ τρόπῳ τινὶ ὑποπίπτουσα ἄκρι ψιλῆς ἐφορείας, ἀλλ' αὐτοδέσποτος εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα διαμένουσα... ἢ καθ' ἦντινανοῦν αἰτίαν ἢ λόγον τὴν μονὴν ταύτην ἢ τι τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ πειραῖσθαι καταδουλοῦν καὶ τὴν ἐλευθερίαν ταύτην παραχαράττειν, ἐάνπερ μὴ τῷ Δαθὰν καὶ Ἀβειρῶν συγκατακριθῆσεται μέλλοι, ὁποῖος ἂν εἴη ὁ πρὸς τοιαύτην ὄλως ἐγγείρησιν ἐλευσόμενος». (σσ. 48, 49).

Ό αὐτοκράτορας Ἀλέξιος Α' ὁ Κομνηνὸς ἐξαπέστειλε χρυσόβουλον, ὅπου κατοχυρώνει με βασιλικὸ πρόσταγμα ὅσα ἐζήτησε ὁ ἅγιος Χριστόδουλος. Πόσος μεγάλος ἦταν ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ εὐλάβεια τῶν βασιλέων πρὸς τοὺς ἁγίους καὶ τὰ μοναστήρια τὴν ἐποχὴν ἐκείνη!

Στὸ χρυσόβουλο ἔγραφε: «...οὐ βασιλικοῖς μόνον καὶ παντοίας σεκρετικῆς τὴν ὅλην νῆσον ταύτην ἀπαλλάτ-

των χειρὸς καὶ μόνῳ ταύτην καθιερωῶν τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἐν τῇ μονῇ τιμωμένῳ, ἀλλὰ καὶ αὐτοδέσποτον καὶ αὐτεξούσιον αὐτὴν ἐς ἀεὶ συντηρεῖσθαι ἐγκελευόμενος καὶ μηδενὶ προσώπῳ καθ' οἰονδήποτε τρόπον ὅπωςδήποτε καθυπάγεσθαι, ἀλλ' ἐν πᾶσιν ἔχειν τό ἐλευθέριον...» (σ. 50).

Μέσα στὸ πνεῦμα αὐτὸ τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας, ὁ αὐτοκράτορας τοὺς δίδει ἀκόμη καὶ τὴν δυνατότητα νὰ μὴν μνημονεύουν οὔτε τὸ ὄνομα τοῦ πατριάρχου. Αὐτὸ κράτησε ἀπὸ τὸ 1088 ποὺ κτίζεται ἡ Μονὴ μέχρι τὸν Αὐγούστο τοῦ 1132, γιὰ 44 χρόνια, ὅπου ὁ πατριάρχης Ἰωάννης Θ' ὁ Ἀγαπητὸς ἔστειλε πατριαρχικὸ μολυβδόβουλο μὲ τὸ ὅποιο ἀνακηρύσσεται ἡ Μονὴ πατριαρχικὸ σταυροπήγιο, ἀλλὰ καὶ γίνεται λόγος γιὰ τὴν μὴ ἀποστολὴ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου.

Ἡ καθιέρωση τῆς Μονῆς ὡς πατριαρχικοῦ σταυροπήγιου γίνεται σὲ ἐξωτερικὴ ἀντίθεση βέβαια μὲ τὸ μέχρι τότε καθεστῶς της, ἀλλὰ οὐσιαστικὰ πρὸς μείζονα διασφάλισή της, ἀφοῦ ἔτσι θὰ μείνει ἀνεξάρτητη ἀπὸ ἐπιβουλὲς τῆς προνομακῆς της ἐλευθερίας. Γράφει λοιπὸν τὸ πατριαρχικὸ μολυβδόβουλο:

«...εἰ γὰρ καὶ αὐτὸ τοῦτο παρὰ τῶν μοναχῶν ἐν τῷ μέσῳ κεκαινοτόμηται, πάσης ἐπισκοπῆς ὀρθοδόξων ἐν ταῖς θείαις ἱεροτελεστίαις μνημονευόντων, θαρρησάντων καὶ τοῦτο ποιῆσαι τῇ τοῦ χρυσοβούλου λόγου γραφῆ, ἀλλὰ πάλιν διορθουμένη τὸ γεγονός ἡ μετριότης ἡμῶν διὰ τὸ πρὸς μηδεμίαν καὶ τοῦτο ζημίαν ἢ βλάβην τῆς μονῆς ἀφορᾶν, διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος ἐγγράφου ἀναμφιβόλως ἐν τῇ μονῇ τὸ τοῦ κατὰ καιροὺς Πατριάρχου ἀναφέρεσθαι ὄνομα, μηδὲν δέ τι προσεῖναι αὐτῷ ἐπὶ τῇ μονῇ οἰονδηποτοῦν ἄλλο δίκαιον.»

Όπως μαρτυρεί τὸ κείμενο τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ, ἐνῶ μέχρι τότε οἱ μοναχοὶ μνημόνευαν στίς ἀκολουθίες «πάσης ἐπισκοπῆς ὀρθοδόξων», στὸ ἐξῆς, λόγω πλέον τῆς σταυροπηγιακῆς ιδιότητας τῆς Μονῆς, θὰ μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ ἐκάστοτε πατριάρχου»²⁴.

Κάτι ἀνάλογο ὑπῆρχε καὶ στὸ Ἅγιον Ὅρος, ὅπου βέβαια καὶ ἐδῶ οἱ Ἱερές Μονές ἐξ' ἀρχῆς ὑπῆρξαν Αὐτοκρατορικές-Βασιλικές, ὅπως μνημονεύονται καὶ μέχρι σήμερα καὶ κατόπιν ἔγιναν Πατριαρχικές-Σταυροπηγιακές. Τὸ Ἅγιον Ὅρος μέχρι τὸν ΙΔ' αἰ. ὑπαγόταν ἐκκλησιαστικῶς πρῶτον στὸν Ἐπίσκοπον Θεσσαλονίκης καὶ κατόπιν στὸν Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὁρους, τίτλον τὸν ὁποῖον φέρει καὶ μέχρι σήμερα ὁ ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ. Ἡ πνευματικὴ ὑπαγωγή τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖον ἔγινε ἀργότερα κατὰ τὸν 15^{ον} αἰ.

Πιστεύουμε ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς κυριώτερους λόγους ποὺ τὰ μοναστήρια μὲ τόση εὐκολία ἐπανέφεραν τὸ μνημόσυνον εἶναι ὅτι μέσα στὸ ὑποσυνείδητό τους ὑπάρχει ἡ λανθασμένη ἐπισκοποκεντρικὴ-παποκεντρικὴ αἰρετικὴ «ἐκκλησιολογία», ὅτι χωρὶς τὴν μνημόνευση τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐπισκόπου, ἡ θ. λειτουργία εἶναι ἄκυρη. Τόσες, δηλαδὴ χιλιάδες Θ. λειτουργίες ποὺ ἔχουν γίνῃ στὸ Ἅγιον Ὅρος ἀπὸ τὸ 1924-1974 καὶ συνεχίζονται καὶ μέχρι σήμερα, ὅπου δὲν μνημονεύεται ὁ πατριάρχης ἐξ αἰτίας τῶν αἰρετικῶν φρονημάτων του, ἦταν καὶ εἶναι ἄκυρες; Ἄπαγε τῆς βλασφημίας! Οἱ παλαιοὶ ἀγιορεῖτες πατέρες, τοὺς ὁποῖους ἐμεῖς σήμερα τιμοῦμε

24. βλ. ΑΝΤΥΠΑ (ΠΑΥΛΟΥ) ΝΙΚΗΤΑΡΑ, Δρος Θεολογίας, Καθηγουμένου Ἰ. Μ. Πάτμου, *Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία καὶ Ἱερὰ Μονὴ Πάτμου*, ἐκδ. Ἐπέκταση, Κατερίνη 2005, σ. 52.

γιὰ τὴν ἀρετὴ τους ὡς ἁγίους δὲν κοινωνοῦσαν σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ; Ἐπαγε τῆς βλασφημίας! Οἱ σημερινοὶ ἁγιορεῖτες εἶναι ἐπηρεασμένοι ἀπὸ μία λανθασμένη, «ἐπισκοποκεντρικὴ» ἐκκλησιολογία, ἢ θεωρία τοῦ Μητροπολίτου κ. Ἰωάννου Ζηζιούλα, ἡ ὁποία ξεκινᾷ καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἐδῶ καὶ δεκαετίες ἔχει παράγει πολὺ ὑλικό. Αὐτὴ ἡ «ἐπισκοποκεντρικὴ» θεωρία διδάσκεται σὲ ὅλες τὶς θεολογικὲς καὶ ἐκκλησιαστικὲς σχολὲς καὶ χρειάζεται πολὺ μεγάλη δύναμη νὰ τὴν ἀποδομήσει κανεὶς ἀπὸ μέσα του.

Πιστεῦουν ὅτι τὰ μυστήρια ἁγιάζονται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἐπισκόπου ποὺ μνημονεύουν. Ἀλλὰ στὴν θεία λειτουργία ὁ ἱερέας ἐπικαλεῖται τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, λέγοντας *«κατάπεμψον τὸ Πνεῦμα σου τὸ Ἅγιον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ προκείμενα δῶρα ταῦτα... μεταβαλὼν τῷ Πνεύματί σου τῷ Ἁγίῳ»*, γιὰ νὰ ἁγιάσει τὸ μυστήριο, καὶ ὄχι τῷ πνεύματι ἢ τῷ ὀνόματι τοῦ ἐπισκόπου. Κατὰ συνέπεια, ὅσοι πιστεῦουν ὅτι εἶναι ἄκυρα τὰ μυστήρια ὅταν δὲν μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ ἐπισκόπου, εἶναι σὲ λάθος δρόμο, στὸν δρόμο τῆς αἰρέσεως. Ἡ ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία δὲν ἦταν ποτὲ ἐπισκοποκεντρικὴ ἀλλὰ Χριστοκεντρικὴ. Οἱ ἐπίσκοποι, ἐξάλλου, ἀπὸ ποῦ ἔχουν λάβει τὴν ἀρχιερωσύνη τους; Ἡ χάρις τῆς ἱερωσύνης-ἀρχιερωσύνης εἶναι δωρεὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ προέρχεται ἀπὸ τὸν Χριστό ὡς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ μέσῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν διαδόχων τους φθάνει μέχρι σ' ἐμᾶς σήμερα. Τὰ μυστήρια, κατὰ συνέπεια, ἁγιάζονται ἀπὸ τὸν Πατέρα, δι' Υἱοῦ, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, ὅπως καὶ ὅλα τὰ μυστήρια ποὺ ἐπιτελοῦνται. Ὁ ἐπίσκοπος καὶ ὁ ἱερεὺς εἶναι ὄργανον τῆς θείας χάριτος καὶ ἀπλὰ δαυεῖζει τὸ στόμα του καὶ τὰ χέρια του γιὰ νὰ τελεσθεῖ τὸ

θεῖον μυστήριον. Αὐτό, ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖο καὶ ἐπιβεβλημένο νὰ μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ κανονικοῦ καὶ ὀρθοδόξου ἐπισκόπου «τοῦ ὀρθοτομοῦντος τὸν λόγον τῆς ἀληθείας», ἐπιτρέπεται καὶ ὀφείλεται νὰ γίνεται μόνον ὅταν ὁ ἐπίσκοπος δὲν ὀρθοτομεῖ, ἀλλὰ κηρύττει δημοσίως αἰρετικά δόγματα. Μόνον καὶ μόνον τότε, γιὰ τὸν λόγον αὐτόν, ἐπιτρέπεται καὶ μᾶς δίδει τὸ δικαίωμα ἢ ἴδια ἢ Ἐκκλησία νὰ κάνουμε διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου τοῦ αἰρετικοῦ ἐπισκόπου.

Συμπέρασμα

Αὐτὲς εἶναι οἱ ἱστορικὲς μαρτυρίαι ποὺ μᾶς περιγράφουν τὴν παλαιὰ τάξιν διακοπῆς μνημοσύνου τῶν τότε ἀγιορειτῶν. Ὅφείλουμε νὰ ἀναρωτηθοῦμε τὸ γιατί οἱ ἀγιορεῖτες μετὰ τὴν εἴσοδον τῶν νέων Συνοδειῶν ἐκ τοῦ κόσμου, ὅπως ἔχουμε ἀναφέρει, ἄρχισαν νὰ ἀποστασιοποιοῦνται ἀπὸ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ κανόνος καὶ τελικῶς διολίσθησαν εἰς τὴν δυνητικὴν ἐρμηνείαν τοῦ 15^{ου} κανόνα τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου, μετὰ τὴν κατάληξιν τὴν παύσιν τῆς διακοπῆς τοῦ μνημοσύνου, ὅπως ἐπικρατεῖ σήμερον στὸ Ἅγιον Ὄρος;

Ἀκροθιγῶς λοιπόν, σημειώνουμε ὅτι ὑπῆρχε ἡ λαθασμένη αἴσθησις ὅτι τὰ οἰκουμενιστικά «ἀνοίγματα», ὅπως τὰ ἀποκαλοῦσαν, δὲν χαρακτῆριζαν συνολικὰ τὸ Πατριαρχεῖο, ἀλλ' ἀποκλειστικῶς τὸν τότε Πατριάρχην καὶ κάποιους -λίγους- συνοδοιπόρους του. Ἐπιστεῦετο μάλιστα ὅτι θανόντος τοῦ Ἀθηναγόρου τὰ πάντα θὰ ἐπέστρεφον εἰς τὴν ὁμαλότητα. Ἡ κατάληξις εἶναι σὲ ὅλους γνωστή: στὸν ἐνθρονιστήριον λόγον του ὁ νέος Πατριάρχης Δημήτριος ἀνακοίνωσε τὴν συνέχισιν τῶν οἰκουμενιστικῶν προσπαθειῶν τοῦ προκατόχου του. Ἐκείνην

τὴν κρίσιμη στιγμή βρῆκαν οἱ τότε ἀγιορεῖτες νὰ ἐπαναφέρουν τὸ μνημόσυνο, ἐπὶ ἀναστολῇ τοῦ ἀντιστασιακοῦ καὶ ὁμολογιακοῦ ἀγῶνος! Τὸ μῆνυμα ποὺ ἐδόθη στοὺς πατριαρχικούς ἦταν σαφές: προχωρήστε! Πράγματι, ἡ ἔλλειψις κατανόησης τοῦ ἐφαρμοζομένου ἕως τότε, ἐκάνοντος τῆς Α΄-Β΄ συνόδου (861), βασιζέτο στὴν ἀντίληψη ὅτι ἡ διακοπὴ μνημοσύνου εἶχε χαρακτῆρα ἀπλῶς “διαμαρτυρίας”, ἐξ οὗ καὶ οἱ προαναφερθεῖσες χάριν “εὐγενείας” παλινωδίεσ μνημονεύσεως, π.χ. σὲ πανηγύρεις καὶ εἶχαν ὡς ἀφετηρία τὴν ἀποσύνδεση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Κανόνος ἀπὸ τὸ σωτηριολογικὸ του περιεχόμενον. Ἡ τραγικὴ ἐπαναφορὰ τοῦ μνημοσύνου, ἔστω καὶ μὲ τὸν λειψὸ τρόπο ποὺ ἐφαρμοζόταν, πέραν τῆς γενικότερης ζημίας ποὺ προεξένησε, δυστυχῶς ἀνοιξε τὴν θύρα καὶ στὶς ποικίλες, κακόβουλες καὶ στρεβλωτικὰς ἐρμηνεῖες τοῦ ἐν λόγῳ ἱεροῦ Κανόνος, ὅπως ὁ κανόνας εἶναι δυνατικὸς κ.ἄ, ὅπου κυριαρχοῦν σήμερα.

Πράγματι ἡ διακοπὴ μνημοσύνου, ἀποκομμένη ἀπὸ τὴν ἐνδεδειγμένη ἀγιοπατερικὴ ἔκθεση τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας, ὡς πρὸς τὸν δογματικὸ πυρήνα καὶ τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴ τῶν Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, ἐκπίπτει σὲ ἕνα ἀγῶνα λέξεων χωρὶς νὰ προχωρᾷ στὴν ἐκρίζωση τῆς αἰρέσεως καὶ τὴν θεραπεία της, ἐνῶ ταυτόχρονα ἀποδεικνύεται ὡς ἕνα ἄνευ οὐσίας ἡμίμετρο. Ὁ στόχος τῆς διακοπῆς τοῦ μνημοσύνου εἶναι ὁ ἔλεγχος τῆς αἰρέσεως καὶ τῶν καταστρεπτικῶν συνεπειῶν της καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ ἐκκλησιολογικοῦ φρονήματος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος στὴν γνήσια καὶ ἀκαινοτόμη παράδοση τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἀγιοπατερικὸς ἀντιστασιακὸς ἀγῶνας διαχρονικά, χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ὀλομέτωπη ἀντιπαράθεση πρὸς τὰ

βαθύτερα θεολογικὰ αἷτια ποὺ ὀδηγοῦν στὴν ἐμφάνιση τῆς αἱρέσεως καὶ στὴν ἐνδεδειγμένη θεραπεία της καὶ ὄχι στὴν λήψη κάποιων πρακτικῶν ἡμιμέτρων καὶ λύσεων, οἱ ὁποῖες διαιωνίζουσι τὴν αἵρεση ἐντὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος.

Σκοπὸς μας εἶναι ἐπομένως, ὄχι ἀπλὰ ἡ διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου καθεαυτῆ, ἀλλὰ ἡ συνολικὴ θεραπεία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ἡ ὁποία θὰ συμβεῖ διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν ἀκαινοτόμητον ἀγιοπατερικὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τότε μόνον μποροῦμε νὰ ὁμιλοῦμε περὶ πλήρους ἐκκριζώσεως τῆς αἱρέσεως καὶ θεραπείας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

**Ἀκροτελεύτιον τῆς παρούσης Ἱστορικῆς μελέτης
καὶ κάποια ἐξαγόμενα μνημόματα
πρὸς περαιτέρω ἐπεξεργασίαν
στὸ ἐργαστήριον τῆς συνειδήσεως ἐκάστου...**

Κατακλείοντας τὴν παροῦσα μελέτη, ἔχοντας παρουσιάσει τὰ ἱστορικὰ γεγονότα ἀναφορικὰ μὲ τὴν διαχρονικὴν στάση τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἔναντι τῶν Αἱρέσεων, θεωροῦμε ὡς Ἁγιορεῖτες Μοναχοὶ ὅτι ὀφείλομε νὰ ἐκφράσουμε μὲ παρηρησία τὴν ὀρθόδοξον πίστιν μας.

Καταθέτουμε πρὸς ὅλους τοὺς πιστοὺς Ὁρθόδοξους τὸν πόνο καὶ τὴν ἀγωνία μας γιὰ τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν μας καὶ τὸ μέλλον τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Τόπου, τὰ ὁποῖα ὅλα αὐτὰ ἔχουν ἄμεση σχέση καὶ μὲ τὴν σωτηρία τῶν ψυχῶν μας.

Ὁ Ἁγιορείτικος Μοναχισμὸς στὶς ἡμέρες μας διέρχεται μίαν πνευματικὴν κρίσιν, στὰ θέματα τῆς πίστεως καὶ παραδόσεως, ἡ ὁποία ἐξελίσσεται ὅσον οὔπω σὲ μίαν τραγικότητα. Ἡ σημερινή πραγματικότητα ὅπως διαμορφώνεται ἀπὸ τὴν λεγόμενη «Νέα Ἐποχὴ» ἢ Παγκοσμιοποίηση, κινεῖται σὲ τρεῖς ἄξονες: Θρησκευτικό, Οἰκονομικὸ καὶ Πολιτικὸ, ἐπιδιώκοντας νὰ ἐπιβάλλει σὲ ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα:

Α'. Μία παγκόσμια κυβέρνησις.

Β'. Μία παγκόσμια οἰκονομία.

Γ'. Μία παγκόσμια θρησκεία (Πανθρησκεία).

Σχέδιον τῆς πανθρησκείας εἶναι ἡ ἔνωση ὄλων τῶν ψευδο-εκκλησιῶν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου καὶ στὴ συνέχεια ὄλων τῶν θρησκειῶν ὑπὸ ἐνὸς παγκοσμίου κυβερνήτου, τοῦ Ἀντιχρίστου, οὕτως ὥστε ὅλοι νὰ τὸν προσκυνήσουν ὡς θεό, ὅπως μᾶς τὸ ἔχει προαναγγεῖλει καὶ ἡ ἱερά Ἀποκάλυψις, πρὶν 2000 χρόνια (Ἀποκ. ιγ', 6-8 καὶ Β' Θεσ. β', 8-12).

Ὁ Οἰκουμενισμὸς εἶναι τὸ πλοκάμι τῆς Ν. Ἐποχῆς, τὸ ὁποῖο ἐπιδιώκει νὰ ἐπιβάλλει ἓνα σύστημα πολυθεΐας καὶ συγκρητισμοῦ, μέσα στὸ ὁποῖο θὰ ἀναμειγνύονται ὅλες οἱ θρησκείες, οἱ «ἐκκλησίες», καὶ οἱ κοσμοθεωρίες μὲ ἀποτέλεσμα τὴν σύγχυση, τὴν πλάνη καὶ τὴν τελικὴ ἀπώλεια τῶν ἀνθρώπων. Οἱ οἰκουμενιστὲς διακηρύσσουν ὅτι ἐργάζονται γιὰ τὴν ἐνότητα ὄλων τῶν «χριστιανῶν», καὶ γιὰ τὴν περιλάλητη εἰρήνη. Ἀντί, ὅμως γιὰ εἰρήνη ἔχουμε πολέμους καὶ μάλιστα πόλεμο θρησκειῶν καὶ ἀντὶ γιὰ τὴν ἀγάπη, ὁ ἓνας δαγκώνει τὸν ἄλλον, ἂν καὶ δηλώνουν ὅτι εἶναι χριστιανοί! γιὰ ὅλη αὐτὴ τὴν ψευτοεἰρήνη μᾶς κάνει λόγο καὶ ἡ Ἁγία Γραφή (Α' Θεσ. ε', 3).

Πίσω ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀντίχριστο ἄρμα σέρνεται ἐδῶ καὶ 115 ὀλόκληρα χρόνια ἡ ἄσπιλος καὶ ἄμωμος Νύμφη τοῦ Χριστοῦ, ἡ Μία Ἁγία Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι τὸ σχέδιον τῆς πανθρησκείας τὸ ὁποῖο ὑπηρετεῖ ἡ Παναίρεσις τοῦ συγκρητιστικοῦ Οἰκουμενισμοῦ, μὲ πρωτοστάτην τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὸν ἐκάστοτε Πατριάρχη.

Τὸ πρῶτο βῆμα, τοῦ οἰκουμενισμοῦ καὶ τὸ πρῶτο χτύπημα κατὰ τῆς Ὁρθοδοξίας ἦταν ἡ καινοτομία τῆς

ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου, οἱ μικτοὶ γάμοι καὶ συνεχίζει μέχρι σήμερα μὲ τὶς συμπροσευχές τοὺς λεγομένους θεολογικοὺς διαλόγους τὶς ἀποφάσεις τοῦ Π.Σ.Ε. κ.ἄ.

Τελευταίως τὸ ἐπιστέγασμα ὅλων εἶναι ἡ λεγομένη «Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος» στὸ Κολυμπάρι τῆς Κρήτης (26-6-2016). Μὲ τὶς ἀποφάσεις της ἡ ἐν λόγῳ Σύνοδος ἀναγνώρισε καὶ ἀποδέχθηκε συνοδικῶς ὅλα τὰ ἀνωτέρω, δηλαδὴ ὅτι ὁ Πάπας καὶ ὅλοι οἱ αἰρετικοὶ Μονοφυσῖτες, Προτεστάντες κ.ἄ. εἶναι ἀδελφὲς Ἐκκλησίες μὲ ἔγκυρα μυστήρια, βάπτισμα καὶ ἱερωσύνη. Ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα ἔχουν πραγματοποιηθεῖ, ὅλα σχεδὸν τὰ σχέδια τῶν οἰκουμενιστῶν καὶ τὸ μόνον ποῦ ἀπομένει εἶναι ἡ ἐπίσημη ἀνακοίνωση τῆς «ένώσεως», τῆς ὑποταγῆς, δηλαδὴ τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν Πάπα καὶ δι' αὐτοῦ στὸν Ἀντίχριστο. Μὲ τὴν σύγκληση τῆς λεγομένης «Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου» στὸ Κολυμπάρι τῆς Κρήτης ὀλοκληρώθηκε ἡ ἀποστασία καὶ ἡ προδοσία τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τὸ μυστήριο τῆς ἀποστασίας, τῆς ἀνομίας καὶ τῆς ἀσεβείας, (Β' Θεσ. β', 7) προχωρεῖ παράλληλα καὶ μὲ τὶς διαθρησκειακὲς συμπροσευχές, ποῦ πραγματοποιοῦνται συστηματικὰ καὶ σὲ τακτὰ διαστήματα, μὲ ἑβραίους, βουδιστές, μάγους, εἰδωλολάτρεις, μωαμεθανούς, πρὸς τοὺς ὁποίους, μάλιστα ὁ Πατριάρχης μοιράζει καὶ τὸ «ἱερὸν Κοράνιον».

Ὡς γνωρίζουμε, πλεῖστοι ὅσοι ἱεροὶ κανόνες ἀπαγορεύουν κάθε εἶδος συμπροσευχῆς μὲ τοὺς, ἐν γένει, αἰρετικούς, πολλῶ δὲ μᾶλλον μὲ ἄλλοθρήσκους. Συνολικὰ δεκαεπτὰ ἱεροὶ κανόνες ἐπιβάλλουν ἀφορισμὸ καὶ καθάρωση σὲ κληρικούς καὶ λαϊκούς, πού τολμοῦν νὰ συμπροσεύχονται μὲ αἰρετικούς, πὸς ὧ μᾶλλον

καὶ μὲ ἀλλόθρησκους. Ἐπισημαίνουμε μόνο τὴν προσοχή σας στὴ σύγχρονη πραγματικότητα τῶν ὀργανισμῶν προαγωγῆς τοῦ Συγκρητιστικοῦ Διαθρησκευτικοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ μάλιστα τοῦ Συνεδρίου τῶν Θρησκευτικῶν Ἡγετῶν τῶν Παγκόσμιων καὶ Παραδοσιακῶν Θρησκείων (Congress of Leaders of World and Traditional Religions, www.religions-congress.org/index.php?lang=english), μὲ ἔδρα τὴν Ἀστανά, τὴ νέα πρωτεύουσα τοῦ Καζακστάν, ἡ ὁποία ἔχει ἀνοικοδομηθεῖ μὲ μασονικὰ σύμβολα τῶν δικῶν τους εἰδωλολατρικῶν μυστηρίων τῆς γονιμότητος καὶ εἶναι τὸ νέο κέντρο τοῦ ἐν λόγῳ Συγκρητιστικοῦ Διαθρησκευτικοῦ Οἰκουμενισμοῦ, στὸ ὁποῖο διεξάγεται ὁ λεγόμενος Διάλογος τοῦ (Ἑωσφορικοῦ) Φωτισμοῦ (Dialogue of Enlightenment), δηλαδή ὁ Διάλογος τῆς Ἐναρμόνισης τῶν Θρησκείων πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς πλήρους διαμορφώσεως τῆς Παγκόσμιας Θρησκείας τοῦ Σατανισμοῦ καὶ τοῦ Ἀντιχρίστου (ἴδετε σχετικῶς Astana, The Illuminati Capital of Kazakhstan, <http://www.thebohemianblog.com/2012/12/dark-tourism-illuminati-capital.html>). Μεταξὺ τῶν θρησκευτικῶν ἡγετῶν τοῦ κόσμου, συμμετέχουν, ἀνὰ τριετία, καὶ Προκαθήμενοι τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ὅπως ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ὁ Πατριάρχης Μόσχας καὶ ἄλλοι. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐπαληθεύεται τὸ τοῦ Ἁγίου Ἰουστίνου Πόποβιτς, ὁ Οἰκουμενισμὸς δὲν εἶναι ἀπλᾶ αἴρεση ἀλλὰ Παναίρεσις, ἡ ὁποία καταλίγει σὲ ἄρνηση Χριστοῦ.

Ὡς μέλη, λοιπὸν τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ Ὁρθόδοξοι μοναχοὶ τῆς μοναστικῆς Ἀθωνικῆς πολιτείας, ἐκόντες ἄκοντες, ὀδηγούμεθα σὲ μία ἀδίηριτη ἀνάγκη νὰ

λάβουμε θέσιν, ἀναλογιζόμενοι τὸ μέγα βάρος τῆς εὐθύνης μας ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἱστορίας. Διότι αὐτὸς ὁ Συγκρητιστικὸς Οἰκουμενισμὸς προσβάλλει εὐθέως τὴν πίστιν μας πρὸς τὸ θεανθρώπινο πρόσωπο τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς μοναδικοῦ Σωτῆρα καὶ τὸ περὶ Ἐκκλησίας δόγμα τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεώς μας. Ἐμεῖς πιστεύουμε, ὅπως καὶ τὸ ὁμολογοῦμε, ὅτι μόνον ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κατέχει ἀναλλοίωτη τὴν περὶ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ Ἀλήθεια, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἀναγκαῖα προϋπόθεση τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, δηλαδὴ τῆς θεώσεώς τους διὰ τῆς ἀκτίστου θείας χάριτος καὶ μετανοίας. Μήπως αὐτὴν τὴν συγκεκριμένη σωτηρία τὴν ἐξασφαλίζει ἡ αἴρεση τοῦ Παπισμοῦ ἢ τοῦ Προτεσταντισμοῦ, ἢ οἱ θρησκείες οἱ ἐπινοημένες ἀπὸ ἀνθρώπους ποῦ τελοῦν ὑπὸ δαιμονικῇ ἐπήρεια; Ἄν μποροῦν αὐτὲς οἱ ψευδεῖς χριστιανικὲς ὁμολογίες καὶ θρησκείες νὰ ἐξασφαλίσουν τὴ συγκεκριμένη σωτηρία, τὴν ἐν Χριστῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι θέωση, τότε γιὰ ποιὸ λόγο οἱ Ἅγιοι Πατέρες ἀγωνίστηκαν διαχρονικῶς γιὰ τὴν διαφύλαξιν τοῦ ἀνοθεύτου τῶν Δογμάτων τῆς Πίστεώς μας, δηλαδὴ τοῦ Τριαδολογικοῦ, τοῦ Χριστολογικοῦ, τοῦ Πνευματολογικοῦ καὶ τοῦ Σωτηριολογικοῦ;

Ἄνευ τῆς ἀληθείας ἡ λεγομένη «ἐνότητα», τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκουν οἱ οἰκουμενιστὲς δὲν ὀδηγεῖ στὴ σωτηρία! Ἡ ἐνότης δὲν αὐτονομεῖται ἀπὸ τὴν ἀλήθεια οὔτε εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ ὑπάρξει ἐκτὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οὐδεὶς μὴ ὀρθοτομῶν τὴν παραδεδομένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας σῶζουσα ἀλήθεια δύναται νὰ εὕρισκεται ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀλληλοαναγνώρισις καὶ ἡ κοινωνία τῶν ἱεραρχῶν μὲ τοὺς αἵρετικούς, δὲν ἐκφράζει τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν ὑπάρχει Ἐκ-

κλησία ὅπου δὲν ὀρθοτομεῖται ὁ λόγος τῆς ἀληθείας. Ἡ Ἀλήθεια-ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία ταυτίζονται. Ὅποιος εὐρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια, εὐρίσκεται καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Μόνον ὅποιος εἶναι μὲ τὴν Ἀλήθεια εἶναι ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτὸ ὁ λόγος τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, συνοψιζόμενος στὸν λόγον τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ περὶ τῆς ἀπαραιτήτου σχέσεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν ἀλήθεια καὶ τὰνάπαλιν, ἀποτελεῖ κριτήριο ἀληθοῦς ἐκκλησιαστικότητος καὶ Ὁρθοδοξίας: **«Καὶ γὰρ οἱ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τῆς ἀληθείας εἰσὶ καὶ οἱ μὴ τῆς ἀληθείας ὄντες οὐδὲ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εἰσὶ»**¹.

Ὁ ὅσιος Γέροντας Παΐσιος τὸν ὁποῖον προσφάτως τὸ οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μας ἔχει ἀγιοκατατάξει, ὅσο ζοῦσε μιλοῦσε καὶ διαμαρτύρονταν γιὰ τὴν παναίρεση τοῦ οἰκουμενισμοῦ καὶ γιὰ τὴν ἐκκοσμίκευση τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Τὸ Πατριαρχεῖον, φαίνεται πὼς δὲν ἔχει διδαχθεῖ τίποτε ἀπὸ τὴν ὀσιακὴ ζωὴ καὶ τὴν διδασκαλία του κατὰ τῆς παναιρέσεως τοῦ οἰκουμενισμοῦ, διότι συνεχίζει ὅλο καὶ μὲ περισσότερον ζῆλον νὰ προχωρᾷ στὴν ἔνωση μὲ τοὺς αἰρετικούς, χωρὶς νὰ ἔχει ἐπίγνωσιν, τῶν εὐθυνῶν του, ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ποιμνίου του.

Ἐχοντας, λοιπὸν ὁ ὅσιος Παΐσιος τὴν καλὴν ἀνησυχίαν, μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς παλαιούς ἀγιορεῖτες ἔλεγε:

«Ἡ ἡσυχία ποὺ ἐπικρατεῖ [ἴσχι φυσικὰ ἢ ἡσυχία τῶν Ἡσυχαστῶν ἁγίων], μὲ ἀνησυχεῖ. Δὲν ἔχουμε καταλάβει

1. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ, *Περὶ τοῦ Γράμματος τοῦ Ἀντιοχείας κατὰ τοῦ Παλαμᾶ*, Ε.Π.Ε. 3, 608.

καλὰ σὲ τί χρόνια ζοῦμε οὔτε σκεφτόμαστε ὅτι θὰ πεθάνουμε... Ἡ τύχη τοῦ κόσμου κρέμεται ἀπὸ τὰ χέρια μερικῶν, ἀλλὰ ἀκόμη ὁ Θεὸς κρατᾷ φρένο... Ἔχει πέσει πολλὴ στάχτη, σαβούρα, ἀδιαφορία, θέλει πολὺ φύσημα γιὰ νὰ φύγη. Οἱ παλιοὶ ἔλεγαν ὅτι θὰ ἔρθει ὥρα πού θὰ κλωτσήσουν οἱ ἄνθρωποι. Πετᾶνε τοὺς φράκτες, δὲν ὑπολογίζουν τίποτε. Εἶναι φοβερο! Ἔγινε μία Βαβυλωνία»². Καὶ ἀλλοῦ πάλι ἔλεγε «Τὸ νὰ ἀντιδρᾷς γιὰ νὰ ὑπεραπιστῆς σοβαρὰ θέματα, πού ἀφοροῦν τὴν πίστη μας, τὴν ὀρθοδοξία, αὐτὸ εἶναι καθῆκον σου».

Ἀφοῦ διήλθαμε διὰ τῆς παρούσης ἱστορικῆς μελέτης καὶ εἶδαμε ὅλη τὴν πορεία καὶ τὴν διαχρονικὴ μαρτυρία τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Τόπου, ἔχοντας λοιπὸν καὶ ἐμεῖς, ὡς ἁγιορεῖτες μοναχοί, αὐτὴν τὴν ἀνησυχία καὶ θέλοντες νὰ εἴμεθα «ἐπόμενοι τοῖς Ἁγίοις Πατράσι», ἀπευθυνθήκαμε πρὸς τὴν Ἱερὰ Κοινότητα καὶ τοὺς ἁγίους Καθηγουμένους καὶ παρακαλέσαμε νὰ δείξουν κατανόηση καὶ νὰ ἐγκύψουν μὲ ἀγάπη σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐκθέσαμε ὡς θέματα προβληματισμοῦ καὶ θεραπείας, καὶ νὰ ἀναλάβουν τὶς πνευματικὲς τοὺς εὐθύνες, ὄχι ὡς ἐξουσίαν ἔχοντες, ἀλλ' ὡς διακονίαν Χριστοῦ ἐπιτελοῦντες.

Ὡς πρὸς τὰ θέματα τῆς πίστεως, σήμερα, στὰ Μοναστήρια, πλὴν σπανίων ἐξαιρέσεων, δὲν γίνεται κατήχηση καὶ ἐνημέρωση πρὸς τοὺς πατέρες, γιὰ τὴν παναίρεση τοῦ οἰκουμενισμοῦ, ὥστε νὰ γνωρίζουν τί πρέπει νὰ πράττουν. Καλλιεργεῖται μάλιστα μία ἠθελμμένη ἄγνοια καὶ ἀπαγορεύεται ἡ ὁποιαδήποτε ἐνημέρωση καὶ συζήτηση περὶ αὐτῶν τῶν θεμάτων. Μόνο ἡ Ἱερὰ Κοινότης δημοσίευε κάποια κείμενα, καὶ αὐτὰ

2. τόμ. Β', Πνευματικὴ ἀφύπνιση, σ. 17.

μόνον, ὅταν παροξύνονται τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὴν μια εἶναι πολὺ ὀρθόδοξα καὶ ὁμολογιακὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη γλιαρά, χωρὶς ψυχὴ καὶ σὲ “χαμπλοὺς” τόνους. Αὐτὴ ἡ ἀμφίρρεπτη στάση, ὅπως εἶναι φυσικόν, ἐμᾶς τοὺς ἁγιορεῖτες καθὼς καὶ τὸν πιστὸ λαὸ ὄχι μόνον δὲν μᾶς ἐμπνέει, ἀλλὰ ἀντιθέτως μᾶς προβληματίζει σοβαρά, μᾶς σκανδαλίζει καὶ μᾶς ἀνησυχεῖ πολὺ γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ἀνησυχοῦμε γιὰ τὴν γενεὰ τῶν νέων ἀδελφοτήτων τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ κόσμου, -ἡ γενεὰ τῶν μορφωμένων θεολόγων-, οἱ ὁποῖες ἐπανδρώνοντας τὶς Ἱερὲς Μονές, δὲν συνέχισαν τὴν διαχρονικὴ ἁγιορειτικὴ παράδοση, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ ἄσκησης ἦταν πάντοτε παράλληλη μέ τὴν διαφύλαξιν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τῆς ὁμολογίας καὶ ἐπανεφεραν λανθασμένα τὸ μνημόσυνο τοῦ Πατριάρχου. Φαίνεται οἱ ἅγιοι Καθηγούμενοι προβάλοντας σὰν πρόφασιν τὸ ζηλωτισμὸ, θεώρησαν καλὸν νὰ μὴν θίγουν ποτὲ θέματα Ὁρθοδόξου πίστεως. Γνωρίζουμε, ὅμως κατὰ τὸ Γερροντικόν, ὅτι ἡ ἄσκησης στοὺς ἐσχάτους χρόνους, στοὺς ὁποίους ζοῦμε, γιὰ τοὺς μοναχοὺς, θὰ συνίσταται κυρίως ἀπὸ τὴν Ὁμολογία τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως³.

Κάνουν ἕνα διαχωρισμὸ ἀνάμεσα στὴν πίστη καὶ τὸ δόγμα ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς ἀσκήσεως καὶ τὴν καλλιέργεια τῶν ἀρετῶν. Πιστεύουν, δηλαδὴ, ὅτι ἄλλο ἢ πίστη καὶ ἄλλο ἢ πνευματικὴ ζωὴ. Αὐτὸς εἶναι ἕνας σοφιστικὸς δια-

3. βλ. προφητεία Ἀββᾶ Μωϋσέως τοῦ Αἰθίοπος, καὶ τοῦ Ἀββᾶ Παμβῶ Ἁγιοὶ καὶ σοφοὶ περὶ τῶν μελλόντων νὰ συμβῶσι. Δ. Παναγοπούλου σσ. 6-8. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΑΝΘΙΔΗ, Ἡ ὥρα τῶν προφητειῶν, ἐκδ. Στερέωμα, Ἀθήνα χ.χ., σσ. 77, 89.

χωρισμός που δεν υπήρχε ποτέ στην Ὁρθοδοξία. Δόγμα, ἦθος καὶ ἄσκηση, ἦταν πάντοτε παράλληλα μέσα στην ὀρθοδοξία καὶ τὴν Ἀγιοπατερικὴ Παράδοση, ἀλλὰ αὐτὸ γίνεται προφανῶς γιὰ νὰ μὴν ἐνοχληθοῦν οἱ οἰκουμενιστὲς ἐπίσκοποι τοῦ Πατριαρχείου. Αὐτὸ ἀκριβῶς συνιστᾷ κυρίως τὸν οἰκουμενισμό, τὴν ἐκκοσμίκευση ἐντὸς τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκκοσμίκευση δὲν εἶναι μόνον οἱ κοσμικὲς ἀνέσεις ποὺ μᾶς προσφέρει ἡ τεχνολογία.

Ἄνευ Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία, ὅλα εἶναι «*ματαιότης, ματαιοτήτων τὰ πάντα ματαιότης*». Μία ἐκκοσμικευμένη Ἐκκλησία δὲν σώζει. Καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πνευματικὰ ἀγωνίσματα, οἱ προσευχές, οἱ νηστείες, οἱ ἀσκήσεις δὲν μᾶς ὀφελοῦν χωρὶς τὴν ὁμολογία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ἀπεναντίας, ὄχι μόνον δὲν γίνονται ἀποδεκτὲς ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀλλὰ προκαλοῦν μάλιστα καὶ τὴν ὀργή Του.

Τὸ θεμέλιο πάνω στὸ ὁποῖο πρέπει κάποιος νὰ οἰκοδομήσει τὸν οἶκο τῶν ἀρετῶν καὶ τὴν σωτηρία του, εἶναι μόνον ἡ ὀρθόδοξη πίστη. «*Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχή καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ καὶ οὐκ ἔπεσε ἐτεθεμελίωτο γάρ ἐπὶ τὴν πέτραν*» (Ματθ. ζ', 24-26).

«*Οὐδὲν ὄφελος βίου καθαροῦ δογμάτων διεφθαρμένων, ὥσπερ οὖν οὐδὲ τούναντίον. δογμάτων ὑγιῶν, ἐὰν βίος ἢ διεφθαρμένος*» καὶ «*Οὔτε γὰρ ἐὰν ἔχωμεν δόγματα μὲν ὀρθά, βίον δὲ ἀμελῶμεν, ὄφελος ἡμῖν ἔσται τι. Οὔτε ἐὰν βίον ὀρθὸν ἔχοντες τῶν ὀρθῶν δογμάτων ἀμελῶμεν*»⁴.

Ἡ Ἁγία Γραφή, ἡ ἀγιοπατερικὴ καὶ ἡ μοναχικὴ ἀγιορειτικὴ παράδοση καὶ οἱ βίοι τῶν ἁγίων μᾶς διδάσκουν, ὅτι ὀφείλουμε νὰ ὁμολογοῦμε καὶ μὲ τὸ στόμα μας ὅ,τι πιστεύουμε μὲ τὴν καρδιά μας.

«Καρδιά μὲν γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν» (Ρωμ. ι' 10).

Τοῦτο τὸ ρητὸν ἐρμηνεύει ὁ μέγας Βασίλειος:

«Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν ἀπόστολον, καρδιά πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν καὶ ἀμφοτέρων ἐν τούτοις ἐνέργεια ὑποβάλλει τὴν τελειότητα, διὰ τοῦτο ἀμφοτέρω ἀπαιτεῖ ὁ Κύριος. Ἀπλάδῃ τὴν τοῦ στόματος ἐνέργειαν καὶ τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ. Πῶς προσενέγκῃ τὸν θησαυρὸν διὰ τοῦ στόματος ὁ μὴ κεκτημένος ἐν τῷ κρυπτῷ; Ἐὰν δέ τις ἔχῃ τὰ τῆς καρδίας ἀγαθὰ μὴ δημοσιεύῃ δὲ τῷ λόγῳ, ὥσπερ φοβούμενος μὴ καὶ τὴν γλῶσσαν ἀγιάσῃ, λεχθήσεται αὐτῷ τό “σοφία κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανής, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις;”»⁵.

Ὁ Κύριος μᾶς ἔδωσε παραγγελία, νὰ φυλάττουμε ὅλες τὶς ἐντολές Του γιὰ νὰ ἀποδείξουμε ὅτι τὸν ἀγαποῦμε «ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνος ἐστὶν ὁ ἀγαπῶν με», «ἐάν τις ἀγαπᾷ με τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ Πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν» (Ἰωάν. ιδ', 21, 23).

Ὅπως ὀφείλουμε νὰ φυλάττουμε τὶς ἐντολές τοῦ Κυρίου, ὀφείλουμε νὰ ὁμολογοῦμε καὶ τὴν πίστιν μας

4. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, *Εἰς τὴν Γένεσιν Ὁμιλ. ιγ'*, PG 53, 110 B.

5. ΕΠΕ, Σειρ. 20, 30.

στον Κύριον, «Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅστις δ' ἂν ἀρνησῆται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς». Ἡ ὁμολογία πρέπει νὰ γίνεται ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὄχι μέσα στὰ δάση καὶ τὰ ὑπόγεια.

Ἡ Παναίρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ εἶναι ἡ πιὸ ὑπουλη παναίρεση ὄλων τῶν αἰώνων. Στὴν ἀρχὴ θέτει τὰ δόγματα τῆς Πίστεως, καὶ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες ὑπὸ ἀμφισβήτησιν, στὴν συνέχεια ὑπὸ συζήτησιν καὶ τέλος, ὑπὸ ἀποδόμψιν καὶ κατάργησιν, δηλαδὴ ἐφαρμόζει τὴ σατανικὴ μέθοδο, συζήτηση – διείσδυση – συνύπαρξιν – ἀνατροπή. Ἀπόδειξις στὴν Σύνοδο τῆς Κρήτης ἀποφεύγονταν συστηματικὰ οἱ λέξεις δόγμα, αἵρεσις καὶ αἵρετικός.

Οἱ σημερινοὶ μοναχοὶ εἶναι, οὐσιαστικά, ἀκατήχητοι σὲ θέματα πίστεως. Ζοῦν μέσα στὴν ἄγνοια ὡς πρὸς τὸ τί εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία, Δόγματα, Ἱεροὶ Κανόνες. Ὁ καθένας μας ψάχνεται μὲ τὴν συνειδησὴ του γιὰ νὰ ξετυλίξει ἓνα μπερδεμένο κουβάρι ποὺ ἔχει μέσα του, ὥστε νὰ βρεῖ τὴν ὀρθόδοξιν πίστιν, τὴν ἀγιοπατερικὴν διδασκαλίαν καὶ ποιὸν δρόμον πρέπει νὰ ἀκολουθήσει. Ἡ ἄγνοια κατὰ τοὺς Ἁγίους πατέρες, εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς γίγαντες τῶν παθῶν, ποὺ μαζὶ μὲ τὴν λήθη καὶ τὴν ἀμέλεια ὀδηγοῦν στὴν αἵρεσιν. Σὲ αὐτὸ τὴν μεγαλύτερην εὐθύνη ἔχουν οἱ Καθηγούμενοι.

Οἱ μοναχοὶ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι σὲ θέσιν νὰ διακρίνουν τὴν Ὁρθόδοξιν πίστιν ἀπὸ τὴν αἵρεσιν. Ἔχει χαθεῖ ἐν πολλοῖς τὸ ὀρθόδοξο κριτήριον μεταξύ ἀληθείας καὶ πλάνης. Ἐάν, ὅμως συνεχιστεῖ αὐτὴ ἡ πορεία, φοβούμα-

στε ὅτι ἡ νεώτερη γενιὰ τῶν μοναχῶν, γαλουχούμενη μὲ αὐτὴ τὴν ἄγνοια, θὰ κάνει ἀδιάκριτη ὑπακοὴ σὲ ὅ,τι τῆς ζητήσουν, ἀκόμη καὶ εἰς βᾶρος τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως.

Στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, ὅμως, δὲν ἔχουμε οὔτε ἓναν ἅγιο, ποὺ νὰ ἦταν ἀδιάφορος ἢ δειλὸς στὴν ὁμολογία τῆς πίστεως καὶ τῆς Ἱερᾶς παραδόσεως. Σήμερα, ἄρχισε νὰ διαφαίνεται στὸν πνευματικὸ ὀρίζοντα μιὰ νέα ἀπειλή, ἓνας νέου τύπου «ἅγιος», οἰκουμενιστῆς-“ἅγιος”, αὐτὸς ποὺ πιστεύει, ὅτι μπορεῖ κάποιος νὰ ἀγιάζεται, μόνο μὲ τὴν «ὑψηλὴ πνευματικὴ ζωὴ του» χωρὶς νὰ ἀσχολεῖται μὲ θέματα πίστεως. Νομίζει ὅτι μπορεῖ νὰ εἶναι ἀδιάφορος, καὶ νὰ σιωπᾷ ὡς δῆθεν «πολὺ διακριτικός», νὰ συμπορεύεται μὲ τὶς κοσμικὲς ἐξουσίες καὶ νὰ ἀπολαμβάνει τὴν καλὴ του φήμη. Ἔχουν ξεχάσει τὸ τοῦ Ἀποστόλου «*Πάντες οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται*» (Τιμ. γ', 12). Εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ οἰκουμενισμοῦ.

Εἶναι τόση μεγάλη ἡ ἄγνοια, ἡ ἀδιαφορία, ἡ σύγχυση, ὥστε ἐδῶ ποὺ φθάσαμε, πρέπει, κάποιος νὰ εἶναι, ἢ οἰκουμενιστῆς ἢ φιλο-οικουμενιστῆς, ἢ κρυφοορθόδοξος ἢ «ζηλωτής», μὲ τὴν ἀρνητικὴ ἔννοια, ποὺ ἔλαβε ὁ ὄρος, νὰ ἀνήκει δηλ. σὲ κάποια ἀρρωστημένη κατάσταση. Ὁρθόδοξοι λοιπόν, ἀπαγορεύεται νὰ εἴμαστε;...

Ἔστερα, λοιπὸν ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς θλιβερὲς διαπιστώσεις, τὶς ὁποῖες χρόνια τώρα παρατηροῦμε νὰ ἐξελίσσονται στὸ Ἅγιον Ὅρος, τὴν πνευματικὴ πατρίδα μας καὶ ἕστερα ἀπὸ πολὺ πόνου καὶ προσευχὴ γιὰ λόγους ἐκκλησιαστικῆς καὶ μοναχικῆς συνειδήσεως πιστεύουμε ὅτι ὀφείλουμε ὡς Ἀγιορεῖτες μοναχοὶ νὰ δηλώσουμε πρὸς πᾶσαν κατεύθυνση:

α) Πρωτίστως τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλε-

ως νὰ ἀποκηρύξει καὶ νὰ καταδικάσει ὀρθοδόξως καὶ συνοδικῶς τὴν παναίρεση τοῦ Συγκρητιστικοῦ Διαχριστιανικοῦ καὶ Διαθρησκευτικοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

β) Νὰ ἀποχωρήσει ἀπὸ ὅλους τοὺς διαχριστιανικοὺς καὶ διαθρησκευτικοὺς οἰκουμενιστικούς ὀργανισμούς, ὅπως τὸ Π.Σ.Ε., (Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν ψευδο-ἐκκλησιῶν), τὸ Συνέδριο τῶν Ἡγετῶν τῶν Παγκόσμιων καὶ Παραδοσιακῶν Θρησκευτῶν τῆς Ἄστανᾶ.

γ) νὰ καθαιρεθοῦν ὅλοι οἱ ἀμετανόητοι οἰκουμενιστὲς πατριάρχες, ἐπίσκοποι, ἱερεῖς, μοναχοί, θεολόγοι λαϊκοί, καὶ νὰ ζητήσουν, δημοσίως, συγχώρεση ἀπὸ τοὺς ὀρθοδόξους πιστούς, ὅλης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοὺς ὁποίους, τλαιπωροῦν καὶ κατασκανδαλίζουν.

δ) Πρὸς τὴν Ἱερὰ Κοινότητα καὶ τοὺς Καθηγουμένους τῶν ἱερῶν μονῶν, ὀφείλουμε γιὰ λόγους ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως καὶ ὀρθοδόξου ὁμολογίας, δημοσίως νὰ δηλώσουμε ὅτι δὲν συμφωνοῦμε, οὔτε συνευδοκοῦμε μὲ τὴν χλιαρὴ στάση τὴν ὁποία ἐπιδεικνύουν στὰ θέματα τῆς Πίστεως, διότι δὲν διαχωρίζουν τὴν θέσπ τους καὶ δὲν προχωροῦν στὴν ἐπιβεβλημένη διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου τοῦ Πατριάρχου, ἀκολουθώντας τελικῶς τὴν γραμμὴ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Διαχωρίζουμε τὴν θέσπ μας ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ κριτηρίου καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου θὰ ἀκολουθήσουμε τὴν γραμμὴ τῶν παλαιῶν ἀγίων Ἀγιορειτῶν Πατέρων καὶ τὴν διαχρονικὴ παράδοσπ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἢ ὁποία εἶναι μία. Ἡ διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου τοῦ αἵρετικοῦ Πατριάρχου, μέχρι νὰ μετανοήσῃ ἢ καταδικασθῇ Συνοδικῶς.

ε) Πρὸς τοὺς Ἀγιορεῖτες Πατέρες

Πιστεύουμε, ὅτι καὶ οἱ περισσότεροι ἀγαπητοὶ μοναστές μας, δὲν ἐμπνέονται ἀπὸ αἰρετικὰ-οἰκουμενιστικὰ φρονήματα καὶ δὲν συμφωνοῦν μὲ ὅσα πράττει καὶ κηρύττει ὁ Πατριάρχης, παρόλα αὐτὰ ὅμως ἔχουν τεράστια πνευματικὴ εὐθύνη, καθότι ἢ σωτή τους καὶ ἢ ἀδιαφορία τους στηρίζει αὐτὴν τὴν κατάσταση. Αὐτὴ ἢ στάση τους δηλώνει μᾶλλον δουλοπρέπεια, ἰδιοτέλεια, ἀνθρωπαρέσκεια, κενοδοξία καὶ τοὺς παρακαλοῦμε νὰ ἀναλογισθοῦν τὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου:

«...καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ». (Ἰωάν. ιβ', 43).

Ἡ Παναίρεση αὐτὴ θὰ εἶχε ἐκλείψει ἐὰν τὸ Ἅγιον Ὅρος συνέλιξε τὸν ἀγῶνα τῆς ὁμολογίας τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, διὰ τῆς διακοπῆς τοῦ μνημοσύνου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὡς Ἐπισκόπου τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη θεραπεία.

στ) Ὑπενθυμίζουμε, καὶ πάλιν τὴν ἀπόφαση τῆς ἐκτάκτου Διπλῆς Συνάξεως τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ἡ ὁποία ἐπέχει θέση πνευματικοῦ νόμου. «*Επαφίεται εἰς τὴν συνείδησιν ἐκάστης μονῆς ἢ διαμνημόνευσις τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου*»⁶. Ἡ ἀπόφαση αὐτή, ὅπως ἔχουμε ἀναφέρει, στηρίζεται στὸ Πατριαρχικὸ γράμμα τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, ὅπου ἀκόμη καὶ αὐτὸς ὁ μέγας οἰκουμενιστῆς ἐσεβάσθη τὴν ἐλευθερία συνειδήσεως ἐκάστου μοναχοῦ.

ζ) Τοῦλάχιστον ἂς ἐπιδείκνυαν τὸν αὐτονόητο σεβα-

6. Συνεδρία ΝΒ' τῆς 13.11.1971.

σμὸ στὸ πανανθρώπινο δικαίωμά μας, νὰ μᾶς ἀφήνουν νὰ ἀκολουθοῦμε τὴν φωνὴ τῆς ὀρθοδόξου συνειδήσεώς μας, ὡς ἐλεύθεροι ἄνθρωποι.

η) Πρὸς τοὺς κατέχοντας ὑπεύθυνες καὶ δημόσιες θέσεις, τοὺς παρακαλοῦμε μὴ ξεχνοῦν, ὅτι καὶ αὐτοὶ κάποια ἡμέρα θὰ λογοδοτήσουν ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ Κριτοῦ. Ὅφείλουν νὰ ἐκφράζουν πάντα τὴν διαχρονικὴ συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων. Τὰ θέματα Πίστεως καὶ ἠθους δὲν εἶναι προσωπικὴ ὑπόθεση κανενός! Ἔχουμε ὅλοι εὐθύνη γιὰ θέματα πίστεως καὶ παραδόσεως. Ἄς τὸ γνωρίζουν οἱ ἅγιοι Ἀντιπρόσωποι ὅτι, ὅταν δὲν ὀρθοτομοῦν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας, τότε δὲν εἶναι ἀντιπρόσωποι μας, ἀλλὰ ἐκφράζουν μόνο τὸν ἑαυτὸν τους. Λυπούμεθα, διότι αὐτὴ ἡ στάση τους δὲν μᾶς ἀντιπροσωπεύει, δὲν μᾶς ἐκφράζει, δὲν μᾶς ἐμπνέει. Ἐμεῖς εὐχόμεθα ὅλοι μας, ὡς ἁγιορεῖτες μοναχοὶ νὰ εἴμεθα ὁμόφρονες καὶ ὁμόψυχοι τὰ αὐτὰ φρονοῦντες καὶ πράττοντες καὶ ἀκολουθοῦντες.

«Παρακαλῶ δέ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ἧ ἔν ὑμῖν σχίσματα, ἧτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ.» (Α΄ Κορ. α΄, 10).

Γεννηθήκαμε Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ καὶ θέλουμε, μὲ τὴν χάρι τοῦ Χριστοῦ, νὰ πεθάνουμε Ὀρθόδοξοι. Ἐπιθυμοῦμε νὰ ἀκολουθήσουμε, ὡς ταπεινοὶ δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν Παύλου πρὸς τὸν Τιμόθεον: «Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες... ἔσται γὰρ καιρὸς τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας... οὐκ ἀνέξονται...

καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέφουσιν...
σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι» (Β' Τιμ. γ' καὶ δ').

«Σὺ δὲ ...ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραότητα. Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως· ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων» (Α' Τιμ. στ').

«Εἷς Κύριος, μία Πίστις, ἐν Βάπτισμα».

Ὡς ἀγιορεῖτες ἔχουμε, ἐπίσης, καὶ μεγάλη ἱστορική εὐθύνη ἔναντι ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος καὶ κυρίως ἔναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, νὰ διαφυλάξουμε τὴν Ὁρθόδοξο πίστιν, καὶ τὴν ἱερὰ παράδοσιν σὲ τούτα τὰ μυριοαγιασμένα καὶ μυροσευδιασμένα βράχια μας, ὅπου ἀσκήθηκαν χιλιάδες ἀγιασμένες ψυχές. Τὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας στὸ ὁποῖο ζοῦμε, τὸ Ἅγιον Ὅρος, ἀνίκει καὶ σὲ ἐμᾶς τοὺς ταπεινοὺς κελλιῶτες. Εἶναι ἡ πατρίδα μας, τὸ σπίτι μας, ἡ οἰκογένειά μας, γιὰ ἐμᾶς εἶναι τὸ πᾶν, τὸ πονοῦμε... Ὅλοι περμενοῦν ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς Ἀγιορεῖτες πολλὰ. Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ ἐνότητα, ὀρθόδοξην καὶ ἀληθινήν. Ὅλοι μαζὶ οἱ Ἀγιορεῖτες ἐνωμένοι, ὡς σῶμα Χριστοῦ, Κοινοβιάτες, Σκηπιῶτες καὶ Κελλιῶτες, μὲ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου, μποροῦμε καὶ πρέπει νὰ ἀλλάξουμε τὰ πράγματα πρὸς τὸ καλύτερον.

Ἔχουμε ἀνάγκη ὅλοι ἀπὸ εἰλικρινῆ μετάνοια, γιὰ νὰ ἀποπτύσουμε αὐτὴ τὴν ἀποστασία τῆς Παναρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Παρακαλοῦμε τὴν Παναγία μας καὶ προσευχόμεθα νὰ κάνει καὶ πάλι τὸ θαῦμά της νὰ μᾶς βοηθήσει νὰ

κρατήσουμε τὸ Περιβόλι τῆς ὅπως τὸ παρελάβομεν ἀπὸ τοὺς πρὸ ἡμῶν Ἁγιορεῖτες πατέρες, μιμούμενοι αὐτῶν τὸν βίον, τὴν πίστιν καὶ τὶς ἀρετές. Κύρια ἀποστολὴ τοῦ Ἁγίου Ὁρους εἶναι νὰ παραμείνει τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ νὰ μεταλαμπαδεύει πρὸς ὅλους τοὺς λαοὺς τὴν Ὁρθόδοξην πίστιν, καὶ τὶς πανανθρώπινες ἀξίες, τοῦ Ἑλληνορθόδοξου πολιτισμοῦ. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀφήσουμε νὰ σβύσει, μία τέτοια ὑπερχιλιόχρονη ἱστορία. Τὸ Ἅγιον Ὄρος, «τό Περιβόλι τῆς Παναγίας» ὅπως τὸ ἀποκαλεῖ ὅλη ἡ οἰκουμένη, ὑπάρχει μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἐμπλουτίζει τὴν Ἐκκλησίαν μὲ Ὁσίους, Ἁγίους, Μάρτυρες καὶ Ὁμολογητές. Τὸ Ἅγιον Ὄρος ὀφείλει νὰ παραμείνει λιμάνι μετανοίας καὶ ἐργαστήριον σωτηρίας.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία γνωρίζουμε ἀπὸ τὴν ἱστορία, ὅτι κλυδωνίζεται ἀλλ' οὐ καταποντίζεται, πολεμᾶται ἀλλ' οὐ νικᾶται καὶ πάντα νικάει. Ὁ δρόμος εἶναι ἕνας, αὐτὸν τὸν ὁποῖον ἐβάδισαν ὅλοι οἱ ἅγιοί μας. Τὰ αἰώνια λόγια τοῦ Χριστοῦ ἤχοῦν εἰς τὰ ὦτα μας:

«*Εγὼ εἰμι μεθ' ὑμῶν καὶ οὐδεὶς καθ' ὑμῶν*» (Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀναλήψεως).

«*Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς γινῶτε ἔθνη καὶ ἠπτάσθε, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός*».

Τὸ Ἅγιον Ὄρος, αὐτὸ τὸ μοναδικὸ καὶ ἀνεπανάληπτο θαῦμα τῆς Παναγίας, πρέπει νὰ ζήσει γιὰ νὰ ζωοποιεῖ καὶ ἀναζωογονεῖ ὁλόκληρον τὸν κόσμον.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος ταυτίζεται μὲ τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο, ἡ ὁποία γέννησε ἐν χρόνῳ τὸν ἄχρονον, τὸν ἀμίσητον ἐκ Πατρὸς καὶ ἀπάτορα ἐκ μητρὸς, τὸν Θεάνθρωπον Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς προσκυνητῆς Ἁγίας Τριάδος, τὸν Λυτρωτὴ καὶ Κριτὴ τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ Ἅγιον Ὅρος ὀφείλει νὰ παραμείνει ὁ θεματοφύλακας τῆς Ὁρθοδοξίας.

«Οἱ Προφῆται ὡς εἶδον, οἱ Ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν, ἡ Ἐκκλησία ὡς παρέλαβεν, οἱ Διδάσκαλοι ὡς ἐδογματίσαν, ἡ Οἰκουμένη ὡς συμπεφώνηκεν, ἡ χάρις ὡς ἔλαμψεν, ἡ ἀλήθεια ὡς ἀποδέδεικται, τὸ ψεῦδος ὡς ἀπελήλαται, ἡ σοφία ὡς ἐπαρρησιάσατο, ὁ Χριστός ὡς ἐβράβευσεν, οὕτω φρονοῦμεν, οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν»⁷. ΑΜΗΝ.

7. Συνοδικὸ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΗΓΕΣ

ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, PG 26, 1188BC.

ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, *Ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν*, PG 30, 325C.

Ἑρώτησις σξά, PG 31, 1257BC.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΧΥΜΕΡΗ, *Μιχαὴλ Παλαιολόγος*, PG 143-144.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Ὁμιλία γ' κατὰ Ἀρειανῶν καὶ πρὸς ἑαυτὸν*, PG 36, 232D.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ, *Ὁμιλία Η'*, Ε.Π.Ε, τόμ. 9, σ. 216.

Ὑπὲρ τῶν ἱερῶς ἠσυχάζόντων, Ε.Π.Ε τόμ. Β'

Ἀναίρεσις Ἐξηγήσεως τόμου Καλέκα 13, Ε.Π.Ε. τόμ. 3, σ. 671.

Ἐπιστολές, τόμ. 4

Περὶ τοῦ γράμματος τοῦ Ἀντιοχείας κατὰ τοῦ Παλαμά, ΕΠΕ 3, 608.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΝΔΙΔΩΝ, *Προθεωρία κεφαλαιώδης περὶ τῶν ἐν τῇ θεῖα λειτουργίᾳ γινομένων συμβόλων καὶ μυστηρίων*, PG 140, 460-461.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ, *Ἐπιστολὴ πρὸς Ναυκράτιον*, PG 99, 1690.

Τῷ Θεοφίλῳ ἡγουμένῳ, PG 99, 1049A.

ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΘΕΟΦΟΡΟΥ, *Ἐπιστολὴ πρὸς Ἐφεσίους*, PG 5, 596.

Πρὸς Συμυρναίους, CAMELOT, P.T., *Ignace d'Antioche. Polycarpe de Smyrne. Lettres. Martyre de*

Polycarpe, 4th edn. Cerf, Sources Chretiennes 10, Paris 1969, 6.8.1.

Πρὸς Πολύκαρπον, CAMELOT, P.T., *Ignace d'Antioche. Polycarpe de Smyrne. Lettres. Martyre de Polycarpe*, 4th edn. Cerf, Sources Chretiennes 10, Paris 1969, 7.6.1.

Πρὸς Μαγνησίους, FUNK, F. X. ET DIEKAMP F., *Patres apostolici*, vol. 2, 3rd edn., Tubingen 1939, 3.3.7.

Πρὸς Τραλλιανούς, CAMELOT, P.T., *Ignace d'Antioche. Polycarpe de Smyrne. Lettres. Martyre de Polycarpe*, 4th edn. Cerf, Sources Chretiennes 10, Paris 1969, 3.2.1.

Πρὸς Ἡρώνα, PG 5, 912

ΑΒΒΑ ΙΣΑΑΚ, *Λόγος ιγ', Λόγοι Ἀσκητικοί*, Ε.Π.Ε 8Α

ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ, PG 96, 353D

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ *Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλία ιγ'*, PG 53, 110.

Εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ὁμιλία λδ', PG 63, 232.

Λόγος εἰς τὸν μακάριον Βαβύλαν καὶ κατὰ Ἑλλήνων, SCHATKIN, M., *Critical edition and introduction to St. John Chrysostom's «De sancto Babylya, contra Julianum et gentiles»* Fordham 1967.

Ὅμιλία μδ', πρὸς τοὺς ἀκροατάς, PG 60, 310B.

Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ὁμιλία ιη', PG 62, 126D.

Λόγος Β' εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον Β', PG 62, 610. ΕΠΕ 23, 492.

ΙΩΣΗΦ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ, *Τὰ εὐρεθέντα ἔργα*, τόμ. Β', Θεσσαλονίκη 1990.

ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ (Μοναχοῦ), *Δοκίμιον ἱστορικὸν περὶ τοῦ Σχίσματος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς*, Ἅγιον Ὅρος 1991.

- ΜΑΡΚΟΥ ΕΥΓΕΝΙΚΟΥ, *Ἐπιστολὴ πρὸς Γεώργιο Σχολάριο*, PG 160, 1093.
Ὁμιλία ἐν Φλωρεντία, τὰ εὕρισκόμενα ἅπαντα, τόμ. Α΄.
- ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ, *Μελέτη ἱστορικὴ περὶ τῶν αἰτιῶν τοῦ Σχίσματος*, τόμ. Β΄, ἔκδ. Νεκτ. Παναγόπουλος 2000.
- Σχεδιάγραμμα περὶ ἀνεξιθρησκείας, ἔκδ. Νεκτ. Παναγόπουλος, Ἀθήνα 2002.
- ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, *Ἐγκωμιαστικὸς Λόγος εἰς τὴν Ἀσματικὴν Ἀκολουθίαν πάντων τῶν Ἁγιορειτῶν Πατέρων*, ἔκδ. Μοναστικῆς Ἀδελφότητος Δανιηλαίων, Κατουνάκια Ἁγίου Ὁρους, 1986.
Ἐρμηνεία εἰς τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τόμ. Γ΄, ἔκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 1990.
Περὶ συνεχοῦς θείας Μεταλήψεως, ἔκδ. Ν. Παναγόπουλος, Ἀθῆναι 1991.
- Νέον Ἐκλόγιον, Βενετία 1813.
- ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΒΑΣΙΑ, *Ἐρμηνεία εἰς τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν*, κεφ. ΝΒ΄, ΕΠΕ τόμ. 22.
- ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγος Θεολογικὸς πρῶτος, ἐν Ἔργα Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ νέου Θεολόγου*, ἔκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 1989.
- Πρακτικὰ καὶ ἀποφάσεις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πανορθοδόξου Συνεδρίου, 10 Μαΐου 1923 ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου*
- Μέγας Συναξαριστής*, Ματθαίου Λαγγῆ, Ἀθῆναι 51990.
- Μέγα Ὁρολόγιον*, ἔκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήνα 2001.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

- ΑΓΑΠΟΥ ΚΟΛΛΥΒΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΤΟΥ, *Κατὰ Μασόνων*, ἔκδ. Πρότυπες Θεσσαλικές Ἐκδόσεις, Τρίκαλα 2007.
- ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ (Πρωτοπρεσβ.), «Θεολογική καὶ Ἱστορική κριτικὴ τῆς Εἰσηγήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ κ. Ἰγνατίου στὴν παπικὴ ἡμερίδα γιὰ τὴ Β΄ Βατικάνειο Σύνοδο», *Θεοδρομία* ΙΣΤ΄ 1 (Ἰαν.-Μάρτ. 2014), 95-126.
- Οἱ Ἀγῶνες τῶν Μοναχῶν ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας*, ἔκδ. Ἰ. Μ. Ὀσίου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὅρος 2003.
- ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ (ΜΗΤΡ. ΚΑΛΑΒΡΙΑΣ), «Ἐν ὄψει τῆς Συνόδου» *περιοδικόν Ἐκκλησία*, ἀρ. 14 (15.7.1967), σσ. 400-402
- ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΙΩ., *Ὁ θρυλούμενος διωγμὸς τῶν ἀγιορειτῶν ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ Η΄ Παλαιολόγου καὶ Ἰωάννου Βέκκου*, Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ἀθωνικὴ Πολιτεία, Θεσσαλονίκη 1963.
- ΑΝΘΙΔΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, *Ἡ ὥρα τῶν προφητειῶν*, ἔκδ. Στερέωμα, Ἀθήνα χ.χ.
- ΑΝΘΙΜΟΣ ΚΥΖΙΚΟΥ, *Τὸ Ἡμερολογιακὸ Ζήτημα*, Κωνσταντινούπολις 1922.
- ΑΡΑΜΠΑΤΖΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, *Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἡ Ρώμη κατὰ τὸν ιγ' αἰ.*, Θεσσαλονίκη 2001.
- ΒΑΦΕΙΔΗΣ ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ, *Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία*, τόμ. Β΄, *Βίος Ὀσίου Παΐσιου* ἔκδ. Ἰ. Ἠσυχαστήριον «Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Βασιλικὰ Θεσσαλονίκης 2015.
- ΒΛΑΧΟΣ ΙΕΡΟΘΕΟΣ (Μητροπολίτης Ναυπάκτου), *Γέννημα καὶ θρέμμα Ρωμοί*, ἔκδ. Ἰ. Μ. Γεν. Θεοτόκου, Λεβαδεία, 2000.

- ΒΛΑΧΟΣ ΚΟΣΜΑΣ, *Ἡ χερσόνησος τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἄθω*, Βόλος 1903.
- ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Π., *Σχέσεις Καθολικῶν καὶ Ὁρθοδόξων*, Ἀθῆναι 1958.
- ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ (Αρχμ.), *Ἡ Ἱστορία τοῦ Σχίσματος τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς*, Λειψία 1867.
- Ὁρθόδοξος Ἑλλάς*, Λειψία 1872.
- ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΗΣ ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ (Μοναχός), *Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς*, ἔκδ. «Τό Περιβόλι τῆς Παναγίας», Θεσσαλονίκη 1984.
- Εἰσαγωγικὰ στὸ Παλαιομερολογιακὸ Σχίσμα*, ἔκδ. 1979.
- Ἡμερολογητικῶν κατηγοριῶν ἔλεγχος*, β' ἔκδοσις, Θεσσαλονίκη 1979.
- ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΚΑΨΑΛΙΩΤΗΣ (Μοναχός), *Οἰκουμενισμός, θέσεις ἀρχές, προβλήματα, ἀντιμετώπιση*, ἀγιορειτικό φυλλάδιο.
- ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, *Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Θεῷ Εὐχαριστίᾳ καὶ τῷ ἐπισκόπῳ κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας*, ἔκδ. Γρηγόρη 2012.
- ΖΗΣΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ (Πρωτοπρ.), *Γεννάδιος Β' Σχολάριος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία*, β' ἔκδοσις, Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, Θεσσαλονίκη, 1988.
- Ὁ Ὅσιος Φιλόθεος Ζερβᾶκος*, ἔκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 2014.
- Κολλυβαδικά. Ἅγιος Νικόδημος Ἀγιορείτης, Ἅγιος Ἀθανάσιος Πάριος*, ἔκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2004.

- ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ, *Ἀββακούμ ὁ ἀνυπόδπτος*, ἔκδ. 2002.
- ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ, *Ὅρθοδοξία Πολεμουμένη*, Ἀθήνα 2007.
 «Ὅταν οἱ Φύλακες προδίδουν», ἔκδ. περιοδικοῦ Ὁ Ἀγιορείτης, Ἀθήνα 2001.
Τὸ Ἀντίδοτον, ἀναίρεσις τῶν κατὰ τοῦ ζηλωτισμοῦ ἄρθρων τοῦ βιβλίου τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου, Ἀθήνα 1990.
- ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ, (Αρχιμ.) *Τὰ Δύο ἄκρα*, ἔκδ. Ἰ. Ἠσυχαστηρίου Κεχαριτωμένης Θεοτόκου Τροιζήνος». Ἀθῆναι, 1997.
- ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (Αρχιμ.), *Θεολογία καὶ Γραμματεία ἀπὸ τὸν Θ' αἰ. καὶ ἐξῆς*
- ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, *Ἡ Ἱστορία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πνεύματος*, τόμ. VI, ἔκδ. Βῆμα.
- ΚΑΡΜΙΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, *Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὅρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας* (Δ. Σ.Μ), τόμ. Β', Ἀθήνα 1967.
- ΚΑΨΑΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (Αρχιμ.), *Ὅρθοδοξία καὶ Οὐμανισμός, Ὅρθοδοξία καὶ Παπισμός*, ἔκδ. Ἰ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου, Ἅγιο Ὅρος 1998.
 Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, «Διδάσκαλος τῆς θεώσεως», ἔκδ. Ἰ. Μ. Ὁσ. Γρηγορίου, Ἅγ. Ὅρος 2006.
- ΚΥΡΙΑΚΟΥ Α. Δ., *Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία*, τόμ. Α'-Β', Ἀθῆναι 1897-1898.
- ΛΑΖΑΡΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΟΥ (Μοναχοῦ), *Ἀγιορειτικὸν Φυλλάδιον*, Ἰ. Μ. Ἐνεοφώντος, β' ἔκδ. Ἅγιον Ὅρος 1971.
- ΜΑΝΤΖΑΡΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Παλαμικά*, ἔκδ. Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1998.
- ΜΑΞΙΜΟΣ Δ' ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΜΕΛΧΙΤΩΝ, *Καθολικὴ Ἀνατολι-*

- κή και Χριστιανική ένότης*, Ἀθῆναι.
- ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (Πρωτοπρεσβύτερος), *Ὁφειλὴ ἀγάπης, ὁμιλία*, ἐκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 2008.
- «Διάλογοι χωρὶς προσωπεῖον», *Παρακαταθήκη*, ἀρ. 25 (Ιούλιος-Αὐγούστος 2002) 4-7.
- ΜΟΡΤΜΑΝΟΣ Δ., *Πολιορκία καὶ Ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως*, Ἀθῆναι 1859.
- ΜΟΥΖΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Τὸ Ἅγιον Ὅρος κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Μεσοπολέμου*, ἐκδ. Ν. Σάκκουλα Ἀθήνα-Κομοτηνὴ 2008.
- ΜΠΙΛΑΛΗΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (Μοναχός), *Ἡ ἀκυρότητα τῶν «Μυστηρίων» τῶν Λατινοπαπικῶν ὡς Αἰρετικῶν, ἀνάτυπον, Ἅγιον Ὅρος*, 2007.
- Οἰκουμενισμὸς καὶ ἀλλαγὴ Πασχαλίου*, Ἅγ. Ὅρος, 2007.
- ΜΠΙΛΑΛΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ (Ἀρχιμ.), *Ὁρθοδοξία καὶ Παπισμὸς*, Ἀθῆναι 1969.
- ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ ΑΝΤΥΠΑΣ (ΠΑΥΛΟΣ), Δρ Θεολογίας, Καθηγούμενος Ἱ. Μ. Πάτμου, *Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία καὶ Τετὰ Μονὴ Πάτμου*, ἐκδ. Ἐπέκταση, Κατερίνη 2005.
- ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΥ ΦΙΟΝΤΟΡ, Ἀδελφοὶ Καραμαζώφ, μτφρ. ἐκ τοῦ γαλλικοῦ Ἀντώνης Ἰακ. Ἐλευθεριάδης, ἐκδ. Σύγχρονη πέννα, Ἀθήνα 2013.
- ΠΑΛΑΙΤΣΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, *Διαφωτισμὸς*, ἐκδ. Ἁγαθὸς Λόγος, Ἀθήνα 2013.
- ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΣ, *Εἰς τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ. Σπουδὴ στὰ κείμενα τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, μὲ παράλληλη κριτικὴ ἀναφορὰ στὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννου Ζηζιούλα*, διδακτορικὴ διατριβή, ἐκδ. Βιβλιοεκδοτικὴ, Λάρινα 2010.

- Ὁ Παπισμός, ἔκδ. Ἰ. Μ. Παρακλήτου,
ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ (Μητρ.), *Ἱστορικὴ καὶ Κα-
νονικὴ Θεώρησις τοῦ Παλαιομερολογιακοῦ ζη-
τήματος*, Ἀθήνα 1982.
- ΡΩΜΑΝΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (Πρωτοπρ.), *Δογματικὴ καὶ συμβο-
λικὴ θεολογία τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλη-
σίας*, τόμ. Α', ἔκδ. Π. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη 2004
- Ρωμποσύνη, Ρωμανία, Ρούμελη, ἔκδ. Π. Πουρναρᾶ, Θεσ-
σαλονίκη 2001.
- ΣΑΘΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Βιογραφικὸ Σχεδιάσμα περὶ τοῦ
πατριάρχου Ἱερεμίου Β'*, τυπογραφεῖο Ἄ. Κτενᾶ
καὶ Σ. Οἰκονόμου, Ἐν Ἀθήναις 1870.
- ΣΜΥΡΝΑΚΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, *Τὸ Ἅγιο Ὅρος*, ἔκδ. Πανσέλλνος,
Ἅγιο Ὅρος 2005
- ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ τοῦ Ἰακώβου, *Ἡ γνώσις τοῦ Θεοῦ
κατὰ τὸν Ἰωσήφ Καλόθετο*, Θεσσαλονίκη 2009.
- ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, *Θ.Η.Ε.* τόμ. 9, Ἀθῆναι 1967.
- ΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΣΙΑΒΕΣΤΡΟΣ, *Les Mémoires du grand ec-
clésiarque de l'Église de Constantinople Sylvestre
Syropoulos sur le concile de Florence (1438-1439)*.
Ἐκδοσὴν V. Laurent. Paris, Éditions du Centre na-
tional de la recherche scientifique (CNRS), 1971.
- ΤΣΑΜΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Ἰωσήφ Καλοθέτου συγγράμματα*,
Θεσσαλονίκη 1980.
- Φιλοθέου Κοκκίνου, *Ἀγιολογικὰ ἔργα*, Θεσσαλονίκη
1985.
- ΤΣΕΤΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (Πρωτοπρ.), *Οἰκουμενικὸς Θρόνος καὶ
Οἰκουμένη*, ἔκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1990.
- ΤΣΟΜΠΑΝΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, «Ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις καὶ ἡ
Μασονία», πηγὴ apologitis, περιοδικὸν *crypto*, τεύχ.
1 (14-23).

ΦΕΙΔΑΣ ΒΛΑΣΙΟΣ, «Αί Ἐγκύκλιοι τοῦ 1902 ὡς πρόδρομοι τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ 1920...», *Ὁρθοδοξία*, τ. Α΄ (Ἰαν. Μάρτ. 2003).

Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία Β΄, ἀπὸ τὴν Εἰκονομαχία μέχρι τὴ Μεταρρύθμιση, ἰδιωτικὴ ἔκδοσις 2015.

ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ, *Ἐκκλ. Ἱστορία*, τόμ. Γ΄,

ΦΟΥΓΙΑΣ ΜΕΘΟΔΙΟΣ, *Ἕλληνες καὶ Λατῖνοι*, Ἀθήνα 1990.

ΦΥΣΕΝΤΖΙΑΗΣ ΜΙΧΑΗΛ, *Ἐπιφανεῖς καὶ Διάσημοι Ἕλληνες Ἐλευθεροτέκτονες*, τόμ. Α΄, ἔκδ. Βογιατζῆ.

ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, *Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς*, Θεσσαλονίκη, 1978.

Γρηγορίου Παλαμᾶ Συγγράμματα, τόμ. 2

ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΑΓΙΑΝΝΑΝΙΤΗΣ, *Γεροντικαὶ ἐνθυμήσεις καὶ διηγήσεις*, τόμ. Α΄, ἔκδ. Ἰ. Μ. Παναγίας Ὁδηγητρίας Μώλου Λοκρίδος,

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ (Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν), *Τὰ πεπραγμένα ἀπὸ 1.10.1965-20.4.1967*

ΨΑΛΤΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Οἰκουμενισμός*, ἔκδ. Σωτήρ, Ἀθήνα 1995

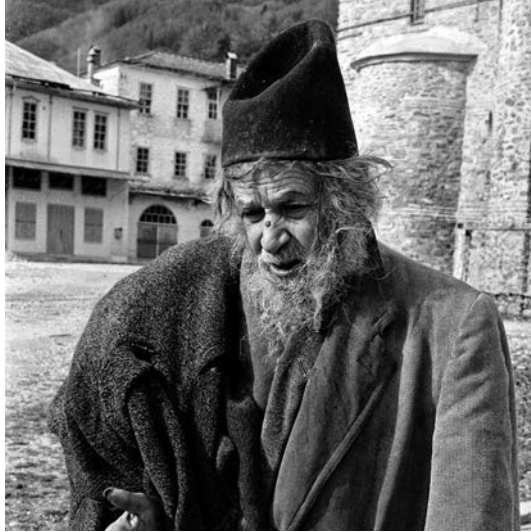
LAURENT V. et DARROUZES J., *Dossier Grec de l' Union de Lyon 1273-1277*, Paris 1976.

«Περὶ ἓν χρονίζον Σχίσμα», *Ἀθωνικοὶ Διάλογοι*, τ. 22, (Μάρτιος-Ἀπρίλιος 1974) 23.

Ἄγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη, ἀρ. τεύχ. 335-336, Ἰούλιος Αὐγούστος 1964.

Ὁρθόδοξος Τύπος, 1 Μαρτίου 1969

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ό γερο-Κώστας, ό δια Χριστόν σαλός (γύρω στὰ 1950)

Γέρον άσκητής σπηλαιώτης

Νέος Μοναχός. Ξεκινάει μιὰ νέα ζωή

Γέρον και ὑποτακτικός

Ἱερά Κοινότης, ὁ ἱερός θεσμός τοῦ Ἁγίου Ὁρους

Οἱ φρουροὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους (Σερδάρηδες)

Ὁ γερο-Αρσένιος ὁ ξυλογλύπτης (Καυσοκαλυβίτης)
(† γύρω στὰ 1950)

Ἄσκητῆς μοναχός

Μυλοπόταμος. Κάθισμα Αγίου Εϋσταθίου
(Ιερά Μονή Μεγίστης Λαύρας)

Άρσανᾶς. Μεταφορὰ προμηθειῶν

Στὸ κέντρο ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Γρηγορίου,
Γέρων Ἀθανάσιος Γρηγοριάτης

Πανήγυρις Θεοφανείων. Ἁγιασμός

Μοναχός προσευχόμενος

Ήλιοβασίλεμα στην κορυφή του Άθωνα

